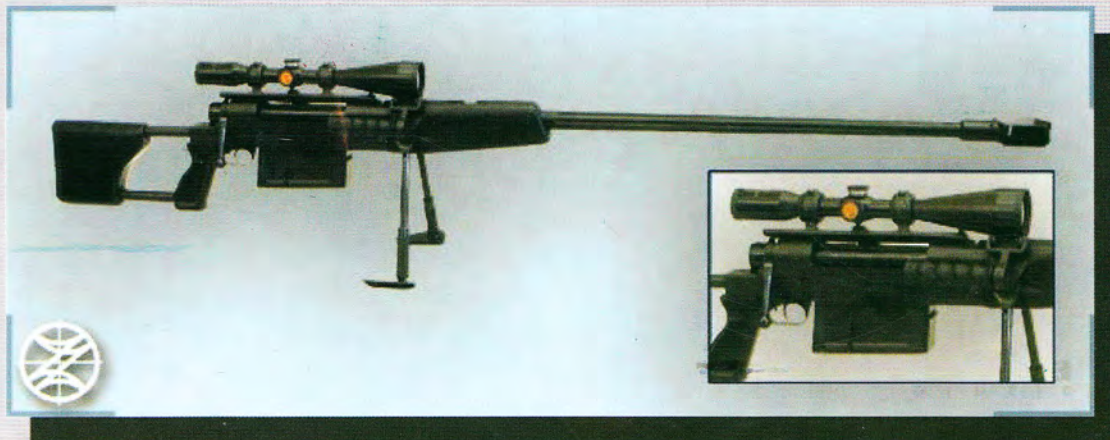

Проф. Д-р Александар Дончев
М-р Мухамет Рацај

Вооружување и настава за гаѓање

Скопје 2009

Ова издание „ВООРУЖУВАЊЕ И НАСТАВА ЗА ГАЃАЊЕ“ е рецензирано и усвоено со Одлука бр. 02-1241/1 од 26.03.2009 година од Наставно – научниот совет на Факултетот за детективи и безбедност на Универзитетот ФОН, како учебник на наставата по предметите „РАКУВАЊЕ СО ОРУЖЈЕ“ и „ЛОГОРУВАЊЕ“.

ДЕКАН

Проф. Д-р Александар Дончев, с.р.

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје

623.442/.443(075.8)

355.541.1(075.8)

ДОНЧЕВ, Александар

Вооружување и настава за гаѓање : [основен учебник] / Александар

Дончев, Мухамед Рацај, - Скопје : Дончев А., 2009. – 382 стр. :

Илустр.; 25 см

Библиографија : стр. 365

ISBN 978-9989-3-8

1. Рацај, Мухамет (автор)

а) Лично наоружување, огнено – Ракување – Високошколски учебници

COBISS.MK-ID 76752906

Проф. Д-р Александар Дончев
М-р Мухамет Рацај

ВООРУЖУВАЊЕ И НАСТАВА ЗА ГАЃАЊЕ

Скопје 2009

Проф. Д-р Александар Дончев
М-р Мухамет Рацај

ВООРУЖУВАЊЕ И НАСТАВА ЗА ГАЃАЊЕ

Рецензенти

Проф. д-р Симе Арсеновски
Проф. д-р Темелко Ристевски

Компјутерска обработка

Марија Дончева
Душко Дончев

Лектор

Билјана Смилевска

Печати

ГРАФОС Куманово

СОДРЖИНА

1. АВТОМАТСКИ ПУШКИ	13
1.1.АВТОМАТСКА ПУШКА 7,62 ММ М70	13
Намена и борбени особини	13
Главни делови, расклопување и склопување.....	14
Расклопување и склопување	18
Резервен алат и прибор.....	21
Застои и нивно отстранување	22
Чување одржување и муниција на АП 7,62 мм	24
1.2. АВТОМАТСКА ПУШКА 5.56ММ М21С И ФРЛАЧ НА ГРАНАТИ 40ММ	25
Најважни карактеристики	25
Резервен алат и прибор.....	27
1.3. АВТОМАТ М85 И АВТОМАТСКА ПУШКА М90А	28
2. ВИДОВИ И ОПИС НА МУНИЦИЈАТА	31
2.1. МУНИЦИЈА ЗА ПЕШАДИСКО ВООРУЖУВАЊЕ	31
2.2. ТРОМБЛОНСКИ МИНИ	32
Тромблонска кумулативна мина.....	32
Тромблонска моментна мина.....	33
Тромблонска чадна мина.....	34
Тромблонска осветлувачка мина.....	35
3. ГАЃАЊЕ НА РАЗЛИЧНИ ЦЕЛИ ВО РАЗЛИЧНИ УСЛОВИ	36
3.1.СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ	36
Гаѓање со тромблонски мини	36
3.2.НАБЉУДУВАЊЕ НА БОИШТЕТО И ИЗБОР НА ЦЕЛТА	37
Одредување на далечина до целта.....	37
Одредување на нишан, нишанска точка и нишање.....	38
Отворање на стрелба	40
Гаѓање на неподвижни, моментни и маскирани цели	41
Гаѓање на подвижни цели	41
Гаѓање во услови на ограничена видливост.....	42
Гаѓање на цели во воздушен простор.....	43
4. ПИШТОЛИ	47
4.1. ПИШТОЛ М.57 - 7,62ММ - НАМЕНА, БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ	47
Карактеристики.....	47
Главни делови	48
Расклопување на пиштол М57 - 7,62мм.....	50
Преглед на расклопен пиштол М-57 - 7,62мм.....	54
Чекори за изведување на задачата.....	55
Расклопување на пиштолот.....	55

- проверка на пиштолот.....	55
- вадење на спојницата.....	55
- вадење на навлаката.....	55
- вадење на повратниот механизам.....	55
- вадење на чаурата за вадење.....	55
- вадење на цевката.....	55
Склопување на пиштол М57 – 7,62 мм.....	56
Чекори за изведување на задачата.....	57
4.2.СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ	58
4.3. ПИШТОЛ ЦЗ-99 - 9ММ, НАМЕНА, БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ	66
4.4. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ	73
4.5. ПИШТОЛ ЧЕШКА ЗБРОЕВКА-9ММ М75, НАМЕНА, БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ	83
4.6. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ	90
5. СНАЈПЕРСКИ ПУШКИ.....	101
5.1. ПОЛУАВТОМАТСКА СНАЈПЕРСКА ПУШКА 7.9 ММ М 76	101
5.1.2. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ	110
5.1.3. СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ	114
5.1.4. ЗАСТОИ И НАЧИНИ НА ОДСТРАНУВАЊЕ	116
5.2. ДАЛЕКУСТРЕЛНА ПУШКА М93 12.7 ММ – ЦРНА СТРЕЛА	118
5.3.ФАЛКОН 12,7 ММ	120
6. МИТРАЛЕЗИ И ПУШКОМИТРАЛЕЗИ.....	123
6.1. МИТРАЛЕЗ 7,62 ММ М 84	123
6.1.1. ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗОТ М84 7.62 ММ	138
6.1.2. РАСКЛОПУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗ М84 7.62 ММ	139
6.1.3. НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО МИТРОЛЕЗ М84 7,62 ММ	147
6.1.4. ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО МИТРОЛЕЗ М84 7,62ММ И НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ	154
6.2. МИТРАЛЕЗ ПКТ 7,62 ММ	160
6.2.1. СОСТАВНИ ДЕЛОВИ НА МИТРАЛЕЗОТ И ОПИС НА ДЕЛОВИТЕ	161
6.2.2. ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ ПКТ 7,62 ММ	- 170
-	
6.2.3. ПОДЕСУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ ПКТ 7,62 ММ	- 175
-	
6.2.4. ЗАСТОЈ И НАЧИН ЗА НЕГОВО ОДСТРАНУВАЊЕ	- 179
-	

6.3. ПУШКОМИТРАЛЕЗ 7,9ММ М53 - ПМ - 185

-

Главни делови - опис и намена.....	- 185 -
Расклопување и склопување.....	- 187 -
Застој и начин на нивно отстранување.....	- 190 -
Резервни делови, алат и прибор.....	- 195 -
Намена, видови и опис на муниција.....	- 195 -
Состав, вооружување, борбен строј распоред на поедини елементи.....	- 196 -
Огнена позиција и поседување.....	- 197 -
Одредување на нишан и нишанска точка.....	- 199 -
Отворање на стрелба и гаѓање на сите видови на цели во разни услови.....	- 200 -
Гаѓање со ПМ 7,9 мм М-53 во движење.....	- 204 -
Гаѓање во различни услови.....	- 204 -
Набљудување и коректура на огнот.....	- 207 -
Прекин, продолжување и запирање на гаѓањето.....	- 208 -
Префрлање на митралезот на нова ОП.....	- 208 -
Примена на митралескиот оган во борба.....	- 209 -

6.4. МИТРАЛЕЗ 14,5 ММ КПВТ - 212

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА МИТРАЛЕЗОТ - 212

-

6.4.1. ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5 ММ	226
6.4.2. СИМНУВАЊЕ, МЕСТЕЊЕ, РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5 ММ	226
6.4.3. ПРЕГЛЕД НА МИТРАЛЕЗОТ	234
6.4.4. ЗАСТОЈ И НАЧИН ЗА НЕГОВО ОТСТРАНУВАЊЕ	240

6.5. ПУШКО МИТРАЛЕЗ (П.М) М.72 7.62ММ 245

7. ФРЛАЧИ НА ГРАНАТИ 271

7.1. РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ 90 ММ	271
7.1.1. ГЛАВНИ ДЕЛОВИ И ОПИС НА РРФ 90ММ	273
7.1.2. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА РРФ 90 ММ	276
7.1.3. БОРБЕНИ ОСОБИНИ	280
7.1.4. НАЧИНИ НА ГАЃАЊЕ	281
7.1.5. МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ ГАЃАЊЕТО	287
7.1.6. ЗАСТОЈ И НЕГОВО ОСТРАНУВАЊЕ	289
7.2. РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ 64ММ М80	291
Намена и борбени особини.....	291
Главни делови на РРФ.....	291
Мерки за безбедност за време на гаѓање.....	293
Гаѓање со рачен ракетен фрлач.....	294
Кумулативна ракета М80.....	295
7.3. АВТОМАТСКИ ФРЛАЧ НА ГРАНАТИ (АФГ 30 ММ “ЖАБА”)	296
7.3.1. ОДРЖУВАЊЕ НА АФГ-30 М-93	300
7.3.2. НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО АФГ-30 М-93	303

7.3.3. ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО АФГ-30 М-93 И НАЧИН НА НИВНО ОТСТРАНУВАЊЕ	306
7.3.4. МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ РАКУВАЊЕ СО АФГ 30ММ М-93	308
7.4.РАЧЕН ФРЛАЧ НА ГРАНАТИ (РФГ-6 КАЛ 40ММ)	312
7.4.1. ОДРЖУВАЊЕ НА РФГ-6 40 ММ	320
7.4.2. НАЧИНИ НА ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40ММ	323

8. МИНОФРЛАЧИ 82 ММ И 60 ММ 331

8.1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА МФ 60 И 82ММ.	331
8.1.1. ГЛАВНИ ДЕЛОВИ НА МФ 82 ММ.	332
8.1.2. МУНИЦИЈА -МИНИ ЗА МФ 82ММ. И НИВЕН ОПИС	336
8.1.3. РАП- НАМЕНА, ОПИС И КОРИСТЕЊЕ НА ПОЕДИНИ ДЕЛОВИ.	340
8.1.4. ПРЕГЛЕД НА ОРУДИЕТО И МУНИЦИЈАТА.	342
8.1.5. СОСТАВУВАЊЕ И РАЗДВОЈУВАЊЕ НА ОРУДИЕТО	345
8.1.6. СОСТАВ, ВООРУЖУВАЊЕ, РАСПОРЕДИ И ДОЛЖНОСТИ НА ПОСЛУЖИТЕЛИТЕ ВО БОРБА	346
8.1.7. БОРБЕН СТРОЈ НА ОДДЕЛЕНИЕ МИНОФРЛАЧИ И УСЛОВИ И РАСПОРЕД НА ПОЕДИНЕЧНИ ЕЛЕМЕНТИ	347
8.1.8. ГАЃАЊЕ СО МИНОФРЛАЧ 82 ММ	348

9. БЕСПОВЛЕЧЕН ТОП 82ММ М60 И М60 А..... 358

9.1. ГЛАВНИ ДЕЛОВИ И ОПИС НА ИСТИТЕ	359
9.2. МУНИЦИЈА ЗА БПТ 82ММ М60 И М60А	362

ЛИТЕРАТУРА: 364

М-р Мухамет Рацај

Вооружување со настава за гаѓање

Скопје 2009

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	- 5 -
1. АВТОМАТСКИ ПУШКИ.....	- 6 -
1.1.Автоматската пушка 7,62мм М70.....	- 6 -
<i>Намена и борбени особини</i>	<i>- 6 -</i>
<i>Главни делови, расклопување и склопување.....</i>	<i>- 7 -</i>
<i>Расклопување и склопување</i>	<i>- 9 -</i>
<i>Резервен алат и прибор</i>	<i>- 11 -</i>
<i>Застој и нивно отстранување</i>	<i>- 12 -</i>
<i>Чување одржување и муницијата на АП 7,62 мм.....</i>	<i>- 14 -</i>
1.2.Автоматска пушка 5.56мм М21С и фрлач на гранати 40мм	- 15 -
<i>Најважни карактеристики.....</i>	<i>- 15 -</i>
<i>Резервен алат и прибор</i>	<i>- 17 -</i>
1.3.Автомат М85 автоматска пушка М90А	- 17 -
2. Видови и опис на муницијата.....	- 19 -
2.1. Муниција за пешадиско вооружување	- 19 -
2.2. Тромблонски мини	- 20 -
<i>Тромблонска кумулативна мина</i>	<i>- 20 -</i>
<i>Тромблонска моментна мина</i>	<i>- 21 -</i>
<i>Тромблонска чадна мина</i>	<i>- 23 -</i>
<i>Тромблонска осветлувачка мина</i>	<i>- 24 -</i>
3. Гаѓање на различни цели во различни услови	- 24 -
3.1.Ставови за гаѓање.....	- 24 -
3.2.Набљудување на боиштето и избор на целта	- 25 -
<i>Одредување на далечина до целта</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Одредување на нишан, нишанска точка и нишанење.....</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Отворање на стрелба.....</i>	<i>- 27 -</i>
<i>Гаѓање на неподвижни, моментни и маскирани цели</i>	<i>- 28 -</i>
<i>Гаѓање на подвижни цели</i>	<i>- 28 -</i>
<i>Гаѓање во услови на ограничена видливост.....</i>	<i>- 29 -</i>
<i>Гаѓање на цели во воздушен простор.....</i>	<i>- 29 -</i>
4. ПИШТОЛИ	- 32 -
<u>4.1. ПИШТОЛ 7,62мм М.57.....</u>	- 32 -
4.1.1.НАМЕНА , БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ.....	- 32 -
4.1.2. РАСКЛОПУВАЊЕ НА ПАПИ 7,62ММ М57	- 34 -
<i>Расклопување на пиштолот.....</i>	<i>- 40 -</i>
- <i>проверка на пиштолот.....</i>	<i>- 40 -</i>
- <i>вадење на спојницата.....</i>	<i>- 40 -</i>
- <i>вадење на навлаката</i>	<i>- 40 -</i>
- <i>вадење на повратниот механизам.....</i>	<i>- 40 -</i>
- <i>вадење на чаурата за водење</i>	<i>- 40 -</i>
- <i>вадење на цевката</i>	<i>- 40 -</i>

4.2. ЦЗ-99 9мм.....	- 48 -
4.2.1.НАМЕНА , БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ.....	- 49 -
4.2.2. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ.....	- 54 -
4.3. ЧЕШКА ЗБРОЕВКА-9мм М75.....	- 62 -
4.3.1.НАМЕНА , БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ.....	- 63 -
4.3.2.РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ.....	- 68 -
5. СНАЈПЕРСКИ ПУШКИ.....	- 76 -
5.1. ПОЛУАВТОМАТСКА СНАЈПЕРСКА ПУШКА 7.9 мм М 76.....	- 76 -
5.1.1. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ.....	- 83 -
5.2.ДАЛЕКУСТРЕЛНА ПУШКА М93 12.7 мм - Црна Стрела	- 90 -
5.3.ФАЛКОН 12,7 мм.....	- 91 -
6. МИТРАЛЕЗИ И ПУШКОМИТРАЛЕЗИ	- 93 -
6.1. МИТРАЛЕЗ 7,62 мм М 84.....	- 93 -
6.1.1. РАСКЛОПУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗ М84 7.62 мм.....	- 104 -
6.1.2. СКЛОПУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗОТ М84 7.62 мм	- 108 -
6.1.3. ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ.....	- 111 -
6.2. МИТРАЛЕЗ ПКТ 7,62 мм.....	- 118 -
6.3. ПУШКОМИТРАЛЕЗ 7,9мм М53	Error! Bookmark not defined.
<i>Намена и борбени особини</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Главни делови - опис и намена.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Расклопување и склопување</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Застои и начин на нивно отстранување</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Резервни делови, алат и прибор.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Намена, видови и опис на муниција.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Состав, вооружување и борбен строј на МО и распоред на поедини елементи..</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>not defined.</i>	
<i>Огнена позиција и поседување</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Одредување на нишан и нишанска точка.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Отворање на стрелба и гаѓање на сите видови на цели во разни услови.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>not defined.</i>	
<i>Гаѓање со ПМ 7,9 мм М-53 во движење</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Гаѓање во различни услови.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Набљудување и коректура на огнот.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Прекин, продолжување и запирање на гаѓањето</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Префрлање на митралезот на нова ОП</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Примена на митралезкиот оган во борба</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
6.4. МИТРАЛЕЗ 14,5 мм КПВТ	Error! Bookmark not defined.

6.5. ПУШКО МИТРАЛЕЗ (П.М) М.72 7.62мм.....	Error! Bookmark not defined.
7. ФРЛАЧИ НА ГРАНАТИ.....	Error! Bookmark not defined.
7.1. РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ 90 ММ.....	Error! Bookmark not defined.
7.2. РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ 64мм М80	Error! Bookmark not defined.
<i>Намена и борбени особини</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Главни делови на РРФ.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Мерки за безбедност за време на гаѓање.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Гаѓање со рачен ракетен фрлач</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
<i>Кумулативна ракета М80.....</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
7.3. АВТОМАТСКИ ФРЛАЧ НА ГРАНАТИ (АФГ 30 мм “ЖАБА”)	Error! Bookmark not defined.
7.4.РАЧЕН ФРЛА НА ГРАНАТИ (РФГ-6 кал 40мм).....	Error! Bookmark not defined.
8. МИНОФРЛАЧИ 82 мм и 60 мм	Error! Bookmark not defined.
8.1. Намена и борбени особини на МФ 60 и 82мм.....	Error! Bookmark not defined.
<i>8.1.1. Главни делови на МФ 82 мм.</i>	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
8.2. Муниција (мини) за МФ 82мм. и нивен опис.	Error! Bookmark not defined.
8.3. РАП- намена, опис и користење на поедини делови.	Error! Bookmark not defined.
8.4. Преглед на орудието и муницијата.	Error! Bookmark not defined.
8.5. Составување и раздвојување на орудието	Error! Bookmark not defined.
8.6. Состав,воружување,распреди должности на послужителите и КО во борба..	Error! Bookmark not defined.
8.7. Борбен строј на одделение минофрлачи и услови и распоред на поединечни елементи.....	Error! Bookmark not defined.
8.8. Гаѓање со минофрлач 82 мм	Error! Bookmark not defined.
9. БЕСПОВЛЕЧЕН ТОП 82мм М60 и М60 А	Error! Bookmark not defined.
9.1. Намена и борбени особини на БПТ 82мм.....	Error! Bookmark not defined.
9.2. Главни делови и опис на истите	Error! Bookmark not defined.
9.3. Муниција за БПТ 82мм М60 и М60А.....	Error! Bookmark not defined.
ЛИТЕРАТУРА:	Error! Bookmark not defined.

ВОВЕД

Книгата за вооружување со настава за гаѓање (ВНГ) првенствено е наменета за обука на припадниците на безбедносните сили (припадниците на Армијата на Република Македонија (АРМ), полициските сили на МВР, припадниците на агенциите за обезбедување на имоти и лица, како и на студентите од факултетите за безбедност и детективи, со цел за запознавање со основните тактичко технички карактеристики на вооружувањето и начин на неговата употреба.

Оваа книга е извор на информации од општата обука кои се од полза за мисиите на поединец и единица во воени услови и при извршување на секојдневни активности. Содржината од општа воена обука во овој прирачник е според принципите и стандардите на НАТО и во потполност е прилагодена кон плановите и програмите за изведување општата обука и воспитување во центрите за обука, и погодна е за обучување на безбедносните сили и припадниците на агенциите за обезбедување на имоти и лица. Книгата може да се користи како џебно помагало при извршувањето на задачите и кај припадниците од оперативните единици.

Општата намена на книгата е да им овозможи на лицата, запознавање со правата и обврските, обучување во ракување, носењето и користењето на вооружувањето, како и правилно да применување на тактиките и процедурите при извршување на задачите во борбени услови.

Со помош на информациите кои ги нуди оваа книга, командирите-лидерите и обучувачите на безбедносните сили, можат да планираат, подготвуваат, тренираат, проценуваат, оценуваат и да ги надгледуваат индивидуалните тренинзи од доменот на првата односно основната фаза на обуката која го одредува првото ниво на борбена подготвеност.

1. АВТОМАТСКИ ПУШКИ

1.1. Автоматската пушка 7,62мм М70

Намена и борбени особини

Автоматската пушка 7,62мм М70 (М70А) е наменета за уништување на непријателската жива сила и огнени средства.

Пушката која е опремена со тромблон, успешно може да се користи за уништување оклопни и други борбени возила, бункери, утврдени згради и да го зачудува и осветлува боиштето.

автоматска пушка М70В1

автоматска пушка М70АВ2

Најдобри резултати при гаѓање на жива сила се постигнуваат со: единечна стрелба до 400 м, со кратки рафали до 300 м и со долги рафали до 200 м. Со оган од повеќе стрелци на откриени и групни цели успешно може да се гаѓа до 600 м.

Успешното дејство со тромблонска кумулативна мина е на далечина до 150 м, а со тромблонска моментна и чадна мина на далечина до 240 м. Со тромблонска осветлувачка мина најдобар ефект се постигнува кога таа ќе се исфрли под агол од 45 степени.

Пушката се полни со рамка од 30 куршуми. Борбената брзина на гаѓање е околу 120, а теоретската околу 600 куршуми во минута. Брзината на гаѓање со тромблонска мина е 3-4 мини во минута.

Главни делови, расклопување и склопување

Автоматската пушка ги содржи следниве делови:

Цевката е со калибар 7,62мм и е наменета за да се изврши во неа истрелување на куршумот и на зрното, да му се даде правец на летот и ротационо движење. Со задниот дел со помош на навој е прицврстена за сандакот. На предниот дел од цевката се наоѓа навој за навивање на заштитникот на устата на цевката, засилувачот на повлекување и троблонот. За неа цврсто се споени: постаментот на предниот нишан, гасната комора и постаментот на задниот нишан и навлечена е гривната на дрвена облога.

Заштитникот на устата на цевката го штити навојот и устата на цевката кога на неа не се наоѓа троблонот или засилувачот на повлекување за маневарска муниција.

Нишаните на АП се: заден (дневен и ноќен), преден (дневен и ноќен), троблонски нишан и пасивен нишан 5x80. *Предниот дневен нишан* е составен од постамент, браник на мушичката и мушичка. *Задниот дневен нишан* има лизгач кој се движи по скала (од 1 до 10) со која се одредува нишанската далечина. *Предниот ноќен нишан* се наоѓа на постаментот на предниот нишан и е прицврстен со помош на оска. Тој на врвот има кружна површина со дијаметар од 4мм премачкана со светлечка маса. *Задниот ноќен нишан* го опфаќа преклопникот од задната стана и е зацврстен со помош на оска. Тој има две кружни точки со радиус од 2 мм, премачкани со светлечка маса. *Троблонскиот нишан* е прицврстен за гасната комора. Броевите на нишанот означуваат далечина во метри. Десната колона од броевите (од 50 до 150) служи за гаѓање со троблонска кумулативна мина, а левата (од 110 до 240) со троблонска моментна и чадна мина.

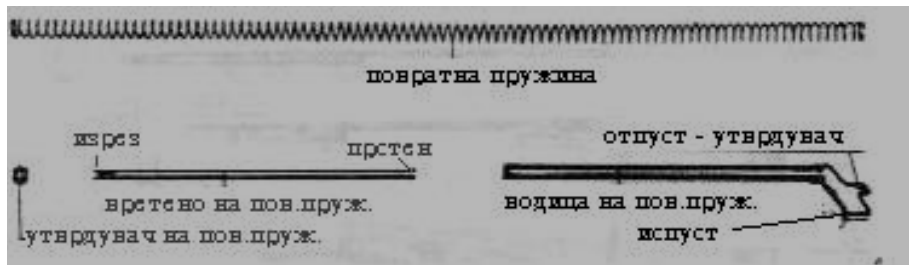
Гасната комора со регулаторот на гасови обезбедува авоматска работа на деловите на пушката, а се исклучува кога се гаѓа со троблонски мини. Цврсто е навлечена и утврдена на цевката.

Гасниот цилиндер со дрвена облога наменет за сместување и водење клипот. Дрвената облога врши на раката на стрелецот од изгореници при гаѓање и носење во рака.

Повратниот механизам го затвора во предна положба. На водилката на пружината се навлекува повратна пружина и со неа се обезбедува правилно функционирање на АП. Таа се состои од два дела (преден и заден).

облога е на заштита на АП враќа

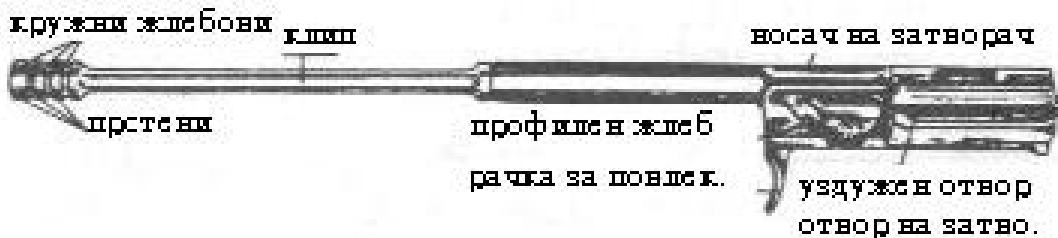

Затворачот е наменет за потиснување на куршумот од рамката до цевката, забравување на цевката, истрелување на куршум, одбравување на цевката, извлекување на чаура и запнување на удирачот. Се состои од тело, ударна игла и извлекувач. Во отворот на телото на затворачот е сместена ударната игла која се утврдува со помош на чивија. Извлекувачот има тело, пружина и осовина.

Носачот на затворачот со клип е наменет за водење и овозможува забравување и одбравување на затворачот и работа на механизмот за чкрапнување. Клипот на

предниот дел има глава со два кружни жлеба и три прстена кои вршат затнување.

Капакот на сандакот го затвора сандакот (одозгора), а деловите сместени во сандакот ги штити од нечистотии.

Сандак со ракофатот служи за сместување на затворачот, повратниот механизам,

механизмот за чкрапнување и соединување на сите делови на пушката.

На предниот крај има навои со кои е споен со цевката, а на задната страна е прицврстен на кундакот. На неговата десна страна се изгравирани пишаните ознаки : у - закочено, р - рафална стрелба и ј -

единечна стрелба.

Механизмот за чкрапање служи за запнување и чкрапнување, да обезбеди автоматска и единечна стрелба и кочење. Се состои од чкрапец со оска, удирач со ударна пружина и

осовина, запнувач со пружина, осигурувач од предвременно истрелување и регулатор на стрелба.

Чкрапалецот со оската служи за држење на удирачот во напната положба и за чкрапнување.

Удирачот со ударна пружина и осовина удира во ударната игла и врши истрелување на куршумот.

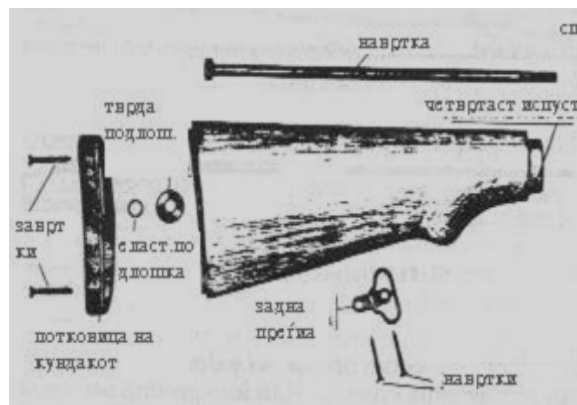
Ударната пружина со своето дејство обезбедува потребен удар на удирачот и со помош на испустите чкрапецот го држи наслонет на дното на сандакот.

Запнувачот е сместен во расечениот дел на чкрапецот и со него е споен со помош на оска.

Раздвојувачот со пружина е прицврстен преку оска за сандакот и има двојна улога: лостот на раздвојувачот обезбедува да не дојде до истрелување додека затворацот не изврши забравување, а испустот на раздвојувачот поминува под забот на удирачот и спречува предвременно истрелување.

Регулаторот на стрелба се состои од тело на регулаторот и лост. Служи за регулирање на стрелбата (единечна и рафална) и за закочување на пушката.

Кундакот овозможува полесно ракување при гаѓање. АП кои носат А “ имаат метален (преклопен), а останатите модели дрвен кундак.

ознака „

Тромблонот се става на АП кога

претстои гаѓање со тромблонски мини. За таа цел се одвртува заштитникот на устата на цевката и се навива тромблонот. При гаѓање со боева муниција тромблонот не мора да се симне од АП. Се носи во торбичката на приборот.

Ножот служи за блиска борба, а во комбинација со ножницата прави ножици за сечење на жични пречки, телефонски и радарски кабли, метални и дрвени шипки и други предмети.

Рамката служи за да се сместат во неа 30 куршуми и да се наполни пушката.

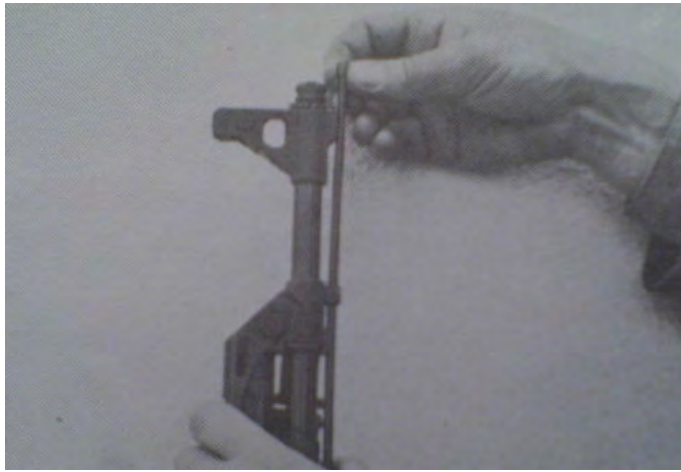
Автоматската пушка се расклопува заради чистење, подмачкување, прегледи, замена на неисправни делови и вежбање.

При расклопување и склопување забрането е применување на сила. Расклопените делови треба уредно да се одложуваат и да не се мешаат со делови од друго оружје. Во просторијата за расклопување треба да се обезбеди маса-клуча, а на терен простирка, крпа и слично.

Расклопување и склопување

Расклопување на АП и ПМ се врши по следниот редослед: се подготвува делот од приборот од торбичката;

- Се вади шипката

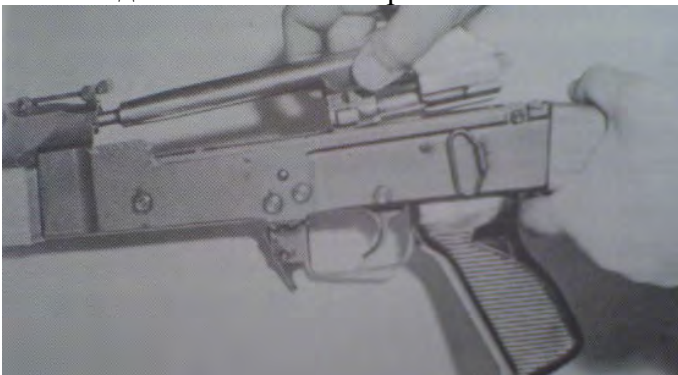
- Се одвојува капакот на сандакот,

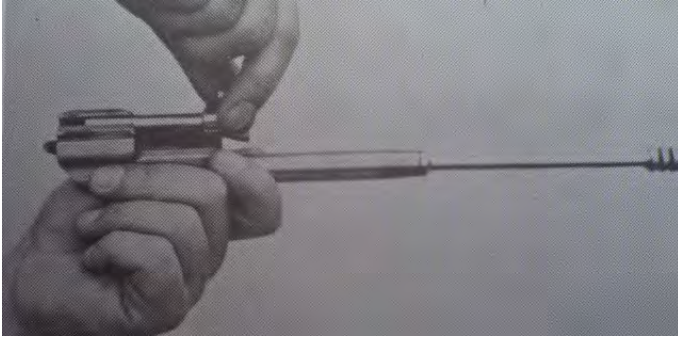
- Се вади и расклопува повратниот механизам

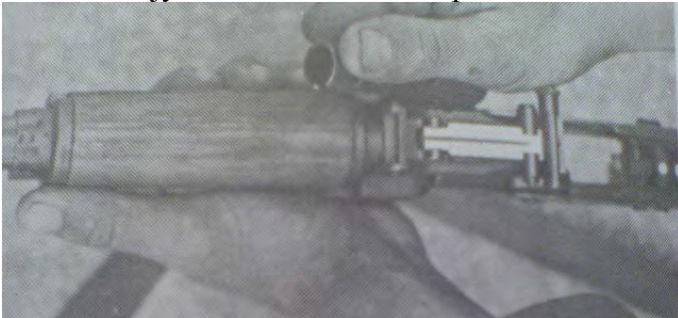
- Се вади носачот на затворачот со клипот

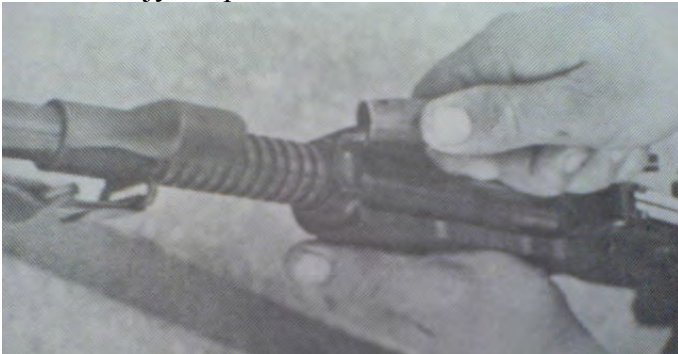
- Се одвојува затворачот од носачот

- Се одвојува гасниот цилиндер

- се одвојува дрвената облога

- и се симнува заштитникот од устата на цевката.
- Со ова расклопувањето е завршено. Склопувањето е по обратен редослед.

Резервен алат и прибор

Приборите за АП и ПМ се наменет за одржување и носење на пушката.

Во него се наоѓаат:

- маневарски појачник кој ја овозможува правилната функција на пушката при гаѓање со маневарска муниција;
- чистилица на цевката;
- избивач за расклопување на пушката и за држење на шипката при чистење;
- четкичка за чистење и подмачкување на цевката;
- шипка за чистење и подмачкување на цевката и избивање на заглавени чаури;
- каноп за чистење на пушката;
- кантичка со масло за подмачкување;
- ремник за носење на пушката;
- ракофат со капак за сместување на чистачот, избивачот, чивијата и четкичката;
- торбичка за сместување на 4 рамки, тромблонски додаток, маневарски појачник, кантичка, ракофат со прибор и коноп за чистење на цевката¹;

За АП се употребува муниција со калибар 7, 62 мм . Таа може да биде школска, маневарска и боева муниција. Боевата муниција може да биде со обично и осветлувачко зрно.

АП може да гаѓа и со тромблонски мини со специјална муниција.

Застои и нивно отстранување

Под застој се подразбира секој несакан прекин на стрелбата кој настанува заради неисправност на оружјето и муницијата. Можните застои и начинот на нивното отстранување се дадени во следниот преглед:

Вид на застој	Причина за застојот	Начин на отстранување
Недонесување на куришумот	Лостот на донесувачот деформиран или скршен,	Да се извади и смени рамката,

¹ПМ 7,62 нема тромблонски додаток и има додатна торба за носење на муницијата.

	<i>пружината на лостот на донесувачот ослабена или скршена, донесувачот на куришуми искривен или скршен, нечисти куришуми или магацин, деформиран отвор на рамката</i>	<i>Нечистотијата да се исчисти и да се продолжи со гаѓање.</i>
<i>Куришумот испаѓа од рамката, се заглавува помеѓу затворабот и цевката или со зрното удира во пресекот на цевката</i>	<i>Страните на рамката се деформирани, рамката не е влезена во лежиштите</i>	<i>Затворабот се повлекува во задна положба, се вади оштетениот куришумот. Се заменува рамката</i>
<i>Затворабот не ја забравува цевката и не се извршува истрелување</i>	<i>Нечисто лежиштите на куришумот во цевката, нечистотија на куришумот, деформиран куришум</i>	<i>Затворабот се повлекува во задна положба, се вади куришумот и се продолжува со гаѓање.</i>
<i>Истрелувањето не е извршено</i>	<i>Неисправен куришум, скршена ударна игла, нечисто лежиштите на куришумот, погрешно наместена ударна игла, слаба ударна пружина, скршен удирач</i>	<i>Затворабот се повлекува во задна положба, се вади оштетениот куришумот. Ако и понатаму не се врши истрелувањето пушката се празни и се бара причината за застојот. Доколку не може да се отстрани, пушка се праќа во работилница</i>
<i>Затворабот по истрелување останува во предна положба, а не го донесува следниот куришум</i>	<i>Тромблонскиот нишан е во вертикална положба</i>	<i>Тромблонскиот нишан да се постави во хоризонтална положба</i>
<i>Чаурата не е извлечена на следниот куришум удира во чаурата</i>	<i>Лежиштето на куришумот или телото на затворабот е нечисто, пружината на извлекувачот ослабена или скршена</i>	<i>Затворабот се повлекува во задна положба, се вади куришумот. Со шипката се вади чаурата и се наоѓа причината за застојот.</i>
<i>Мало поместување на чаурата и повторно враќање во лежиштето, при што доаѓа до заглавување</i>	<i>Недоволна сила на повлекување на затворабот па чаурата не доаѓа до исфрлувачот, слабо барутно полнење на куришумот, отворот на гасната комора или телото на регулаторот на гасови запушен.</i>	<i>Пушката се празни, рачката на затворабот полека се повлекува наназад и ако чаурата останала во лежиштето на куришумот се избива со шипката и се чистат отворите за барутните гасови.</i>

<i>Чаурата е заглавена помеѓу затвораот и сандакот</i>	<i>Причината за застој е иста како и претходно</i>	<i>Пушката се празни, рачката на затвораот полека се повлекува наназад и ако чаурата останала во лежиштето на куришумот се избива со шипката и се чистат отворите за барутните гасови.</i>
<i>Затвораот не останува во задна положба и по истрелување на последниот куришум</i>	<i>Пружината на рамката ослабена или скршена, задржувач на затвораот искривен или нечист, донесувач на куришуми заглавен во рамката</i>	<i>Рамката да се замени</i>

Чување одржување и муницијата на АП 7,62 мм

Оружјето мора секогаш да биде исправно и спремно за дејство. Војникот е должен да го чува оружјето, да го чисти и одржува, со него внимателно да ракува и секојдневно да го прегледува како би бил сигурен во неговата сигурност. Во касарна и логор оружјето секогаш се чува во сошка и мора да биде празно, затвораот во предна положба, механизмот за окинување да биде окинат, тромблоснкиот нишан спиштен на пушката, ноќните ниПани да бидат преклопени. РАП-от треба да биде во преградата од сошка или закачен на клин но никакно на земја. Оружјето на војникот кој не се наоѓа во единица треба да биде подмачкано и сместено во магацин. **Забрането е оружјето да се наслонува на зид или други предмети.** Во зграда, шатор, засолниште, земунка и сл. оружјето е секогаш во рака. За време на превоз во моторно возило, железница или брод оружјето се држи вертикално помеѓу нозете војдеќи сметка да не падне, ако е со преклопен кундак кундакот се исправува и се става меѓу нозе, **забрането е да се одложува на под. Еден војник не смее да носи повеќе од две (2) пушки, по една на рамо со што не смеат да се допираат.** Забрането е со било што се да запушува цевката на оружјето.

Муницијата. Муницијата се чува во суи и заштитени од влага простории, при што мора да биде сложена според калибарот, врстата, серијата на барутното полнење и лобораториските серии. Муницијата мора да се чува во оригиналните сандаци од пакување (**забрането е преместување на муницијата во било кој друг сандак**). Во мир, после употребата на муницијата на гаѓањето мора да се врати во магацин предвиден за чување на муницијата. Во борба муницијата се чува кај војникот или во четната станица за снабдувања каде исто така мора да биде на суво и чисто место. **Забрането е во еден сандак да за чува различни врсти или калибри на муниција.**

1.2. Автоматска пушка 5.56мм M21С и фрлач на гранати 40мм

Најважни карактеристики

- совршено конструирана, и избалансирана
- Благ отпор, лесна и компактна
- Ефикасен и сигурен систем на забравување
- Сигурен и безбедан тип на механизам за окинување
- Полимерски кундак со можност за брза промена на положбата
- Рамка изработена од висококвалитетен полимер
- Направена од најквалитетни сурови
- Ладно кована цев, хромирана одвнатре, голема прецизност

Пушката има вградена “Пикатини” шина, која овозможува монтажа на сите оптички справа кои одговараат на НАТО стандардот. Брза и едноставна монтажа на подцевен фрлач на гранати кал. 40 мм. Гумениот потков кој се монтира на кундакот и е составен дел на комплетот, овозможува удобно гаѓање кога се

користи фрлачот на гранати.Скривачот на пламен ја смалува можноста од да воочување на стрелецот. Во исто време, тој има функција на стабилизатор на оружјето во токот на гаѓањето.Пушката може да има ограничен и контролиран рафал од три куршуми.

Калибар (мм)	5.56
Маса (кг)	
Оружје	3.85
Рамка од 30 куршуми, празна	0.185
Должина (мм)	
Оружје	925
Цевка	375
Механички карактеристики	
Начин на стрелба	полуавтоматска и автоматска
Принцип на работа	Позајмување на барутните гасови
Систем на бравење	Ротирачки затварач
Брзина на гаѓање (куршуми/мин)	560-680
Почетна брзина (м/с)	914
Максимален ефективен домет (м)	500

Фрлач на гранати	
Калибар (мм)	40
Маса (кг)	1.5
Вкупна должина (мм)	323
Должина на цевката (мм)	120

Почетна брзина (м/с)	76
Максимален ефективен домет(м)	400
Радиус на убојното дејство (м)	20
Нишанење (м)	
директно:	50-400
индиректно:	200-350

Резервен алат и прибор

Во резервен алат и прибор спагаат:

- Нож со ножница
- Појачник на тргањето за маневарска муниција
- Прибор за чистење
- Шипка за чистење
- Кантичка за масло, Ремник
- 4 резервни рамки со капацитет од 30 куршуми

Во комплетот за фрлачот на гранати 40 мм има:

(Гумен потков, четкичка за чистење, торбица за муниција и футрола)

1.3.Автомат М85 автоматска пушка М90А

АП и автоматот 5,56 мм ги имаат истите составни делови како и АП 7,62 мм М 70 и работат на истиот принцип на позајмување на барутните гасови.

Автомат М85

Автоматска пушка М90А

Најважни карактеристики се:

- Добро балансирање
- Благ трзај
- Можност за ноќно нишанење (трициумски нишани)
- Ефикасен и сигурен систем на забравување
- Сигурен и безбеден тип на механизам за окинување
- Ладно кована цевка, која овозможува голема прецизност

Индивидуални карактеристики:

- Јуришната пушка М90А има можност за користење на тромблонски гранати, со користење на тромблонски нишани и тромблонски додатоци, Ножот е составен дел на комплетот.

<i>Модели</i>	<i>СМГ</i>	<i>АР</i>
	<i>М85</i>	<i>М90/М90А</i>
<i>Калибар</i>	<i>5,56 и 45 мм</i>	<i>5,56 и 45 мм</i>
<i>Маса (кг)</i>		
<i>Оружје</i>	<i>3.5</i>	<i>4.9</i>

Рамка од 30 куршуми, празна	0.330	0.330
Должина (мм)		
Оружје	760	785 / 985
Цевка	254	460
Механички карактеристики		
Начин на стрелба	селективна	селективна
Принцип на работа	Позајмување на барутните гасова	Позајмување на барутните гасова
Систем на забравување	Ротирачки затварач	Ротирачки затварач
Брзина на стрелба (куршуми/мин)	600	600
Почетна брзина (м/с)	750	915
Максимален домет (м)	200	300

Резервен алат и прибор:

- Нож со ножница
- Појачник на тргањето за маневарска муниција
- Прибор за чистење
- Шипка за чистење
- Кантичка за масло
- Ремник
- 4 резервни рамки со капацитет од 30 куршуми

2. Видови и опис на муницијата

2.1. Муниција за пешадиско вооружување

Боев куршум наменет е за уништување непријателска жива сила и борбени средства кои се наоѓаат на отворен простор или маскирани. Боевиот курсум се состои од; чаура, зрно, барутно полнење и каписла.

Чаура е наменета за да во неа се смести барутбото полнење и да ги соедини сите делови од куршумот во една Целина. На дното на чаурата се наоѓа венец кој го прифаќа извлекувачот на куршум или забот ја извлекува чаурата. Во долната страна има отвор во кој е сместена капислата.

Каписла го пали барутното полнење

Обично и тешко зрно се наменети за уништување на жива непријателска сила и лесни технички средства. Се состои од тело и кошулица. Обичното зрно со челично тело помеѓу телото и кошулицата има слој од олово. Врвот на зрното е обоен со жолта боја.

Обележувачко зрно наменето е за покажување цели на боиштето и коректура на огнот на далечина од 1000м. Се состои од : кошулица, тело, легенче и обележувачка смеса. Ретко се користи за гаѓање на жива сила затоа што при согорувањето на обележувачката смеса губи на тежина и стабилност при патувањето па веројатноста да се погоди целта е мала. Врвот на зрното е обоен со зелена боја.

Пробојно-запалливо и пробојно -запалливо-обележувачко зрно се наменети за палење на лесно запалливи течни течности, како и за уништување на жива непријателска сила заклонета позади лесни оклопи на далечина до 500 метри. Зрното се состои од: кошулица, оловна кошулица, челично јадро, легенчеи запаллива смеса. Кога удира зрното во целта, запалливата смеса се пали и продира низ оклопот, каде што јадрото веќе направило пат. Врвот на зрното е обоено црно со црвени прстени.

Пробојно-запалувачко-обележувачкото зрно на дното пресован трасер, така да при гаѓање може да се прати неговиот лет. Врвот е обоен со лиљјакова боја со црвени прстени.

Маневарски куршум е наменет за отворање на оган на вежба. Тој нема зрно, врвот му е завиткан(собран) и заштитен од влегување на влага. Чаурата му е подолга за околу 10 мм од боевиот. Барутното полнење е од нитроцелулозен барут(НЦ-01). **Безбедно растојание пригаѓање со маневарска муниција 7,62 мм е 20 м.** На помало растојаниеод ова може да дојде до повреда на војникот.

Вежбовен куршум М85 е наменет за изведување на гаѓање до 100 м. До оваа далечина зрното на вежбовниот куршум ги има истите балистички карактеристики како и зрното на боевиот куршум. Максимален домет на ова зрно е 600 м.

Школски куршум е наменет за обука во полнење и празнење на митралезот. Се состои од чаура и кошула на зрното. Внатрешноста на чаурата е исполнета со пластична маса. На чаурата и кошулката на зрното има отвори за да се разликува од боевиот куршум.

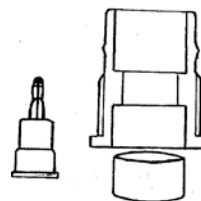
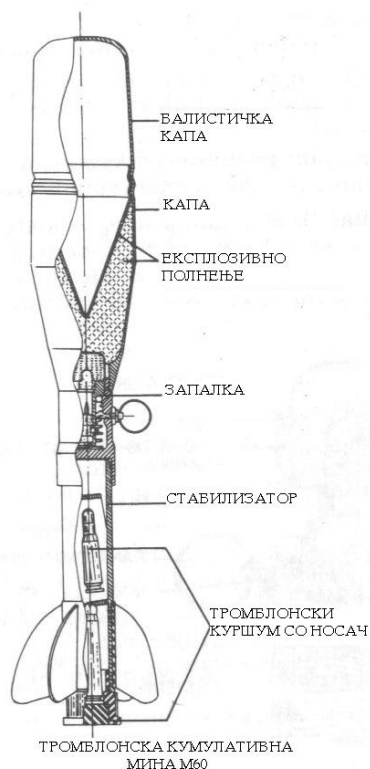
2.2. Тромблонски мини

Тромблонска кумулативна мина

Тромблонската кумулативна мина (ТКМ) М60 служи за уништување на тенкови и оклопни возила, бункери, утврдени згради, а по потреба и групни цели (жива сила надвор од засолниште).

ТКМ пробива челична плоча со дебелина од 200мм под агол од 90 степени. Мината сигурно дејствува при ударен агол од 25 степени и поголем. Карактеристични делови на мината се:

КОШУЛКАТА на која има ознака за видот на експлозивот, видот и името на мината, ознака на производителот, година на изработка и серискиот број. На врвот од главата на мината има капа која со прстени е споена со кошулката. Во кошулката има експлозивно полнење и инка која го овозможува кумулативното дејство на мината.

Sl. 12

СТАБИЛИЗАТОРОТ (во вид на цевка) обезбедува стабилност на мината при летот и удар на до целта. На задниот дел има прстен со шест крилца. Во стабилизаторот се сместени два тромблонски куршума: едниот со калибар 7,62мм, а другиот со калибар 7,9мм, за да се обезбеди употреба на тромблонската мина, како за ПАП и АП.

ПЛОЧКАТА е некој вид на дополнително осигурување на мината.

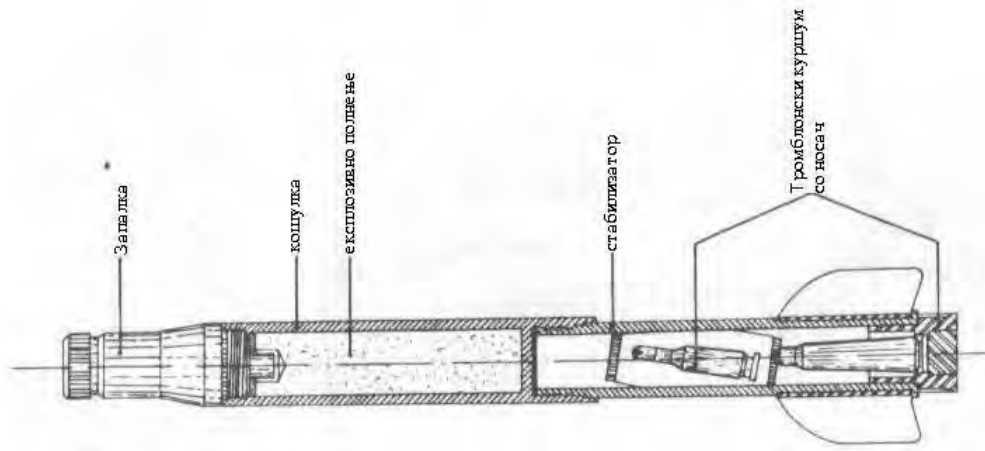
ТРОМБЛОНСКИОТ КУРШУМ служи за активирање на мината. Ако е со калибар 7,9мм сместен е во носач од пластична маса, а со калибар 7,62мм во кесичка од поливинил. Резервните куршуми се во кесичка, сместени во фишеклак.

ЗАПАЛКАТА е од инерцијално дејство и служи при удар на мината во целта да предизвика палење на експлозивното полнење.

Кога мината ќе удри во целта, детонаторот го пали експлозивното полнење кое се пали и формира млаз кој го пробива оклопот, ги пали запаливите материји на кои наидува и ја уништува живата сила.

Тромблонска моментна мина

Тромблонската моментна мина (ТММ) М60 е наменета за неутрализирање и уништување на жива сила и огнени средства кои не се заштитени со оклоп. Парчињата од мината успешно дејствуваат во пречник од 100 метри. Основните делови и ознаки на мината се исти како и на ТКМ. Се состои од :кошулка,експлозивно полнење,стабилизатор,запалка и тромблонски куршум со носач.

Тромблонска моментна мина М60

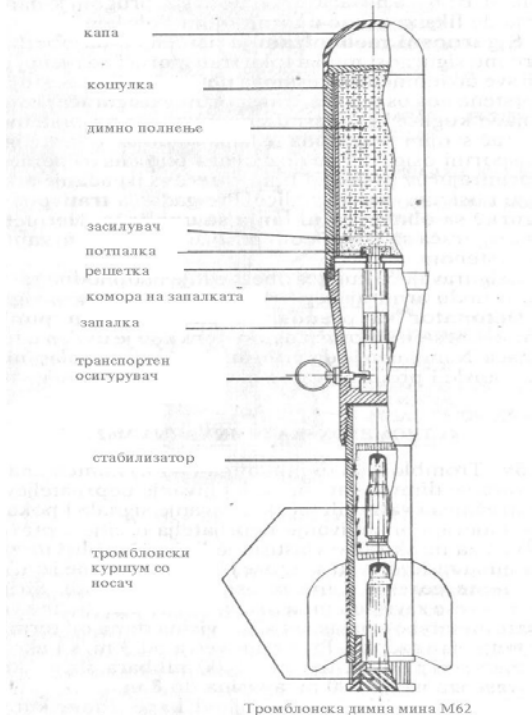
Тромблонска чадна мина

Тромблонската чадна мина (ТЧМ) М62 е наменета за создавање на чадни завеси, заслепување на набљудувачници и огнени точки, давање на сигнали и покажување на цели. На блиски растојанија зачудување може да се оствари и со фрлање на мината од рака.

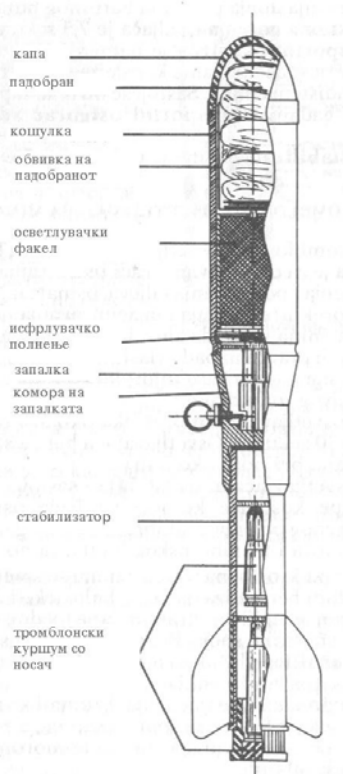
Мината чади 80 – 90 секунди. Ширината на чадната завеса зависи од метеоролошките услови (брзина на ветер, барометарски притисок и сл.), а висината на чадот - од термичките струења на воздухот. При брзината на ветерот од 3 м/с и барометарскиот притисок од еден бар, ширината на чадната завеса е од 100м, а висината до 8 метри. Основните делови на ТЧМ се многу слични на останатите мини, а разликата е во тоа што таа наместо експлозивно полнење има чадна кутија.

Главни делови се:

Капа, чадна кутија, комора на запалката, запалка, стабилизатор, тромблонски куршум со носач.

Тромблонска осветлувачка мина

Тромблонска осветлувачка мина М62

Тромблонската осветлувачка мина (ТОМ) М62 е наменета за осветлување на теренот заради набљудување на непријателот, изнаоѓање и покажување на цели, уочување на резултати од гаѓање, вознемирување на непријателот, како и за обележување на достигнати линии или правец на напад на сопствените единици, давање на сигнали и палење на лесно запаливи материи. Мината осветлува терен со дијаметар од 300м во време од 30 сек. Осветлувачкиот факел паѓа со падобран со брзина од 3 м/с.

Основните делови на ТОМ се слични на останатите мини со таа разлика што наместо експлозивно полнење има осветлувачки факел.

Главни делови се:

капа, кошулка, комора на запалката, осветлувачки факел, падобран до навлака, запалка, стабилизатор, тромблонски куршум со носач и исфрлувачко полнење

3. Гаѓање на различни цели во различни услови

Гаѓањето од ПАП, АП, и ПМ опфаќа **подготовка за гаѓање** (земање на став за гаѓање и полнење на оружјето, набљудување на боиштето и избор на целта, одредување на далечината до целта и одредување на нишанот и нишанската точка), **отворање на оган** (местење на нишанот, донесување на оружјето во дланката на рамото, нишанење и истрелување), **прекин на огнот и прекинување на гаѓањето**.

3.1. Ставови за гаѓање

Со оружјето може да се гаѓа од различни ставови и од кое било место од кое се гледа целта или делот на земјиштето на кое се очекува непријателот. Ставот за гаѓање се зема во зависност од заклонот. Ставот со АП, ПМ може да биде:

Sl. 23

стоечки

Sl. 20

клучечки

Sl. 21

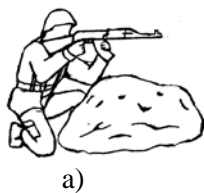
седечки

лежечки.

На следнава слика се прикажани:

- а) став за гаѓање со наслон за АП
- б) став за гаѓање со наслон за ПМ М.72 со ногалки
- в) став за гаѓање зад заклон за ПМ М.72.

а)

б)

в)

Гаѓање со тромблонски мини

Тежината на тромблонската мина и јачина на полнењето на тромблонскиот куршум го чинат повлекувањето на пушката (ПАП, АП) поголем отколку при гаѓање со боев куршум. Поради тоа кундакот не се наслонува на рамото, туку помеѓу раката и телото. За нишанање се користи тромблонскиот нишан, кој е така конструиран и обележан да може да се користи за сите видови на мини, со тоа што осветлувачката мина се истрелува под агол од 45°.

Улогата на нишан ја врши врвот на мината, а приципот на изборот на нишанската точка е ист како кај другите случаи.

При истрелувањето, сите прсти на десната рака (освен показалецот со кој се повлекува чкрапецот) мораат да бидат исправени, а на ушите се ставаат антифони (заштитници).

3.2.Набљудување на боиштето и избор на целта

Секој војник е должен да го набљудува боиштето заради навремено откривање на целта. За се што е забележал, војникот е должен да го извести старешината. Целта ја избира самиот војник или му ја одредува старешината. Стрелецот главно гаѓа поединечни цели, кои се откриени или слабо заклонети, кои претрчуваат или ненадејно се појавуваат.

Снајперистот и нишанџијата на ПМ гаѓаат поединечни цели, послужувачи на оружје, групи стрелци, автомобили, мотоциклисти, пушкарници, бункери и слично.

Кога старешината во командата ја нагласува целта, војникот е должен да ја уочи и веднаш да гаѓа.

Кога војникот ја избира целта и гаѓа самостојно, во прв ред гаѓа цели кои се важни и опасни. Кога целите се со иста важност се гаѓа поблискиот или оној кој полесно се гаѓа.

Целта за гаѓање со тромблон ја бира командирот на одделението, а при самостојно гаѓање самиот тромблонист.

Одредување на далечина до целта

Најважен услов за успешно гаѓање е точно одредената далечина до целта. Таа може да се одреди од око, со непосредно мерење и по пресметковен пат- според аголот под кој се гледа предметот - објектот.

Основен начин за одредување на далечината до целта е со **оценка од око**: според изгледот, видливоста и бојата на целта или објектот, со пренесување на познатата основица на земјиштето и со комбинација на тие два начина.

Заради одредување на далечината според **изгледот, видливоста и бојата на целта или објектот**, војникот изработува личен подсетник, каде ги внесува запазувањата за тоа како се гледа објектот или целта на различни далечини.

Далечината до целта во услови на ограничена видливост може да се одреди и врз основа на познатата брзина на звукот (330 м/с), а за таа цел треба да се уочи блесокот на истрелот и од тој момент до моментот на огласување на истрелот да се измери во секунди, па потоа да се помножи со 330.

Со пренесување на познатата основица далечината се одредува замислено нанесување на познатото растојание (должина на фудбалско игралиште 150м, растојание помеѓу два телефонски столба – 50м и сл). При ова треба да се води сметка дека основиците, со оддалечувањето од стојната точка, привидно се смалуваат.

Далечината од око не може точно да се одреди, заради што се заокружува на 50м или 100м, што е доволно да се избере соодветен нишан на оружјето.

Војникот е должен во секоја прилика да вежба одредување на далечина од око, бидејќи со тоа се зголемува способноста за проценка на окото. На точноста на одредување на далечина освен остријата на видот, влијаат и надворешни фактори кои привидно ја зголемуваат или намалуваат далечината.

Далечината привидно ја смалуваат: големи објекти (шума, брдо, населено место), еднобојна позадина (ливада, снег, ораница), сончев ден и чиста атмосфера, надвиснати објекти, објекти преку вода и долини.

Далечината привидно ја зголемуваат: мали објекти (камен, грмушка), објекти со темна боја (сини, црни, сиви), облачно и врнежливо време.

Во услови на намалена видливост (ноќе, магла, чад) далечината може да се одреди врз основа на видливоста на или чујноста на поедини појави на боиштето.

Одредување на нишан, нишанска точка и нишанење

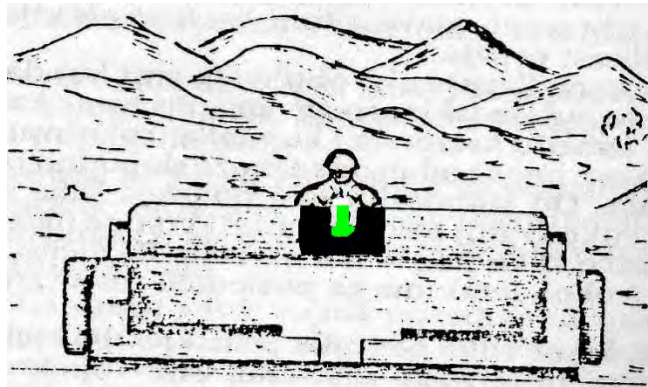
Одредувањето на поделокот на задниот нишан е еден од најважните услови за прецизно гаѓање. Поделокот се одредува врз основа на далечината до целта. Ако за гаѓањето е дадена команда, во неа е содржан и поделокот на нишанот, а ако војникот гаѓа самостојно тогаш сам го одредува поделокот. На сите пушки и ПМ на задниот нишан има поделоци 1,2,3,4.... кои означуваат стотици метри. Војникот мора тоа да го има на ум, бидејќи за секоја цел може да има различна далечина.

Нишанската точка е место на целта во која се нишани. Наједноставно за одредување на нишанската точка е кога целта е неподвижна, а времето е мирно. Ако целта е мала нишанската точка се наоѓа во подножјето, а ако е поголема во средината.

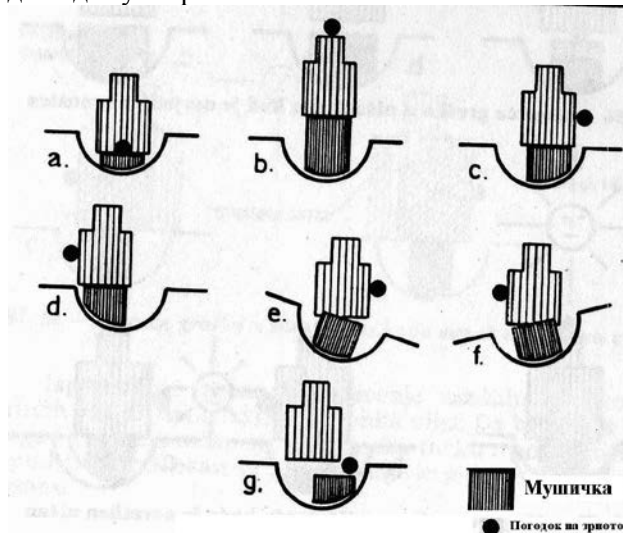
Ако целта се движи (што е многу чест случај во борба) за време додека зрното лета до целта, целта ќе помине одреден пат, а ако дува ветер, ќе го измести зрното во страна на каде дува. И во

двата случаја ако стрелецот стрела во целта, ќе промаши. За двата случаја нишанската точка мора да се помести на одредена страна за вредноста на поместувањето. Поместувањето на нишанската точка е поголемо ако целта се движи странично, а помало ако се движи косо или во рамнина на гаѓање (кон стрелецот или од него). Ист е односот кога е во прашање ветер. Бочниот ветер најмногу го изместува зрното од неговата патека.

Нишанењето се состои од тоа што војникот треба во една линија да ги смести **средината на горната ивица на зарезот на задниот нишан, врвот на мушичката и нишанската точка на целта**, со што се дава правецот кој одговара во однос на целта. Нишанењето иако може да се изведува со едно око (монокуларно) или со двете очи (бинокуларно), за најдобри резултати и општо земено нишанењето мора да се изведува само со едно око. Иако е познато дека окото неможе истовремено јасно да гледа повеќе предмети на различни далечини (зарезот, мушичката и целта) затоа за време на нишанењето војникот мора нешто да „жртвува“ и јасно да гледа само еден од трите предмети (општоприфатена е целта) но најбитно е да се постигне еднообразност во гаѓањето.

За да војникот правилно нанишани окото, зарезот на задниот нишан, мушичката и целта мора да бидат во права линија. За време на нишанењето потребно е мушичката да се донесе во средината на зарезот за нишанење, нејзиниот врв порамнат со горната ивица на задниот нишан и така порамната да бидат усмерени во нишанската точка.

Отворање на стрелба

Со истрелување на куршумот завршува циклусот на работи и постапки на војникот при гаѓање. За да се изврши правилно истрелување на куршумот а притоа да се погоди целта, војникот нишани во нишанската точка, кратко го прекинува дишењето, и не поместувајќи ја линијата на нишанењето, со показалецот на десната рака постепено го повлекува чкрапецот се додека не дојде до истрелување на куршумот. Начелната команда за отворање

на оган гласи: “Право во стрелецот, 4, во подножјето, со четири куршуми, единично (кратки, долги) – ОГАН”.

Најчести грешки кои ги прави војникот при истрелување се: нагло повлекување на чкрапецот, неодлучност и долго нишанење. Во првиот случај, поради нагло повлекување на чкрапецот, се поместува целото оружје, со што се нарушува нишанењето. При предолго нишанење, организмот се уморува, попушта концентracијата, па бидејќи е прекинато дишењето, организмот се тресе и се нарушува нишанењето. Војникот во обука мора да го извежба нишанењето и истрелувањето се извршува најдолго за 5 секунди. Ако за тоа време не се извршило истрелувањето, треба да се продолжи со дишење, и после неколку секунди да се повтори работата.

Гаѓање на неподвижни, моментни и маскирани цели

Неподвижната цел не се менува често, што овозможува војникот без тешкотии да ги изврши сите работи при гаѓањето, заклучно со нишанењето и истрелувањето. Нишанската точка на долниот раб на целта (ако е целта мала- лежечка, клечечка, седечка). А кога се гаѓа стоечка цел, се гаѓа во средината.

Поединачни цели со АП и ПМ треба да се гаѓаат со кратки рафали. Групни цели, кои се состојат од одвоени фигури, треба да се гаѓа со кратки рафали, пренесувајќи го огнот од една фигура во друга.

Моментната цел се јавува одеднаш, кратко време стои, а потоа се губи за да се појави (многу често на друго место) повторно. При гаѓање на таква цел треба внимателно да се набљудува и да се утврди на кое место најчесто се појавува и во кои временски интервали, а кога тоа ќе се утврди се нишани во тоа место, и штом ќе се појави целта се гаѓа во неа.

Цел зад маска (трева, грмушка, дрвена ограда) се гаѓа како и неподвижна, односно моментна цел. Ако не може точно да се утврди местото на целта, се истрелува по еден куршум (или кратки рафали) на секој 0,5м од маската.

Гаѓање на подвижни цели

Подвижните цели го менуваат местото, и според правецот на движење во однос на стрелецот можат да бидат фронтални, коси и бочни.

Фронталните подвижни цели може да се движат кон стрелецот (доаѓајќи цели) или од него (заминувачки). Нишанската точка за доаѓачка цел треба да се избере на долната половина на целта (под појасот), а за заминувачка во главата.

Странични и коси цели се гаѓаат со пренесување нанишанската точка во правец на нејзиното движење со прстигнување. Прстигнувањето се зема во фигури (една фигура- 50 цм), а кај ПМ М72 и во поделоците на нишанската реглета.

Големините на прстигнувањето се дадени во табела:

<i>Далечина</i>	<i>АП</i>	<i>ПАСП</i>	<i>ПМ М.72</i>	<i>ПМ М.53</i>
<i>100</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>200</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>300</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>400</i>	<i>5</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>4</i>
<i>500</i>	<i>7</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>5</i>

600	9	6	8	6.5
700	11	7.5	10	8
800	13	9	12	9
900		10.5	15	11
1000		12.5	17	13

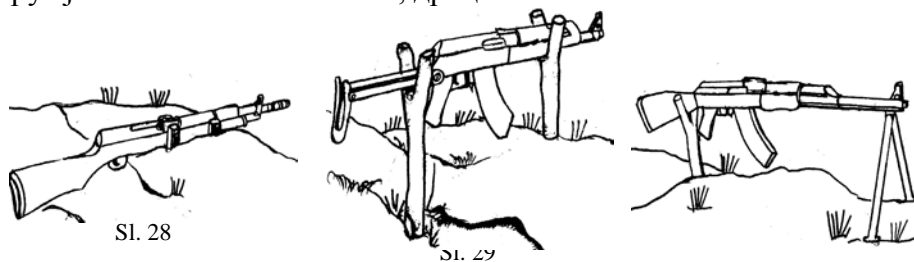
Кога се гаѓа коса цел која се движи под агол од 30° , поправката на таблицата се множи со 0,5; под агол од 45° со 0,7 и под агол од 60° со 0,9. Ако целта се движи со чекор, прстигнувањето е двапати помало. Странични и коси цели се гаѓаат со очекување или следење. При гаѓање со очекување, војникот нишани во избраната нишанска точка на правецот на движење на целта и кога целта ќе дојде пред неа на одреден број фигури, се отвора оган. При гаѓање со следење, војникот нишани пред целта за одредено прстигнување во фигури и го следи полека поместувајќи го оружјето, и во најповолен момент отвора оган. Начелната команда за гаѓање на подвижни цели гласи: “Во курирот, 3, во половината, за три фигури, со кратки – ОГАН”.

Гаѓање во услови на ограничена видливост

Ноќе и во други услови на ограничена видливост (магла, чад) се јавуваат бројни потешкотии кои го нарушуваат нишанењето. Додека слабата видливост на прорезот на задниот нишан и мушичката донекаде може да се отстрани со користење на ноќен нишан, изборот на нишанската точка останува најголем проблем. Затоа војникот во борба мора да ја користи секоја поволност во такви услови, пред с#, осветлување на боиштето или блесокот на истрелот на непријателското оружје. Во моментот кога се осветлува боиштето, сите работи се извршуваат како во услови на нормални услови, ама нешто побрзо. При осветлување не смееме да гледаме во изворот на светлината (ракета, осветлувачка мина, рефлектор) бидејќи тоа може да предизвика заслепување.

Целите кои се откриваат со блесокот на пукотот се гаѓаат со помош на ноќни нишани, каде нишанската точка е блесокот.

На поедини места каде со сигурност може да се очекува појава на целта ноќе, во текот на денот се подготвува оружјето, така што со оружјето се нишани на одредено место и се утврдува оружјето со помош на чатали, дрвца и слично.

Гаѓање на цели во воздушен простор

Целите во воздушен простор (авиони, хеликоптери и падобранци) се гаѓаат секогаш со единица (одделение, вод) со плотунски оган. Без оглед на оддалечноста на целта, за гаѓањето на овие цели се употребува поделокот “3” или основниот поделок (крајната положба на гајката). Најповолен момент за гаѓање е кога авионот понира кон стрелецот. Во тој случај се гаѓа без прстигнување и се нишани во предниот дел на авионот.

Странични и коси цели се гаѓаат со престигнување, а доаѓачки и заминувачки директно во целта. Големината на престигнувањето и моментот на отворањето на огнот го издава командирот на единицата во командата. Големината на престигнувањето при гаѓањето на авионот се зема во видлива големина на фигурата на авионот. Начелната команда за гаѓање на авиони гласи: “Во авион, шест фигури – ОГАН” или “Во авион, три фигури, со долг (плотун), одделение – ОГАН”.

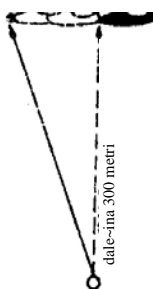
Кога се гаѓа авион кој лета со голема брзина, заземањето на престигнувањето е потешко и таквите авиони се гаѓаат со примена на огнена завеса (концентричен и запречен оган на одделението во правецот на движење на авионот).

За да се состави табела на престигнување на авионот во фигури, потребно е престигнувањето, изразено во метри, да се подели со должината на трупот на авионот.

Кога се користи вооружување со калибар 7,62мм, големината на престигнувањето при движењето на авионот под прав агол кон правецот на гаѓањето се гледа од следната табела:

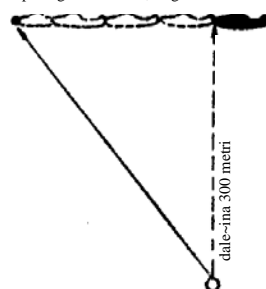
Брзина на летот на целта во км/ч	Далечина на гаѓање во метри				
	100	200	300	400	500
	Престигнување во метри				
100	4	9	15	22	30
125	5	11	18	27	38
150	6	13	22	33	46
175	7	15	26	38	53
200	8	18	30	44	61
225	9	20	33	49	68
250	10	22	37	55	76
275	11	25	41	60	84
300	12	27	45	66	92

prestignuvawe za 1,5 figuri

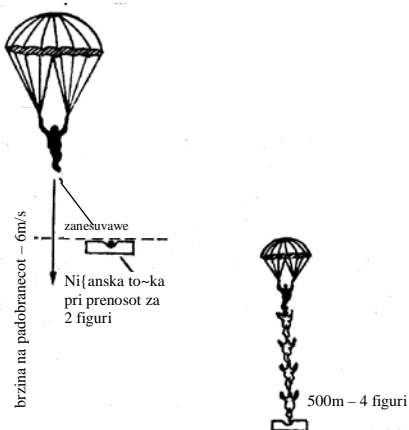
Sl. 1

prestignuvawe za 3,5 figuri

На Сл. 1 е прикажано заземањето на престигнувањето за 1,5 и 3,5 фигури при далечина до целта од 300 метри.

Pre-nik na kupolata – 6m

Sl.2

Кога се гаѓаат падобранци, нишанската точка се пренесува во правецот на спуштањето на падобранецот. Престигнувањето се зазема во големина на фигурата на падобранецот. Фигурата е пресметана за цел со висина од 1,5 метри. Престигнувањето во фигури за гаѓање на падобранци се зазема под нивните нозе (Сл. 2).

Кога се гаѓа со вооружување со калибар 7,62мм, се смета дека зрното прелетува 500м за време од една секунда, па престигнувањето се врши по следното:

- на 200м ----- 1 фигура
- на 300м ----- 2 фигури
- на 400м ----- 3 фигури
- на 500м ----- 4 фигури (сметајќи од средината на падобранецот).

Кога се гаѓа со вооружување со калибар 7,9мм, заради разликата на летот на зрното, престигнувањето е следно:

- на 200м ----- 1 фигура
- на 300м ----- 1.5 фигури
- на 400м ----- 2.5 фигури
- на 500м ----- 3.5 фигури (сметајќи од средината на падобранецот).

Начелната команда за гаѓање на падобранци гласи: “Во падобранци, 1,5 фигури со кратки (долги), одделение – ОГАН.

4. ПИШТОЛИ

4.1. ПИШТОЛ 7,62мм М.57

4.1.1. НАМЕНА , БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Пиштолот 7,62мм М.57 е наменет за уништување и онеспособување на жива непријателска сила во блиска борба на далечина до 50 м, а најдобри резултати постигнува на растојание до 30 м. Пиштолот е полуавтоматско оружје (чкрапнување се врши за секој куршум). Се полни со рамка од 9 куршуми, а брзината на гаѓањето изнесува 9 куршуми во време од 10 до 15 секунди. *Чкрапањето не може да се изврши кога рамката не е во пиштолот.*

ГЛАВНИ ДЕЛОВИ

Пиштолот ги има следните главни делови: цевка(сл.1), навлака со затварач и нишани(сл.2), чаура за водење(сл.3), повратен механизам(сл.4), ракохват(сл.5), механизам за чкрапнување(сл.6), рамка(сл.7) и прибор.

ЦЕВКАТА (сл.1) е со калибар 7,62мм и е сместена во навлаката. Со помош на спојка е споена со рамката. Наменета е во неа да се изврши истрелување на куршумот и на зрното да му даде правец, ротациона брзина и стабилен лет во воздушниот простор. Во внатрешноста, цевката има лежиште на куршумот и водилка на зрното.

НАВЛАКАТА СО ЗАТВОРАЧ И НИШАНИ (сл.2) е наменета да се донесе куршумот, затвори цевката, изврши истрелување, извлече и исфрли чаурата. Задниот дел на навлаката ја сочинува затварачот кој служи за запнување на удирачот, потиснување на куршумот во цевката, затворање на цевката, истрелување на куршумот и извлекување на чаурата. Во затварачот е сместена удатрната игла со пружината која од задната страна е утврдена со

утврдувач. На десната, внатрешната страна на навлаката има елипсовиден отвор за исфрлање на чаури, а во надолжниот прорез е сместен извлекувачот. На страните, на задниот дел на навлаката е со рецки за нејзино полесно повлекување во задна положба. Нишаните се сместени на горната страна на навлаката. Задниот нишан е зацврстен на жлеб, а на него и на навлаката се врежани црти кои, кога се израмнети, ја покажуваат правилната положба на задниот нишан. Предниот нишан (мушичката) е утврдена во жлеб. Со помош на врежани црти се контролира нејзината положба исто како и кај задниот нишан.

ЧАУРАТА ЗА ВОДЕЊЕ (сл.3) е наменета да ја води цевката и служи како преден потпор на повратниот механизам.

ПОВРАТНИОТ МЕХАНИЗАМ (сл.4) е наменет, по истрелувањето на куршумот, да ја врати навлаката во предна позиција.

РАКОФАТОТ (сл.5) е наменет за сместување на механизмот за чкрапнување и рамката, за спојување и водење на навлаката. На бочните страни има отвор за сместување на кориците, а на левата корица е сместена автоматската кочница.

МЕХАНИЗМОТ ЗА ЧКРАПАЊЕ (сл.6) е наменет да овозможи запнување и чкрапнување на удирачот и да ја регулира единечната стрелба.

РАМКАТА (сл.7) служи за сместување на куршумите. Секој пиштол во својот комплет има две рамки.

ПРИБОРОТ е наменет за одржување на пиштолот и носење на пиштолот и муницијата. Се состои од футрола четкичка и шипка.

УСЛОВ:

На тактички полигон или во друга просторија за обука, со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е пиштол 7,62мм М.57.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената и борбените особини на пиштолот 7,62мм М.57 , како и намената на главните делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

НАМЕНА, БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ НА ПИШТОЛ 7,62мм М.57

Р/Б	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини		
2.	Главни делови		
3.	Намена на цевка		
4.	Намена на навлака со затворац и нишани		
5.	Намена на чаурата за водење		
6.	Намена на повратниот механизам		
7.	Намена на ракофатот		
8.	Намена на механизмот за чкрапање		
9.	Намена на рамката		
10.	Намена на приборот		
	ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		

Начин на оценување: Оценете го војникот со **П** (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со **НП** (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

4.1.2. РАСКЛОПУВАЊЕ НА ПАПИ 7,62ММ М57

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Пиштолот се расклопува заради чистење, подмачкување, преглед, замена на неисправни делови и за обука.

на

НАПОМЕНА:

Пред да се започне со расклопување на пиштолот, истиот треба да се испразни, односно да се провери дали е празен.

При расклопување на пиштолот во единицата е дозволено: да се извади рамката, да се одвои навлаката од телото на пиштолот, да се извади повратната пружина, да се извади чаурата, цевката, удирачот и да се одвојат страниците од ракофатот. Понатамошно расклопување е дозволено само на органи на техничката служба.

Пиштолот се расклопува по следниот редослед:

- со десната/левата рака пиштолот се држи за ракофатот и со палецот се потиснува утврдувачот на рамката, а со левата/десната рака се вади рамката од ракохватот (сл.1),

сл.1

- потоа со десната/левата рака пиштолот се држи за ракофатот, а со левата/десната рака навлаката се повлекува во задна позиција и се враќа во предна позиција(сл.2),

сл.2

- потоа пиштолот се држи со левата/десната рака за ракофатот, а во десната/левата рака се зема рамката и со неа се потиснува пружината на спојниците на затварачот (сл.3),

сл.3

- потоа пиштолот се држи за ракофатот со десната/левата рака, а со левата/десната рака се вади спојницата на затварачот(сл.4),

сл.4

- и се одвојува навлаката повлекувајќи ја на напред (сл.5),

сл.5

- потоа во левата/десната рака се држи навлаката, а со палецот и покажалецот од десната/левата рака се вади повратната пружина (сл.6),

сл.6

- со десната/левата рака се држи навлаката за задниот дел, а со палецот и покажалецот од левата/десната рака се врти чаурата за водење за 180° и се одвојува од навлаката (сл.7),

сл.7

- со левата/десната рака се преклопува спојката напред и се вади цевката (сл.8),

сл.8

- останатиот дел е механизам за окинување со ракохват (сл. 9)

сл. 9

ПРЕГЛЕД НА РАСКЛОПЕН ПАПИ 7,62мм М-57

Со прегледот на расклопен ПАПИ треба да се провери исправноста на деловите и тоа:

Кај цевката:

- Дали надворешната страна на цевката има гребнатини, нечистотии и корозија,
- Дали внатрешната страна на цевката има гребнатини, нечистотии и корозија,

Кај нишаните:

- Дали мушичката е деформирана
- Дали задниот нишан е деформиран

Кај повратниот механизам:

- Дали на деловите има корозија и нечистотии;
- Дали повратната пружина е исправна;
- Дали испустот на задниот дел од повратниот механизам е деформиран и дали правилно влегува во жлебот на спојката;

Кај затворабот:

- Дали на жлебовите и отворите на затворабот имаат гребнатини;
- дали е излижан и оштетен потиснувачот на куршуми;
- Дали забот на извлекувачот е оштетен;

Кај сандакот со ракофат:

- Дали на сандакот има 'рѓа, гребнатини, и нечистотии;
- Дали утврдувачот на рамката е исправен, и
- Дали ракохватот е добро утврден и дали е напукнат

Кај механизмот за чкрапнување:

- Дали ударната пружина и пружините на раздвојувачот и запинувачот се скршени;
- Дали одредени делови на механизмот се скршени или оштетени и дали имаат нечистотија;

Кај приборот за чистење и одржување

- Дали е комплетна торбицата за РАП (резервниот алат и прибор);
- Дали деловите се чисти и исправни; и
- Дали кантичката е полна со МАЗОН

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплет опрема за тактичка обука, даден ви е пиштол 7,62мм М.57

СТАНДАРД:

Демонстрирајте правилен начин на расклопување на пиштолот 7,62мм М.57 по правилниот редослед.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

РАСКЛОПУВАЊЕ НА ПИШТОЛ 7,62мм М.57

Р.бр.	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Зошто се врши расклопување на пиштолот		

2.	<p>Расклопување на пиштолот</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>проверка на пиштолот</i> - <i>вадење на спојницата</i> - <i>вадење на навлакмата</i> - <i>вадење на повратниот механизам</i> - <i>вадење на чаурата за водење</i> - <i>вадење на цевката</i> 		
3.	<p>Преглед на расклопен пиштол</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>кај цевката</i> - <i>кај нишаните</i> - <i>кај повратниот механизам</i> - <i>кај затварачот</i> - <i>кај сандакот со ракофатот</i> - <i>кај механизмот за чкрапнување</i> - <i>кај приборот за чистење одржување</i> 		
3.	Покажи го правилниот начин на расклопување на пиштолот 7,62мм М.57		
	ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

СКЛОПУВАЊЕ НА ПАПИ 7,62 ММ М57

Пиштолот се склопува по обратен редослед при што треба да се води сметка спојката да биде во горна позиција додека повратната пружина не се намести на своето лежиште.

ПРЕГЛЕД НА СКЛОПЕН ПАПИ 7,62мм М57

Со прегледот на склопен ПАПИ треба да се провери следното:

- Дали ПАПИ е празен,
- Дали на деловите има корозија и гребнатини,
- Дали навлакмата лесно се повлекува наназад ,
- Дали навлакмата оди во предна крајна положба,
- Дали удирачот може да се напне,
- Дали пиштолот може да се закочи,
- Дали нишаните се исправни, дали истите се преклопуваат ,
- Дали устата на цевката е запушена, а цевката надуена и напукната,

- Дали утврдувачот на рамката добро ја утврдува рамката во сандакот и дали рамката се мрда,
- Дали е комплетен и исправен РАП(резервниот алат и прибор),

Освен наведеното со школска муниција да се наполни рамка, при што треба да се провери исправноста на работата на донесувачот и пружината на донесувачот на куршуми на рамката. Наполентата и исправна рамка да се стави во сандакот, да се повлече навлакмата во задна положба и нагло да се пушти напред, при што треба да се провери дали затвораот го зафаќа и донесува куршумот во лежиштето и како се забравува. Да се извади рамката од сандакот, да се повлече затвораот назад, при што треба да се провери дали извлекувачот го извлекува куршумот од лежиштето на цевката и дали исфрлувачот го исфрлува низ отворот на навлакмата .

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е ПАПИ 7,62мм М57 со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете Склопување на ПАПИ 7,62мм М57 според правилен редослед и склопување на сите нејзини делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ОДРЖУВАЊЕ (СКЛОПУВАЊЕ) НА ПАПИ 7,62мм М57

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Склопување на ПАПИ 7,62мм М57		
	<ul style="list-style-type: none"> - Ставање на цевката во лежиштето на навлакмата - Поставување на чаурата за водење - Ставање на повратниот механизам - Навлекување на навлакмата во жлебовите од телото на пиштолот - Да се постави спојницата - Ставање на рамката - Безбедносно чкрапнување 		
2.	Преглед на склопен ПАПИ 7,62мм М57		
3.	Расклопување и склопување на ПАПИ 7,62мм М57		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на извед

4.1.3. СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Гаѓањето со пиштол опфаќа: *подготовка за гаѓање* (заземање на став за гаѓање и полнење на пиштолот; набљудување на боиштето и избор на целта; одредување на далечината до целта, нишанот и нишанската точка), *отворање на оган* (местење на нишанот; донесување на пиштолот во висина на рамото; нишанење и чкрапнување), *прекин на огнот и гаѓањето*.

Оган од пиштол може да се отвори самостојно и под команда, што зависи од добиената задача и борбената ситуација.

За гаѓање со пиштол може да се користат следните ставови:

- стоечки став (сл.10);
- клечечки став (сл.11);
- лежечки став (сл.12);
- седечки став (сл.13).

За да гаѓањето од ПаПи биде успешно, стрелецот мора првин да одреди кој начин на гаѓање ќе го користи т.е каков став за гаѓање ќе заземе.

Став за гаѓање со ПаПи се зазема по команда или самостојно. Од ПаПи се гаѓа од различни ставови и од било кои места од кои може да се види целта или дел од земјиштето на кое се очекува да се појави непријателот. При отварање на стрелба, стрелецот зазема став зависно од условите на земјиштето и од непријателскиот оган и тој став може да биде лежечки, стоечки, клечечки и седечки. Сите овие ставови може да бидат со наклон или без наклон. Со ПаПи може да се гаѓа и во движење – од рака и ткн „ловечки“-со кратки застанувања или без застанувања.

При превезување со борбени и неборбени моторни возила, со пловни средства како и при движење со скии и во други специфични услови стрелецот зазема најпогоден став за отварање на стрелба водејќи сметка за личната сигурност и сигурноста на останатите војници во неговата близина.

Стоечки став се зазема на командата „*ГОТОВС*“. На таа команда војникот го доведува телото до позиција и со левата/десната нога исчекорува половина чекор во правецот на левото/десното рамо.(сл.10). Истовремено со свртувањето, ПАПИ се вади од футролата и исфрлува напред држејќи го во раце (со раката со која се гаѓа за ракофатот, а раката со која не се гаѓа се поставува на дното од ракофатот и служи како потпора на пиштолот). Со раката со која се гаѓа се држи пиштолот за ракофатот, а со раката со која не се гаѓа се повлекува навлакмата во задна положба и се пушта напред. Во стоечки став, телото е малку исфрлено напред, тежината на телото е рамномерно распоредена на двете нозе, колената слободно испружени, а погледот е насочен кон целта.

Сл. 10

Клечечки став се зазема на командата „Клекни-ГОТОВС“. На таа команда војникот со левата/десната нога исчекорува напред и брзо се спушта на десното/левото колено.(сл.11), а истовремено со десната/левата рака го вади пиштолот од футролата и го донесува во положба за дејство. Со раката со која се гаѓа се држи пиштолот за ракофатот, а со раката со која не се гаѓа се повлекува навлаката во задна положба и се пушта напред. Во клечечки став стабилноста зависи пред се од правилниот распоред на точките на потпирање и тоа стапалото на едната и коленото и прстите на другата нога. Тежината рамномерно треба да се распредели на сите три потпирни точки.

Сл. 11

Лежечки став се зазема на командата „Легни-ГОТОВС“. На таа команда војникот држејќи го вади пиштолот од футролата со десната/левата рака се приземјува со двете нозе на колена, го зафрла целото тело напред првин потпирајќи се со дланката на раката со која не се гаѓа, а потоа потпирајќи се на лактот од раката со која се гаѓа целосно го доведува телото во лежечки став (сл 12). Пиштолот се исфрлува напред, држејќи со раката со која се гаѓа за ракофатот, а со раката со која не се гаѓа за дното од ракофатот како потпора. Се повлекува навлаката во задна положба и се пушта напред. Во лежечки став нозете се раширени, а

коленото на десната/левата нога може да биде малку свиткано, а погледот е насочен кон целта. Лежечкиот став е најпогоден кога телото а закосено под агол од 12° во однос на правецот на гаѓањето. Во таа положба градниот кош не е стеснат, па дишењето е полесно, а се овозможува и подобро прицврстување на кундакот на рамето.

Сл. 12

Седечки став се зазема на командата „Седни-ГОТОВС“. На таа команда војникот брзо се спушта-седнува на тлото прекрстувајќи ги нозете.(сл.13), а истовремено со десната/левата рака го вади пиштолот од футролата и го донесува во положба за дејство. Со раката со која се гаѓа се држи пиштолот за ракофатот, а со раката со која не се гаѓа се повлекува навлаката во задна положба и се пушта Напред.

Сл. 13

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука, даден ви е пиштол 7,62мм М.57

СТАНДАРД:

Демонстрирајте ја постапката за заземање став за гаѓање и покажете ги правилно ставовите за гаѓање со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ СО ПИШТОЛ 7,62мм М.57

Р/Б	Чекори на оценување	Поминал (П)	Непоминал (НП)
1.	Што опфаќа гаѓањето со пиштол		
2.	Наброј ги ставовите за гаѓање со пиштол		
3.	Покажи стоечки став за гаѓање со пиштол		
4.	Покажи клечечки став за гаѓање со пиштол		
5.	Покажи седечки став за гаѓање со пиштол		
6.	Покажи лежечки став за гаѓање со пиштол		
7.	Што содржи командата за отворање на оган од сите ставови за гаѓање со пиштол		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со **П** (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со **НП** (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

Застои и начин на отстранување

Пиштолот е сигурно оружје и работи без застој, но со текот на подолгата употреба, абење на деливите, неисправна муниција и невнимателно ракување, може да дојде до неисправности кои предизвикуваат застој.

За да не дојде до застој при гаѓањето, потребно е:

- строго придржување на одредбите за правилно ракување, расклопување и склопување, чување и одржување;
- пред гаѓање, пиштолот да се исчисти и благо да се подмачка, да се прегледа рамката и муницијатај, куршумите да се избришат со сува крпа и рамката да се наполни со исправна муниција;
- за време на употреба, да се внимава пиштолот да не се извалка со замја, песок и сл.

Можните застои и начинот на нивно отстранување се дадени во следниот преглед:

Р/Б	Застој	Причини за застојот	Начин на отстранување
1.	Рамката на влегува лесно во ракофатот	Нагмечена или извалкана рамка или нејзино лежиште	Неисправната рамка да се замени, а извалканата рамка или лежиште да се исчисти и подмачка
2.	Рамката исптаѓа од ракофатот	Забот на утврдувачот на рамката е скршен или излижан. Пружината на утврдувачот е скршена или олабавена, прорезот на телото на рамката е затнат	Да се исчисти прорезот на телото на рамката. Ако утврдувачот е неисправен, пиштолот да се прати на поправка.
3.	Навлакмата тешко се повлекува наназад	Оштетени или извалкани надолжни жлебови на навлакмата или ракофатот: Надуена цевка.	Ако причината на застојот е нечистотија, истата да се отстрани, а деловите да се подмачкаат. Ако деловите се скршени пиштолот да се предаде во работилница.
4.	Удирачот не може да се напне	Излижан (оштетен) заб на запнувачот или е оштетена неговата пружина. Излижана горна површина на забот за запнување на ударачот.	Пиштолот се предава во работилница.
5.	Ударната игла не оди во крајна задна положба по запнување на удирачот.	Нечисто лежиште на иглата или згуснато масло. Ослабената или скршената пружина на иглата. Искривена ударна игла.	Пиштолот се предава во работилница.
6.	Затварачот не го потиснува куршумот од рамката	Куршумот не е доволно подигнат во рамката, заради скршена или олабавена пружина на донесувачот на куршумот.	Да се поправи положбата на куршумот во рамката или да се замени рамката.
7.	Навлакмата не оди во предна крајна положба, па затварачот не ја затвори цевката.	Повратната пружина или нејзината водилка е скршена или пружината е олабавена. Оштетени или нечисти жлебови на навлакмата или ракофатот. Нечисто лежиште на куршумот	Да се исчистат нечистите делови, а ако се оштетени, да се однесе во работилница.
8.	Куршумот не е истрелан.	Неисправна каписла на куршумот. Неисправна ударна игла. Скршен ударач. Нечисто лежиште на куршумот.	Да се исчистат и подмачкаат деловите на пиштолот, а ако се оштетени, пиштолот да се однесе во работилница.
9.	Чаурата не може да се извлече или при извлекување се заглавува во навлакмата.	Нечисто лежиште на куршумот. Скршен или излижан заб на извлекувачот. Пукната или проширена чаура. Неисправен исфрлувач.	Да се исчисти лежиштето на куршумот, а ако се деловите оштетени, пиштолот да се однесе во работилница.
10.	По истрелување на куршумот, навлакмата останува во задна положба, иако во рамката има куршум.	Надуена цевка ја задржува навлакмата заради заостанатото зрно од истреланиот куршум. Врвот на куршумот закачува на испустот на спојката на цевката, навлакмата и ракофатот.	Пиштолот се предава во работилница.
11.	Чкрапнување не престанува и по пуштање на чкрапецот.	Излижан заб на запнувачот или неговата пружина.	Пиштолот се предава во работилница.
12.	Не може да се извади празната рамка.	Свитканиот дел на донесувачот го прескокнал испустот на телото на спојницата на цевката, навлакмата и ракофатот.	Пиштолот се предава во работилница.
13.	Пиштолот не може да се закочи.	Излижан заб на запнувачот или е ослабена неговата пружина. Неисправен (излижан) крак на пружината чкрапецот.	Пиштолот се предава во работилница.
14.	По истрелувањето на последниот куршум навлакмата оди во предна положба.	Ослабената пружина на донесувачот на муниција или неисправен донесувач на муниција. Излижан заб или скршен испуст на спојката на цевката, навлакмата и ракофатот.	Да се промени рамката, а ако се повтори застојот, пиштолот да се однесе во работилница.
15.	По кочењето, навлакмата под притисок оди во задна положба.	Излижан врв на раздвојувачот кој излегува над телото на механизмот за чкрапнување. Излижан заб на запнувачот.	Пиштолот се предава во работилница.

ОДРЖУВАЊЕ

Како и секој друг прецизен механизам и вашиот пиштол ќе има подобра функција, ќе трае подолго и ќе биде сигурен ако правилно се одржува. Постапувајте по упатствата на ова поглавје за вашиот пиштол секогаш да биде во исправна состојба.

ВНИМАНИЕ: Пред расклопување и чистење , проверете дали пиштолот е празен.

ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ: Немојте да го расклопувате пиштолот доколку оцените дека е во прашање некој поголем дефект и кога е потребно додатно сервисирање и ремонт.

КОГА ТРЕБА ДА СЕ ПРАВИ ЧИСТЕЊЕ: Пиштолот треба да се чисти веднаш после гаѓањето, зашто тогаш тоа е најлесно, а и помала е можноста да дојде до корозија. Ако со пиштолот не е гаѓано, треба да се чисти секои три месеци или ако условите на чување се неповолни, тогаш еднаш месечно.

КАКО ДА СЕ ВРШИ ЧИСТЕЊЕТО: Постапката на чистење даден во ова поглавје може да се користи за чистење на пиштолот после гаѓање и за периодично чистење.

АЛАТ И МАТЕРИЈАЛ: Шипка за чистење, четкичка, фланелски крпи (исечени да можат да влезат во цевката) и масло.

4.2. ЦЗ-99 9мм

4.2.1.НАМЕНА , БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

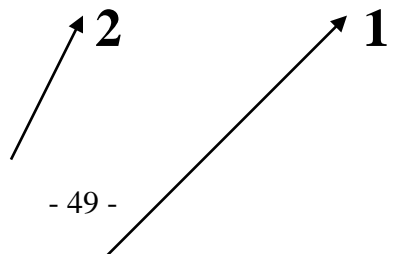
Пиштолот ЦЗ 99-9мм е наменет за уништување и онеспособување на жива непријателска сила во блиска борба на растојание до 50 метри, а најдобри резултати постигнува до 30 метри.

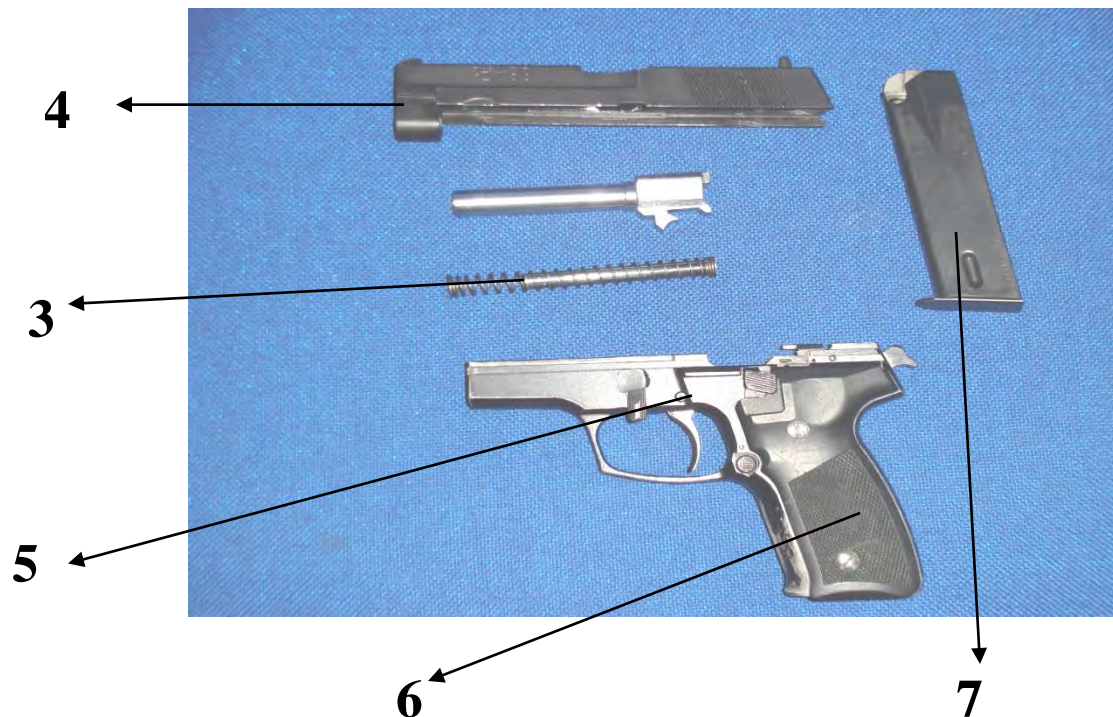
Пиштолот Застава ЦЗ 99 е полуавтоматско оружје и функционира на принцип на кратки трзаи на цевката. Забравувањето се остварува со вертикално осцилирање на цевката, кога цевката навлегува во отворот на навлаката. Механизмот за окинување е со двоструко дејство. Магацинот е со капацитет од 15 куршуми.

Со пиштолот може да се гаѓа со лева или десна рака, а командите се двострани, се активираат со раката со која се гаѓа. Пиштолот е снабден со покажувач на куршумот во цевката и нишаните се со бели точки - можно е гаѓање во услови на слаба видливост.

- Калибар:** 9 мм пара;
Цевка: должина 108 мм, внатрешноста е хромиран.
Димензии: должина 190 мм.
висина 140 мм.
дебелина 37 мм.
Тежина: без магацин 860 г.
со празен магацин 965 г.
со полн магацин 1.145 г.
Капацитет: 15 куршуми 9 мм;
Материјал: всадник и легура од алуминиум.
навлака - легиран челик.
ракофат - пластична маса ојачана со стаклени влакна.
Заштита: всадник - офарбан.
навлака - фарбана или брунирана.

ГЛАВНИ ДЕЛОВИ

Пиштолот ги има следните главни делови: цевка (бр.1), навлака со затварач и нишани (бр.2), повратна пружина(бр.3), чаура за водење на повратната пружина (бр.4), ракофат (бр.5), механизам за окинување (бр.6), рамка и прибор (бр.7).

ЦЕВКАТА е со калибар 9мм и е сместена во навлаката. Со помош на спојка е споена со рамката. Наменета е во неа да се изврши истрелување на куршумот и на зрното да му даде правец, ротациона брзина и стабилен лет во воздушниот простор. Во внатрешноста, цевката има лежиште на куршумот и водилка на зрното.

НАВЛАКАТА СО ЗАТВОРАЧ И НИШАНИ е наменета да се донесе куршумот, затвори цевката, изврши истрелување, извлече и исфрли чаурата.Задниот дел на навлаката ја сочинува затварачот кој служи за:запнување на удирачот, потиснување на куршумот во цевката, затворање на цевката, истрелување на куршумот и извлекување на чаурата.Во затварачот е сместена удатрната игла со пружината која од задната страна е утврдена со утврдувач.На десната, внатрешната страна на навла - ката има елипсовиден отвор за исфрлање на чаури, а во надолжниот прорез е сместен извлекувачот.На страните, на задниот дел на навлаката е со рецки за нејзино полесно повлекување во задна положба.Нишаните се сместени на горната страна на навлака- та.Задниот нишан е зацврстен на жлеб, а на него и на навлаката се врежани црти кои, кога се израмнети, ја покажуваат правилната положба на задниот нишан. Предниот нишан (мушичката) е утврдена во жлеб. Со помош на врежани црти се контролира нејзината положба исто како и кај задниот нишан.

ЧАУРАТА ЗА ВОДЕЊЕ е наменета да ја води цевката и служи како преден потпор на повратниот механизам.

ПОВРАТНИОТ МЕХАНИЗАМ е наменет, по истрелувањето на куршумот, да ја врати навлаката во предна позиција.

РАКОФАТОТ е наменет за сместување на механизмот за чкрапнување и рам- ката, за спојување и водење на навлаката. На бочните страни има отвор за сместување на кориците, а на левата корица е сместена автоматската кочница.

МЕХАНИЗМОТ ЗА ЧКРАПАЊЕ е наменет да овозможи запнување и чкрапнување на удирачот и да ја регулира единечната стрелба.

РАМКАТА служи за сместување на куршумите. Секој пиштол во својот комплет има две рамки.

ПРИБОРОТ е наменет за одржување на пиштолот и носење на пиштолот и муницијата. Се состои од футрола четкичка и шипка.

УСЛОВ:

На тактички полигон или во друга просторија за обука, со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е пиштол ЦЗ 99 - 9 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената и борбените особини на пиштолот ЦЗ 99 - 9 мм, како и намената на главните делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

НАМЕНА, БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ НА ПИШТОЛОТ ЦЗ 99 - 9 мм

Р/Б	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини		
2.	Главни делови		
3.	Намена на цевка		
4.	Намена на навлака со затворац и нишани		
5.	Намена на чаурата за водење		
6.	Намена на повратниот механизам		
7.	Намена на ракофатот		
8.	Намена на механизмот за чкрапање		
9.	Намена на рамката		
10.	Намена на приборот		
	ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		

Начин на оценување: Оценете го војникот со **П** (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со **НП** (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

БЕЗБЕДНОСНИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Пиштолот ЦЗ 99, покрај техничките предности има и низа на позитивни безбедносни карактеристики, кои на корисникот му обезбедуваат употреба на пиштолот без опасност за себе и околината.

Карактеристиките што го прават пиштолот безбеден се:

Браник на обарачот

Обликуван е за да му обезбеди на корисникот нормално ракување, а штити од евентуален пад, пиштолот да не предизвика непосакувано окинување.

Положба на ударачот

После секое окинување ударачот автоматски се враќа во делумно запрена положба, со што тој е секогаш одвоен од ударната игла.

Полуга за ослободување на закоченост на ударачот

Пиштолот ЦЗ 99 има вградени две полуги за спуштање на ударачот, од лева и десна страна на пиштолот. Доколку при прекин на гаѓањето се посака да се ослободи ударачот - да се спушти од закочена во полузакочена - сигурна положба, со притисок на левата рака или десната полуга, тоа се остварува безбедно, иако во цевката е останат куршум. Оваа полуга има функција на задржување на навлаката во задна положба после испалувањето на последниот куршум или за расклопување на пиштолот и функција на ослободување на навлаката при нејзино движење во предна положба.

Полуга на оборувачот

Покрај улогата на активирање на ударачот при едноструки и двоструки окинувања оваа полуга има и улога на осигурувач од предвремено окинување, а со тоа и од предремено испалување куршум (нецелосно закочен пиштол). Испуст на полугата на обарачот постојано е во долниот дел на навлаката и само во нејзиниата крајна- предна положба обезбедува окинување.

Блокирање на ударната игла

Ударната игла е автоматски утврдена со посебни елементи во задната положба се ослободува непосредно пред окинувањето на овој начин се спречуваат сите непожелни случаи на испалување на куршум при паѓање на пиштолот или неправилно ракување.

Покажувач на куршум во цевката

Во насока на спречување на непожелни последици при ракување со пиштолот, кога куршумот е во цевката, пиштолот има вградено индикатор кој може визуелно или со допир да се провери - ако е изнад навлаката, куршумот е во цевката.

Функционирање на пиштолот

Со повлекување на навлаката наназад се запнува ударачот и со пуштање да се врати во предна положба, навлаката зафаќа куршум од рамката и го уфрла во цевката - при што пиштолот е полн и спремен за стрелање.

За окинување и испалување на куршум со показалецот на левата и десната рака обарачот се повлекува назад, со што е ослободен ударачот.

Ударачот под дејство на својата пружина се движи напред, удира во иглата, а оваа во капислата на куршумот, со што испалувањето е извршено.

По испалувањето на куршумот, под дејство на барутните гасови зрното излегува од цевката, а навлаката се движи наназад и во таа прилика се вршат следниве дејства:

- откочување на цевката,
- извлекување на чаурата и нејзино исфрлање со помош на извлекувачот и исфрлачот,
- свиткување на повратната пружина,
- исклучување на функцијата на обарачот со помош на полугата на обарачот, со што се оневозможува рафална стрелба,
- запнување на ударачот,
- донесувачот и пружината во рамката го потиснуваат следниот куршум пред челото на навлаката,
- Кога доаѓа во задна положба, навлаката под дејство на повратната пружина,
- започнува движење напред и при тоа се вршат следниве дејства:
 - внесување на куршум во цевката,
 - закочување на цевката,
 - ослободување на обарачот.

За испалување на следниот куршум потребно е повторно да се повлече обарачот, а целиот следен процес се одвива како однапред објаснетото.

Кога се испалува последниот куршум, носачот на куршуми го зафаќа со внатрешната страна на задржувачот на навлаката, го подига, а овој со својот испуст паѓа во зарезот на навлаката, задржувајќи ја така во задна положба.

За продолжување на стрелањето треба испразнетата рамка да се замени со полна. За да се извади рамката, треба со палецот на левата или десната рака да се притисне утврдувачот на рамката, а со слободната рака да се извади рамката. Кога ќе се стави полна рамка со палецот на левата или десната рака се потиснува задржувачот надолу, навлаката се ослободува, се движи напред и се уфрла куршум во цевката. Сега пиштолот е повторно спремен за гаѓање. Ако после последниот испален куршум не сака да гаѓа и понатаму, навлаката да се врати во предна положба на начин како што е претходно објаснето.

Во случаите кога доаѓа до неиспалување на куршумот, доволно е да се повтори окинувањето зашто пиштолот има механизам на двоструко дејство.

Кочењето на пиштолот е автоматско. При прекин на гаѓањето треба со палецот на левата или десната рака, да се притисне надолу полугата за спуштање на ударачот и тој автоматски ќе се постави во закочена положба, без никакви опасности.

Полнење на магацинот и пиштолот

Магацинот на пиштолот е со капацитет од 15, односно 10 куршуми. Може да се полни и делумно, зависно од видот на гаѓањето.

Пред полнењето на магацинот, да се прегледа муницијата дали е исправна и чиста.

Полнењето се врши со уфрлање на куршумот во горниот дел на магацинот .

Магацинот на пиштолот, наполнет делумно или со 15 куршуми се уфрла од долната страна на ракохватот во пиштолот и потискува навнатре се до неговото потполно влегување во пиштолот.

Утврдувачот на магацинот го држи магацинот врзан за пиштолот така што во текот на гаѓањето не дојде до паѓање на магацинот.

Со повлекување на навлаката назад, држејќи ја за изрецканиот дел и со нејзиното пуштање напред, ќе се уфрли куршум во цевка и пиштолот е спремен за гаѓање.

4.2.2. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Пиштолот се расклопува заради чистење, подмачкување, преглед, замена на неисправни делови и за обука.

НАПОМЕНА:

Пред да се започне со расклопување на пиштолот, истиот треба да се испразни, односно да се провери дали е празен.

При

расклопување на пиштолот во единицата е дозволено: да се извади рамката, да се одвои навлаката од телото на пиштолот, да се извади повратната пружина, да се извади чаурата, цевката, удирачо и да се одвојат страниците од ракофатот. Понатамошно расклопување е дозволено само на органи на техничката служба.

Пиштолот се расклопува по следниот редослед:

Сл.1

- се потиснува утврдувачот на рамката и се вади рамката од ракохватот (сл.1);

Сл.2

- потоа навлаката се повлекува во задна позиција и се пушта (сл.2);

Сл.3

- со палецот осигурачот на навлаката се врти за девесет степени надолу (од хоризонтална во вертикална положба) (сл.3);

Сл.4

- потоа истата се вади и се одвојува навлаката повлекувајќи ја напред (сл.4);

Сл.5

- потоа се вади повратната пружина (сл.5);

Сл.6

- цевката ја гураме напред (сл.6);

Сл.6а

- и ја повлекуваме под остар агол наназад и ја одвојуваме цевката од навлаката (сл.6.а)

Сл.7

- останатиот дел е: механизам за окинување со ракохват на кој се наоѓа утврдувач за рамка и механизам за задржување на навлаката и испуштање на ударачот со осигутач (сл.7).

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплет опрема за тактичка обука даден ви е пиштол ЦЗ 99 - 9 мм.

СТАНДАРД:

Демонстрирајте правилен начин на расклопување и склопување на пиштолот ЦЗ 99 - 9 мм по правилниот редослед.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА ПИШТОЛ ЦЗ 99 - 9 мм

Р.бр.	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Зошто се врши расклопување и склопување на пиштолот		
2.	Покажи го правилниот начин на расклопување на пиштолот ЦЗ 99 - 9 мм		
3.	Покажи го правилниот начин на склопување на пиштолот ЦЗ 99 - 9 мм		
	ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Гаѓањето со пиштол опфаќа: *подготовка за гаѓање* (заземање на став за гаѓање и полнење на пиштолот; набљудување на боиштето и избор на целта; одредување на далечината до целта, нишанот и нишанската точка), *отворање на оган* (местење на нишанот; донесување на пиштолот во висина на рамото; нишанење и чкрапнување), *прекин на огнот и гаѓањето*.

Оган од пиштол може да се отвори самостојно и под команда, што зависи од добиената задача и борбената ситуација.

За гаѓање со пиштол може да се користат следните ставови:

стоечки став (сл.8)

клучечки став (сл.9)

седечки став (сл.10)

лежечки став (сл.11).

Командата за отворање на оган од сите ставови за гаѓање содржи:

- лице кое гаѓа,
- цел,
- нишан,
- нишанска точка,
- број на куршуми,
- извршен дел.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ СО ПИШТОЛОТ ЦЗ 99 - 9 мм

Р/Б	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Што опфаќа гаѓањето со пиштол		
2.	Наброј ги ставовите за гаѓање со пиштол		
3.	Покажи стоечки став за гаѓање со пиштол		
4.	Покажи клечечки став за гаѓање со пиштол		
5.	Покажи седечки став за гаѓање со пиштол		
6.	Покажи лежечки став за гаѓање со пиштол		
7.	Што содржи командата за отворање на оган од сите ставови за гаѓање со пиштол		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со **П** (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со **НП** (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

Застои и начин на отстранување

Пиштолот е сигурно оружје и работи без застој, но со текот на подолгата употреба, абење на деливите, неисправна муниција и невнимателно ракување, може да дојде до неисправности кои предизвикуваат застој.

За да не дојде до застој при гаѓањето, потребно е:

- строго придржување на одредбите за правилно ракување, расклопување и склопување, чување и одржување;
- пред гаѓање, пиштолот да се исчисти и благо да се подмачка, да се прегледа рамката и муницијатај, куршумите да се избришат со сува крпа и рамката да се наполни со исправна муниција;
- за време на употреба, да се внимава пиштолот да не се извалка со замја, песок и сл.

Можните застои и начинот на нивно отстранување се дадени во следниот преглед:

Р/Б	Застој	Причина на застојот	Начин на отстранување
1.	Рамката на влегува лесно во ракофатот	Нагмечена или извалкана рамка или нејзино лежиште	Неисправната рамка да се замени, а извалканата рамка или лежиште да се исчисти и подмачка
2.	Рамката исптаѓа од ракофатот	Забот на утврдувачот на рамката е скршен или излижан. Пружината на утврдувачот е скршена или олабавена, прорезот на телото на рамката е затнат	Да се исчисти прорезот на телото на рамката. Ако утврдувачот е неисправен, пиштолот да се прати на поправка.
3.	Навлакмата тешко се повлекува наназад	Оштетени или извалкани надолжни жлебове на навлакмата или ракофатот: Надуена цевка.	Ако причината на застојот е нечистотија, истата да се отстрани, а деловите да се подмачкаат. Ако деловите се скршени пиштолот да се предаде во работилница.
4.	Удирачот не може да се напне	Излижан (оштетен) заб на запнувачот или е оштетена неговата пружина. Излижана горна површина на забот за запнување на ударачот.	Пиштолот се предава во работилница.
5.	Ударната игла не оди во крајна задна положба по запнување на удирачот.	Нечисто лежиште на иглата или згуснато масло. Ослабената или скршената пружина на иглата. Искривена ударна игла.	Пиштолот се предава во работилница.
6.	Затварачот не го потиснува куршумот од рамката	Куршумот не е доволно подигнат во рамката, заради скршена или олабавена пружина на донесувачот на куршумот.	Да се поправи положбата на куршумот во рамката или да се замени рамката.
7.	Навлакмата не оди во предна крајна положба, па затварачот не ја затвори цевката.	Повратната пружина или нејзината водилка е скршена или пружината е олабавена. Оштетени или нечисти жлебове на навлакмата или ракофатот. Нечисто лежиште на куршумот	Да се исчистат нечистите делови, а ако се оштетени, да се однесе во работилница.
8.	Куршумот не е истрелан.	Неисправна каписла на куршумот. Неисправна ударна игла. Скршен ударач. Нечисто лежиште на куршумот.	Да се исчистат и подмачкаат деловите на пиштолот, а ако се оштетени, пиштолот да се однесе во работилница.
9.	Чаурата не може да се извлече или при извлекување се заглавува во навлакмата.	Нечисто лежиште на куршумот. Скршен или излижан заб на извлекувачот. Пукната или проширена чаура. Неисправен исфрлувач.	Да се исчисти лежиштето на куршумот, а ако се деловите оштетени, пиштолот да се однесе во работилница.
10.	По истрелување на куршумот, навлакмата останува во задна положба, иако во рамката има куршум.	Надуена цевка ја задржува навлакмата заради заостанатото зрно од истреланиот куршум. Врвот на куршумот закачува на испустот на спојката на цевката, навлакмата и ракофатот.	Пиштолот се предава во работилница.
11.	Чкрапнување не престанува и по пуштање на чкрапецот.	Излижан заб на запнувачот или неговата пружина.	Пиштолот се предава во работилница.
12.	Не може да се извади празната рамка.	Свитканиот дел на донесувачот го прескокнал испустот на телото на спојницата на цевката, навлакмата и ракофатот.	Пиштолото се предава во работилница.
13.	Пиштолот не може да се закочи.	Излижан заб на запнувачот или е ослабена неговата пружина. Неисправен (излижан) крак на пружината чкрапецот.	Пиштолот се предава во работилница.
14.	По истрелувањето на последниот куршум навлакмата оди во предна положба.	Ослабената пружина на донесувачот на муниција или неисправен донесувач на муниција. Излижан заб или скршен испуст на спојката на цевката, навлакмата и ракофатот.	Да се промени рамката, а ако се повтори застојот, пиштолот да се однесе во работилница.
15.	По кочењето, навлакмата под притисок оди во задна положба.	Излижан врв на раздвојувачот кој излегува над телото на механизмот за чкрапнување. Излижан заб на запнувачот.	Пиштолот се предава во работилница.

ОДРЖУВАЊЕ

Како и секој друг прецизен механизам и вашиот пиштол ќе има подобра функција, ќе трае подолго и ќе биде посигурен ако правилно се одржува. Постапувајте по упатствата на ова поглавје за вашиот пиштол секогаш да биде во исправна состојба.

ВНИМАНИЕ: пред расклопување и чистење, проверете дали пиштолот е празен.

ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ: немојте да го расклопувате пиштолот доколку оцените дека е во прашање некој поголем дефект и кога е потребно додатно сервисирање и ремонт.

КОГА ТРЕБА ДА СЕ ПРАВИ ЧИСТЕЊЕ: Пиштолот треба да се чисти веднаш после гаѓањето, зашто тогаш тоа е најлесно, а и помала е можноста да дојде до корозија.

Ако со пиштолот не е гаѓано, треба да се чисти секои три месеци или ако условите на чување се неповолни, тогаш еднаш месечно.

КАКО ДА СЕ ВРШИ ЧИСТЕЊЕТО: Постапката на чистење даден во ова поглавје може да се користи за чистење на пиштолот после гаѓање и за периодично чистење.

АЛАТ И МАТЕРИЈАЛ: Шипка за чистење, четкичка, фланелски крпи (исечени да можат да влезат во цевката) и масло.

4.3. ЧЕШКА ЗБРОЕВКА-9мм М75

4.3.1. НАМЕНА , БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Пиштолот ЧЗ 9мм-М75 е наменет за уништување и онеспособување на жива непријателска сила во блиска борба на растојание до 50 метри, а најдобри резултати постигнува до 30 метри.

Пиштолот Зброевка ЧЗ 9мм М75 е полуавтоматско оружје и функционира на принцип на кратки трзаи на цевката. Забравувањето се остварува со вертикално осцилирање на цевката, кога цевката навлегува во отворот на навлаката. Механизмот за окинување е со едноструко дејство. Магацинот е со капацитет од 16 куршуми.

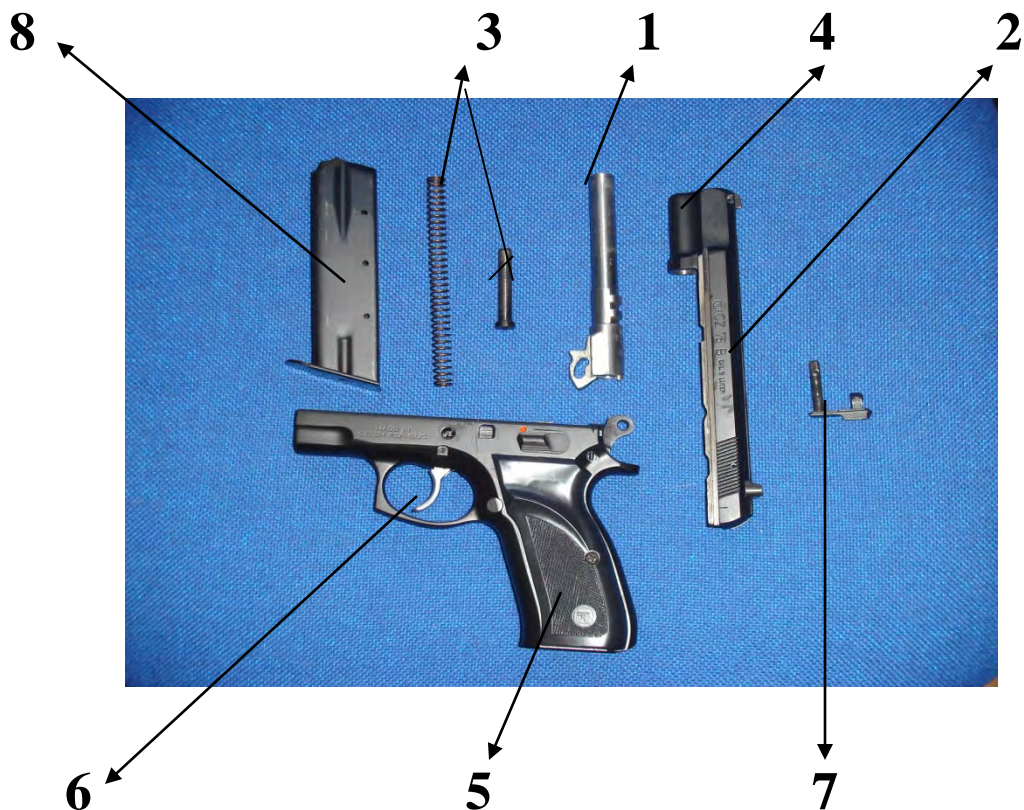
Со пиштолот може да се гаѓа со лева или десна рака, а командите се едностранни, се активираат со раката со која се гаѓа. Пиштолот има кочница од дената страна, а нишаните се со бели точки - можно е гаѓање во услови на слаба видливост.

Калибар:	9 мм лугер;
Цевка:	должина 120 мм, внатрешноста не е хромирана.
Димензии:	должина 206 мм. висина 138 мм. дебелина 35 мм.
Тежина:	со празен магацин 1000г. со полн магацин 1.145 г.
Капацитет:	16 куршуми 9 мм;
Материјал:	всадник и легура од алуминиум. навлака - легиран челик. ракохват - пластична маса ојачана со стаклени влакна.
Заштита:	всадник - офарбан. навлака - фарбана или брунирана.

Чкрапањето не може да се изврши кога рамката не е во пиштолот.

ГЛАВНИ ДЕЛОВИ

Пиштолот ги има следните главни делови: цевка(бр.1), навлака со затварач и нишани(бр.2), повратна пружина(бр.3), чаура за водење на повратната пружина(бр.4), ракохват(бр.5), механизам за окинување(бр.6), утврдувач(бр.7), рамка и прибор(бр.8).

ЦЕВКАТА е со калибар 9мм и е сместена во навлаката. Со помош на спојка е споена со рамката. Наменета е во неа да се изврши истрелување на куршумот и на зрното да му даде правец, ротациона брзина и стабилен лет во воздушниот простор. Во внатрешноста, цевката има лежиште на куршумот и водилка на зрното.

НАВЛАКАТА СО ЗАТВОРАЧ И НИШАНИ е наменета да се донесе куршумот, затвори цевката, изврши истрелување, извлече и исфрли чаурата. Задниот дел на навлаката ја сочинува затварачот кој служи за запнување на удирачот, потиснување на куршумот во цевката, затворање на цевката, истрелување на куршумот и извлекување на чаурата. Во затварачот е сместена ударната игла со пружината која од задната страна е утврдена со утврдувач. На десната, внатрешната страна на навлаката има елипсовиден отвор за исфрлање на чаури, а во надолжниот прорез е сместен извлекувачот. На страните, на задниот дел на навлаката е со рецки за нејзино полесно повлекување во задна положба. Нишаните се сместени на горната страна на навлаката. Задниот нишан е зацврстен на жлеб, а на него и на навлаката се врежани црти кои, кога се израмнети, ја покажуваат правилната положба на задниот нишан. Предниот нишан (мушичката) е утврдена во жлеб. Со помош на врежани црти се контролира нејзината положба исто како и кај задниот нишан.

ЧАУРАТА ЗА ВОДЕЊЕ е наменета да ја води цевката и служи како преден потпор на повратниот механизам.

ПОВРАТНИОТ МЕХАНИЗАМ е наменет, по истрелувањето на куршумот, да ја врати навлаката во предна позиција.

РАКОФАТОТ е наменет за сместување на механизмот за чкрапнување и рамката, за спојување и водење на навлаката. На бочните страни има отвор за сместување на кориците, а на десната страна е сместена кочницата.

МЕХАНИЗМОТ ЗА ЧКРАПАЊЕ е наменет да овозможи запнување и чкрапнување на удирачот и да ја регулира единечната стрелба.

РАМКАТА служи за сместување на куршумите. Секој пиштол во својот комплет има две рамки.

ПРИБОРОТ е наменет за одржување на пиштолот и носење на пиштолот и муницијата. Се состои од футрола четкичка и шипка.

УСЛОВ:

На тактички полигон или во друга просторија за обука, со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е пиштол ЧЗ- 9 мм М-75.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената и борбените особини на пиштолот ЧЗ - 9 мм, како и намената на главните делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

НАМЕНА, БОРБЕНИ ОСОБИНИ И ГЛАВНИ ДЕЛОВИ НА ПИШТОЛОТ ЧЗ - 9 мм

Р/Б	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини		
2.	Главни делови		
3.	Намена на цевка		
4.	Намена на навлака со затворац и нишани		
5.	Намена на чаурата за водење		
6.	Намена на повратниот механизам		
7.	Намена на ракофатот		
8.	Намена на механизмот за чкрапање		
9.	Намена на рамката		
10.	Намена на приборот		
	ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		

Начин на оценување: Оценете го војникот со **П** (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со **НП** (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

БЕЗБЕДНОСНИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Пиштолот ЧЗ-9мм, покрај техничките предности има и низа на позитивни безбедносни карактеристики, кои на корисникот му обезбедуваат употреба на пиштолот без опасност за себе и околината.

Карактеристиките што го прават пиштолот безбеден се:

Браник на обарачот

Обликуван е за да му обезбеди на корисникот нормално ракување, а штити од евентуален пад, пиштолот да не предизвика непосакувано окинување.

Положба на ударачот

После секое окинување ударачот автоматски се враќа во делумно запрена положба, со што тој е секогаш одвоен од ударната игла.

Кочница

Кочницата се наоѓа од левата страна и служи за да се закочи механизмот за окинување.

Закочување на механизмот е можно само ако има куршум во цевката и доколку удирачот е во задна положба.

Блокирање на ударната игла

Ударната игла е автоматски утврдена со посебни елементи во задната положба се ослободува непосредно пред окинувањето на овој начин се спречуваат сите непожелни случаи на испалување на куршум при паѓање на пиштолот или неправилно ракување.

Покажувач на куршум во цевката

Нема покажувач на куршум во цевката.

Функционирање на пиштолот

Со повлекување на навлаката наназад се запнува ударачот и со пуштање да се врати во предна положба, навлаката зафаќа куршум од рамката и го уфрла во цевката - при што пиштолот е полн и спремен за стрелање.

За окинување и испалување на куршум со показалецот на левата и десната рака обарачот се повлекува назад, со што е ослободен ударачот.

Ударачот под дејство на својата пружина се движи напред, удира во иглата, а оваа во капислата на куршумот, со што испалувањето е извршено.

По испалувањето на куршумот, под дејство на барутните гасови зрното излегува од цевката, а навлаката се движи наназад и во таа прилика се вршат следниве дејства:

- откочување на цевката,
- извлекување на чаурата и нејзино исфрлање со помош на извлекувачот и исфрлачот,
- свиткување на повратната пружина,
- исклучување на функцијата на обарачот со помош на полугата на обарачот, со што се оневозможува рафална стрелба,
- запнување на ударачот,
- донесувачот и пружината во рамката го потиснуваат следниот куршум пред челото на навлакмата,
- Кога доаѓа во задна положба, навлакмата под дејство на повратната пружина,
- започнува движење напред и при тоа се вршат следниве дејства:
 - внесување на куршум во цевката,
 - закочување на цевката,
 - ослободување на обарачот.

За испалување на следниот куршум потребно е повторно да се повлече обарачот, а целиот следен процес се одвива како однапред објаснетото.

Кога се испалува последниот куршум, носачот на куршуми го зафаќа со внатрешната страна на задржувачот на навлакмата, го подига, а овој со својот испуст паѓа во зарезот на навлакмата, задржувајќи ја така во задна положба.

За продолжување на стрелањето треба испразнетата рамка да се замени со полна. За да се извади рамката, треба со палецот на левата или десната рака да се притисне утврдувачот на рамката, а со слободната рака да се извади рамката. Кога ќе се стави полна рамка се повлекува навлакмата наназад и се отпушта. Навлакмата потиснува куршум во цевката од рамката. Сега пиштолот е повторно спремен за гаѓање. Ако после последниот испален куршум не сака да гаѓа и понатаму, навлакмата да се врати во предна положба на начин како што е претходно објаснето.

Во случаите кога доаѓа до неиспалување на куршумот, доволно е да се повтори окинувањето зашто пиштолот има механизам на двоструко дејство.

При прекин на гаѓањето треба со палецот на левата или десната рака, да се притисне надолу полугата за спуштање на ударачот и тој автоматски ќе се постави во закочена положба, без никакви опасности.

Полнење на магацинот и пиштолот

Магацинот на пиштолот е со капацитет од 16, односно 10 куршуми. Може да се полни и делумно, зависно од видот на гаѓањето.

Пред полнењето на магацинот, да се прегледа муницијата дали е исправна и чиста. Препорачливо е да се употребува стандаризирана муниција од 9мм Лугер.

Полнењето се врши со уфрлање на куршумот во горниот дел на магацинот .

Магацинот на пиштолот, наполнет делумно или со 16 куршуми се уфрла од долната страна на ракохватот во пиштолот и потискува навнатре се до неговото потполно влегување во пиштолот.

Утврдувачот на магацинот го држи магацинот врзан за пиштолот така што во текот на гаѓањето не дојде до паѓање на магацинот.

Со повлекување на навлакмата назад, држејќи ја за изрецканиот дел и со нејзиното пуштање напред, ќе се уфрли куршум во цевка и пиштолот е спремен за гаѓање.

4.3.2.РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Пиштолот се расклопува заради чистење, подмачкување, преглед, замена на неисправни делови и за обука.

НАПОМЕНА:

Пред да се започне со расклопување на пиштолот, истиот треба да се испразни, односно да се провери дали е празен.

При расклопување на пиштолот во единицата е дозволено: да се извади рамката, да се одвои навлаката од телото на пиштолот, да се извади повратната пружина, да се извади чаурата, цевката, удирачо и да се одвојат страниците од ракофатот. Понатамошно расклопување е дозволено само на органи на техничката служба.

Пиштолот се расклопува по следниот редослед:

Сл.1

➤ се потиснува утврдувачот на рамката и се вади рамката од ракохватот (сл.1);

Сл.2

➤ потоа навлаката се повлекува во задна позиција и се пушта (сл.2);

Сл.3

➤ со помош на рамката се вади осигурувачот (со рамката влечеме нагоре) (сл.3);

Сл.4

➤ потоа осигурувачот се вади и се одвојува навлаката повлекувајќи ја напред (сл.4);

Сл.5

➤ потоа се вади повратната пружина (сл.5);

Сл.6

- ја вадиме цевката (сл.6);

Сл.7

- останатиот дел е: механизам за окинување со ракохват на кој се наоѓа утврдувач за рамка и механизам за задржување на навлаката и испуштање на ударачот со осигутач (сл.7).
- Пиштолот се склопува по обратен редослед.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплет опрема за тактичка обука даден ви е пиштол ЧЗ-9 мм.

СТАНДАРД:

Демонстрирајте правилен начин на расклопување и склопување на пиштолот ЧЗ-9 мм по правилниот редослед.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА ПИШТОЛ ЧЗ - 9 мм

Р.бр.	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
-------	---------------------	----------------	--------------------

1.	Зошто се врши расклопување и склопување на пиштолот		
2.	Покажи го правилниот начин на расклопување на пиштолот ЧЗ - 9 мм		
3.	Покажи го правилниот начин на склопување на пиштолот ЧЗ - 9 мм		
	ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		

Начин на оценување: Оценете го војникот со **П** (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со **НП** (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Гаѓањето со пиштол опфаќа: *подготовка за гаѓање* (заземање на став за гаѓање и полнење на пиштолот; набљудување на боиштето и избор на целта; одредување на далечината до целта, нишанот и нишанската точка), *отворање на оган* (местење на нишанот; донесување на пиштолот во висина на рамото; нишанење и чкрапнување), *прекин на огнот и гаѓањето*.

Оган од пиштол може да се отвори самостојно и под команда, што зависи од добиената задача и борбената ситуација.

За гаѓање со пиштол може да се користат следните ставови:

Сл.8

○ стоечки став (сл.8),

Сл.9

○ клечечки став (сл.9),

Сл.10

- седечки став (сл.10),

Сл.11

- лежечки став (сл.11).

Командата за отворање на оган од сите ставови за гаѓање содржи:

- лице кое гаѓа,
- цел,
- нишан,
- нишанска точка,
- број на куршуми
- извршен дел.

Застои и начин на отстранување

Пиштолот е сигурно оружје и работи без застој, но со текот на подолгата употреба, абење на деловите, неисправна муниција и невнимателно ракување, може да дојде до неисправности кои предизвикуваат застој.

За да не дојде до застој при гаѓањето, потребно е:

- строго придржување на одредбите за правилно ракување, расклопување и склопување, чување и одржување;
- пред гаѓање, пиштолот да се исчисти и благо да се подмачка, да се прегледа рамката и муницијатај, куршумите да се избришат со сува крпа и рамката да се наполни со исправна муниција;
- за време на употреба, да се внимава пиштолот да не се извалка со замја, песок и сл.

Можните застои и начинот на нивно отстранување се дадени во следниот преглед:

Р/Б	Застој	Причина на застојот	Начин на отстранување
1.	Рамката на влегува лесно во ракофатот	Нагмечена или извалкана рамка или нејзино лежиште	Неисправната рамка да се замени, а извалканата рамка или лежиште да се исчисти и подмачка
2.	Рамката исптаѓа од ракофатот	Забот на утврдувачот на рамката е скршен или излижан. Пружината на утврдувачот е скршена или олабавена, прорезот на телото на рамката е затнат	Да се исчисти прорезот на телото на рамката. Ако утврдувачот е неисправен, пиштолот да се прати на поправка.
3.	Навлакмата тешко се повлекува наназад	Оштетени или извалкани надолжни жлебови на навлакмата или ракофатот: Надуена цевка.	Ако причината на застојот е нечистотија, истата да се отстрани, а деловите да се подмачкаат. Ако деловите се скршени пиштолот да се предаде во работилница.
4.	Удирачот не може да се напне	Излижан (оштетен) заб на запнувачот или е оштетена неговата пружина. Излижана горна површина на забот за запнување на ударачот.	Пиштолот се предава во работилница.
5.	Ударната игла не оди во крајна задна положба по запнување на удирачот.	Нечисто лежиште на иглата или згуснато масло. Ослабената или скршената пружина на иглата. Искривена ударна игла.	Пиштолот се предава во работилница.
6.	Затварачот не го потиснува куршумот од рамката	Куршумот не е доволно подигнат во рамката, заради скршена или олабавена пружина на донесувачот на куршумот.	Да се поправи положбата на куршумот во рамката или да се замени рамката.
7.	Навлакмата не оди во предна крајна положба, па затварачот не ја затвори цевката.	Повратната пружина или нејзината водилка е скршена или пружината е олабавена. Оштетени или нечисти жлебови на навлакмата или ракофатот. Нечисто лежиште на куршумот	Да се исчистат нечистите делови, а ако се оштетени, да се однесе во работилница.
8.	Куршумот не е истрелан.	Неисправна каписла на куршумот. Неисправна ударна игла. Скршен ударач. Нечисто лежиште на куршумот.	Да се исчистат и подмачкаат деловите на пиштолот, а ако се оштетени, пиштолот да се однесе во работилница.
9.	Чаурата не може да се извлече или при извлекување се заглавува во навлакмата.	Нечисто лежиште на куршумот. Скршен или излижан заб на извлекувачот. Пукната или проширена чаура. Неисправен исфрлувач.	Да се исчисти лежиштето на куршумот, а ако се деловите оштетени, пиштолот да се однесе во работилница.
10.	По истрелување на куршумот, навлакмата останува во задна положба, иако во рамката има куршум.	Надуена цевка ја задржува навлакмата заради заостанатото зрно од истреланиот куршум. Врвот на куршумот закачува на испустот на спојката на цевката, навлакмата и ракофатот.	Пиштолот се предава во работилница.
11.	Чкрапнување не престанува и по пуштање на чкрапецот.	Излижан заб на запнувачот или неговата пружина.	Пиштолот се предава во работилница.
12.	Не може да се извади празната рамка.	Свитканиот дел на донесувачот го прескокнал испустот на телото на спојницата на цевката, навлакмата и ракофатот.	Пиштолото се предава во работилница.
13.	Пиштолот не може да се закочи.	Излижан заб на запнувачот или е ослабена неговата пружина.	Пиштолот се предава во работилница.

		Неисправен (излижан) крак на пружината чкрапецот.	
14.	По истрелувањето на последниот куршум навлаката оди во предна положба.	Ослабената пружина на донесувачот на муниција или неисправен донесувач на муниција. Излижан заб или скршен испуст на спојката на цевката, навлаката и ракофатот.	Да се промени рамката, а ако се повтори застојот, пиштолот да се однесе во работилница.
15.	По кочењето, навлаката под притисок оди во задна положба.	Излижан врв на раздвојувачот кој излегува над телото на механизмот за чкрапнување. Излижан заб на запнувачот.	Пиштолот се предава во работилница.

ОДРЖУВАЊЕ

Како и секој друг прецизен механизам и вашиот пиштол ќе има подобра функција, ќе трае подолго и ќе биде посигурен ако правилно се одржува. Постапувајте по упатствата на ова поглавје за вашиот пиштол секогаш да биде во исправна состојба.

ВНИМАНИЕ: пред расклопување и чистење , проверете дали пиштолот е празен.

ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ: немојте да го расклопувате пиштолот доколку оцените дека е во прашање некој поголем дефект и кога е потребно додатно сервисирање и ремонт.

КОГА ТРЕБА ДА СЕ ПРАВИ ЧИСТЕЊЕ: Пиштолот треба да се чисти веднаш после гаѓањето, зашто тогаш тоа е најлесно, а и помала е можноста да дојде до корозија.

Ако со пиштолот не е гаѓано, треба да се чисти секои три месеци или ако условите на чување се неповолни, тогаш еднаш месечно.

КАКО ДА СЕ ВРШИ ЧИСТЕЊЕТО: Постапката на чистење даден во ова поглавје може да се користи за чистење на пиштолот после гаѓање и за периодично чистење.

АЛАТ И МАТЕРИЈАЛ: Шипка за чистење, четкичка, фланелски крпи исечени да можат да влезат во цевката) и масло.

(

5. СНАЈПЕРСКИ ПУШКИ

5.1. ПОЛУАВТОМАТСКА СНАЈПЕРСКА ПУШКА 7.9 мм М 76

1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА АП 7,62мм М-70 АБ2

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Снајперската пушка 7,9 мм М-76 служи за уништување на важни поединечни (неподвижни, моментни, подвижни) и маскирани живи цели на поголеми далечини.

Тактички особини:

Успешно дејство на откриени и добро видливи цели со снајперска пушка дење се постигнува на далечини до 1000 м. Најуспешно дејство се остварува на далечина до 800 м. На цели во воздушниот простор успешно може да се гаѓа до 500 м. Успешно дејство ноќе може да се постигне до 400 м. Нишанска далечина со оптички нишан е до 1200 м., со механички до 1000 м., а со пасивен нисан 5Х80 до 500 м. Крајниот дострел на пушката е до 5000 м. При гаѓање ноќе, со помош на оптичкиот нишан или пасивен нисан 5Х80, можно е успешно откривање, а на поблиски далечини и уништување, на сите активни ИЦ нишанско-набљудувачки уреди.

Полуавтоматската снајперска пушка во својот комплет има нож со ножница, кој служи за водење на блиска борба, а со нивно спојување во ножици, овозможува сечење на жични пречки, телефонски линии и др.

Пушката се полни со рамка од 10 куршуми, а брзината на гаѓање во борба е 30 куршуми во минута.

Технички карактеристики	
Калибар:	7,9 мм
Тежина на ПАСП без оптичкиот нишан:	4,6 кг
Тежина на оптичкиот нишан со носач:	0,65 кг
Тежина на празен оквир/рамка:	0,23 кг
Должина на ПАСП:	1135 мм
Должина на цевката:	550 мм
Број на жлебови во цевката:	4
Почетна брзина на зрното:	730 м/с
Капацитет на рамката:	10
Сила на окинување:	до 2,5 даН
Максимален притисок на барутните гасови:	3200 бар

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена Ви е полуавтоматска снајперска пушка 7,9 мм М 76.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената на ПаСнПу 7,9 мм М 76 и борбените особини со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

а) Подготовка за оценување

- поставување на место, обезбедување на МС и услови за оценување
- запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

р/б	Чекори на оценување	поминал (П)	непоминал(НП)
1	Намена на ПаСнПу 7,9мм М 76		
2	Борбени особини на ПаСнПу 7,9мм М 76		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ: Оценете го војникот со П(поминал) доколку ги исполнил сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП(непоминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

2. ГЛАВНИ ДЕЛОВИ И ОПИС

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Полуавтоматската снајперска пушка (ПАСП) ги има следниве главни делови:

1. цевка со разбивач на гасови
2. гасна комора со регулатор на гасови
3. сандак со ракофат
4. поклопец на сандакот
5. гасен цилиндар
6. механизам за чкрапање
7. носач на затворац со клип
8. затварац
9. повратен механизам
10. дрвена облога
11. кундак
12. нож со ножница
13. преден нишан
14. заден нишан
15. рамка
16. резервен алат и прибор

Цевка(сл.1) - во неа се извршува опалување на куршумот давајќи му правец на движење на зрното, брзина и стабилност при движењето во воздухот. Во внатрешноста на цевката е лежиштето на

куршумот кој му го дава правецот на движење на зрното наречено водиштето (пат по кој се движи зрното). Водиштето е направено со жлебови и полиња кои се нажлебени од лево кон десно. Пречникот помеѓу две спротивни полиња се нарекува калибар на цевката и изнесува 7.9 мм. Со задниот дел цевката е прицврстена со сандукот и осигурана со чивија. На цевката се прицврстени и предниот нишан со разбивачот на гасови, гасната комора и задниот нишан. Разбивачот на гасови да ги исфрли барутните гасови и оганот на устата од цевката и со тоа ја маскира положбата на стрелецот. Има 5 отвори. На горниот дел на цевката се наоѓа вертикален отвор за барутните гасови од гасната комора во гасниот цилиндар.

sl.2

Гасна комора(сл.2), со регулатор на гасови(сл.3) – има облик на двоен цилиндар. Со долниот цилиндар комората е навлечена со цевка и прицврстена со чивија. Од левата страна на долниот цилиндар прицврстен е дел за ремник на пушката. Во горниот дел на цилиндарот се наоѓа регулаторот на гасови. Тој има 3 отвори со различен пречник и 3 прозорчиња обележани со броеви 1, 2 и 3. Со поставување на регулаторот на гасови во одредена положба се регулира протокот на гасови. Положба број 1 се користи кога се гаѓа во услови на високи температури на воздухот. Ако во текот на гаѓањето со положба број 2 дојде до многу силно исфрлање на чаурата треба да се завземе положба број 1. Положба број 3 се користи ако гасната комора е валкана до испалување на првите 300 куршуми.

sl.4

Сандак со ракофат (сл.4) – неменет е за сместување и водење на затвораот, повратникот и механизмот за чкрапање. За сандакот се прицврстени: од задната страна кундакот, од долната страна носач на ракофат, од левата страна постолето за носачот за оптичкиот и пасивниот нишан. Сандакот се наоѓа од горната страна и се затвора со поклопец. Од горната страна се наоѓа И правоаголен отвор за рамка. На задната горна страна се наоѓа попречен жлеб за потпирање на поклопецот од сандакот И надолжен жлеб за движење на повратникот. Од десната страна на сандакот се изгравирани буквата У (закочено) и буквата ј (откочено). Ракофатот е изработен од дрво служи за држење на пушката при гаѓање.

Поклопец (сл.5) – служи за затворање на сндакот од горната страна и со тоа го заштитува повратниот механизам и затвораот од оштетувања. Изработен е од челичен лим.

Гасен цилиндар (сл.6.) – се наоѓа помеѓу гасната комора и постолето за задниот нишан. Наменет е за сместување и насочување на клипот на носачот на затвораот. На цилиндарот се наоѓа цевка, предно и задно лежиштен а горната дрвена облога. Цевката има надолжни ребра за водење на

на клипот. Цилиндарот со предниот дел се потпира на гасната комора, а со задниот дел влегува во постолето на задниот нишан. На предниот дел на цилиндарот се наоѓа испакнатина која влегува во еден од резовите на регулаторот на гасови, а поради тоа регулаторот не може да се движи односно да се придвижува се додека не се откине гасниот цилиндар.

sl.7

Механизам за чкрапнување (сл.7)– служи да обезбеди сигурно запнување и чкрапнување, полуавтоматска стрелба, закочување на пушката и да не овозможи опалување на куршумот пред да се изврши потполно затварање на цевката со затвораот.

sl.8

Носач на затвараот со клип (сл.8) и затварач (сл.9)– служат за да го доведе куршумот во лежиштето, да забрави цевката, да изврши опалување на куршумот и да ја извлече и исфрли чаурата од испуканиот куршум. Носачот на затварач и клип овозможуваат одбравување и забравување на затвараот и работа на механизмот за окинување. Носачот на затварач има два надолжни

отвора. во горниот отвор се вовлекува повратник, а со помош на долниот отвор се спојува затвараот воедна целина. На бочните страни на носачот има жлебови во кои влегуваат водилките на сандакот при движење на затвараот напред – назад. Клипот има цилиндричен облик и тоа глава со три кружни жлебови и четири прстени кои овозможуваат подобро движење. Ударната игла е сместена во надолжниот отвор на телото на затвораот и е прицврстена со утврдувач која воедно е и граничник на движење на иглата напред – назад. Извлекувачот е наменет за извлекување на чаурата од лежиштето на куршумот и цврсто ја држи до моментот на ударот во исфрлаот.

sl 10

Повратен механизам (сл.10) наменет е за враќање на затвараот во предна положба после завршеното испалување на куршумот. Се состои од тело и повратна пружина.

Дрвена облога (сл.11) – неменета е за удобно држење на пушката при гаѓање и за заштита на стрелецот од изгореници.

sl.12

Кундак (сл.12) – овозможува нормално раководење со снајперската пушка при гаѓање.

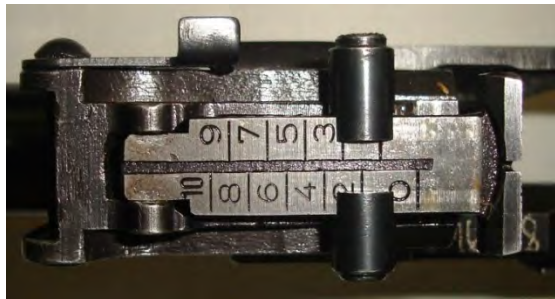
Нож со ножница(сл.13)

– наменет е за сечење на жиани препреки,кабли и други предмети . Служи како ладно оружје при борба гради во гради. Ножот може да се користи посебно ,во комбинација со ножницата како ножици или поставен нап ушката.

sl.13

Нишани – полуавтоматската снајперска пушка има механички - заден (14) и преден (сл.15), оптички М 76(сл.16) и пасивен нишан (сл.17).

sl.14

Механички нишан се состои од заден нишан(сл.14), и преден нишан (сл.15). Предниот нишан има постолје , носач на мушици и мушички. Мушицата има цилиндричен облик. На долниот. широкиот дел има завојници кои се спојуваат со носачот на мушици.Задниот нишан е вовлежен на цевката и прицврстен со чивија.Составен е од постолје,преклопник,гајка и

опруга на преклопникот.

Оптичкиот нишан М-76 е основен нишан на снајперската пушка.

Освен за нишанење, служи и за набљудување и мерење на далечина до целите. Оптичкиот нишан М-76 се состои од механички и оптички дел.

Механичкиот дел опфаќа: механизам за далежина, мехнизам за правец, систем за осветлување на конченицата, механизам за

луминисцентниот екран, подвижна сенка и гумена школка.

Оптичкиот дел опфаќа: објектив, конченица, вртлив систем за леќи, окулар, луминисцентен екран и УВ филтер.

sl.17

Пасивниот нишан 5x80 е електронско – оптички уред наменет за набљудување на боиштето и нишанење ноќе до 500 м. Работи на принципот на искористување на белата светлина со мал интезитет (светлина од

месечината, звездите и други природни извори). Со помош на пасивниот нишан успешно можат да се откриваат, а во поволни услови и гаѓаат сите активни средства со ИЦ техника која ја користи непријателот за набљудување и гаѓање ноќе. Пасивниот нишан не е можно да се открие со нишанско набљудувачки уреди на непријателот. Пасивниот нишан е чувствителен на извори на светлина со појак интензитет. Бара внимателно ракување и редовно одржување, па поради тоа треба дозволено е да се симнува само навечер и за време на зајдисонце, а објективот не смее да се насочува кон сонце или некој друг извор на силна светлина. Доколку гумената заштитна капа се оштети објективот треба да се заштити со прирачни средства (крпа). Пред и по употреба задолжително да се преконтролира чистотата на оптичките елементи и ако е потребно да се исчисти на прописен начин. Строго да се води сметка уредот да не падне

на земја и со него да не се удира на други предмети, да не се превртува при пренесување и превезување. При употреба во дожд и голема влага, пред пакување уредот добро да се исчисти и исуши. Кога не е во употреба да се чува во сандак.

Комплетот на уредот го сочинуваат: пасивен нишан, резервни делови, алат и прибор.

Кончаницата служи за нишанење и мерење на далечината. Хоризонталниот дел на крстот на кончаницата овозможува правилно држење на пушката во вертикална рамнина. Хоризонталната скала се користи за заземање на прстигнувања. Во долниот дел на кончаницата се наоѓа поделба за мерење на далечината до целта. Вертикалните оддалечености меѓу хоризонталната линија и цртичката се преместени за цел со висина 1,75 м, а должината на која било црта за цел со ширина од 0,5м.

Резервен алат и Прибор (сл.18)- наменет е за чистење, подмачкување, расклопување, склопување и одржување на пушката. Приборот се состои од торбичка, футрола за оптичкиот нишан, ремник, китија со прибор за чистење која содржи одвртка, чивија, четкичка, коноп за чистење на цевката, кантичка за масло.

sl.18

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена Ви е полуавтоматска снајперска пушка 7,9 мм М 76.

СТАНДАРД:

Објаснете ги и покажете ги главните делови на ПаСнПу 7,9 мм М 76 со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

а) Подготовка за оценување

- поставување на место, обезбедување на МС и услови за оценување
- запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

р/б	Чекори на оценување	поминал (П)	непоминал(НП)
1.	цевка со разбивач на гасови		
2.	гасна комора со регулатор на гасови		
3.	сандак со ракофат		
4.	поклопец на сандакот		
5.	гасен цилиндар		
6.	механизам за чкрапнување		
7.	затворац со носач и клип		
8.	повратен механизам		
9.	дрвена облога		
10.	кундак		
11.	нож со ножница		
12.	нишани, механички, оптички и асивен..		
13.	рамка		
14.	прибор за чистење и одржување		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ: Оценете го војникот со П(поминал) доколку ги исполнил сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП(непоминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

5.1.1. РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ

Т Е О Р Е Т С К И О Д Р Е Д Б И

ПАСнП по конструкција е многу слична на АП. Се расклопува поради чистење, прегледи подмачкување на истата. при расклопување не треба да се употребува сила туку внимателно да се расклопуваат деловите и да се редат по редослед користејќи го приборот за работа. При склопување да се внимава броевите на гасниот цилиндар, носачот на затворац и поклопецот на сандакот да одговараат на броевите од сандакот и кундакот на пушката.

Расклопувањето се врши поради обука, одклонување на застој, чистење и одржување, и замена на неисправни делови. Редоследот на расклопувањето на деловите е следниот:

1. вршам контролно окинување
2. се симнува ножот
3. се вади нишанот (оптички или пасивен)
4. рамката
5. поклопецот на сандакот
6. се вади повратникот
7. затварачот со носачот и клипот
8. гасниот цилиндар
9. регулатор на гасови
10. долната облога

При расклопувањето и склопувањето забрането е применување на сила.

ВНИМАНИЕ!

Испразни ја и закочи ја пушката пред расклопување! При тоа не ја врти кон други лица!

Чекор -1

Се
врши

откочување -1, потоа се вади рамката -2 , се повлекува затварачот во задна положба - 3 и се врши контролно чкрапање - 4.

6

Чекор-2⁷

Се вади
покопецот
на

сандакот -5, Потоа се вади повратниот механизам така што се прииска на задниот дел - 6 , Следна постапка се вади Носачот на затварачот со клип.- 7, каде што затварачот се одделува од носачот-8.

Чекор-3

Се ослободува утвдувачот на гасниот цилиндар , така што со десната рака се подига нагоре -9, потоа се вади гасниот цилиндар со дрвената облога-10.

Чекор-4

Се прифаќа пушката за цевката така што со десната рака се поместува регулаторот на гасови во таа положба , за да може да излезе од гасната комора - 11 и 12.

Склопување - Постапката за склопување на полуавтоматската снајперска пушка се врши со дадените постапки што се прикажани за расклопување, но **по обратен редослед**

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена Ви е полуавтоматска снајперска пушка 7,9 мм М 76.

СТАНДАРД:

Демонстрирајте го правилно расклопувањето и склопувањето на ПаСнПу 7,9 мм М 76 со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

а) Подготовка за оценување

- поставување на место, обезбедување на МС и услови за оценување
- запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

р/б	Чекори на оценување	поминал (П)	непоминал(НП)
1	Расклопување на ПаСнПу 7,9мм М 76		
2	Склопување на ПаСнПу 7,9мм М 76		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ: Оценете го војникот со П(поминал) доколку ги исполнил сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП(непоминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

4. СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Стоечки став за гаѓање со ПАСнП 7.9 мм М7 сл.- 4,5 и 6

Гаѓање со полуавтоматската снајперска пушка од *стоечки став* се применува на отворен простор и при користење на објекти како заклон. Овој став се завзема на командата “готов” така што снајперистот се свртува полудесно и исчекува со левата нога пола чекор во правец на левото рамо. Истовремено се исфрла пушката напред пред телото и се фаќа со левата рака за дрвената облога. Со

десната рака се откочува пушката и полни повлекувајќи го затвораот во задна положба и веднаш го испушта напред

3

Клечечки став за гаѓање со ПАСнП 7.9 мм М76 - сл. 1, 2, 3

Гаѓање со полуавтоматската снајперска пушка од клечечки став се применува од заклон кога се употребува некој ѕид, ограда, камен, дрво како заклон, како потпирка или маска, а чија висина оневозможува завземање на некој друг став при гаѓање од прозор или низ отвор на ѕид и други објекти во населено место. Клечечкиот став може да се применува и без заклон односно на отворен простор, на земјиште каде неможе да се завземе друг став поради високи треви, дрва. Овој став се завзема на командата “клекни готов” или самостојно. На оваа команда снајперистот исчекорува со левата нога пола чекор напред, клекнува на десното

4

колело, со десната рака ја исфрла пушката напред и ја прифаќа со левата рака до долната дрвена облога, ја полни со куршуми и завзема став.

5

Лежечки став за гаѓање со ПАСнП 7.9 мм М76- сл. 7, 8 и 9.

Гаѓање со снајперска пушка од лежечки став се применува така што левата рака се исфрла на земја како за правење склек, а во десната рака се држи пушката. Со целото тело се легнува на земја, а нозете се се раширени така што едната е на повисоко растојание од другата. Пушката се зема пред главата, се држи со двете раце, се чека команда “готов”, се

7

полни и се опалува.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена Ви е полуавтоматска снајперска пушка 7,9 мм М 76.

СТАНДАРД:

Демонстрирајте ставовите за гаќање со ПаСнПу 7,9 мм М 76 со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

а) Подготовка за оценување

- поставување на место, обезбедување на МС и услови за оценување

- запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

р/ б	Чекори на оценување	поминал (П)	непоминал(НП)
1	Сточки став за гаќање со ПаСнПу 7,9мм М 76		
2	Лежечки став за гаќање со ПаСнПу 7,9мм М 76		
3	Клечечки став за гаќање со ПаСнПу 7,9мм М 76		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ: Оценете го војникот со П(поминал) доколку ги исполнил сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП(непоминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

5.ЗАСТОИ И НАЧИНИ НА ОДСТРАНУВАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Под застој се подразбира секој несакан прекин на стрелбата која настануви и начинот на нивното одстранување се дадени во следниов преглед :

Вид на застој	Причина за застој	Начин на одстранување
Недонесување на куршумот, куршумот удира со врвот во задниот пресек на цевката	Скршена или ослабена повратна пружина; згуснато масло или нежистотија во сандакот; Пружината на донесувачот на куршуми е скршена или заглавена; Деформирано тело на рамката; излижан потиснувачот на куршуми; Рамката нее правилно наместена.	Затварачот да се повлече наназад и нагло да се испушти; Да се исчисти сандакот и затварачот; Да се провери исправноста на рамката; ако се повтори застојот да се префрли регулаторот на гасови во положба 1

Куршумот не налегнува во лежиштето; Затварачот не се забравува не може да се изврши истрелување	Деформиран и нечист куршум; Нечисто лежисте; скршен или деформиран испуст на затварачот.	Затварачот се повлекува во задна положба и се вади оштетениот куршум; да се острани нечистотијата; доколку застојот не може да се одстрани, пушката се праќа во работилница
Истрелувањето не е извршено	Неисправен куршум; нечиста или скршна ударна игла; ослабната или скршена пружина или скршен удирач	Затварачот се повлекува во задна положба и се вади оштетениот куршум; ако и понатаму не се врши истрелувањето пушката се празни и се бара причина за застојот; Доколку застојот не може да се одстрани пушката се праќа во работилница
Чаурата не може да се извлече	Извлекувачот за чаура е скршен; пружината на извлекувачот е скршена или ослабната; исфрлувачот на чаура е скршен деформиран или излижан.	Затварачот се повлекува во задна положба, се вади куршумот; со шипката се вади чаурата и се наоѓа причината за застојот.
Мало поместување на чаурата и повторно враќање во лежиштето, при што доаѓа до заглавување	Недоволна сила на повлекување на затварачот па чаурата не доаѓа до исфрлувачот, клипот се искривил, слабо барутно полнење на куршумот, отворот на гасната комора или телото на регулаторот на гасови е запушен.	Пушката се празни, рачката на затварачот полека се повлекува наназад, а ако чаурата останала во лежиштето на куршумот се избива со шипката и се чистат отворите за барутните гасови
Чаурата не е исфрлена	Недоволна сила на повлекување на затварачот па чаурата не доаѓа до исфрлувачот, клипот се искривил, слабо барутно полнење на куршумот, отворот на гасната комора или телото на регулаторот на гасови е запушен	Пушката се празни, рачката на затварачот полека се повлекува наназад, а ако чаурата останала во лежиштето на куршумот се избива со шипката и се чистат отворите за барутните гасови
Рафална стрелба по 2-3 куршуми	Забот на запнувачот недоволно го зафаќа удирацот	Пушката да се прати во работилница

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена Ви е полуавтоматска снајперска пушка 7,9 мм М 76.

СТАНДАРД:

Демонстрирајте ги застоите и нивното одстранување (доколку е возможно) на ПаснПу 7,9 мм М 76 со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

а) Подготовка за оценување

- поставување на место, обезбедување на МС и услови за оценување
- запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

р/ б	Чекори на оценување	поминал (П)	непоминал(НП)
1	Демонстрирање на застои на ПаСнПу 7,9мм М 76		
2	Отстранување на застои на ПаСнПу 7,9мм М 76		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ: Оценете го војникот со П(поминал) доколку ги исполнил сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП(непоминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

5.2.ДАЛЕКУСТРЕЛНА ПУШКА М93 12.7 мм - Црна Стрела

Далекострелната пушка, направена е по пример на Маузер системот, кој во токот на својата стогодишња борбена историја се покажа дека е исклучително прецизен и сигурен систем на репетирното оружје.

Примарна намена на оваа пушка е дејство на слабо видливи цели на големи дистанци. Од таа причина пушката има само оптички нишан, кој се наоѓа во комплетот на оружјето (зголемување 8x со поделба до 1800м). Носачот може да прифати и нишани од други производители.

Најважни карактеристики:

- Одлично е избалансирана
- Кундак со два амортизера
- Гасна кочница која го олеснува гаѓањето (го смалува трзајот до 62%)

- Кундакот и облогата се направени од полимер, појачан со стаклени влакна
- Преклопувачкото двоножно постоље кое може да се подеси према големината на заклонот позади кој се наоѓа
- Забравување по Маузер системот
- Затварачот има водилки во токот на целата негова патека во сандакот
- Тешката цевка овозможува прецизна и точна патека на испалениот проектил со голем енергетски потенцијал

	<i>ДСХК</i>	<i>БРОЊНИНГ</i>
<i>Калибар</i>	<i>12.7 x 107</i>	<i>12.7 x 99</i>
<i>Маса (кг)</i>		
<i>Оружје</i>	<i>16</i>	<i>14.5</i>
<i>Оптички нишан</i>	<i>0.73</i>	<i>0.73</i>
<i>Должина (мм)</i>		
<i>Оружје</i>	<i>1670</i>	<i>1510</i>
<i>Цевка</i>	<i>1000</i>	<i>840</i>
<i>Механички карактеристики</i>		
<i>Врста на оган</i>	<i>единечна</i>	<i>единечна</i>
<i>Систем на забравување</i>	<i>Маузер</i>	<i>Маузер</i>
<i>Капацитет на рамката (куришуми)</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>Почетна брзина (м/с)</i>	<i>820</i>	<i>888</i>
<i>Максимален ефективен домет (м)</i>	<i>1600</i>	<i>1600</i>

5.3.ФАЛКОН 12,7 мм

Далекострелната пушка, направена е по пример на Маузер системот, кој се покажа дека е исклучително прецизен и сигурен систем на репетирното оружје. Примарна намена на оваа пушка е дејство на слабо видливи цели на големи дистанци. Пушката има само оптички нишан, кој се наоѓа во комплетот на оружјето. Носачот може да прифати и нишани од други производители. Се користи во составот на специјалните единици на АРМ.

Најважни карактеристики:

- Одлично е избалансирана
- Кундак со два амортизера
- Гасна кочница која го олеснува гаѓањето
- Кундакот и облогата се направени од полимер, појачан со стаклени влакна
- Преклопувачкото двоножно постолје кое може да се подеси
- Забравување по Маузер системот
- Затварачот има водилки во токот на целата негова патека во сандакот
- Тешката цевка овозможува прецизна и точна патека на испалениот проектил со голем енергетски потенцијал

	ДСХК	БРОЊНИНГ
Калибар	12.7 x 107	12.7 x 99
Маса (кг)		
Оружје	13.4	12.9
Должина (мм)		
Оружје	1380 мм	1260 мм
Цевка	927 мм	839 мм
Механички карактеристики		
Врста на оган	единечна	единечна
Систем на забравување	Маузер	Маузер
Капацитет на рамката (куришуми)	2	2
Почетна брзина (м/с)	820	888
Максимален ефективен домет (м)	1600	1600

6. МИТРАЛЕЗИ И ПУШКОМИТРАЛЕЗИ

6.1. МИТРАЛЕЗ 7,62 мм М 84

1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА МИТРОЛЕЗОТ 7,62 мм М84

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митролезот 7,62 мм М84 е наменет за неутрализирање и уништување на откриени и маскирани групни и важни поединечни цели, неутрализирање на огнени средства на непријателот кои дејствуваат од бункер и утврдени згради, уништување и онеспособување на моторни и слабо оклопни возила и уништување на цели во воздушниот простор.

Комплет на митролез 7,62 мм М84 го сочинува:

- оружје;
- постамент;
- прибор;

Кога постаментот е неисправен или од други причини не може да се дејствува од него, со митролезот се дејствува од ногарките.

Најдобри резултати постигнува за жива сила и цели во воздух постигнува на далечина до 1000 метри. Најдобри резултати постигнува со изненаден оган постигнува на далечина до 600 метри. Со сосреден оган митралеско одделение може да уништи жива сила и огнени средства на далечина до 1500 метри.

Стрелбата од митролезот може да биде рафална (кратки рафали до 10 куршуми, долги од 11 до 25 куршуми) и непрекината до 250 куршуми.

Нишанската далечина е до 1500 метри. По потреба, митролезот користи и пасивен нишан 5X80 со кој нишанска далечина е 500 метри.

Борбената брзина за гаѓање е околу 250, а теоретска од 650 до 700 куршуми во минута. Почетната брзина на зрното е 825 м/с.

Последен убиствен домет на зрното е 3800 м.

Аголот на хоризонтално дејство од постамент по цели на земја со употреба на граничник е околу 70 степени а по цели во воздух е 360 степени.

За гаѓање со митролез се употребуваа боеви куршуми со обично (челично зрно), тешко (оловно зрно), обележувачко, пробојно - запаливо, пробојно - запаливо - обележувачко зрно. Митролезот се полни со реденик од 50 куршуми (со јазикот или без него) од муницииската кутија.

Митролезот го опслужуваат 3 послужители. Се транспортира со моторни возила и со добиток, а во војна го носи послугата.

Митролезот 7,62 мм М84 ги има следните главни делови: цевка, сандак со ракохват,

поклопец на сандакот со воведник, нишани, гасна комора со регулатор на гасови, гасен цилиндар, повратна пружина, носач на затварачот со клип, затварач, механизам за окинување, кундак, ногарки, муницииски кутии, реденик, полмач на реденици, постамент и прибор на митролезот.

Цевката (1) е наменета да во неа се изврши опалување и зрното да добие правец на движење. Во внатрешноста на цевката има лежиште за куршум и водиште за зрното. Водиштето за зрно е

изжлебено и има 4 жлебови и 4 полиња завиткани во десно.

Сл. бр. 1

Внатрешноста на цевката е хромирана. На предниот дел на цевката има навој за навиткување на скривачот на оган, или појачник на повлекување за маневарска муниција. На предното кружно појачување е наместена гасната комора. На задниот дел на цевката е поширок кружниот жлеб во кој се мести рачката на цевката. На долната страна има издолжен зарез за поминување и налегање на носачот на затварач, а од десната страна помал прорез за поминување на испустот на сандукот. На прстенастиот испуст на цевката налега венецот на чаурата од куршумот. Скривачот на оган наменет е да ги распрсне барутните гасови на устата на цевката, намали блесокот на оган и со тоа да ја маскира

положбата на оружјето. Скривачот на оган се завртува на цевката од лево кон десно, а се развртува обратно. Рачката на цевката наменета е за едноставно одвртување на цевката од сандакот и пренесување на оружјето.

Сандакот со ракохват (2) наменет е да ги спои сите делови на митролезот, обезбеди нивна функција и усмери движењето на носачот на затварач со затварач. Од горната страна на сандакот се затвара поклопецот. Сандакот е изработен од три дела: тело, носач на цевка и носач на кундак, кои меѓусебно изглебени споени се со заковување. Телото на сандакот е во облик на кутија. Горните страни му се завиени и наменети се за водење на носачот на затварачот. Од левата страна на телото на сандакот има отвор за исфрлање на чаурите кој се затвара со вратичка. Зад отворот за исфрлање на чаури, на телото на сандакот заварен е постамент за оптичкиот (пасивен) нишан. Зад постаментот на оптичкиот нишан има два кружни отвори во кои се наместени жични утврдувачи за полугата на вратичката. Полугата на вратичката е сместена во внатрешната лева страна на телото на сандакот и предниот завиткан крај излегува низ отворот за исфрлање на чаури. Наменета е да ја отвори вратичката при поминување на носачот на затварач во задна положба. Од десната предна страна на телото на сандакот има коцкаст отвор за поминување на ушите на носачот на цевката на кој се прицврстени донесувачот на куршуми со заштитник. Зад донесувачот на куршуми телото на сандакот во должина е продлабочено кон внатрешната страна со профилест отвор на предната страна. Во продлабочениот дел се сместува рачката за запирање а низ профилестиот отвор се провлекува нејзиниот заб. За спојната страна на рачката се зацврстува плочка која има издолжен прорез за движење на рачката. Од горната страна телото на сандакот е изрежано во должина и има проширени зарези во задниот дел за поминување на носачот на затварач кога се одвојува од телото на сандакот. Од десната горна страна е сместен и зацврстен исфрлачот на чаури. Од долната страна телото е испакнато. Во испакнатиот дел лежи долниот крак од донесувачот на куршуми. Кружниот отвор на испакнатиот дел е наменет за испуштање на вода која би се насобрала во сандакот. Преку испакнатиот дел е зацврстен носачот на муницијската кутија од 100 куршуми. Зад носачот на муницијската кутија на телото на сандакот е четвртаст отвор за сместување на деловите на механизмот за опалување. Од задната страна телото на сандакот е затворено со носачот на кундак. Носачот на кундак има горни и долни дупки за завртки за зацврстување на кундакот. Од предната страна има два кружни отвори чија намена е долниот поголем, за поминување на водилките на повратниот механизам, а горниот помал (кога се извади кундакот) за нишанење во метата низ каналот на цевката во прилика на испитување на точноста и прецизноста на митролезот. Носачот на кундак од горната страна е свиткан поради зацврстување на поклопецот на сандакот. Носачот на цевката од горната страна има кружен отвор. Позади отворот се наоѓаат два отвори за спојување на поклопецот на сандакот и основните водилки. Позади отворите е поставен попречен жлеб за забравување на цевката. На предната страна на носачот на цевката се наоѓа: два испуста кои го спречуваат вртењето на цевката во носачот на цевката, издолжен цилиндричен отвор за сместување на цевката, овален жлеб за сместување на задниот прстен на цевката, вертикален отвор за утврдувачот на гасниот цилиндар, две рамки за спојување на телото со лежиште со подлогата, два издатоци и два жлеба за местење на митролезот за гаѓање на цели во воздух и со долна страна правоаголен издолжен прорез и два издолжени жлеба за спојување со гасниот цилиндар. Во внатрешниот носач на цевката се наоѓа: испусти за наслонување на затварачот во забравена положба и испуст за закочена положба, кои обезбедуваат почетно движење на затварачот при забравување. На горната задна страна на носачот на цевката е по должината изрезбани се ребра за основата на водилката. Рачката за запнување е наменета за повлекување на носачот за затварачот во во задна положба. Се состои од: тело, рачка, пружина и осовина. Ракохватот е наменет за лесно ракување со

митролезот при отварање на оган. Се прицврстува на навојот на крајот на механизам на окинување. Забравувач на цевката е наменет за зацврстување на цевката за носачот на цевката и за подесување на зазорот на помеѓу затварачот и задниот пресек на цевката. Се состои од: тело, навој, граничник и чивии. Телото на бравата од долната страна има две ребра и жлеб за утврдување на цевката. Од горната страна има степенаст отвор за донесување на куршумот. Телото има издолжен отвор со навој за завртката. Граничникот го ограничува поместувањето на бравата во крајната лева положба. Позади бравата од десната страна е закосен попречно отвор за донесувач на куршумот.

Поклопец на сандакот со воведник (3) е наменет за да го затвори сандукот од горната страна и да обезбеди сместување и работа на деловите на воведникот. На осовината е навлечена пружината кога поклопецот е отворен стои во исправена состојба. На поклопецот се наоѓа отворот за сместување на осовината за држење на реденикот. На горната страна на поклопецот се наоѓа прицврстено постамент на задниот нишан и браник на нишанската реглета. На предниот дел се наоѓаат два отвора каде што се сместува осовина и пружина (десна-влезна, лева- излезна). Пружината на вратичките го држат поклопецот во затворена положба. На задната страна на поклопецот се наоѓа четвртаст отвор за сместување на телото на утврдувачот на поклопецот. Телото на утврдувачот е нарезбано поради полесно утврдување нанапред, а со долната страна е извлечено со заб. Телото на утврдувачот е утврдено на осовина. Пружината на утврдувачот секогаш го потиснува забецот нанапред. Во внатрешната страна на средниот поклопец се наоѓа издолжен четвртаста водилка во која се наоѓа граничник на куршумите. Во зарезот и ушите сместена е полуга на поклопецот и утврдена е со своја осовина. Во предниот дел на внатрешната страна на поклопецот се наоѓаат водечките испусти. Во жлебот помеѓу водечкиот испуст сместен е држачот на реденикот со својата пружина. Воведникот треба да обезбеди носење на куршумот во правец на затварачот. Се состои од: основа на воведникот, донесувач на куршумот со заштитникот и држачот на реденикот. Основата на воведникот наменета е да го усмери реденикот со муницијата и усмери куршумот при негово донесување во лежиштето за куршуми. Во предниот дел на основата има два отвора низ кои поминува осовината на поклопецот на сандукот и се спојува со носачот на цевката. Од предната лева страна се наоѓа кружен отвор во кој се сместува утврдувач на основата. Утврдувачот се состои од тело и пружина и наменет е да ја држи основа на воведникот во отворена положба. На горната страна на основата има по два испусти (воведник и граничник) кои го усмеруваат наредниот куршум према краците на извлекувачот на куршумот на носачот на затварачот помеѓу испустите има попречен отвор за донесувачот на куршумот. Од задната горна страна на основата на воведникот има две ребра помеѓу кои е издолжениот жлеб за движење на извлекувачот на куршуми. Жлебот е надолжно изжлебан и на предниот дел, од страна, има кос испуст за усмерување на куршумите кон лежистето за куршуми. Од задната страна, во жлебот и од страна има вертикални изрези за поминување на венецот од чаурата. Од долната страна, основата на воведникот има спојни ребра кои лежат во жлебовите на носачот на цевка и две внатрешни ребра под кои се мести носачот на затварачот. Донесувачот на куршуми наменет е да донесе реденик со куршуми во основниот воведник. Се состои од: тело, ваљак со осовина, прст со федер и осовина, заштитник, осовина и федер. Телото на донесувачот има испуст, кој лизга по засечениот жлеб на носачот на затварач од десна страна. Ваљакот со осовина лежи во засечениот жлеб од левата страна на носачот на затварач. Прстот на донесувачот од горната страна има три заба. Заштитникот го штити телото на донесувачот од механичко оштетување и валкање и го затвара зарезот на основниот воведник од десна страна. Задржачот на реденикот го задржува реденикот и спречува набивање на куршумите на граничниот отвор на основниот воведник. Составен е од: тело, осовина и федер .

Нишани (4.) на митролезот се: механички (преден и заден), оптички (ОН- М 80) и пасивен нишан 5 x 80 (ПН- 5 x 80). Предниот нишан е составен од: постамент, носач на мушичка и мушичка. Постаментот е навлечен на предниот дел на цевката и прицврстен со три чивии. Горниот дел на постаментот е во облик на полукружен прстен и користи како браник на мушичката. Под браникот на мушичката е попречен отвор за сместување на носачот на мушичката. Од предната страна на постаментот, на косо засечениот дел, втиснат е зарез поради контрола на правилна положба на носачот на мушичката. Под косо засечениот дел на постаментот има отвор за утврдувач на скривачот на оган. Долниот дел на постаментот е во облик на прстен, се навлекува на цевката и има отвори за чивии. Носачот на мушичката има отвор навои за зашрафување на мушичката. Од предната страна на носачот е изгравирани цртиска која се порамнува со зарезот во косо засечениот дел на постаментот. Мушичката се зашрафува во отворот на носачот. Задниот нишан составен е од: постамент, преклопник, гајки, пружина на преклопникот и нишанска реглета. Постаментот на нишанот е заковано за поклопецот на сандакот. Во предниот дел, постаментот на нишанот има отвор кој е провлечен низ издолжениот четвртасти отвор на поклопецот на сандакот и представува граничник за куршуми. Од горна страна постаментот е просечено поради сместување на опругата на преклопникот. Преклопникот со гајка служи за заземање далечини за гаѓање. Горната површина на преклопникот е изгравирани на поделци на вредност од 100 м и обележана со цртиски и броеви од 0 до 15. Поделокот “0” одговара со поделокот “4” и се користи за гаѓање на цели во воздух. Долната десна страна е со запчиња поради зацврстување на запчињата на гајките. На предниот дел на преклопникот е лежиштето на нишанските реглети, кој на задната страна имаат изгравирани скала на вкупна вредност од 16 илјадити (0-16), а вредноста на поделците е две илјадити (0-02). Гајката е составена од тело, утврдувач и опруги. Утврдувачот има заб, кој под дејство на опругата влегува во запчињата од десната страна на преклопникот. Пружината на преклопникот е сместена во постаментот и стално притискање на задниот крај на преклопникот го задржува во саканата положба. Нишанската реглета служи за заземање позиција за пресретнување на подвижна цел и отклонување при страничен ветар. Составена е од: плочка, вретено, барабан, пружина и навртка. Плочката на средина има зарез за нишанење, а се поместува со помош на вретеното и вртење на барабанот. Да ја поместиме плочката за еден поделок, со барабанот треба да свртиме два круга. Вретеното е со завој. На неговиот врв се навртува навртка и се зацврстува со чивија. Барабанот е од десна страна навлечен на вретеното. Местото за држење му е изрецкано за полесно местење во левата страна и има два испуста за зацврстување во саканата позиција. Пружината е навлечена на вретеното и со краевите притиска на навртката и барабанот.

Гасната комора со регулаторот на гасови (5) е наменета да ги спроведе барутните гасови позајмени од цевката и да ја регулира количината на барутните гасови кои дејствуваат на клипот на носачот на затварачот. Гасната комора се навлекува на цевката и се утврдува со два утврдувача. Од долната страна во коленестиот дел на комората се наоѓа отвор низ кој поминуваат барутните гасови. Предниот прстен има отвор од страна за излегување на вишокот на барутни гасови. Задниот прстен има три кружни изрези и кружен жлеб. Во изрезите и жлебот лежат краците на регулаторот на гасови. Кружните изрези се обележани со броеви “1”, “2”, “3”, и означуваат три положби на регулаторот на гасови на гасната комора. Положба “1” се користи после испукани 3.000 куршуми од митролезот и е основна положба на регулаторот на гасови. Положба “2” се користи во случај на недоволно враќање на носачот на затварачот во задна положба, а положба “3” кога со митролезот се гаѓа во отежнати услови (ниски температури, дожд, валкан митролез од продукти на барутните гасови и друго) и до првите 3.000 испалени куршуми. На задниот дел на гасната

комора се поставува предниот крај на гасниот цилиндар. Регулаторот на гасови од страната има два отвора: лев издолжен и десен кружен. Отворите се наменети за испуштање на барутните гасови од гасната комора. Кога регулаторот е во положба “1” двата отвори на гасната комора се отворени, во положба “2” отворен е само левиот отвор на гасната комора и во положба “3” и двата отвори се затворени. Од страната, регулаторот на гасови има два четвртасти продолжетоци со чија помош полесно се префрлува од положба во положба. Краците на регулаторот на гасови се прицврстени на гасната комора, на своите краеве имаат брадавици кои лежат на кружните зарези и кружниот жлеб на комората. Од долната страна на регулаторот има профилиран продолжеток со жлеб во кој се мести венецот со чаури. Со помош на чаурите и жлебот, регулаторот на гасови се префрлува од положба во положба кога тоа нема да може да се направи со прстите.

Гасниот цилиндер (6) е наменет да го насочи движењето на носачот на затвораот со клип и за прицврстување на ногарките. Во задниот дел гасниот цилиндар е четвртаст поради правилно водење на носачот на затвораот, а во предниот дел е цилиндричен поради правилно водење на клипот на носачот на затвораот. Со горната и задната страна гасниот цилиндар е закосен. Во предниот дел на засекот сместен е еластичен утврдувач кој го прицврстува за сандакот. Утврдувачот во задниот дел има профилиран продолжеток кој лежи во вертикалниот засек на носачот на цевката. Задниот горен дел на гасниот цилиндар од страните е правоаголно исечен поради движење на рачките за запнување. На предниот цилиндричен дел е држачот за закопчувње на предниот дел од ремникот. Пред држачот има кружен жлеб а пред жлебот има прстен со вдлабнатина кој е наменет за прицврстување на ногарките на прстенот се најдуваат четири отвори за испуштање на барутните гасови.

Повратниот механизам (7) е наменет за враќање на носачот на затвораот со клипот во предна положба. Составен е од: водилка, повратна пружина и потпорни плочки. Водилката се состои од преден и заден дел кои се меѓусебно споени со чивија. На задниот дел од водилката се наоѓа прстенест продолжеток на кој се држи повратната пружина. Потпорната плочка е наменета за да го ублажи ударот на телото на носачот на затвораот во крајната задна положба. Плочката е навлечена на задниот дел од водилката и со задната страна прицврстена со чаурата. Со задниот дел водилката на чаури е споена со чивија и наменета е да ја утврди потпорната плочка, а служи и како продолжеток за спојување на повратниот механизам со телото на сандакот. Потпорната плочка има отвор за пикирање на метата низ целата кога се испитува точноста и прецизноста на митролезот.

Носач на затвораот со клип (8) е наменет за сместување на затвораот, извлекување на куршумот од реденикот, забравување на затвораот со долната страна кога тој е во предна положба, да го прифати притисокот на барутните гасови, одбравување на затвораот и негово враќање во задна положба, како и за запнување на механизмот за окинување. Носачот на затвораот со клип се состои од: тело, клип и извлекувач на куршуми. Телото од задната страна има кружен засек за пружината на повратниот механизам, продолжеток со отвор за чивијата на извлекувачот на куршуми и отвор за телото на затвораот. Во внатрешноста на отворот за телото на затвораот има полукружен жлеб за водење на продолжетокот на ударната игла со можност за забравување и одбравување. Од страната на продолжетокот на телото се наоѓаат жлебови за движење - водење на телото на носачот на затвораот по завитканите страни на сандакот. Десниот жлеб е засечен поради поминувањето на забот на истерувачот на чаури. Од горната страна на продолжетокот на телото има попречен жлеб со два заба за сместување на извлекувачот на куршуми. Од горната задна страна, пред продолжетокот, се најдува спирален жлеб профилираниот продолжеток на затвораот. Од левата страна на спиралниот жлеб има кос продолжеток на

кој лежи косо засечената страна на профилираниот продолжеток на затвораот. Од долната страна на телото има засечени израстоци кои го задржуваат запнувачкиот заб кога носачот на затвораот е во задна положба. Од страната на телото има засечени жлебови за водење на донесувачот на куршуми. Од десната страна на телото е продолжетокот за кој запнува забот на рачката за запнување. Од предната страна на телото се профилирани уши за сместување и утврдување на клипот. Клипот е наменет да го прими притисокот од барутните гасови и да го пренесе на телото на носачот на затвораот. Телото и клипот се утврдени со чивија. На предниот дел од клипот се наоѓаат прстени жлебови за запнување во гасната комора. Последниот - бодечки прстен го насочува движењето на клипотво гасниот цилиндер. Извлекувачот на куршум е на телото вжлебан и утврден со чивија. Од долната страна има испуст а од горната два крака со вертикални прорези за потфаќање на венецот од чаурата.

Затвораот (9) е наменет да го потисне куршумот во лежиштето на куршумот, да ја затвори цевката, да изврши опалување на иницијалната каписла на куршумот и да ја извлече чаурата. Се состои од; тело, ударна игла, и извлекувач. Телото на предната страна има кружни зарез за сместување на извлекувачот. Во кружниот прорез се наоѓа отвор за поминување на ударната игла. На горната страна на телото се наоѓа полукружен испуст на кој се наоѓа профилисан испуст. Испод профилисаниот испуст се наоѓа кружен прорез за сместување на осовината на извлекувачот. На страните на телото се наоѓа четвртаст испуст кој овозможува забравување и одбравување на затвораот надолжен жлеб по кој се лизга забот за исфрлање на чаурата. Од долната страна на телото потискувачот на куршумот. Извлекувачот се состои од тело, прижина, осовина и чивија. Ударната игла има испуст за водење низ телото на затвораот и полесно одвојување.

Механизам за чкрапнување (10) е наменет за запнување на носачот на затвораот во задна положба, опалување и да овозможи рафална стрелба и кочење на митролезот. Се состои од; тело, запнувач со пружина; оборувач со осовина и кочница. Телото е наменето да се во него сместат и утврдат деловите за опалување, за утврдување на митролезот на постамент и за спојување на ракофатите. Запнувачот со пружина го задржува носачот на затвораот во задна положба кога оборувачот е ослободен од притисок. Оборувачот од десната страна има полуга на која од задната страна има испуст за ограничувањена движењето на оборувачот. Од предната страна на оборувачот се наоѓа заб за спрега на запнувачот. Оборувачот има попречен отвор за поминување на осовината. Кочницата е наменета за кочење. Со помош на крилцата на кочницата се префрла од положбата “У” - “ЗАКОЧЕНО” во положбата “О” - “ОТКОЧЕНО”.

Кундакот (11) е наменет за удобно нишанење со митролезот. На вратот на кундакот има два жлеба за носачот на кундакот и два вертикални отвори со кои кундакот се спојува со носачот на сандукот. Од долната страна со две алки е поврзан со ремникот. Потпирачот за рамо е зацврстен и осигуран со осовина. Пружината го задржува потпирачот за рамо во преклопена или исправена положба.

Ногарките (12) се наменети за митролезот по потреба да се потпре за гаѓање. Се состојат од: носачна ногарки, ногарки, спојки, пружина, утврдувач за шипки и утврдувач на ногарки. Носачот на ногарки се состои од горен и долен дел, споени со помош на две чивии. Спојките ги спојуваат горните краеве на ногарките со носачот и го ограничуваат развлекувањето на ногарките во страна.

Ногарките на долните краеве завршуваат со шепи. На левата ногарка сместен е жичен држач зацврстен со утврдувач на ногарките. Во внатрешноста на десната ногарка е сместена

шипката. Утврдувачот за шипката е сместен во горниот крај на десната ногарка и се состои од тело, осовина и пружина. Кога ќе се ослободи од утврдувачот пружината ги потиска ногарките во страна.

Мунициски кутии (13) се наменети за сместување и носење на куршуми и тоа во големата муницииска кутија 250 куршуми а во малата 100 куршуми. На големата муницииска кутија од горната страна на поклопецот се заковани две препреки за утврдување на рачки за носење на кутиите. Рачката е платнена и на краевите има лимено појачување со чија помош се прицврстува на препреките. На поклопецот е нацртан облик на куршумот кој го покажува правецот за влегување на реденикот со муницијата во кутијата. На малата муницииска кутија од горната страна на поклопецот има отвор низ кој се извлекува реденикот со куршуми кога кутијата е утврдена за носачот на муницииската кутија на сандакот на митролезот. Пред кружниот испуст се наоѓа утврдувачот на муницииската кутија. Утврдувачот ја утврдува кутијата за носачот на сандакот на митролезот. За постаментот, кутијата се утврдува со помош на утврдувач.

Реденикот (13) е наменет за на него да се нанижат 50 куршуми и за полесно полнење на митролезот со муниција при отварање на стрелба. Се состои од членови кои се меѓусебно поврзани со пружини. Последниот член има полукружен испуст со зарез поради поврзување на повеќе реденици. Јазичето е наменето за полесно воведување на реденикот во воведник на митролезот.

Полначот на реденици (14) е наменет за нижење на куршуми на реденикот. Се состои од механизам за полнење, рачка и стегач. Полначот за реденик се пакува, носи и чува во оригинален дрвен сандак. За нижење на куршуми во реденикот се вади од сандакот и со стегачите се прицврстува на маса или на самиот сандак. За да полначот на реденик се подготви за работа потребно е; да се извадат деловите на полначот од сандакот, да се ослободи рачката и да се утврди со осигурувач, да се постави постаментот се зацврсти за работната маса или на страната од сандакот на полначот, да се намести потиснувачот на реденикот, да се подигне поклопецот на приемникот и да се уфрли реденикот, со зарезаните членови завртени надолу, во првиот членок од реденикот првиот куршум да се намести со рака и наместете го реденикот со куршумот спротивно на донесувачот, и затворете го поклопецот на приемникот. Поради полнењето на реденикот со куршуми потребно е со десната рака рамномерно движење на рачката во правец на стрелките на часовникот, а со левата рака се додава муниција во кошот со зрната свртени на страна. При полнењето на реденикот да се внимава реденикот да не се извиткува и умотува. При работа со полначот, куршумот со помошна сопствената тежина паѓа во дното на усмерувачот каде го прифаќа донесувачот и го истиснува низ грлото. Понатаму куршумот се усмерува по должината на усмерувачот со зрното напред, а потоа паѓа на дното каде донесувачот при одново враќање на рачката го усмерува во членокот на реденикот. Повторното враќање на донесувачот во задна положба со помош на својата полуга го поместува потискувачот на реденикот кој го притиска куршумот во реденикот и го поместува за еден членок. Поради пакувањето на полначот во дрвениот сандак потребно е; да се ослободи утврдувачот и да се помести рачката по должина на полначот над воведникот, да се подигне стегачот нагоре и зацврсти, и да се сложат деловите во дрвениот сандак.

Постаментот (15) е наменет да ја зголеми стабилноста на митролезот при гаѓање во различни положби да овозможи гаѓање на цели во воздушен простор и гаѓање по широчина и длабочина во цели со косење.

Постаментот се состои од:

- 1) колевка со додаток за гаѓање на цели во воздух,
- 2) носач на колевката,
- 3) основа и
- 4) ногарки.

Колевката со додатокот за гаѓање на цели во воздушен простор наменета е да го зацврсти митролезот на постаментот, овозможувајќи му гаѓање со постаментот на цели на земја и во воздух и цели во длабочина. Се состои од; тело на колевка, додаток за гаѓање на цели во воздух и механизам за прецизно поместување по висина. Телото на колевката на предниот дел има испусти со полукружни зарези во кои лежат рамената на носачот на цевката. На страната на предниот дел на телото има кружни отвори за поминување на осовината за спојување со носачот на колевката. На предната страна на телото има отвор во кој лежи утврдувачот на колевката при поставување на митролезот за гаѓање на цели во воздух. На задниот дел на телото од колевката има испусти со четвртасти зарези во кои лежи предниот дел од механизмот за опалување. Испод тие испусти сместен е утврдувач на телото на механизмот за опалување и браник на оборувачот и додатокот за гаѓање на цели во воздух. Утврдувачот се состои од; полуга, осовина со заб, пружина и чивија. Од задната страна на телото има кружни испусти за сместување на механизмот за прецизно поместување по висина и за спојување на додатокот за гаѓање на цели во воздух со телото на колевката. На левиот кружен испуст втисната е црта спрема која се порамнува зарезот на рачката од механизмот за прецизно подесување по висина. На него се наоѓа полукружно ребро кое го ограничува движењето на рачката од механизмот за прецизно подесување по висина. Додатокот за гаѓање на цели во воздушен простор наменет е да воспостави цврста врска помеѓу телото на колевката и стожерот на носачот на колевката кога митролезот е поставен за гаѓање на цели на земја и да овозможи гаѓање на цели во воздух. Се состои од; потпирач на митролезот за гаѓање на цели во воздух. Потпирачот на горниот дел има лежиште со чија помош е спои со телото на колевката. На средината на потпирачот има заб за утврдување на положбата за гаѓање на цели во воздух. Долниот дел е помал по габарит и на него се надолжните ребра заради подобро утврдување на потпирачот на митролезот за гаѓање на цели во воздух. На долната страна на потпирачот е навлечен граничник и утврден со чивија. Граничникот спречува паѓање на потпирачот на митролезот за гаѓање на цели во воздух со потпирач.

Наслонувачот на митролезот за гаѓање на цели во воздух наменет е да го спои потпирачот со стожерот на носачот на колевката и овозможи гаѓање на цели во воздух. Се состои од: две еластични спојки (голема и мала), носач, утврдувач на наслонувач и осигурувач. Поголемата еластична спојка го спојува ослонувачот на митролезот со потпирачот а помалата спојка митролезот со стожерот на носачот на колевката. Долниот дел на спојка е цилиндричен и расечен заради подобро растегнување. Носачот се состои од тело и два држачи. Телото и држачите се споени меѓусебно со осовини. Телото е преку ушињата со отворите споени со основниот утврдувач на ослонувачот. Телото на носачот има два внатрешни и два странични продолжетоци. Внатрешните продолжетоци лежат на граничникот на потпирачот и спречуваат пропаднување на телото на носачот наниско кога е митролезот поставен за гаѓање цели во воздушен простор. Страничните продолжетоци го ограничуваат движењето на држачот на ниско. Од внатрешната десна страна телото има овален продолжеток кој го утврдува насачот за поголемата еластична спојка кога е митролезот поставен за гаѓање за цели на земја. Држачите на носачот во горниот крај имаат полукружни продолжетоци со засеци и ги зафаќаат рамената на носачот на цевката на митролезот кога митролезот се поставува за гаѓање на цели во воздух. Утврдувачот на ослонувачот ги спојува сите делови на ослонувачот кога се гаѓаат цели во воздух. Се состои од: осовина, навртки и рачки. Пред навртките се става подлошка и еластична подлошка која осигурува да не се одврти навртката. Осовината е навртена во рачката. Осигурачот е

навлечен на осовинатана утврдувачот и ја осигура помалата еластична спојница да не се намали од стожерот на носачот на колевката кога е митролезот поставен за гаѓање на цели на земја. Се состои од полуга со заб и пружина. Механизмот за прецизно поместување по висина е наменет да ги спои додатокот за гаѓање цели во воздух и телото на колевката, овозможува прецизно нишанење по висина и за гаѓање на длабоки цели (полето на дејствието изнесува 15 илјадити). Се состои од: ексцентрични осовини, рачки, навртки, подлошки и еластични подлошки. Рачката е со чивија споена со осовината. На рачката е засек кој се поравнува со цртчките на кружниот израсок на телото на колевката. На осовината на долната десна страна е вграден осигурувач кој се врти по желба во кружниот продолжеток на телото на колевката. Носачот на колевката е наменет да ги спои колевката со основата и овозможи управувањена митролезот по правец. Се состои од: стожер, механизам за управување на митролезот по правец и утврдување на колевката. Стожерот во горниот дел има вилушк со отвори за спојување со телото на колевката. Од задната страна на стожерот се наоѓа продолжеток со отвор за утврдување на утврдувачот за правец. На горната страна е лежиште на утврдувачот на колевката. На долната страна на стожерот се навојот за навртката и надолжниот жлеб за забот на граничникот на ослонувачот на митролезот за гаѓање на цели во воздух. Стожерот се утврдува во основата на постаментот со помош на навртките, еластични назабени чаури, подлошки и чивии. Механизмот за управување на митролезот по правец се состои од: назабениот лучник, два еластични граничници (лев и десен), осигурач и навртки. Деловите за механизмот за управување на митролезот по правец се навлечени на носачот на предната ногарка и утврдена со навртка. Назабениот лучник има 58 заба. Вкупната вредност на лучникот е 70 степени, а вредноста на еден заб е 2 степени 52 минути и 12 минути (околу 0-50). Еластичните граничници имаат завиткани продолжетоци кои спречуваат мимоилажење на граничникот во случај да се избат забовите на назабениот лучник. На краците на граничникот од долната страна е назабена плочка која е утврдена со две закивки. Осигурачот го утврдува назабениот лучник и не му дозволува вртење по правецот. Утврдувачот на правецот ја утврдува колевката на одредена положба. Се состои од: рачки за ексцентар, навртки, подлошки, граничници, стегачи и расцепки. Граничникот е намален за во случај при управување на митролезот во правец со своите краеве се наслони на еластичните граничници. Утврдувачот на колевката се состои од тело, чивија и пружина. Основата во неа спаѓаат сите делови на постаментот. Се состои од: два носачи на задните ногарки (леви и десни), носачот на предните ногарки, дистанцирани чаури и 4 еластични подлошки. Ногарките се наменети да овозможат стабилно постамент во положба за гаѓање со митролезот и завземање на различни ставови. На десната ногарка е прицврстен носач за мунициска кутија и два граничници. На шепите на ногарките се наоѓаат кружни отвори за кои се закачуваат гарабинери од ремникот за врзување на мунициските кутии.

Приборот на митролезот (16) е наменет за носење на делови за митролезот и муниција, полнење на митролезот, чистење, подмачкување, расклопување и склопување. Приборот за митролезот сочинува:

- 1) мунициска кутија голема,
- 2) мунициска кутија мала,
- 3) реденици,
- 4) шипка,
- 5) футрола за носење на митролезот,
- 6) ремник,
- 7) лента за врзување на мунициската кутија на постаментот,
- 8) два ремника за носење на постаментот,
- 9) ракофат со поклопец,

- 10) избијач,
- 11) чисталка,
- 12) четкичка,
- 13) кантичка,
- 14) појачувач за трзај и додаток за маневарска муниција,
- 15) платнена торбичка за пакување на некои делови од приборот.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е митролез М 84 7,62мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената и борбените особини на митролез М 84 7,62мм и намената на сите негови делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

- Подготовка за оценување
- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
 - Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА Митролез М84 7,62мм**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини на митролез М 84 7,62мм		
2.	Намена на цевката		
3.	Намена на нишаните		
4.	Намена на гасната комора со регулаторот на гасови		
5.	Намена на гасниот цилиндер со дрвена облога		
6.	Намена на повратниот механизам		
7.	Намена на носачот на затвораот со клип		
8.	Намена на затвораот		
9.	Намена на капакот на сандакот		
10.	Намена на сандак со ракофатот		
11.	Намена на механизмот за чкрапнување		
12.	Намена на кундакот		

13.	Намена на тромблонот		
14.	Намена на ножот		
15.	Намена на рамката		
16.	Намена на мунициските кутии		
17.	Намена на реденикот		
18.	Намена на полначот на реденици		
19.	Намена на приборот		
20.	Намена на постаментот		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

2. ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗОТ М84 7.62 мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митролезот секогаш мора да биде исправен и спремен за дејство па затоа послугата е должна деловите на митролезот да ги чува, чисти и одржува, со нив претпазливо да работи и секојдневно да ги прегледува. Во касарна митролезот се чува во футрола (при што мора да биде празен со заварачот во предна положба), механизмот за чкрапнување чкрапнат, гајката на нишанот во предна положба, ногарките преклопени назад и прицврстени. Основното одржување има за цел митролезот и муницијата по употреба и во магацин да бидат стално исправни. Основното одржување на митролезот опфаќа дневни прегледи, опслужување и периодични (неделни) прегледи.

Дневниот преглед опфаќа преглед на исправноста и комплетноста на митролезот. Дневниот преглед опфаќа: преглед пред употреба, во текот на употребата и после употребата. Преглед пред и во текот на употребата се врши на склопен митролез, а поради преглед после употреба митролезот се расклопува и чисти.

6.1.1. РАСКЛОПУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗ М84 7.62 мм

Митролезот се расклопува поради чистење, подмачкување, преглед и замена на неисправните делови. Често расклопување е штетно затоа што се убрзува абењето на деловите.

Пред расклопување на митролезот мора прво да се испразни, а ако не е наполнет да се провери дали е празен.

При расклопување и склопување на митролезот забарането е да се применува сила расклопените делови треба да се оставаат и да не се мешаат со делови на друго оружје. Митролезот се расклопува на маса, клупи или подметачи. Кога митролезот се расклопува и склопува за време на обука, треба да се бара правилност во работата и притоа да се увежбува

брзината. Кога се склопува митролезот треба да се проверат броевите на сандакот и расклопените делови. Поради празнење или проверка дали е митролезот празен треба: со прстите од десната рака да се зафати вратот од кундакот од долната страна, а палецот да се постави на изрезаниот дел од телото од утврдувачот на поклопецот. Со палецот се притиснува телото од утврдувачот напред и на горе, а со левата рака се отвора поклопецот. Со десната рака треба да се извади реденикот со воведникот и да се смести во мунициската кутија, а притоа да се подигне основата на воведникот нагоре и се извршува запнување на носачот на затвораот со клип, така да тој остане во задна положба. Визуелно и со прстот треба да се провери дали е лежиштето празно, а притоа придржувајќи ја рачката на носачот на затвораот со показалецот од левата рака да се направи окинување и полека носачот на затвораот на клипот да се донесе во предна положба. Ако во лежиштето за куршуми има останато куршум или чаура, од десната ногарка треба да се извади шипката, да се склопи и со појачаниот заден дел да се избие куршумот чаурата. При тоа може да се извади скривачот на пламен од цевката.

Кога се празни, митролезот не смее да биди свртен према луѓе и објекти на кои зрното може да им нанесе оштетување.

Расклопувањето на митролезот може да започне кога е оружјето поставено и утврдено на постамент за гаѓање на цели на земја или кога е изваден од постаментот и поставен на ногарки. Кога е митролезот на постамент мора да биди утврден и по правец и по висина. При расклопување на митролезот во единиците е дозволено: да се извади, расклопи и припреми приборот за митролезот, одвои оптичкиот или пасивниот нишан 5x80, повратниот механизам, носачот на затвораот со клип, затвораот, цевката и гасниот цилиндар. Останатите делови од митролезот може да ги расклопуваат само стручни лица.

Пред почетокот на расклопувањето од платнената торба треба да се извадат деловите од приборот и да се сложат.

Митролезот се расклопува по следниот редослед :

вадење на шипка: ако митролезот е на постамент ногарките треба да се ослободат од утврдувачот и да се исправат за да се потпре митролезот, се застанува од десната страна на митролезот, со прстите од левата рака ослободете го телото на утврдувачот од шипката, а палецот поставете го на испуштениот дел од осовината. Со десната рака се држат ногарките, со палецот од левата рака притиснете ја осовината во десно и истовремено со прстите повлечете го телото на утврдувачот (Сл. бр.2). Со десната рака треба да се извадат деловите од шипката и да се состават.

отворање на поклопецот: со прстите од десната рака треба да се фати вратот на кундакот, а со палецот притиснете го телото на утврдувачот на напред а со левата рака фатете го поклопецот од горна страна и подигнете го нагоре (Сл. бр.3).

одвојување на повратниот механизам: со прстите од десната рака треба да се фати вратот на кундакот, а со палецот притисни ја страната на плочката. Притискајте ја плочката на

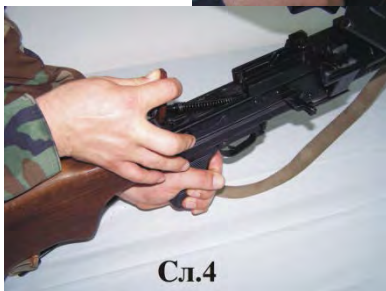
напред се додека испустот на задниот дел од водилката не излезе од своето лежиште на носачот од кундакот и извадете го повратниот механизам од сандакот, подигнувајќи го на горе и извлечете го на назад. Кога митролезот е на ногарки со левата рака треба да го придржувате за ракофат (Сл.4).

Сл.2

Сл.3

Сл.4

одвојување на носачот на затвораот со клип: придржувајќи го митролезот со левата рака за ракофат, со прстите од десната рака треба да се повлече носачот на затвораот на назад се додека не се оджлеби страните на сандакот, рачката од затвораот вратете ја во предна положба, подигнете го носачот на затвораот нагоре, и извлечете го наназад (Сл. 5).

одвојување на затвораот: носачот на затвораот со клип треба да го земете во дланката од левата рака така да клипот

е подалеку од телото а затвораот нагоре, со десната рака повлечете го затвораот на назад и свртете го во десно се додека не се оджлеби од испустот на затвораот, а потоа затвораот свртете го во десно, се додека испустот на ударната игла не се оджлеби од полукружниот жлеб и затвораот се извлекува на напред (сл.6).

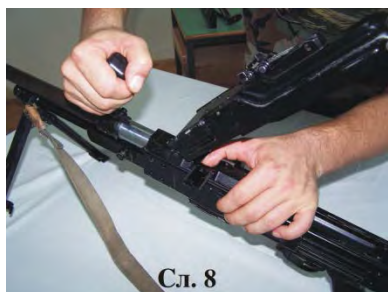
Сл. 6

одвојување на ударната игла: треба да се земе затвораот во левата рака со жлебот за ударната игла да се сврти надолу, со прстите од десната рака фатете го испустот од ударната игла и иглата повлечете ја на напред се додека не се ослободи, а потоа извлечете ја од жлебот (Сл. 7).

Сл. 7

одвојување на цевката: со прстите повлечете ја бравата во лево до крај, со левата (десна) рака фатете за рачката и свртете ја во десно, повлечете ја нагоре и цевката одвојте ја од носачот на цевка. Ако бравата на цевката не може со притискање на рака помести во лево (нечист митролез или кородиран) во сандакот се уфрла носачот на затвораот, прстот од донесувачот на куршуми со палецот од левата рака притиснете на бравата и носачот на затвораот повлечете го во задна положба (Сл.8).

Сл. 8

одвојување на гасниот цилиндар: за одвојување на гасниот цилиндар митролезот се вади од постамент, а потоа со левата рака се фаќа носачот на цевка а со десната се фаќа гасниот цилиндар и со палецот притиснете на неговиот утврдувач додека испустите не излезат од испустот на носачот на цевка и цилиндарот заедно со ногарките се повлекува на напред и одвојува од сандакот. При неделните (периодични) прегледи со цевката, поради чистење, може да се оддвои и скривачот на пламен (Сл.10) и регулаторот на гасови. Регулаторот на гасови може да го оддвои само стручно лице-пушкар. За да се оддвои регулаторот на гасови треба да се постави положба “3”, цевката да се исправи во вертикална положба, а потоа со благи удари со чеканче по испустот на регулаторот да се извади од гасната комора.

Сл. 9

Сл. 10

Преглед на расклопен митролез

При прегледот на расклопен митролез се проверува исправноста на поединечни делови и тоа на:

- цевка: дека нема изгреботини, нечистотија, забот од цевката да не е изабен или скршен; дали рачката може да се движи по правец и висина; дали скривачот на пламен лесно се навинтува на цевката и се утврдува со утврдувачот, и внатрешноста на цевката нема гаровина, нечистотија, корозија, изгреботини и да не е проширена или подуена;
- сандак со ракофат: да не е удиран, да нема изгреботини, корозија или нечистотија; избивачот на чаури да не е излижан или скршен; дали рачката за повлекување лесно се движи, нејзиниот заб за повлекување да не е излижан или скршен и дали е исправна пружината и осовината на рачката; да не има на бравата од цевката корозија, нечистотија и изгреботини и дали се на нејзе клинот и чивијата; дали исправно функционира вратичката на отворот за исфрлање на чаурите, и дали ракофатот е добро прицврстен и да не е напукнат;
- поклопецот на сандакот со воведникот: да не е деформиран, изгребан, нечист и корозиран; дали е утврдувачот на поклопецот исправен и да не му е забот излижан или скршен; дали пружината го држи поклопецот во исправена положба; дали пружините на вратичките (влезна и излезна) ги притиска вратичките кон поклопецот; граничникот за куршуми да не е скршен; полугата на поклопецот да не е скршена и дали пружината постојано ја притиска надолу; на основата на воведникот да нема изгреботини, корозија, нечистотија и дали утврдувачот ја задржува во исправна положба; деловите за донесување на куршумот да не се скршени или оштетени, и држачот на реденикот да не е оштетен или скршен.
- механизам за опалување: на деловите од механизмот да нема нечистотија, корозија или изгребаници; пружината на запнувачот да не е скршена и забот на запнувачот да не е оштетен или излижан; дали забот на оборувачот го зафаќа забот на запнувачот и го повлекува запнувачот надолу, и дали кочницата во положба “закочено” спречува повлекување на оборување наназад;
- кундак: дали е добро прицврстен за сандакот и да нема напукнатини; дали е ремникот исправен и добро прицврстен, и дали пружината од потпирачот за рамо го задржува во исправена и во преклопена положба;
- механички нишан: браникот на мушицата да биде деформиран, дали црчките на носачот на мушицата и подлогата на нишанот се поклопуваат, и дали пружините на преклопникот и гајките од задниот нишан се исправни, на преклопувачот да нема изгреботини кои би и пречеле при правилна работа на гајката; преклопувачот да не е искривен и на зарезот за нишанење да нема изгреботини кои би пречеле при правилно нишанење;
- оптички нишан: на деловите од уредот да нема изгреботини, нечистотија и корозија; дали утврдувачот на носачот добро го утврдува уредот за постаментот на сандакот (оптичкиот нишан да не се мрда); дали поклопецот на објективот е поврзан со носачот; дали заштитната школка е правилно навлечена на окуларот и дали е исправна; со оптичкиот нишан нанишанете во во точка на сид (бела подлога) и со поместување на барабанот за далечина и правец и проверете дали основната ознака-стрелка при поместување на барабанот отстапува од нишанската точка на сидот; и исправноста и комплетноста на приборот;
- пасивен нишан 5x80: на деловите да нема изгреботини и нечистотија; дали утврдувачот на носачот добро го зацврстува нишанот за постаментот на сандакот; дали гумената заштита добро налегнува (диктува) на објективот и отворите на неа да не се затнати со нечистотија; дали прстенот за далечинско изострување лесно се движи во правец на стрелките на часовникот; дали прекинувачот на напонот лесно се вклучува и исклучува; дали на лежиштето за акумулаторската батерија е прицврстен поклопецот; дали прстенот за диоптриско подесување лесно се врти и дали се слуша звучен ефект при префрлањето од

положба во положба; дали на гумената заштитна школка се отвора и затвора механизмот со подвижната бленда, и комплетност и исправност на приборот;

- гасна комора и регулатор на гасови: отворот на гасниот цилиндар да не е затнат и да нема корозија, нечистотија и гаровина, краците на регулаторот да не се скршени или деформирани, дали ознаките со бројки на положбата на регулаторот се видливи, испустот на регулаторот на гасови да не е оштетен и да нема нечистотии и корозија;
- гасен цилиндер: отворот на гасниот цилиндер да не е затнат и да нема корозија, нечистотија и гаровина; дали цилиндарот добро лежи на венцот на гасната комора, и еластичниот утврдувач да нема изгреботини, нечистотија и корозија;
- повратен механизам: на деловите да нема корозија, нечистотија и гаровина; дали повратната пружина е исправна, и плочките од водилката да не се скршени или дегормирани;
- носач на затвораот со клип: на деловите да нема корозија, нечистотија, изгребаници и гаровина; испустот на кој запнува забот од рачката за запнување да не е излижан, и краците од извлекувачот на куршумите да не се скршени или деформирани и нивните забци да не се излижани;
- затворач: на жлебовите, испустите и отворите да нема изгребаници, корозија и нечистотија и да не е излижан или оштетен потискувачот на куршуми; забот од извлекувачот да не е оштетен и дали пружината правилно го држи во лежиштето, и да не е скршен врвот на ударната игла;
- ногарки: на деловите да нема корозија, нечистотија, вдлабнатинки и изгребаници; дали носачот на ногарките лесно се движи во жлебот на гасниот цилиндар; дали спојката го ограничува развлекувањето на ногарките во страна; дали ногарките се утврдуваат со утврдувачот во преклопена позиција, и дали утврдувачот на шипката правилно функционира
- постамент: да на деловите нема нечистотија, корозија, гребнатинки, вдлабнатини, деформирани (искривени) или скршени делови; дали се навртките на осовината на носачот на колевката цврсто навртени и осигурени; дали механизмот за прецизно поместување на митролезот по висина ја поместува колевката по висина; да на додатните делови за гаѓање на цели во воздух нема гребнатини и вдлабнатини, дали големата спојка лесно се движи по подпирачот, а малата дали се навлекува на стожерот и се утврдува со утврдувачот; дали утврдувачот на механизмот за управување на митролезот по правец го утврдува митролезот-колевката во одредената позиција; да на назабениот лучник нема скршени забци и да еластичните граничници не се скршени или деформирани, и дали утврдувачот на ногарките сигурно ги утврдува ногарките на одредената позиција;
- прибор на митролезот: да на деловите нема нечистотија и корозија; да платнените и кожните делови не се оштетени или искинати; дали мунициската кутија може лесно да се затвори и утврди на десната задна ногарка од пиштолот; дали редениците се чисти и нема деформирани членови; со монтирањето на куршумите да се провери дали правилно лежат куршумите на реденикот, и да се констатира исправноста на шипката, извлекувачот на испуканите чаури и додатокот за маневарска муниција.

6.1.2. СКЛОПУВАЊЕ НА МИТРОЛЕЗОТ М84 7.62 мм

Склопување на митролезот: оди по обратен редослед, при што се постапува по следниов начин:

- при местењето на регулаторот на гасови устата на цевката се врти надолу;
- при местењето на цевката подесете ја гасната комора да влезе во гасниот цилиндар;
- носачот на затвораот со прстите може да се притисне во крајна предна положба само кога обрачот се повлекува наназад;
- шипката се расклопува и се сместува во десната ногарка;

- по ставањето на шипката се склопуваат и утврдуваат ногарките.

Поради проверка на исправноста и функционалноста на деловите после склопувањето

потребно е да се повлече носачот на затвораот во задна положба, да се изврши

окинување и задржувајќи го носачот на затвораот со рачката за повлекување се пушта

во предна положба.

Прегледот на склопен митролез треба да потврди:

- дали е празен;
- дали има на металните делови корозија, огреботини или оштетен кундак;
- исправност на механичкиот нишан (дали преклопувачот се преклопува и гајката лесно се поместува);
- дали оптичкиот нишан е добро утврден, гумената школка и поклопецот се правилно наместени и исправни;
- дали утврдувачот на поклопецот сигурно го утврдил поклопецот;
- дали влезната и излезната вратичка го затвораат отворот за поминување на реденикот и дали пружините им се исправни;
- дали регулаторот на гасови е поставен во положбата што одговара
- дали ногарките лесно се преклопуваат и утврдуваат;
- дали скривачот на пламен е правилно навртен на цевката и утврден со утврдувачот
- дали митролезот е правилно поставен и утврден за постаментот;
- дали лесно се поместува по правец и висина и се утврдува во одредена положба;
- дали механизмот за прецизно поместување на митролезот по висина исправно функционира;
- дали е на носачот на мунициската кутија правилно утврдена мунициската кутија, и
- комплетност и исправност на приборот од митролезот и оптичкиот нишан.

После тоа, поради проверка на исправноста и функционалноста на деловите од митролезот и орудието како целина, треба: да се отвори поклопецот и проверете дали деловите на воведникот (основата, донесувачот на куршуми, држачот за реденикот, граничникот за куршуми и утврдувачот на основата) не се оштетени или скршени; отворете го поклопецот од мунициската кутија; затворете го поклопецот и повлечете го носачот на затвораот со затвораот во задна положба и вратете ја рачката за потегнување во предна положба; извршете чкрапнување;

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е митролез М 84 7,62мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете расклопување на митролез М 84 7,62мм според правилен редослед и расклопување на сите негови делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ОДРЖУВАЊЕ (РАСКЛОПУВАЊЕ) НА МИТРОЛЕЗ М84 7,62мм**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Расклопување на митролез М 84 7,62мм		
	<ul style="list-style-type: none"> - Проверка на митролез М 84 7,62мм - Отварање на поклопец - Одвојување на повратниот механизам - Вадење на носачот на затвораот со клипот - - Одвојување на гасниот цилиндар - Одвојување на дрвената облога - Симнување на заштитникот на устата на цевката 		
2.	Преглед на расклопен митролез М 84 7,62мм		
	<ul style="list-style-type: none"> - Кај цевката - Кај нишаните - Кај гасната комора и гасниот цилиндар - Кај повратниот механизам - Кај затвораот и носачот на затвораот со клип - Кај сандакот со ракофат - Кај капакот на сандакот - Кај механизмот за чкрапнување - Кај кундакот - Кај ножот со ножница - Кај приборот 		
3.	Расклопување и склопување на митролез М 84 7,62мм		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

3. НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО МИТРОЛЕЗ М84 7.62 мм

6.1.3. ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

За да гаѓањето од митролезот М 84 7,62мм биде успешно, нишанцијата или комадирот мора првин да одреди кој начин на гаѓање ќе се користи т.е дали митролезот ќе биде поставен на постамент или ќе се дејствува од ногалки.

Команда за завземање на лежечки став е „**Легни-ГОТОВС**“. На таа команда нишанцијата носеќи го митролезот за рачка наполнет со минициска кутија, исчекорува со левата нога напред и го одлага митролезот на ногарки (Сл.11), се потпира со рацета на земја и истовремено ги исфрлува нозете на назад и залегнува

(Сл.12), го исправува потпирачот за рамо, со десната рака го фаќа ракохватот и се потпира на подлактицата од левата рака со дланката потпрена на земја. Во таа позиција врши набљудување на земјиштето (Сл.13). Помошникот на нишанцијата се наоѓа десно од нишанцијата, исчекорува со левата нога нанапред и ја одлага пушката на земја со рачката свртена кон земјата пред себе (Сл.11), го вади постаментот и го остава на страна свртен со шепите од ногарките наназад и со предната нога во лево, истовремено се потпира со дланките на земја ги исфрла

нозете наназад и залегнува лево од постаментот (Сл.12). Ги вади мунициските кутии од постаментот ако се носени на постаментот и ги одложува десно од пушката. Ја зема пушката во раце и врши набљудување на земјиштето (Сл.13). За да се постави митролезот на постаментот, откако помошникот ќе ја завземе напред споменатата позиција, со десната рака ја фаќа предната

ногалка и ја повлекува нанапред и нагоре, го утврдува утврдувачот, го потпира постаментот на предната ногарка и ги развлекува задните ногарки при што треба да води сметка да испустит се потпираат на горните граничници (лежечки став), ја подига рачката на утврдувачот, со левата дланка га префаќа телото на колевката, со прстите на десната рака ја поместува рачката од утврдувачот наназад и го ослободува додатокот за гаѓање на цели во воздух, ја поместува нанапред рачката на утврдувачот од потпирачот на додатокот за гаѓање на цели во воздух и го ослободува подпирачот, го преклопува и помалата еластична спојка ја мести на долниот дел од стожерот, ја притиска полугата на граничникот и ја навлекува еластичната спојка на стожерот и ја затегнува рачката од утврдувачот на потпирачот за гаѓање на цели во воздух. После тоа помошникот ја затегнува рачката од утврдувачот на митролезот по правез, се врти на десна страна и го поместува постаментот кон нишанцијата (Сл.14). Нишанцијата, го празни митролезот, се повлекува на лев бок нанапред и го фаќа митролезот за цевката одозгора, ја подига цевката нагоре и ги склапа ногарките нанапред (Сл.15), истовремено нишанцијата го фаќа митролезот со левата рака за ногарките во висина на гасната комора а помошникот со левата рака го фаќа одозгора за вратот од кунадакот и го подигаат митролезот, ги местат рамената на носачот на цевката во полукружните испусти на телото од колевката а потоа пошникот ја повлекува рачката на утврдувачот од потпирачот и го утврдува

Сл.17

Сл.19

Сл.20

Сл.21

митролезот(Сл.16). Нишанцијата се повлекува позади митролезот и го отвора поклопецот на митролезот. Помошникот го отвора поклопецот од мунициската кутија, ја мести и утврдува на десната ногарка од постаментот и го извлекува реденикот кој му го подава на нишанцијата. Нишанцијата со левата рака реденикот го мести во воведникот а со десната го затвора поклопецот (Сл.16), го повлекува затвораот во задна позиција, рачката ја враќа во предна позиција и го исправува потпирачот за рамо. Помошникот после тоа завзема став легни готовс покрај орудието и врши набљудување на земјштето(Сл.17).

Седечкиот, клечечкиот и стоечкиот став се завзема само тогаш кога се гаѓа од утврден заклон или природните закони или маски не дозволуваат гаѓање од лежечки став.

Доколку митролезот се носи склопен на постамент на огнена позиција, тогаш помошникот со левата рака го носи за предбата ногарка од постаментот а со десната ги носи мунициските кутии. Нишанцијата го носи за задните ногарки и го носи приборот од митролезот.

Донесувачот ги носи двете поголеми мунициски кутии. После завземањето на огнената позиција нишанцијата го поставува оптичкиот нишан.

Команда за завземање на став за гаѓање на цели во воздух е „За противавионско дејство-ГОТОВС“. На таа команда

помошникот на нишанцијата ја остава пушката и постаментот на земја, ги откопчува лентите, вади и ги остава мунициските кутии (Сл.18), ја олабавува рачката од утврдувачот за прдната ногарка и ги порамнува индексите на ногалките и носачот и го затегнува отврдувачот, ги олабавува рачките за задните ногарки, ги развлекува и ги притиска надолу додека испустите не налегнат на долните граничници и ги утврдува, го исправува додакот за гаѓање на цели во овздух и неговите внатрешни потпирачи ги потпира на крај на граничникот на осигурачот, го отпушта утврдувачот на наслонот а потоа ја подготвува поголемата мунициска кутија за полнење на митролезот и го затвора поклопецот. Нишанцијата ја вади малата мунициска кутија, го поставува механичкиот нишан на „4“ или „0“, доаѓа пред предната ногарка и го мести митролезот во потпирачот за гаѓање на цели во воздух (Сл.19), го отвора поклопецот и го полни митролезот (Сл.20). Донесувачот на муниција ја остава мунициските кутии покрај помошникот на нишанцијата и со рацете го придржува постаментот за да биде стабилен при дејствувањето (Сл.21).

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е митролез М84 7,62мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете заземање на одредени начини (ставови) за гаѓање со митролез М84 7,62мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО Митролез М84 7,62мм

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Заземање на лежечки став со митролез М84 7,62мм, без постамент		
	Војникот е во движење митролезот го носи за рачка. Малата минициска кутија е во митролезот. На команда „Легни-ГОТОВС“ војникот постапува според теоретските одредби од задачата 3 – Начин на гаѓање со митролез М84 7,62мм и по извршената работа известува “Готово”.		
2.	Заземање на лежечки став со митролез М84 7,62мм, со поставување на постамент		
	Војниците се во движење митролезот го носи за рачка а постаментот на грб. Малата минициска кутија е во митролезот. На команда „Легни-ГОТОВС“ војникот постапува според теоретските одредби од задачата 3 – Начин на гаѓање со митролез М84 7,62мм и по извршената работа известува “Готово”.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

4. ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ со Митролез М84 7,62мм НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митролезот со правилна работа, одржување и чување е сигурно оружје и работи без застој. После долга употреба настанува абеење и оштетување на деловите поради нечистење, неисправна муниција, неправилна работа и може да се појават неправилности кои предизвикуваат застој .

Да се спречат застоите потребно е: војниците и старешините строго да се придржуваат при правилата за работа, расклопување, чистење, склопување и преглед на оружјето; пред гаѓање да се прегледа реденикот и муницијата; митролезот да не се полни со неисправна и начиста муниција; пред полнење муницијата да се пребрише со сува крпа; за време на гаѓањето, при претрчување и застанивање во борба оружјето претпазливо да се чува; редовно да се врши преглед, чисти и подмачкува митролезот, а особено внимателно оджување чистота и исправност на подвижните делови, водштето на зрното, гасната комора, регулаторот на гасови гасниот цилиндар сандакот, воведникот и реденикот за куршуми; пред гаѓање редовно да се очисти цевката, а сандакот, носачот на затварач и затварач меко да се подмачкаат; во случај да се отвори непрекината стрелба не преминувајќа ја дозволената граница од 250 куршуми, и кога дојде до застој, почекај 5 секунди, врати во задна положба, исфрли го неиспуканиот куршум и продолжи со гаѓање. Доколку застојот се повтори, испразни го митролезот утврди ја причината за застојот и по можност одстрани го проблемот. Ако застојот не може да се одстрани, митролезот треба да се однесе во работилница за поправка.

Табела 1 – Можни застои, причини на застои и начин на нивно одстранување

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
1) Затворачот не оди во задна позиција, не го извлекува куршумот од реденикот и куршумот се заглавува под притискувачот на куршуми.	-неправилно воведување на куршумот, првиот куршум не налегнал до граничникот, -полугата на кочницата во позиција на закочено.	-да се откочи митролезот и да се повлече рачката на затварачот, -притисни на утврдувачот на поклопецот и отвори поклопецот, ако не може да се отвори треба да се користи приборот и правилно да се внесе првиот куршум.
2) Затворачот не оди во предна позиција, не го потискува куршумот од основата на воведникот. Куршумот се заглавува помеѓу затворачот и цевката или со врвот удира во пресекот од цевката.	-скршена или ослабена пружината на повратниот механизам, згуснато маслото или не исчистен сандак, -излижен потискувачот на куршуми.	-да се повлечи затворачот наназад и наеднаш да се пушти, -да се испразни митролезот, -да се очисти сандакот и затворачот, -доколку е ослабена или скршена пружината на повратниот механизам или пак е излижан потискувачот на куршуми, митролезот да се прати во работилница.
3) Затворачот не се забравува.	-нечист сандакот и лежиштето на куршуми или гасната комора или нечист и деформиран куршум, реденик или извиткани членците со куршумите во водникот.	-да се извади цевката и да се подмачка лежиштето на цевката, гасната комора и површините на сандукот или -да се смени неисправниот куршум или реденик.
4) Испалувањето на куршумот не е извршено.	-неисправен куршум, -неисправна ударна игла или нечист митролез.	-Да се извади куршумот од митролезот и во случај на слаб отпечаток од ударната игла, да се извади затворачот, исчисти и подмачка, -да се исчисти и подмачка лежиштето на куршумот, -кога ударната игла е скршена митролезот да се прати во техничка работилница.
5) Чаурата не е исфрлена.	-неисправен заб на извлекувачот или неговата пружината, -нечисто лежиштето на куршуми,	-заглавената чаура со приборот да се избие, да се очисти и подмачка лежиштето на чаури, гасната комора, гасниот цилиндер и сандакот,

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
	-скинат венецот на чаурата, нечиста гасната комора или гасниот цилиндер, -неисправна полугата на вратичката, -неисправен извлекувач.	-во случај на повторно кинење на венецот на чаурата регулаторот на гасови да се намали на помала бројка, -кога е неисправен извлекувачот митролезот да се прати во техничка работилница, -кога се неисправни полугата на вратичката и извлекувачот митролезот да се прати во техничка работилница.
6) Чаурата е скината па следниот куршум не влегува во лежиштето на куршумот.	-голем зазор помеѓу пресекот на цевката и челото на затвораот, -неисправен куршум..	-да се изврши репетирање на митролезот и ако при тоа е исфрлен и предниот дел од чаурата да се продолжи со дејство, -ако повторно дојде до истиот застој да се подеси <u>зазорот</u> помеѓу пресекот на цевката и челото на затвораот,
7) Чаурата не е исфрлена од сандакот.	-нечиста површина на садакот, гасниот цилиндер или лежиштето на куршуми.	-исфрли ја чаурата и продолжи со дејство, -ако се повтори застојот да се исчисти површината на садакот, гасната комора и лежиштето на куршуми.
8) Недоволно се враќа носачот на затвораот во задна положба.	-нечист сандак и воведник, реденикот или муницијата, -заглавен реденикот во мунициската кутија или закосен во воведникот.	-со рачката за запнување носачот на затвораот да се доведе до забот на запнувачот и продолжи со дејство. При повторување на застојот треба да се расклопи митролезот прегледа правилноста во покувањето на редениците. Доколку редениците се во ред, регулаторот на гасови да се постави на поголем број.
9) По пуштањето на окинувачот митролезот продолжува со дејството.	-неисправен миханизмот за окинување, -излижен засечениот испуст од долната страна на носачот на затвораот, -згуснато маслото за подмачкување.	-Да се потисне реденикот кон воведникот со рака и испразни митролезот, да се прегледа запнувачот и засечениот испуст на долниот дел од затвораот. Ако тие се исправни регулаторот на гасови да се постави на поголем број.
10) Неизвлекување на куршум од реденикот или губење на куршумот од краците на извлекувачот на куршуми.	-неисправни краците на извлекувачот или нечист и неисправен донесувачот на куршуми или задржувачот на реденикот, -деформиран член на реденикот или куршумот.	-ако излекувачот на куршуми и деловите на воведникот се исправни, реденикот и куршумите се исправни, митролезот очисти го и продолжи со дејство, -ако деловите се неисправни да се прати во техничка работилница.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е митролез М84 7,62мм, со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете одстранување на одредени застои со митролез М84 7,62мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО МИТРОЛЕЗ М84 И НАЧИН НА НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Затворабот не оди во задна позиција, не го извлекува куршумот од реденикот и куршумот се заглавува под притискувачот на куршуми.		
	-да се откочи митролезот и да се повлече рачката на затворабот, -да се притисне на утврдувачот на поклопецот и отвори поклопецот, ако не може да се отвори треба да се користи приборот и правилно да се внесе првиот куршум.		
2.	Затворабот не оди во предна позиција, не го потискува куршумот од основата на воведникот. Куршумот се заглавува помеѓу затворабот и цевката или со врвот удира во пресекоот од цевката.		
	-да се повлече затворабот наназад и наеднаш да се пушти, -да се испразни митролезот, -да се очисти сандакот и затворабот, -доколку е ослабена или скршена пружината на повратниот механизам или пак е излижан потискувачот на куршуми, митролезот да се прати во работилница.		
3.	Затворабот не се забравува		
	-да се извади цевката и да се подмачка лежиштето на цевката, гасната комора и површините на сандукоот или -да се смени неисправниот куршум или реденик.		
4.	Испалувањето на куршумот не е извршено.	-.	
	-Да се извади куршумот од митролезот и во случај на слаб отпечаток од ударната игла, да се извади затворабот, исчисти и подмачка, -да исчисти и подмачка лежиштето на куршумот, -кога ударната игла е скршена митролезот да се прати во техничка работилница.		
5.	Чаурата не е исфрлена.		.
	-заглавената чаура со приборот да се избие, да се очисти и подмачка лежиштето на чаури, гасната комора, гасниот цилиндер и сандакот, -во случај на повторно кинење на венцот на чаурата регулаторот на гасови да се намали на помала бројка, -кога е неисправен извлекувачот митролезот да се прати во техничка работилница, -кога се неисправни полугата на вратичката и извлекувачот митролезот да се прати во техничка работилница		
6.	Чаурата е скината па следниот куршум не влегува во лежиштето на куршумот.		

	-да се изврши репетирање на митролезот и ако при тоа е исфрлен и предниот дел од чаурата да се продолжи со дејство, -ако повторно дојде до истиот застој да се подеси <u>зazorот</u> помеѓу пресекот на цевката и челото на затвораот,		
7.	Чаурата не е исфрлена од сандакот.		
	-исфрли ја чаурата и продолжи со дејство, -ако се повтори застојот да се исчисти површината на сандакот, гасната комора и лежиштето на куршуми.		
8.	Недоволно се враќа носачот на затвораот во задна положба.		
	-со рачката за запнување носачот на затвораот да се доведе до забот на запнувачот и продолжи со дејство. При повторување на застојот треба да се расклопи митролезот прегледа правилноста во покувањето на редениците. Доколку редениците се во ред, регулаторот на гасови да се постави на поголем број.		
9.	По пуштањето на окинувачот митролезот продолжува со дејството.		
	-Да се потисне реденикот кон воведникот со рака и исправни митролезот, прегледа запнувачот и засечениот испус на долниот дел од затвораот. Ако тие се исправни регулаторот на гасови да се постави на поголем број.		
10.	Неизвлекување на куршум од реденикот или губење на куршумот од краците на извлекувачот на куршуми.		
	-ако излекувачот на куршуми и деловите на воведникот се исправни, реденикот и куршумите исправни, митролезот очисти го и продолжи со дејство, -ако деловите се неисправни да се прати во техничка работилница.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

ДОДАТОК:

ТАКТИЧКО-ТЕХНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ ЗА МИТРОЛЕЗ М84

МИТРОЛЕЗ М84	
Тежина на митролезот со постамент	15 кг
Тежина на цевката	2.6 кг
Тежина на реденикот од 100 куршуми	3.8 кг
Тежина на реденикот од 250 куршуми	9.4 кг
Тежина на постаментот	5 кг
Должина на митролезот	1175мм
Должина на нишанска линија	663мм
Почетна брзина на зрно	825м/сек
Теоретска брзина на гаѓање	700 к/мин
Борбена брзина на гаѓање	250 к/мин
Максимален домет на зрно	3800м

6.2. МИТРАЛЕЗ ПКТ 7,62 мм

Слика - 1 (митралез)

1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА МИТРАЛЕЗОТ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митралезот 7,62мм ПКТ (слика-1) е наменет за уништување на откриена жива сила и огнени средства на непријателот. Митралезот се наоѓа во вртчка купола на транспортерот (на специјален носач) вграден на постаментот на митралезот 14,5мм КПВТ.

За нишанење при гаѓање од митралезот се користи истата нишанска справа и справа за давање на правец и елевација на цевката како и за КПВТ.

Успешно дејство на митралезот на поединечни цели е до 600м, а на групни цели до 800м. Стрелбата може да биде рафална и непрекината. Рафалите може да бидат: кратки 3-5, средни 5-10 и долги 10-20 куршуми.

Теоретската брзина на гаѓање е 650 куршуми, додека практичната брзина е 250 куршуми во минута. Почетната брзина на зрното (зависно од видот на зрното) е од 850 – 865 метри во секунда. Полњењето на митралезот се врши со метален реденик од 250 куршуми.

СОСТАВНИ ДЕЛОВИ НА МИТРАЛЕЗОТ И ОПИС НА ДЕЛОВИТЕ

Митралезот 7,62 мм ПКТ (слика-2) се состои од следните главни делови: цевка (1), сандак со воведник (2), затварач со носач (3), делови за опалување и кочење (4) и вратичка (5).

Слика – 2 (делови)

Цевката (1) (слика-3) служи за опалување на куршумот, давање на правец и ротационо движење на зрноро. Внатрешниот дел на цевката се дели на: лежиште, преоден конус и изжлебан дел кој се состои од 4 полиња и 4 жлеба кои се завиваат од лево нагоре па во десно. На предниот крај на цевката со помош на леви навои е навртен скривачот на пламен (1), кој со утврдувачот (2) е осигуран од самоодвртување. На средината на цевката е гасната комора (4) во која се наоѓа отворот на гасниот клип (8). Во гасната комора е поставен регулаторот (9) кој е утврден со навртка (10) и осигурач (11). На задниот крај на цевката има рачка (5) и жлеб (6) за поминување на утврдувачот на цевката.????????????/ за броевите на дел.

Слика – 3 (цевка со делови)

Сандак со воведник (2) (слика-4). Сандакот служи за поврзување на деловите на митралезот, обезбедува правилно движење на затварачот, забравување на цевката и поставување на митралезот на носач во оклопниот транспортер. На левата страна на сандакот се наоѓа елипсовиден отвор за поминување на чаурата, кој е затворен со

поклопецот (5). Од долната страна на сандакот се потпирачите (7 и 9), отворот (4) за истекување на маслото (вода) и кутија (6) на деловите за чкрапање и кочење.

Слика – 4 (сандак со воведник од лево)

Од горната страна на сандакот (слика-5) се наоѓаат ушиња на кои се прицврстени поклопецот (1) сандакот и основата на воведникот, а позади ушиците е попречниот канал во кој е сместен утврдвачот (4) на цевката. На десната страна на сандакот е прозорот (3) за рачката на затварачот (8), заштитникот на лизгачот на воведникот (7) и крилцето на кочниците (9). Во сандакот се наоѓаат: лизгачот на воведникот, косините за почетно ротирање на телото на затварачот, испусти за потпирање на телото на затварачот при забравување на цевката, плочки и појачувачи за насочување на движењето на затварачот, кутија за деловите за чкрапање и лостот на поклопецот на отворот за исфрлување на чаурите.

Слика – 5 (сандак со воведник од десно)

Поклопецот на сандакот (слика-6) служи да го затвори сандакот и воведникот.

На поклопецот се наоѓаат: утврдувач на поклопецот (1), потиснувач (3), потиснувач на куршуми (4), задржувач на реденикот (5). На десната страна на поклопецот постои проширување, кое со проширувањето на основата на воведникот го образува приемникот на воведникот (7).

Слика – 6 (поклопец на сандакот)

Воведник (слика-7) служи да го воведува реденикот со куршуми во митралезот. Се состои од: основа на воведникот (1), лизгач (3) со потиснувач на реденикот (6) и задржувач на реденикот (7). Лизгачот на воведникот со ушиците е врзан на долната страна на сандакот и заштитен со заштитникот (10).

Слика – 7 (воведник)

Затварач со носач (3) (слика-8) е наменет за да го извлекува куршумот од реденикот и служи за негово донесување во цевката, затварање и забравување на цевката, опалување на куршумот и исфрлање на чаурата.

Се состои од: тело на затварачот(7), носач на затварачот (5), гасен клип (2), чаура на гасниот клип (1), донесувач на куршуми (3), повратна пружина (6) со вретено (4) и рачка (8,сл.7) ?????????? редослед на деловите.

Слика -8 (затварач со носач)

Тело на затварачот (слика-9) поставено е на носач, така да се врти околу надолжната оска за време на забравувањето и одбравувањето на цевката.

Во телото на затварачот е сместен ударачот (2) со ударна игла, извлекувач (3) со пружина (4), осовина (5) и осигурач (6).

Слика – 9 (тело на затварачот)

Слика – 9а (тело на затварамот со делови)

Носач на затварач (слика-10) го носи телото на затварамот, го свртува при забравување и одбравување на цевката и го придвижува лизгачот на воведникот. На задната страна на носачот постои столб (10) во кој лежи телото на затварамот и на чија горна страна е утврден донесувачот на куршумите (11). За ушиците на носачот (9) е прицврстен гасниот клип (17). Во косиот жлеб (2) лежи кос испуст (11, сл.9) на телото на затварамот, кој го завртува телото на затварамот при забравување и одбравување на цевката.

Слика – 10 (носач на затварач со затварач)

Делови за чкрапање и кочење (4) го затвараат затварамот во задната положба, ослободувајќи го од таа положба му овозможуваат кочење на митралезот. Сместени се во китујата (10, сл.5) на деловите за чкрапање и кочење и вратичката. Во кутијата се наоѓаат: запнувач, пружина и осовина на запнувачот, потиснувач на запнувачот, задвижувач на потиснувачот и кочница (9, сл.5) со осигурач и пружина.

На вратичката (слика-11) се чкрапалото(2), лостот на чкрапалото (7), кочница на чкрапалото (1) и електромагнет.

Вратичка (5) (слика-11) го затвара сандакот од задната страна, а на неа се сместени и деловите за чкрапање, од десната страна на вратичката поставен е утврдувач на вратичката и поклопец на електромагнетот, додека од задната стран е поставен електромагнет и спроводник.

Слика – 11 (вратичка)

Резервни делови, алат и прибор: (слика) овозможуваат одржување и замена на скршените или истрошени делови.

Резервни делови на митралезот се:ударач, осигурувач на навртката на регулаторот, извлекувач, осовина на извлекувачот, пружина на извлекувачот и осигурач на пружината.Сите резервни делови се чуваат во торбичка.

Алатот служи за расклопување и склопување на митралезот.

Во него спаѓаат: рачка со поклопец, избивач и специјална одвртка.

-Рачката овозможува полесна работа со помош на избивачот и одвртката.

-Избивачот служи за вадење на осигурачите на осовината на извлекувачот и осигурачот на навртката на утврдувачот на цевката како и за одвртување и навртување на скривачот на пламен.

-Специјалната навртка служи за одвртување (навртување) на навртката на утврдувачот на цевката, навртките на регулаторот и продолжетокот на шипката, за мерење на должината на извлекување на ударната игла на челото на телото на затварачот.

Приборот овозможува одржување на митралезот и чување на резервните делови, алатот и приборот.Во него спаѓаат: торбичка, кантичка за подмачкување, троделна шипка, реденици, кутии за редениците и справата за проверка на ТНР.

-Реденикот е метален и се полни со 250 куршуми, а членчината помеѓу себе се споени со спирални прижини.На почетокот на реденикот се наоѓа додаток за полесно и правилно воведување на реденикот во митралезот.

-Кутијата на реденикот служи за сместување на реденикот и негово непречено воведување во митралезот за време на гаѓањето.Секоја кутија има по еден реденик. Во ОТ се наоѓаат 8 кутии, од кој 7 се расместени на одредени места во транспортерот, а една се наоѓа на носачот на митралезот.Тежината на китија со наполнет реденик е 8,5 кг.

-Справа за проверка на ТНР служи за проверување на точноста на гаѓање на митралезот спрема таблица за проверка и без употреба на муниција, а може да се користи и за нишанење при проверка на митралезот спрема оддалечена точка или мети за проверка.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за обука по ВОМЕ даден ви е митралезот ПКТ 7,62 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената и борбените особини на митралезот ПКТ 7,62 мм и намената на сите негови делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА МИТРАЛЕЗОТ 7,62мм ПКТ

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
21.	Намена и борбени особини на митралезот ПКТ 7,62 мм		
22.	Намена на цевката		
23.	Намена на сандакот		
24.	Намена на поклопецот на сандакот		
25.	Намена на воведникот		
26.	Намена на затварачот со носач		
27.	Намена на телото на затварачот		
28.	Намена на носачот на затварачот		
29.	Намена на деловите за чкрапање и кочење		
30.	Намена на вратичката		
31.	Намена на резервните делови и кој се резервни делови		
32.	Намена на алатот и што спаѓа во алат		
33.	Намена на приборот и што го сочинува приборот		

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

2. ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ ПКТ 7,62 мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митралезот мора внимателно да се чува и одржува во исправна состојба, затоа што од тоа зависат неговата работа и прецизност при гаѓањето. За одржување на митралезот се грижат членовите на посадата на оклопниот транспортер, а командирот е должен секојдневно да го контролира чувањето на митралезот.

Кога митралезот не се употребува, без оглед каде се наоѓа транспортерот, навлакмата мора да биде ставена, а затварачот да биде во предна положба.

**VNIMANIE: PRED SEKOJA UPOTREBA NA MITRALEZOT PКТ 7,62mm
PROVERI DALI ISTIOT E PRAZEN**

СИМНУВАЊЕ, МЕСТЕЊЕ, РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ ПКТ 7,62 мм

- **Симнување** на митралезот ПКТ од носачот во куполата на оклопниот транспортер се врши поради чистење, преглед, подмачкување, подготовка за гаѓање, замена на делови, обука и поправки.

Постапката при симнување на митралезот ПКТ 7,62 мм е следната:

- се ослободува постаментот од утврдувачот по височина;
- се дава елевација на митралезот и се утврдува во таа положба; - се проверува дали митралезот е наполнет и се испразнува;
- се одвојува приклучокот на спроведникот за електромагнетот;
- се симнува кутијата за реденици од носачот;
- се поместува митралезот наназад до излегување на цевката од отворот и чаурата од челниот штит:
- со придржување се вади митралезот од носачот;
- се вади осовинката и се симнува заптивачот од цевката и
- се додедува постаментот на митралезот КПВТ во хоризонтална положба и се утврдува по висина.

- **Местењето** на митралезот во куполата се врши по следниот редослед:

- се ослободува постаментот на митралезот од утврдувачот по висина, се дава елевација и се закочува постаментот;
- се вади осовината за прицврстување на митралезот, се поставува заптивачот на цевката на митралезот, а потоа се поставува осовината;
- се проверува утврденоста на митралезот;
- се спојува приклучокот на спроведникот за електромагнетот;
- се извршува запнување на митралезот;

- се вклучува прекинувачот за маса и десниот прекинувач за разводната табла во куполата;
- се притиска на десното копче на електромагнетот, при што треба да се активира електромагнетот и
- се доведува постаментот на митралезот во хоризонтална положба и се утврдува со утврдувачот по висина.

- **Расклопување** на митралезот се врши поради чистење, преглед, подмачкување, подготовка за гаѓање, замена на делови, обука и поправки.

Расклопување и склопување на митралезот се дозволува, кога се познаваат неговата конструкција и одредбата за правила за ракување и одржување.

При расклопување и склопување на митралезот мораме да се придржуваме до следново:

- да се провери дали митралезот е празен, а затварачот да биде во предна положба;
- расклопувањето и склопувањето да се врши со исправен и соодветен алат;
- за време на расклопувањето и склопувањето да не се употребува сила и удари кои нанесуваат деформација на деловите на митралезот, а расклопувањето да се врши на место на кое не може да дојде до губење или оштетување на деловите;
- одвојувањето на деловите да се врши по редослед на расклопување и деловите да се стават на погодно место;

Расклопувањето на митралезот може да биде *нецелосно* и *целосно*.

Нецелосното расклопување се врши поради подготовка на митралезот за гаѓање, периодичен преглед, чистење на митралезот кој не бил изложен на поголема нечистотија, чистење после обука, замена на неисправни делови и повторно чистење на митралезот после гаѓање.

Целосното расклопување се врши поради чистење после гаѓање, конзервација и деконзервација и ново подмачкување, чистење на митралезот кој бил подложен на нечистотии и влага, какои при замена на неисправен дел.

Нецелосното расклопување треба да се изврши на следниот начин:

- се симнува митралезот од носачот на возилото;
- се поставува митралезот на потпирачите на сандакот, со левата рака се фаќа за задниот дел на сандакот и вратичката, а со десната се притиснува утврдувачот на сандакот (сл.12) и се подигнува поклопецот до крај;

(слика 12 – отварање на поклопецот на сандакот)

- митралезот се држи со левата рака како и при расклопување на поклопецот, со прстите од десната рака се потиснува напред потпирачот на повратната пружина (сл.13) кога задниот крај на вретеното излезе од своето лежиште се подига потпирачот и се извлекува од сандакот, а потоа полека се отпушта за да се растегне пружината;

(слика 13 – вадење на повратната пружина)

- се вади затварачот од носачот при што со левата рака и понатаму се придржува задниот дел на сандакот, а со десната се потегнува затварачот наназад, потоа со десната рака се фаќа за донесувачот на куршуми, се подигнува затварачот нагоре (сл.14) и се извлекува од сандакот;

(слика 14 – вадење на затварачот со носачот)

- се придржува со левата рака носачот на затварачот (сл.15), а со десната се завртува телото на затварачот во насока на стрелките на часовникот се додека испустот на ударачот не дојде во жлебот на столбот на носачот, а потоа се извлекува телото на затварачот нанапред;

(слика 15 – симнување на телото на затварачот од носачот)

- од телото на затварачот се вади ударната игла (сл.16);

(слика 16 – вадење на ударната игла од телото на затварачот)

- се подига основата на воведникот и се прилепува до основата на поклопецот на сандакот, се потиснува во лево утврдувачот на цевката (сл.17) и така се ослободува цевката од утврдувачот;

(слика 17 – ослободување на цевката од утврдувачот)

- се придржува со левата рака сандакот на митралезот, со десната се потиснува нанапред рачката на цевката (сл.18) и се вади цевката од сандакот;

(слика 18 – одвојување на цевката од сандакот)

- со левата рака се држи вратичката, а со десната со помош на избивачот и рачката се потиснува осигурачот на вратичката (сл. 19), а потоа се повлекуба нанапред и се симнува вратичката од сандакот;

(слика 19 – симнување на вратичката од сандакот)

- од сандакот се вади чаурата на гасниот клип, така што со левата рака се држи на предниот дел од сандакот, а со палецот од десната рака се потиснува стврдувачот на чаурата (сл.20) и чаурата се извлекува од сандакот;

(слика 20 – одвојување на чаурата на гасниот клип од сандакот)

Целосно расклопување на митралезот:

Целосното расклопување на митралезот се врши под контрола на командирот на ОТ. За целосно расклопување на митралезот е потребно предходно да се изврши нецелосно расклопување на митралезот, а понатамошното расклопување се врши на следниов начин:

- се притиска наназад утврдувачот на скривачот на пламен и со вртење во десно се симнува скривачот на пламен;

- се вади осигурачот на навртката на регулаторот, со специјална одвртка се одвртува 1,5 - 2 круга. Со дрвен чекан или со чекан од мек метал се удира по навртката додека регулаторот не се помести, а потоа се одвртува и се симнува одвртката и потоа се извлекува регулаторот;

- со помош на избивач се потиснува напред и се вади осигурачот на навојот на утврдувачот на цевката, се одвртува и се вади навојот, а потоа телото на осигурачот се потиска во десно така да 1/3 излезе од сандакот (внимавајќи утврдувачот да не се заглави со потискувачот во сандакот), се вади задржувачот од телото, се повлекува во лево, се извлекува телото на утврдувачот од своето лежиште во сандакот;

- низ отворот на горната страна на затварачот (сл.22) со избивач се избива осигурачот на осовината на извлекувачот, а потоа низ отворот на левото проширување на телото се избива осовината на извлекувачот и потоа се вади извлекувачот со пружината;

(слика 22 – вадење на извлекувачот од телото на затварачот)

- се симнува повратната пружина од вретеното.

Утврдувачот на цевката не е потребно да се симнува при секое целосно расклопување на митралезот. Меѓутоа треба да се симнува при чистење после подолго гаѓање или кога утврдувачот поради голема нечистотија не може да остане во сандакот.

Склопување на митралезот после нецелосно расклопување.

По завршениот преглед, чистење и подмачкување се склопува нецелосно расклопенио митралез.

- во сандакот се мести чаурата на гасниот клип и се потиснува до утврдување со утврдувачот на чаурата;

- се поставува вратичката на сандакот така што ребрата да притиснат во своите жлебови, се притиска утврдувачот и вратичката се потиснува надолу до крај, а потоа се проверува дали е утврдена;

- се вовлекува цевката во сандакот, се насочува цевчето на гасната комора да притисне на чаурата на гасниот клип и цевката се потиснува до крај, а потоа се потиснува утврдувачот на цевката во десно;

- се спушта основата на воведникот добро да притисне на сандакот;

- се поставува ударачот во телото на затварачот и телото се вовлекува во столбот на носачот на затварачот, а потоа со вртење на телото во левококсиот испуст треба да се доведе во фигуративниот канал на носачот;

- затварачот со носачот во сандакот се мести така што гасниот клип влезе во својата чаура, затварачот со носач се потиснува нанапред и се спушта во сандакот, а потоа се врши испалување и затварачот се доведува во предна положба;
- се вовлекува повратната пружина во носачот, вретеното на пружината се насочува во каналот на носачот, се потиснува потпирачот напред и се спушта во сандакот, така што задниот дел на вретеното влезе во своето лежиште и
- се спушта поклопецот на сандакот и се утврдува со утврдувачот.

По склопувањето на митралезот се повлекува затварачот во задна положба и се врши чкрапање. Ако при тоа повратната пружина нормално го враќа затварачот во предна положба склопувањето на митралезот е извршено правилно.

Доколку затварачот тешко се повлекува назад или после чкрапањето повратната пружина не се враќа во предна положба, склопувањето е извршено погрешно поради што треба да се расклопи митралезот и да се пронајде грешката и да се одстрани.

Склопување на митралезот по целосното расклопување:

- скривачот на пламен се навртува на цевката до крај и ако во таа положба не го зафати утврдувачот треба да се одврти до наредниот жлеб;
- се поставува регулаторот во гасната комора така што зарезот со бројот што одговара да притисне на ограничувачот, потоа се навртува навртката на регулаторот до крај, со користење на еден од отворите на навртката со процепот на регулаторот и се поставува осигурувачот на навртката;
- утврдувачот на цевката се мести во лежиштето што одговара во сандакот и се потиснува така да за половина должина навлезе во лежиштето, се поставува задржувачот во телото на утврдувачот и навојот се завртува до крај, а потоа се одвртува долку што рамно засечената страна на главата на навојот се израмни со горната страна на телото на утврдувачот после што се поставува осигурувачот на навојот;
- се вовлекува пружината во извлекувачот на чаури, извлекувачот се поставува во своето лежиште во челото на телото на затварачот и се притиска така што отворите се израмнат, се вовлекува осовината на извлекувачот во отворот кај косиот испуст и се потиснува така што засечениот дел се израмни со отворот, после што низ отворот на косиот испуст на телото се поставува осигурач на осовината и
- се навлекува повратната пружина на вретеното.

Понатамошното склопување се врши исто како кај нецелосното склопување.

ПОДЕСУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ ПКТ 7,62 мм

Подесување на регулаторот:

На нов митралез, до испукување на 3000 куршуми регулаторот треба да се постави така да зарезот со број 2 биде на ограничувачот. После тоа за нормална работа на митралезот, регулаторот треба да се постави на број 1. Доколку за време на огнот дојде до застој

поради кој затварачот со носачот не дојде во задна положба (запечен е каналот 1, маслото е ладно и густо и сл.) регулаторот треба да се префрли на 2.

Кога регулаторот е на 2, а за време на гаѓањето затварачот со носачот пак не доаѓа во задна положбамногу е ладно, каналот 2 е запечен и сл.се поместува на 3, но само на кратко време т.е. додека митралезот не се загрее, односно додека не се исчистат каналите во гасната комора.

Не е дозволено гаѓање од разработен митралез ако регулаторот не е на број 1 односно на број 2 кај наведениот митралез. Префрлањето на регулаторот на следниот поголем број се врши самоза време на гаѓањето и тоа само кога ќе се увиди дека затварачот со носачот не доаѓа во задна положба, а ситуацијата не дозволува да се исчисти затварачот со носачот и каналот во гасната комора.

Промена на положбата на регулаторот се врши на тој начин што регулаторот се расклопува, а потоа се склопува така што зарезот со наредниот поголем број се постави на ограничувачот од десната страна на гасната комора.

Подесување на челниот зазор и вадење на прекинати чаури:

Од правилно подесениот челен зазор (отвор помеѓу челото на затварачот и задниот пресек на цевката) зависи нормалната и непрекината работа на митралезот за време на огнот. Неподесен челен зазор предизвикува кинење на чаурата и останување на еден нејзин дел во лежиштето на куршумот, со што настанува прекин на огнот односно застој при работата на деловите на митралезот. Конструкцијата на утврдувачот на цевката обезбедува сигурно подесување на челниот зазор.

Подесување на челниот зазор на митралезот се врши на тој начин што навојот на утврдувачот на цевката се навртува до крај, а потоа се одвртува толку да рамно засечениот дел на главата на навојот се израмни со горната страна на телото на утврдувачот на цевката и навојот се осигура во таа положба. Ваквата положба на навојот обезбедува нормален зазор на митралезот кој не е многу изабен.

После поголема употреба на митралезот може да настане поголем челен зазор, односно кинење на чаурата. Во таа ситуација потребно е цевката да се приближи за 0,25 мм. Ако митралезот кине чаурите и после одвртување на навојот за еден круг, навојот треба да се одврти за уште еден круг.

Кога навојот после подолга употреба на митралезот се одврти за 4 круга, а митралезот повторно ја кине чаурата, митралезот треба да се предаде во работилница поради поправка, поради што челниот зазор повеќе не може да се подесува со одвртување на навојот. Ако за време на гаѓањето настане застој поради тоа што прекината чаура останала во цевката (куршумот влегол во прекината чаура во цевката и затварачот не ја забравува цевката) треба силно да се повлече затварачот во задна положба, како остатокот од чаурата би се извлекол од лежиштето со помош на куршумот заглавен во чаурата. Доколку нема начин да се извлече прекината чаура, таа се извлекува со извлекувачот на прекинати чаури.

Извлекувањето на прекинати чаури се изведува на следниот начин:

- митралезот се испрзнува, затварачот се задржува во задна положба и се подигнува основата на воведникот;
- во лежиштето на куршумот се поставува извлекувачот на прекинати чаури и се претиснува до крај;
- затварачот се придржува со помош на рачка, се извршува чкрапање и затварачот полека се пушта напред и кога ќе дојде до предна положба на околу 5 см рачката се пушта за да

извлекувачот на телото на затварамот го зафати ободот на излекувачот на прекинатата чаура;

- се повлекува затварамот во задна положба при што треба да се влече прекинатата чаура и со излекувачот да се исфрли од сандакот на митралезот.

Доколку при повлекување на затварамот во задна положба, излекувачот на прекинати чаури не се извлече од цевката, треба да се извади затварамот низ сандакот, да се симне вратичката, да се провлече триделната шипка низ средниот отвор на задната страна, да се вметне шипката во излекувачот и со неа да се извлече од цевката. Кога дозволува ситуацијата, излекувачот на прекинатата чаура може да се извлече со троделна шипка низ цевката при што затварамот мора да биде во задна положба.

Мерење на должината на ударната игла:

Кога во текот на гаѓањето настанат почести застои при кои не се врши испалување на куршумот, треба да се измери должината на извлекување на ударната игла на челото на затварамот.

Мерењето на ударната игла се врши на следниот начин:

- се испразнува митралезот и затварамот се задржува во задна положба и се подигнува осовината на воведникот;
- во лежиштето се поставува чаура од испукан куршум и се врши опалување;
- се проверува дали столбот на носачот на затварамот со својата предна страна се наслонува на сандакот, ако не се наслонува тогаш 2-3 пати се повторува чкрапањето на митралезот на иста чаура;
- на телото на затварамот, пред задната страна на столбот на носачот, се обележува положбата на телото на затварамот при забравена цевка;
- од сандакот се вади затварамот со носач, телото на затварамот се става така да обележаната црта биде израмнета со задната страна на столбот;
- со специјалната одвртка се мери должината на излегување на ударната игла на челото на затварамот.

Ако должината на ударната игла не се поклопи со зарезот на специјалната одвртка, треба да се постави резервниот ударач.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за обука по ВОМЕ даден ви е митралезот ПКТ 7,62 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете синмување и мesteње на митралезот, расклопување и склопување на одредени делови и објаснете што опфаќа подесувањето на митралезот ПКТ 7,62 мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5мм**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Симнување на митралезот		
2.	Местење на митралезот		
3.	Расклопување на митралезот		
4.	Нецелосно расклопување на митралезот		
5.	Целосно расклопување на митралезот		
6.	Склопување после нецелосно расклопување		
7.	Склопување после целосно расклопување		
8.	Подесување на регулаторот		
9.	Подесување на челниот зазор и вадење на прекината чаура		
10.	Мерење на должината на ударната игла		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекор

3.ЗАСТОЈ И НАЧИН ЗА НЕГОВО ОТСТРАНУВАЊЕ

Митралезот е сигурно оружје и работи без застој ако со него правилно се ракува и ако внимателно и грижливо се чува и одржува.Но поради долгата употреба, невнимателно ракување, нечистење на деловите, неисправен реденик или куршуми на митралезот можат да се појават неисправности кои би сметале на нормалната работа и за време на огнот предизвикуваат застои.

За да би се спречиле застоите на митралезот за време на гаѓање потребно е:

- редовно да се вршат дневни, периодични и технички прегледи на митралезот, резервните делови, алатот и приборот и да се преземат мерки воочените неисправности што е можно побргу да се одстранат;
- пред гаѓање да се исчистат, прегледаат и тенко да се подмачкаат деловите на митралезот, реденикот и муницијата, бидејќи со не исчистени и неподмачкани делови, реденици и муниција не смее да се гаѓа;
- посебно внимание треба да се посвети на чување на митралезот од нечистотија и влага и кога е можно навлаката треба да биде ставена на митралезот;
- за време на гаѓање (кога ситуацијата тоа го дозволува) за време на прекилот на оган да се прегледаат деловите, да се одстрани згустеното масло и гарежот, да се исчистат каналите ви гасната комора и тенко да се подмачкаат подвижните делови на митралезот;
- да не се дозволи , без вистинска потреба прегревање на цевката и при тоа да се има во предвид дека цевката може со непрекинат оган да издржи 400 – 500 куршуми;
- доколку дојде до застој при кој куршумот останал во цевката, да не се дозволи куршумот долго да остане во цевката бидејќи може да дојде до самоопалување при отварањето на затварачот, а тоа може да предизвика поголемо оштетување на деловите на митралезот (во цевка од која се испукани 250 куршуми до самоопалување доаѓа по 15-20 сек.);
- ако за време на гаѓањето има застој и истиот треба да се одстрани со повторно полнење, тогаш тоа треба да се изведе брзо за да го избегнеме проблемот со загреаната цевка.Доколку на овој начин застојот не може да се одстрани или повторно се појави, митралезот треба да се испразни, да се пронајде и одстрани причината за застојот.

Карактеристични неисправности кои при гаѓањето предизвикуваат застои се;

Табела 1 – Можни застои, причини на застои и начин на нивно одстранување

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
1) Носачот на затварачот не дошол во предна положба, а куршумот е воведен во своето лежиште.	- нечист сандак, затварач или лежиште на куршумот; - запечена жгура во цвечето на гасната комора; - нечисти или неисправни куршуми или реденик	- да се расклопи нечистиот или од жгура запечен дел, де се исчисти и подмачка; - ако нема можност да се исчисти лежиштето, затварачот и цвечето на гасната комора да се подмачкаат; - ако реденикот или куршумите се неисправни да се заменат
2) Куршумот е воведен во своето лежиште, затварачот со носачот е во предна положба, а	- неисправна каписла на куршумот; - неисправен ударач;	- да се изврши полнење на митралезот со повлекување на рачката на затварачот во задна положба;

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
испукувањето на куршумот не е извршено	- митралезот е нечист или маслото е згуснато.	- ако застојот се повтори, да се испразни митралезот, да се расклопи затварамот и да се пронајде причината за застојот.
3) Затварамот со носач се задржал во средна положба, чаурата останала во цевката, а следниот куршум се заглавил во сандакот.	- неисправен заб на извлекувачот или се скинала неговата пружина; - нечисто лежиште на куршумот или чаурата на испуканиот куршум е неисправна.	- да се испразни митралезот, да се извади заглавениот куршум и да се изврши опалување, повторно да се доведе затварамот во задна положба; - ако на овој начин чаурата не се извади од цевката да се избие со шипката, да се исчисти лежиштето на куршумот, а регулаторот да се постави на помал број; - се прегледува извлекувачот и неговата пружина и неисправниот дел да се отстрани.
4) Затварамот со носачот не дошол во предна положба, бидејќи воведен куршум се заглавил во прекинатата чаура која останала во лежиштето на куршумот.	- слаб материјал од кој е изработена чаурата; - преголем зазор помеѓу телото на затварамот и задниот пресек на цевката.	- да се отстрани прекинатата чаура, да се продолжи со гаѓањето ако повторно дојде до застој да се подеси зазорот.
5) При движење затварамот со носач се задржал во средна положба, донесувачот на куршуми извлекол куршум од реденикот но чаурата не е исфрлена.	- нечисти подвижни делови на митралезот; - запечен канал во гасната комора; - се заглавил реденикот во воведникот.	- да се доведе затварамот во задна положба (со повлекување на рачката) и да се продолжи со гаѓање; - ако застојот се повтори да се испразни митралезот, да се провери како се сложени куршумите и ако реденикот е исправен да се префрли регулаторот на следниот поголем број.
6) Реденикот не доведува куршум во правец на донесувачот на куршуми или донесувачот не донесува куршуми од реденикот.	- скршен потиснувач на реденикот или неговата пружина; - истрошен задржувач на реденикот или искршена пружина; - истрошени или скршени заби на донесувачот на куршуми.	- да се прегледа исправноста на потискувачот и задржувачот на реденикот и забите на донесувачот и ако се неисправни, се предава митралезот во работилница поради поправка.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за обука по BOME даден ви е митралезот ПКТ 7,62 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете одстранување на одредени застои кај митралезот ПКТ 7,62 мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ЗАСТОЈ ПРИ ГАЃАЊЕ СО МИТРАЛЕЗОТ КПВР 14,5мм И НАЧИН НА
НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Носачот на затварамот не дошол во предна положба, а куршумот е воведен во своето лежиште.		
	- да се расклопи нечистиот или од жгура запечен дел, де се исчисти и подмачка; - ако нема можност да се исчисти лежиштето, затварамот и цевчето на гасната комора да се подмачкаат; - ако реденикот или куршумите се неисправни да се заменат		
2.	Куршумот е воведен во своето лежиште, затварамот со носачот е во предна положба, а испукувањето на куршумот не е извршено.		
	- да се изврши полнење на митралезот со повлекување на рачката на затварамот во задна положба; - ако застојот се повтори, да се испразни митралезот, да се расклопи затварамот и да се пронајде причината за застојот.		
3.	Затварамот со носач се задржал во средна положба, чаурата останала во цевката, а следниот куршум се заглавил во сандакот.		
	- да се испразни митралезот, да се извади заглавениот куршум и да се изврши опалување, повторно да се доведе затварамот во задна положба; - ако на овој начин чаурата не се извади од цевката да се избие со шипката, да се исчисти лежиштето на куршумот, а регулаторот да се постави на помал број; - се прегледува извлекувачот и неговата пружина и неисправниот дел да се отстрани.		
4.	Затварамот со носачот не дошол во предна положба, бидејќи воведен куршум се заглавил во прекинатата чаура која останала во лежиштето на куршумот.		
	- да се отстрани прекинатата чаура, да се продолжи со гаѓањето ако повторно дојде до застој да се подеси зазорот.		
5.	При движење затварамот со носач се задржал во средна положба, донесувачот на куршуми извлекол куршум од реденикот но чаурата не е исфрлена.		

	- да се доведе затварачот во задна положба (со повлекување на рачката) и да се продолжи со гаѓање; - ако застојот се повтори да се испразни митралезот, да се провери како се сложени куршумите и ако реденикот е исправен да се префрли регулаторот на следниот поголем број.		
б.	Реденикот не доведува куршум во правец на донесувачот на куршуми или донесувачот не донесува куршуми од реденикот.		
	- да се прегледа исправноста на потискувачот и задржувачот на реденикот и забите на донесувачот и ако се неисправни, се предава митралезот во работилница поради поправка.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

6.3. ПУШКОМИТРАЛЕЗ 7,9мм М53

Намена и борбени особини

Митралезот (пушкомитралез) М53 служи за неутрализирање и уништување на откриени и маскирани групни и важни поединечни цели на следниве далечини: со митралезот до 1000

м, а со пушкомитралезот до 800 м. Најдобри резултати се постигнуваат со отворање на ненадеен оган до 600 м (со ПМ до 500 м).

Со среден оган од два и повеќе митралези се уништува и неутрализира жива сила до 1500 м. Успешно дејство на нисколетачки летала и падобранци е до 500 м. Крајниот дострел на зрното е 5000 м. Стрелбата може да биде рафална (кратки рафали 5-10 ; долги 15-20 куршуми) и непрекината (до 150 куршуми од една цевка). Митралезот (ПМ) употребува куршуми 7,9 мм со: обично, обележувачко или пробојно-запаливо зрно. Се полни со реденик од 50 куршуми. Митралезот го опслужуваат три опслужувачи, а се транспортира со моторно возило, количка и товарно грло, а во борба го пренесува послугата.

Главни делови - опис и намена

Митралезот М53 се состои од пушкомитралез и постамент. Деловите на ПМ се: цевка со бртва, сандак со гривна и навлаки, скривач на пламен со засилувач на повлекување, преден и заден нишан, капак на сандакот со воведник, затворац со рачка за запнување, повратно ударна пружина, ракофат со механизам за истрелување и кочница, кундак со носач и ножници.

Цевката е со калибар 7,9 мм. На предниот дел од цевката има валчесто засилување за собирање на гарежот, а задниот дел продолжува во бравата. Со митралезот (ПМ) следуваат соодветен број на боеви цевки. Една цевка се носи во митралезот (ПМ), а останатите се наоѓаат во футролите.

Маневарската цевка се разликува од боевата цевка по тоа што на средината е нажлебена. Служи за дејство со маневарска муниција со дрвени и пластични зрна. Кога се употребува маневарска муниција без зрна, се гаѓа од боевата цевка. Тогаш се користи засилувачот на повлекување кој обезбедува автоматска стрелба.

Сандакот служи за сместување и движење на затворацот и повратно ударната пружина.

Гривната служи за спојување на сандакот, навлаката и капакот со воведникот во една целина. Навлаката служи за вадење и разладување на цевката. Скривачот на пламен со засилувачот на повлекување го засилува повлекувањето на цевката и го скрива пламенот на устат на цевката. Одбивачот на гасови е сместен во скривачот на пламен и служи по излегувањето на зрното од цевката, да одбие дел од барутните гасови, кои преку предната водилка на цевката ја потиснуваат цевката наназад.

Предната водилка го прима притисокот на барутните гасови, кои се одбиваат од одбивачот, ја потиснува цевката наназад и со тоа овозможува одбравување на затворацот.

Предниот (дневен) нишан се состои од: носач на постаментот, постамент со оска, пружина и мушичка.

Задниот (дневен) нишан се состои од : постамент, преклопник, гајка и крилца со зарез за нишанење.

Капакот на сандакот служи за затворање на сандакот и за спојување на деловите на воведникот.

Воведникот го повлекува реденикот и ги доведува куршумите на патот на затвораот. Неговиот горен дел е сместен во капакот, а долниот дел во сандакот.

Затвораот го потиснува куршумот од реденикот во лежиштето на куршуми, ја затвара цевката, истрелува куршум, извлекува и исфрла чаура и го движи лостот на пружината. Рачката на затвораот е сместена на десната страна на сандакот.

Ракофатот служи за сместување на механизмот за истрелување и кочење.

Механизмот за чкрапање служи за запнување и истрелување. Се состои од: чкрапец, прекинувач на стрелбата, запнувачи со оска и пружина.

Кочницата служи да го закочи митралезот. Кога кочницата е потисната надесно тоа е Откочено, а кога е потисната налево Закочено.

Кундакот служи за држење на митралезот при дејства со ногарки (како пушкомитралез) и при гаѓање со ПА додаток.

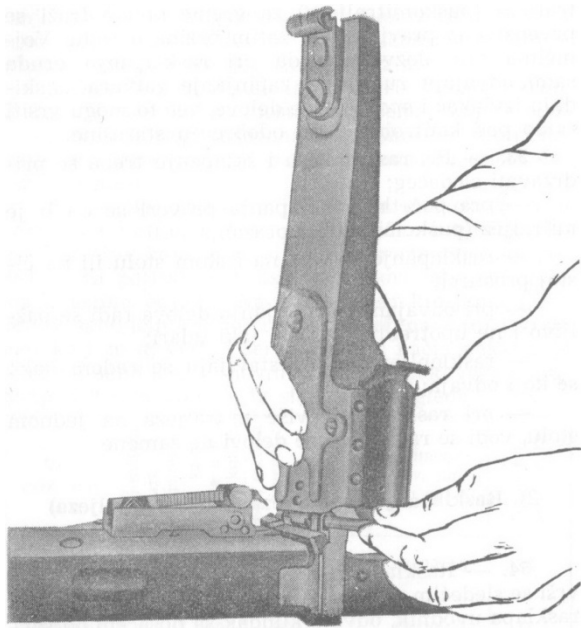
Ногалките служат како потпирач кога митралезот се употребува без постамент.

Главни делови на постамент М-52 се:

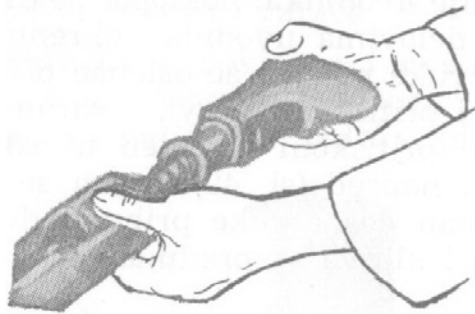
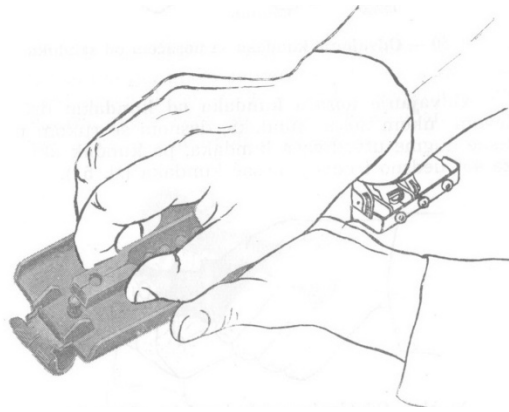
- колевка со носач на митралез
- механизам за управување со митралез
- рам за ногалки
- додаток за гаѓање на цели во воздух
- Резервни делови, алат и прибор (РАП)

Расклопување и склопување

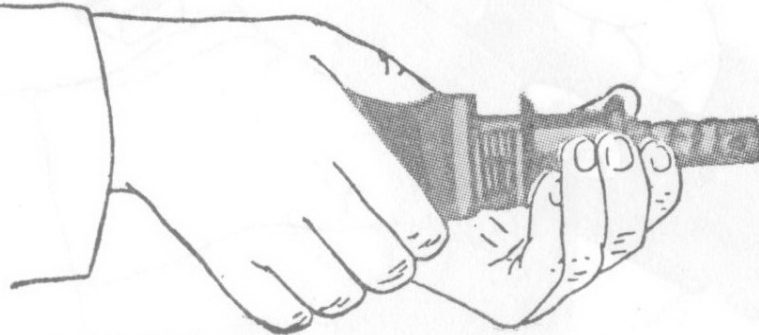
Пушкомитралезот се расклопува поради чистење, подмачкување, преглед, замена и поправка на делови и вежбање. При расклопувањето и склопувањето треба да се придржаваме кон следното: на почетокот на расклопувањето треба да се провери дали ПМ е празен; се расклопува и склопува на чиста крпа или простирка; при одвојувањето и составување на деловите не се употребува сила; деловите се ставаат во ред како што се расклопуваат и се води сметка деловите да не се мешаат со делови од друг ПМ. Расклопувањето се врши по следниот редослед: се одвојува капакот и воведникот;

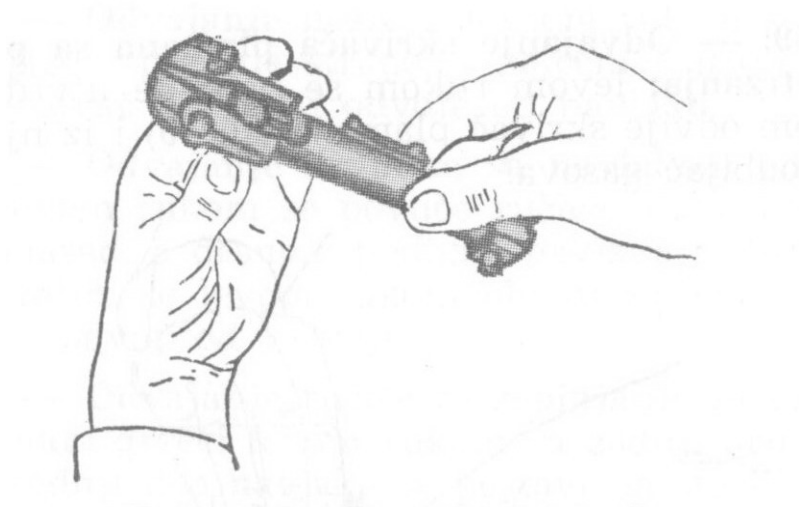
се одвојува кундакот со носачот на сандакот;

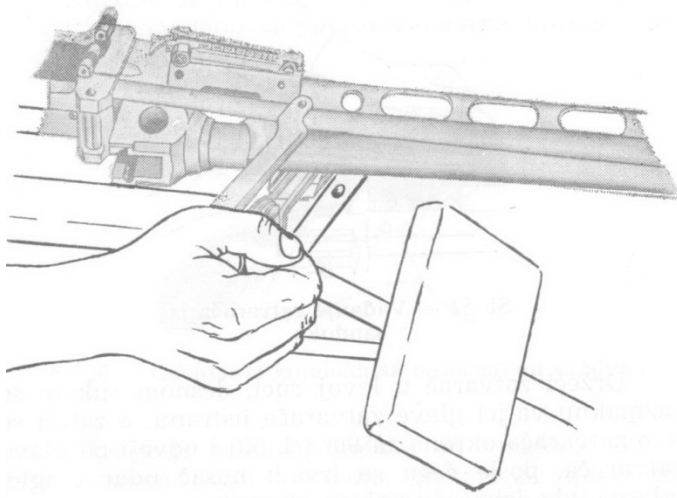
се одвојува носачот на кундакот од кундакот;

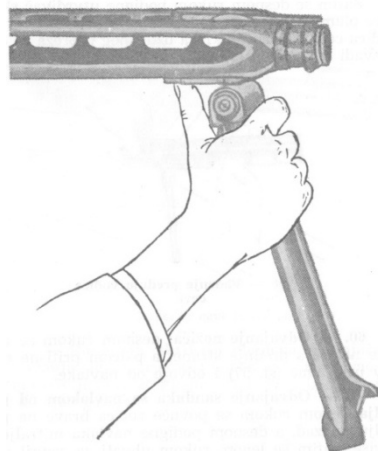
затвораот се вади од сандакот и се расклопува;

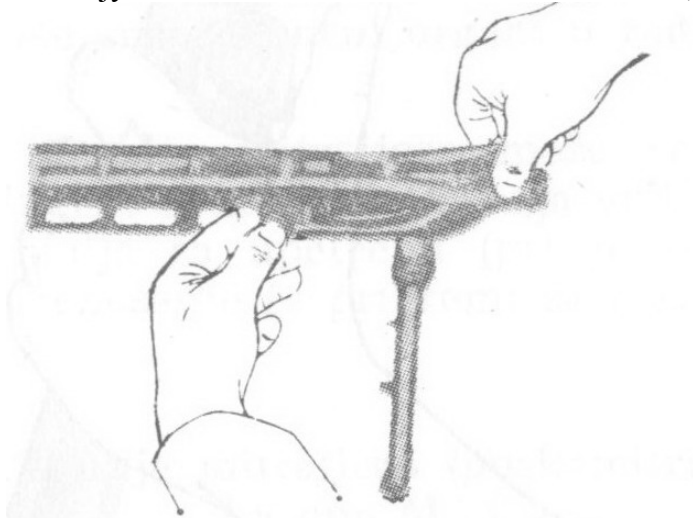
се вадѝ цевката од навлаката;

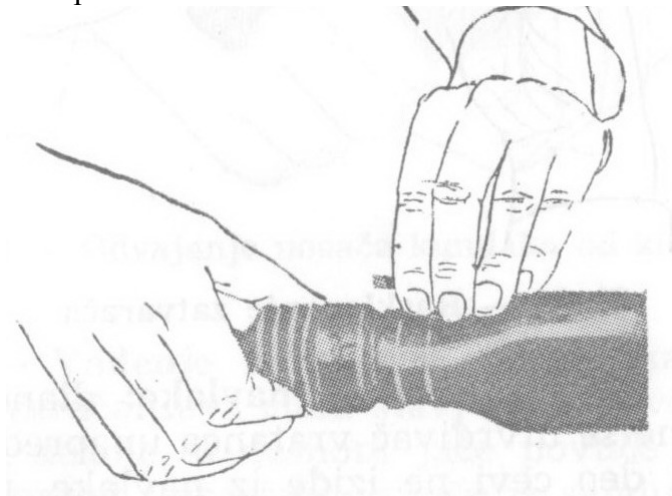
се одвојуваат ногарките;

се одвојува сандакот со навлаката од постаментот;

се двои рачката од затвораот од сандакот и се симнува извлакачот од главата на затвораот.

Склопувањето се врши по обратен редослед, со таа разлика пред да се стави цевката се поставува вилушката на цевката, а потоа се навртува скривачот на пламен со засилувачот на повлекување. Реконструираната маневарска цевка се расклопува на брава со клип и тело на цевката на тој начин што бравата со клипот се завртува околу надолжната оска за 90 степени на една страна, а потоа се извлекува од телото на цевката. Понатамошно расклопување на митралезот (ПМ) за војникот не е дозволено.

Застои и начин на нивно отстранување

Под застој се подразбира секој несакан прекин на стрелбата која настанува заради неисправност на оружјето или муницијата.

Уредното чување на оружјето и муницијата, нивната внимателна подготовка за употреба и правилно ракување се основни мерки кои ги спречуваат застоите. И покрај ова, последиците кои настануваат по подолга употреба (абење и кршење на деловите, наталожување на нечистотија и саѓи) како и неправилното ракување, може да предизвикаат неисправности на оружјето и муницијата и предизвикуваат застои. За спречување на застоите при гаѓањето, потребно е:

-пред гаѓањето да се прегледа исправноста на редениците и муницијата; ПМ не смее да се полни со неисправна и нечиста муниција; пред гаѓањето муницијата да се избрише со сува крпа;

-за време на гаѓањето, при промена на огнената положба ПМ треба внимателно да се пренесува;

-кога ќе дојде до застој, затвораот треба да се повлече во задна положба (рачката да се врати напред) и да се продолжи со гаѓањето. Доколку застојот се повтори, ПМ се закочува и празни, се наоѓа причината за застојот и по можност се отстранува. Ако застојот не може да се отстрани, ПМ се испраќа во работилница, а послугата продолжува со дејство со лично вооружување;

-ако куршумот не истрела, треба да се причека неколку секунди, па дури тогаш затвораот да се повлече наназад и кушумот да се врати;

-при отстранување на застојот никогаш не смее да се симне кундакот со носачот пред да се провери дали цевката е празна;

-ако застојот настанал како резултат на истрошеност или кршење на деловите на оружјето, неисправните делови се менуваат со деловите од РАП-от, нишанцијата го известува КО, а тој е должен што побрзо да изврши пополнување на РАП-от.

Можните застои, нивната причина и начинот на нивното отстранување се гледаат од следниот преглед:

<i>Вид на застој</i>	<i>Причина за застојот</i>	<i>Начин на отстранување</i>
<i>Затвораот не може да се повлече наназад</i>	<i>Скришен заб на лостот на рачката за запнување на затвораот; искривен лост на рачката за запнување на затвораот; некој скришен дел на затвораот или паднат дел во сандакот кој го отежнува движењето на затвораот; заглавена предна водилка на цевката заради наталожени саѓи; заглавена чаура во лежиште на кушумот.</i>	<i>Се отвора капакот на сандакот, со дрвен предмет се повлекува затвораот во задна положба и се менуваат неисправните делови ; се чисти сандакот и засилувачот на повлекување, се полни ПМ и се продолжува со гаѓањето.</i>
<i>Затвораот не се запнува</i>	<i>Скришена или искривена пружина на соборувачот и запнувачот; излизан заб на запнувачот или предниот испуст на телото на затвораот</i>	<i>Се отвора капакот, се симнува реденикот и се вади затвораот; неисправните делови се менуваат и се продолжува со гаѓањето.</i>
<i>Капакот на сандакот не може да се затвори по ставање на реденикот</i>	<i>Неисправен реденик; неисправна муниција во реденикот; разводниот лост на водилката не е потиснат до крај во десно.</i>	<i>Се исфрла неисправниот кушум; се крева капакот и се потиснува разводниот лост до крај во десно.</i>

<p>Затворабот дошол во предна положба без куришум</p>	<p>Излижан потиснувач на куришуми; ослабена пружина на потиснувачот на куришуми или искривен потиснувач; скршени пружини на лизгачот; неправилно нанижна реденик.</p>	<p>Затворабот се повлекува нанапред, се закочува ПМ, се отвора капакот на сандакот и се симнува реденикот, се менува неисправниот затворабот и се продолжува со гаѓањето; се повлекува реденикот во десно и се продолжува со гаѓањето; ако застојот се повтори се менуваат неисправните делови на воведникот.</p>
<p>Затворабот не дошол во предна положба,</p>	<p>Неисправен реденик или куришум;</p>	<p>Затворабот се повлекува наназад, се закочува ПМ, се отвора капакот на сандакот и се прегледуваат реденикот и куришумите; неисправните куришуми се отстрануваат или реденикот се менува и се продолжува со гаѓањето.</p>
<p>Затворабот е забравен, иглата удрила во капислата, куришумот не се активирал</p>	<p>Неисправен куришум;</p>	<p>Се празни ПМ, се отстранува неисправниот куришум и се продолжува гаѓањето.</p>
<p>Затворабот е забравен, а иглата не удрила во капислата</p>	<p>Скршен врв на ударната игла;</p>	<p>Се заменува ударната игла и се продолжува со гаѓањето;</p>
<p>Слаб удар на иглата во капислата, заради што не доаѓа до истрелување</p>	<p>Истрошен врв на ударната игла; успорено движење на затворабот нанапред, бидејќи рачката не е вратена потполно во предна положба; слаба повратно ударна пружина; нечистотија во сандакот и на куришумите, па затворабот не се забравува сосема; забавено движење на затворабот нанапред, заради тешко отцепување на куришумот од реденикот.</p>	<p>Се заменува ударната игла, се чисти сандакот, лежиштето на куришумот и реденикот; се потиснува рачката до крај.</p>
<p>Затворабот дошол во задна положба без чаура и го донел следниот куришум кој со врвот удрил во дното на чаурата во лежиштето на куришумот.</p>	<p>Скршен заб на извлекувачот; - скршена пружина на извлекувачот, па забот на извлекувачот испаднал во сандакот или низ прозорецот за чаури</p>	<p>Се запнува затворабот, се кочи и празни ПМ;</p>

<p>Кинеџе на дното на чаурата -затворабот го скинал дното на чаурата -следниот куришум се заглавил во преостанатиот дел на чаурата во лежиштето на куришумот и не се активирал</p>	<p>-искривена и слаба пружина на извлекувачот преминува преку венецот на чаурата -скршен потпирач на извлекувачот, а извлекувачот со пружината испаднал -нечисто лежиште на куришумот, па чаурата во него заглавила.</p>	<p>се отстранува куришумот и чаурата од лежиштето на куришуми ;се менуваат скршените делови и се чисти лежиштето на куришуми.Ако чаурата не се вади лесно,тогаш се менува цевката, повторно се полни ПМ и се продолжува гаѓањето ; заглавената чаура се избива со шипка.</p>
<p>а) Чаурата не се исфрлува туку заедно со следниот куришум доаѓа во предниот дел од сандакот.</p>	<p>Исфрлувачот истрошен или скршен ; полугата на исфрлувачот искривена или искривена ; затворабот не оди до крај во задна положба, поради што потискувачот на послугата на исфрлувачот не удира во чашката на пружината за ублажување на удари .</p>	<p>Да се напне затворабот,да се закочи и испразни митралезот (ПМ) ; да се отстрани куришумот и чаурата од сандакот и да се продолжи со гаѓање. Ако застојот се повтори , да се замени затворабот.</p>
<p>Непрекината автоматска стрелба Стрелбата не престанува, иако е пуштен чкрапецот.</p>	<p>Згуснато масло и нечистотија во механизмот за истрелување -искршен заб на запнувачот или испустот за запнување на телото на затворабот -скршена пружина на чкрапалецот и запнувачот -неисправни делови на преносниот механизам за истрелување.</p>	<p>Се премикинува стрелбата и реденикот цврсто се фаќа и се повлекува во лево; се отвора капакот на сандакот се симнуваат редениците и се наоѓа причината за застојот; скршените и истрошените делови се менуваат, се чисти механизмот за истрелување и се продолжува гаѓањето.</p>

Резервни делови, алат и прибор

РАП служи за замена на скршени, неисправни делови, расклопување, склопување и одржување на митралезот во исправна состојба

Резервни делови:

- затварач (комплет)
- извлекувач (заб, подупирач, пружина)
- ударна игла (2 пар)
- исфрлувач (2 пар)
- полука на исфрлувачот (2 пар)

Алат и прибор:

- торбичка за РАП

- клуч за симнување на скривачот на пламен
- одвртка со дрвена рачка
- кантичка за подмачкување (шприц)
- коноп за чистење на цевката
- комбинирана четкичка
- четкичка за чистење на лежиште на цевка
- четкичка за подмачкување на цевка
- чистач на лежиште на цевка
- троделна шипка за подмачкување на цевка и исфрлување на чаури
- азбестна ракавица
- гребач на гареж
- навлака за митралез
- ремник за митралез
- кантичка за масло
- муницииска кутија
- направа за симнување и мesteње на исфрлувачот
- нижач на куршуми со кутија
- барабани со реденици од 50 куршуми
- реденици од 50 куршуми
- јазичници за реденици
- ремник за носење на муницииска кутија
- потребна количина на крпи и кучина

Намена, видови и опис на муниција

За гаѓање се користи боев куршум 7.9мм со обично универзално зрно М-49 и обележувачко зрно М-54

Се користи и школски и маневарски куршум

Главни делови на куршумот се:

- чаура
- каписла
- барутно полнење
- зрно
- кошулка
- јадро

Состав, вооружување и борбен строј на МО и распоред на поедини елементи

Гаѓањето со митралез се состои од следните активности:

- поседнување на ОП
- подготовка за гаѓање
- отварање на оган
- прекин на огнот

Борбениот строј на МО се состои од:

- огнена позиција
- место на КО
- место на транспортните средства

Послугата на Митралез М53 се состои од:

- нишанција
- помошник
- донесувач

Нишанцијата ракува со митралезот и одговорен е за исправноста и чувањето на митралезот и за извршувањето на огнените задачи. Заедно со помошникот ги отстранува застоите, го чисти и подмачкува орудието. Вооружен е со пиштол.

Во борба носи: митралез со еден наполнет барабан и торбичка од РАП.

Помошникот на нишанцијата му помага на нишанцијата во полнењето и празнењето на митралезот, отстранувањето на застоите и набљудувањето на боиштето.

Пред полнењето контролира дали реденикот е правилно нанижан, па кога ќе се потроши половина од муницијата го известува нишанцијата и КО.

Го поставува постаментот на местото за гаѓање и одговорен е за неговата чистота и исправност. Во борба носи постамент и додаток за ПА дејство. Вооружен е со АП.

Донесувачот на муниција ја носи муницијата и другите потреби на послугата на огнена позиција; По потреба ја ниже муницијата во редениците. Вооружен е со АП.

Во борба носи две мунициски кутии и две резервни цевки.

Огнена позиција и поседнување

Борбениот строј на митралеското одд. го сочинуваат:

- огнена позиција,
- место на КО и
- место на транспортните средства

ОП е место на кое се построени орудијата и се распоредени послужителите заради извршување на одредена борбена задача

По својата намена постојат:

- основна ОП
- резервна
- привремена
- лажна

Условите кои треба да ги исполнува една огнена позиција се :

- да има добра прегледност и што поголем бришан дomet во зоната на дејство
- да е затскриено од непријателско набљудување од земја и од воздух
- да овозможува дејство со бочен и кос оган
- да не е во близина на лесно воочливи и маркантни објекти
- да овозможува гаѓање низ меѓу простор, покрај крила и преку сопствени единици
- да има прикриен приод
- да овозможи правилен распоред на послугите на митралези

Условите кои треба да ги задоволи местото на КО се следните:

- да е во распоредот на одделението и да овозможи набљудување на непријателот, сопствените единици и управување со огнот во доделената зона
- да овозможува командување со глас
- да има прикриен приод до орудијата на ОП

Поседнување:

Пред поседнување на огнената позиција, одделението се наоѓа во заклон во близина на ОП. Команда за поседнување гласи:

“ОДДЕЛЕНИЕ НА ПОЗИЦИЈА”

место на прво кај дрво, место на второ, место на трето
став, правец на дејство СПРЕМЕН ЗА СТРЕЛБА

За гаѓање со митралез од лежечки став предната нога на постолето треба потполно да се увлече, а на попречната врска да се остават 6 гнезда, при што задните нозе се стават на 4,5.

За гаѓање од седечки став задните нозе од постолето се поставуваат на 3; 3,5; 4 а предна нога по потреба

За гаѓање од клечечки став задните нозе се ставаат на 2; 2,5; 3 а предната по потреба.

Со пушкомитралез може да се гаѓа од лежечки, седечки, клечечки и стоечки став.

Лежечки став се завзема на команда:

ЛЕГНИ – ГОТОВ:

- Нишанцијата со деснатата рака го изнесува врвот од ПМ кон средина на телото а со левата рака ги откопчува ногалките и ги свртува за 180 степени ,
- со обете раце ги фаќа ногалките и со левата нога исчекорува еден чекор напред и го поставува ПМ на ногалки при што со десна рака го подига предниот и клинчето на задниот нишан,
- ја повлекува левата нога назад кон десната, ги поставува дланките од обете страни на кундакот од ПМ и итро ги отфрла нозете и телото назад, при што завзема лежечки став, го полни ПМ и го укочува.

Во лежечки став ПМ се држи со левата рака за врската на кундакот, а со десната е испружена од десната страна на пушкомитралезот

Седечки , клечечки и стоечки став се применуваат при гаѓање од уреден заклон (ров) или добар природен заклон.

При полнење на митралезот послужителите ги работат следните работи:

нишанцијата со деснатата рака ја потегнува рачката за запнување наназад до крај и пак ја враќа во предна положба.

помошникот ја поставува мунициската кутија од левата страна при што ја отвора кутијата, го зема реденикот со јазичето и го повлекува низ отворот на уводникот од левата страна кон десно

нишанцијата со десната рака го прифаќа јазичето и го повлекува во десно

Полнењето на пушкомитралезот може да биде и со помош на барабан

Подготовка за гаѓање

Подготовката на елементите за гаѓање опфаќа :

- набљудување, уочување, покажување и избор на целта
- одредување на далечина до целта
- одредување на нишан и нишанска точка
- одредување на врста на стрелба
- местење на нишанот

Набљудување опфаќа набљудување на земјиштето, непријателот, дејство на сопствениот оган и движењето на сопствените единици. Зоната на набљудување најчесто

се поклопува со зоната на дејство на орудието. КО уочената цел ја покажува на нишанцијата на еден од следниве начини:

Ако целта е близу и добро се гледа:

“ПРАВО - СТРЕЛАЧКИ СТРОЈ”

Ако целта е далеку во зоната тогаш:

“ОРИЕНТИР 1, ЛЕВО 2, ПОДАЛЕКУ 100 - МИТРАЛЕЗ”

Кога целта е уочена од страна на нишанцијата тогаш тој е должен да извести “ГЛЕДАМ”

Одредување на далечина до целта има неколку начинии тоа:

- одредување на далечина од око
- со помош на изгледот на објектите и целите
- со помош на пренесување на позната основа
- одредување на далечина со чекори
- одредување на далечина до целта според аголната големина на месниот објект

$$D = \frac{V \times 1000}{U} ; \text{ каде што:}$$

Д - далечина до целта

В - ширина или висина на објектот

У - аголна големина на објектот во илјадити

Одредување на нишан и нишанска точка

По одредување на далечина до целта се врши одредување на висина на нишанот и се бира нишанска точка.

Висина на нишанот зависи од далечината до целта, влијанието на ветерот и температурата

Нишанската точка треба да се бира:

- кај малите цели - во средина на подножјето на целта
- кај високите цели кои се на мали далечини НТ се бира во средина, а кај високи цели на поголеми далечини НТ се бира во подножјето
- кај длабоки цели (колони) - при рачно косење НТ е на чело или на крај од колоната, додека при автоматско косење НТ е во средина.
- кај широки цели (стрелачки строј) - НТ се бира на левато или деснато крило или во средина на целта

Одредување на врста на стрелба

Постојат различни услови од кои зависи која врста на стрелба ќе се примени начелно непрекидна стрелба се применува при гаѓање на важни цели на помали далечини пр. при одбивање на јуриш, при отварање на заседен оган (заседа) рафална стрелба се применува при гаѓање на поединечни и групни цели. Начелно групните цели се гаѓаат со долги рафали, а поединечните цели со кратки рафали.

При гаѓање со ПМ не се применува непрекидна стрелба .

Извршување на гаѓање

Извршување на гаѓање опфаќа отворање на оган по разни цели и во различни услови, набљудување на нејзиното дејство, коректура и ракување со огнот во текот на борбата.

Ракување со огнот се остварува со издавање на команди кои треба да се правилни:

“Прв митралез (нишанџија), ориентир 2 лево 50, пушкомитралез, 5, во средина, со 2 кратки - ОГАН“

Оган се отвора во најдобриот момент:

- кога целта може да се уништи изненадно;
- кога целта се групира, излегува бочно или се подига;
- кога целта лесно се воочува.

Отворање на стрелба и гаѓање на сите видови на цели во разни услови

Отворање на стрелба

Отворање на стрелба од митралез се состои од нишанење и окинување постапка при нишанење е следна:

- помошникот со десната рака го поставува нишанот на командуваниот поделок.
- нишанџијата со десна рака го ослободува управувачот по висина, а со лева управувачот по правец, потоа со палците ги ослободува граничните.
- за нишанење со утврдена цел митралезот се утврдува по правец и висина
- за косење по правец се утврдува само по висина
- за косење по длабочина се утврдува само по правец

За едновремено косење по правец и длабочина, како и за гаѓање на подвижни цели митралезот не се утврдува.

Заради нишанење со ПМ, се откочува со десната рака, а со лева се крева кундакот во зглобот на десното рамо, левиот лакт оди напред, а со десната рака се опфаќа ракохфатот и кажипрстот се става на окинувачот. ПМ се држи цврст но не и насилно. Потоа се повлекува окинувачот до “второ колено” се прекинува дишењето и се формира нишанската точка.

Во ноќни услови нишанењето се врши преку светлечките точки на предниот и задниот нишан со нивно поравнување по висина.

Окинувањето не се врши нагло, а се врши во момент кога нишанската точка е на врв од мушичката, која е во средина на зарезот и е поравната со нивната ивица.

Гаѓање на разни цели

Гаѓање на неподвижни мали цели

Малите поединечни цели се гаѓаат со рафали, нишанејќи во средина на долната ивица на целите, за гаѓање на голема цел во средина.

“Ориентир 3, понатаму 100 - митралез; 6; во подножје; со кратки (долги) - ОГАН”

Гаѓање на широки цели

Широките цели се гаѓаат со косење по правец, а тоа се цели кои се пошироки од снопот на огнот по правец на одредена далечина.

Косењето може да биде од лево, десно или од средина, каде е најголем ефектот на огнот. Широката цел се гаѓа со пренесување на нишанската точка од еден до друг крај. За гаѓање на широка цел се одредува и почеток на косење и граници на косење:

“ Право по пешадија, 3, од лево, со косење за широчина на целта со непрекинат - ОГАН”

Постапката е следна:

- нишандијата прво нишани во десно и ограничува, потоа во лево и ограничува со десен граничник
- го утврдува митралезот по висина
- механизмот за автоматско косење мора да е на 0.
- на команда ОГАН со палецот од лева рака го помера управувачот по правец во десно и тоа рамномерно и во одредена брзина на косење
- нишандијата ја следи нишанската линија а помошникот падот на снопот
- кога ќе се заврши косењето во една страна се продолжува во спротивен правец, го запира огнот или го поправува нишанењето, па повторно продолжува со косење

Гаѓање на длабоки цели

Длабоки цели се цели чија длабочина е поголема од јадрото на снопот на одредена далечина. До 30 илјадити се гаѓаат со механизам за автоматското косење. Над 30 илјадити се гаѓаат со помош на барабан на управувачот по висина и тоа рачно.

Длабоките цели се нишанат во чело (на рамно земјиште); во средина на преден нагиб.

Измерениот агол во илјадити се дели на 3 и добива поделок на механизмот за автоматско косење по длабочина. Пр. $27:3 = 9$ поделок.

Со механизмот за автоматско косење нишанската точка е во средина, а со управувачот по висина е чело или зачеље на колоната. За косење по длабочина митралезот е утврден по правец. При косење се утврдува митралезот и по правец и по висина.

Ако косењето е од себе долниот граничник се става на 0, а горниот на одреден број на поделци. Ако косењето е кон себе горниот граничник е на 0, а долниот на одреден број на поделци.

За автоматско косење митралезот се утврдува по правец и по висина, откако ќе се нанишани во средина на колоната, а на механизмот за автоматско косење се завзема комадуваниот поделок. Пр. “ со 5 поделок автоматски”.

Гаѓање на длабоки и широки цели (гаѓање просторија)

Цел чија широчина и длабочина е поголема од јадро на снопот по правец и далечина е цел на просторија. Оваа цел се гаѓа по правец и по далечина

митралезот се утврдува само по висина, а на механизмот за автоматско косење се завзема соодветниот поделок

пр. “ ориентир 3, лево 4 пешадија во лозје; 7; од средина со косење по правец за ширина на целта, а по длабочина за 4 поделка, автоматски, непрекинато - ОГАН “

Гаѓање на подвижни цели

Целта која се движи во рамнината на гаѓање треба да се гаѓа со нишан кој одговара во моментотна стрелбата

Брза цел се гаѓа со следење со непрекинат оган, а може и со сочекување

пр. “Ориентир 2, лево 3, во автомобил, 5, со 3 фигури со сочекување (следење) - ОГАН”

претекнување се смета врз основа на далечината до целта, брзина и правец на движење на целта и времето на летот на куршумот, како и аголот под кој се движи целта, ако е коса цел .

Гаѓање на моментни и маскирни цели да се погоди ваква цел треба :

- внимателно да се набљудува боиштето

- брзо да се воочи целта и одреди далечината до целта
- правилно и брзо да се избере нишанската точка
- брзо да се отвори стрелба
- гаѓање да се врши со кратки рафали

Цел зад маска (висока трева, грмушки ,ограда и слично) се гаѓа во средина со кратки рафали со утврден митралез

Ако е широка или длабока цел се гаѓа со косење по ширина или по длабочина на целта

Гаѓање на цели во воздух

Гаѓањето се врши со сочекување или претекнување. Секој трети куршум е обележувачки а три реденика се споени. Авиони и хеликоптери се гаѓаат со долги рафали и непрекинат оган, а поединечни падобранци со кратки рафали се гаѓа начелно од клечечки став , со долги рафали , со сочекување. Гаѓањето на цели во воздух може да биде од:

- заклон за стоечки став
- од потпирка (кров, возило)
- рамо на помошникот.

Цели во воздух може да се :

- фронтални
- коси
- понирачки
- заминувачки

пр. “Во авион, 6, осум фигури - ОГАН”

Гаѓање со ПМ 7,9 мм М-53 во движење

Постапката е следна :

- се полни од добош и се закочува
- се откачува предниот дел на ремникот и се става околу врат
- со десната рака се фаќа ракофатот а со лева се склопуваат ногалките и се вртат за 180 степени
- се повлекува нанапред и се станува на десно колено и лев лакт
- станува и се движи нанапред
- стрелбата е без застанување и со кратко сопирање
- застанувањето од движење и завземање на лежечки став е следната:
- клекнува на десно колено и го остава ПМ на лев колк, ги врти ногалките за 180 степени и го поставува ПМ на ногалки
- ја повлекува левата нога назад и се ослонува на раца, отфрлајќи го телото назад
- ремникот останува околу врат
- го зема ПМ во зглоб на рамо и отвора оган по потреба

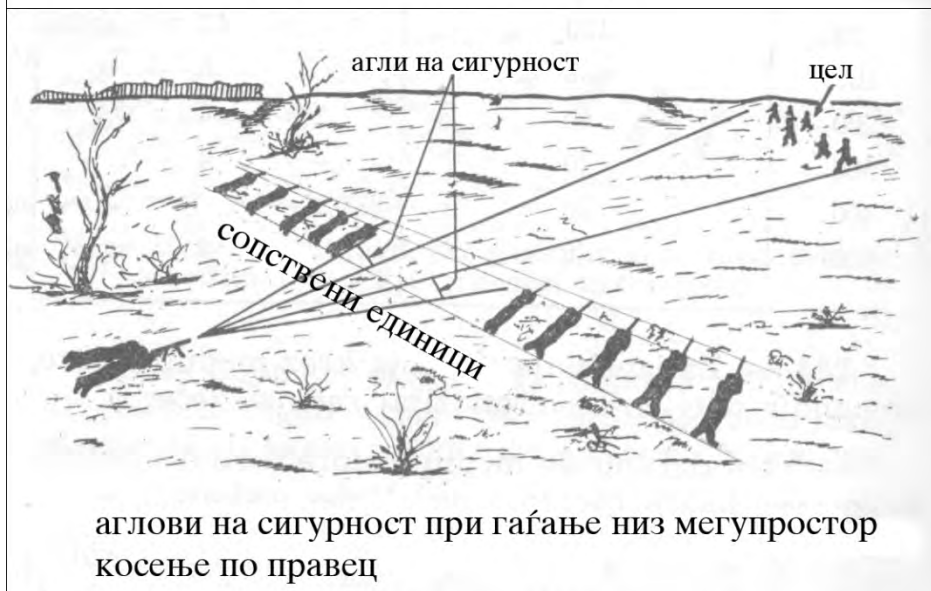
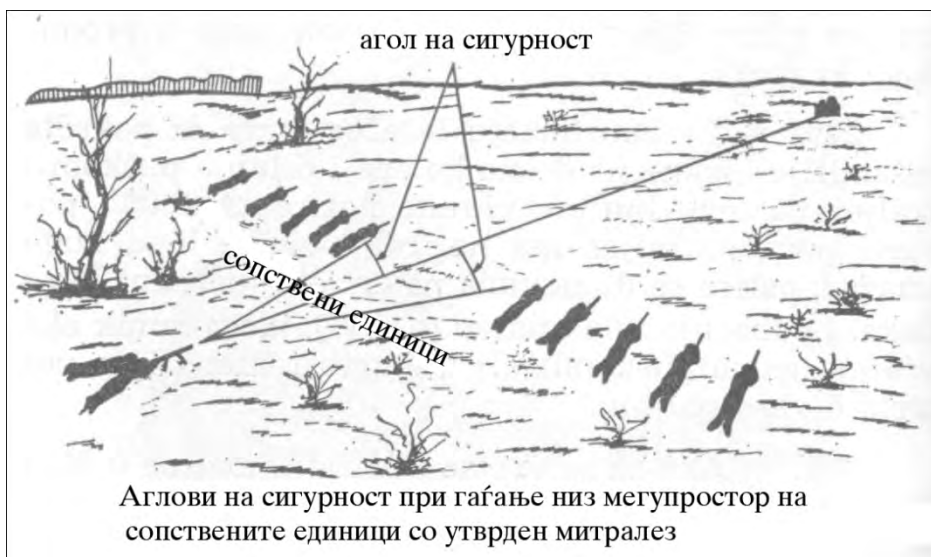
Гаѓање во различни услови

Гаѓање со митралез низ меѓупростор и покрај крила на сопствените единици

Гаѓањето може да се врши само по следните услови:

- меѓупросторот и крилата покрај кој се гаѓа да можат добро да се набљудуваат
- меѓу правецот на гаѓање и крилата на сопствените единици постои аголна сигурност

- при гаѓањето да биде вклучена можност за падот на зрното или рикошетот во близина на меѓупросторот во кој се гаѓа.
- Аголот на сигурност се мери со мрежата на двогледот и со лачникот на постаментот на митралезот

За гаѓање низ меѓу простор КО или нишанџијата го работи следното:

- ја одредува далечината до меѓупросторот (крилата) на сопствените единици
- го определува аголот на сигурност од таблица
- ја мери големината на аголот меѓу правецот на гаѓање и на секое крило посебно
- со споредување на измерените аглови големини со големината на агол на сигурност од таблица се одредува дали може да се гаѓа или не
- гаѓањето се прекинува ако падот на снопот е во близина на сопствените единици

Гаѓање со митралез преку сопствени единици

- гаѓањето преку сопствените единици може да се изврши под следните услови:
- аголот на сигурност (аголот на видливост) не смее да е помал од предвидениот кој се наоѓа на постаментот на митралезот
- митралезот мора да е потполно исправен и прегледан од мајстор пушкар

- подлогата на земјата мора да е цврста
- цевката мора да е прегледана и не смее да е поголема од 7,95 мм
- муницијата мора да е од оригинално пакување (неотворена) од иста серија и година на изработка
- во правецот на гаѓање не смее да има никакви пречки (гранки, висока трева)
- митралезот мора да е утврден по правец и по висина, а механизмот за автоматско косење на 0 поделок
- пред гаѓање треба да се испука еден долг рафал со голема елевација заради проверка на стабилноста на постаментот
- за време на прекин на гаѓањето се проверува стабилност на митралезот, дали е утврден по правец и висина и дали е механизмот за автоматско косење е на поделок 0
- забрането е косење по длабочина при гаѓање преку сопствени единици
- на рамно земјиште далечината до целта мора да е поголема од 1 300 м
- можноста за гаѓање се одредува :
 - се одредува далечина до целта
 - се одредува далечината до сопствените единици
 - се мери вертикалниот агол меѓу целта и сопствените единици

Гаѓањето во услови на ограничена видливост има неколку опции и тоа:

- гаѓање на цели во услови на ограничена видливост и тоа:
 - гаѓање ноќе на осветлени цели, чии далечини и линии се одредуваат дење
 - гаѓање на неосветлени цели при што е потребно да:
 - се одредува далечината до веројатната цел
 - со соодветен нишан се нанишанува во одредениот предмет (линија)
 - на 10 до 15 м пред митралезот се поставува помошна нишанска точка која се гледа и ноќе и да е испод линијата на нишанење за да би била погодена
 - не менувајќи ја ОП се поместува гајката на нишанот и се нишани во помошната нишанска точка
 - ако е предвидено косење се одредува број на поделоци на косењето
 - де се забележи за секоја цел назив, цел негова помошна нишанска точка , поделци за лачникот (барабанот) , уредот за автоматско косење

Постои техника и начин на гаѓање на цели како што се:

Гаѓање во силуети , цели кои се гаѓаат во средина на силуетите
 гаѓање на цели кои се откриваат со блесок на пукањето , кои се гаѓаат во подножје
 на помали одстојанија од 100 м се гаѓа со долги рафали и непрекинатата стрелба
 користи ноќниот нишан при разденување и вечерина.

Набљудување и коректура на огнот

Набљудување на дејството на огнот

Набљудување вршат КО и целата послуга. Треба да се знае приближната големина на растурање на снопот на различни далечини и различно земјиште.

Може да се набљудува една четвртина од бројот на испуканите куршуми

нишанцијата отвора стрелба, а неговиот помошник го набљудува паѓањето на снопот и известува (добро, префрлување, потфрлување во метри, лево, десно во метри)

Коректура на огнот

Коректура се врши заради одредување на висина на нишанот и нишанската точка. Секој трет куршум е обележувачки. Коректурата се врши на ориентири, линии и цели.

Коректурата ја врши нишанцијата самостојно. На мали далечини коректурата најчесто не се врши.

Коректурата начелно се врши со еден митралез во одд., ако е иста цел, а ако е посебна секој врши поединечно за својата цел.

При гаѓање на подвижни и моментни цели коректурата се врши со непрекинат оган.

Прекин, продолжување и запирање на гаѓањето

Оваа постапка ја врши нишанцијата по к-да на КО :

- **“ПРЕКИНИ”**
- **“ПРЕКИНИ ЗАКОЧИ”**
- **“ПРЕКИНИ ИСПРАЗНИ”**
- **“ГОТОВ ЗА СТРЕЛБА”**

Постапката на нишанцијата е следната:

- ја повлекува рачката назад и ја враќа рачката напред
- го закочува митралезот и го отвора поклопецот
- помошникот го вади реденикот, а тој го крева долниот дел на воведникот и проверува дали е цевката празна
- го спушта поклопецот, откочува и окинува и известува “ПРАЗЕН”
- постапката на помошникот е следната:
- ја спушта гајката на нишанот
- го спушта предниот и задниот нишан
- го симнува реденикот и го пакува во муницииска кутија и ја затвора

Промена на огнена позиција

Промена на ОП се врши по наредба на КО или самоиницијативно нишанцијата во одредена ситуација. Пред промена на ОП митралезот треба да се подготви и испразни за брзо отворање на стрелба на следен начин:

- се отвора поклопецот и се одвојува реденикот
- се повлекува затвораот во задна положба и се закочува
- се проверува дали е празен и се спушта затвораот во предна положба
- му се поставува добош и се мести реденикот
- подвижна полуга се поставува во него и се затвора поклопецот на сандукот

Префрлање на митралезот на нова ОП

Префрлувањето се врши раставен и составен и може да биде по послуги или со цело одд, едновремено.

пр. “Одд. на ОП, во висина на патот, раставен (на раце) - НАПРЕД”

За митралез кој е поставен за ПА дејство се префрла на ОП секогаш раставен.

Пренесување на ПМ на нова ОП

ПМ на нова ОП со издавање на к-ди и работа по нив .ПМ се пренесува со помош “двокрак ремник” или “во раце” .

- Нишанцијата со лева рака се ослонува на земја , а со десна рака за “двокрак ремник”, левата нога ја повлекува нанапред и го продолжува движењето до новата ОП
- при пренесување на ПМ “во раце” нишанцијата се померува нанапред, се ослонува на десната рака, а со левата рака ги фаќа ногалките.
- Се крева на лева нога , а со десната рака фаќа за ракофатот а со лева и склопува ногалките и тргнува напред

Снабдување со муниција

Снабдувањето со муниција , замената на истрошените и скршените делови се врши пред почетокот на борбата до границата на пропишани норми и во одобрени количини дел од муницијата со орудието веднаш се изнесува на ОП , а останатата е на место на транспортните средства

Кога ќе се потроши половината од муницијата се известува КО за пополнување снабдувањето го врши донесувачот на муниција од ЧстСНн, ги донесува на ОП и ги предава на помошникот на нишанцијата.

Со секое оружје мора да постои извесна количина на муниција (за митралез муницииска кутија, а за ПМ два добоша) како резерва која се троши по одобрување на старешината. Снабдувањето на ПМ го вршат војници во улога на донесувачи на муниција, а ги одредува КВ.

Примена на митралескиот оган во борба

Оганот на митралезот зависи од : задачата, правецот на дејство, начинот на гаѓање и видот на стрелбата.Оганот на митралезот во зависност од правецот на дејство во однос на целта може да биде:

- фронтален
- кос
- бочен
- вкрстен
- грбен (зад грб)

Фронтален оган е оној оган каде што целта се гаѓа директно од правецот на дејството.

Кос оган се остварува со косо дејство во однос на фронтот на целта. За вакво дејство митралезот најчесто се поставува на крила и бокови на своите единици

Бочен оган дејствува бочно на целта и многу е погоден за дејство врз широки цели

Вкрстен оган се остварува со гаѓање на една иста цел од повеќе правци (најмалку од два), а се остварува со комбинирање на повеќе видови оган од митралезот

Задгрбен оган е дејство од заднина врз непријателот, ова дејство има големо морално значење.

Во зависност од начинот на гаѓање од митралезот се користи и постои: оган од утврден митралез, косење по правец и длабочина и едновремено косење по правец и длабочина или биење на просторија.

Во зависност од стрелбата, оганот од митралез може да биде:

- рафален (кратки и долги рафали)
- непрекидна стрелба

Кратки рафали се применуваат при гаѓање на цели кои се на поголеми далечини.

Непрекидна стрелба се применува во следниве услови:

- при косење по правец, длабочина
- при бочен и заседен оган
- при одбивање на јуриш и противнапад
- при гаѓање на цели во ВоП со пратење

Според тактичката намена огинот од митралезот може да биде:

- концентричен
- запречен (фронтален и бочен)
- заседен

Концентричен оган е едновремено дејство од повеќе орудии во една или повеќе цели поставени на мал простор.

Фронтален запречен оган се применува за спречување на настапувањето на непријателот. За остварување на ваков вид на оган се користи цело митралеско одд. Фронтален запречен оган со митралез се остварува на 1000 м, а со ПМ на 800 м. За остварување на запречен оган КО командува: “ОДДЕЛЕНИЕ - ЗАПРЕЧЕН ОГАН - ПРЕВОЈ” Овој вид на оган се остварува со косење по правец при што гаѓањето отпочнува од двата краја и од средина на целта.

Бочен запречен оган се применува за спречување на непријателски јуриш, Овој вид на оган се применува во границите на бришаниот домет на орудието

Заседен оган се организира и применува за уништување на важни цели чија појава однапред се очекува на одредено место и одреден правец. Заседен оган се остварува со изненадно отворање на оган од блиски растојанија. Заседното орудие се поставува на позиција која овозможува ефикасно дејство. Пред појава на целта на целта заседното орудие не извршува никакви активности и тоа мора да биде наполнето со реденик од 150 куршуми и покрај орудието треба да има уште доволна количина на муниција за остварување на заседата. Успехот на заседата зависи од тајноста, обученоста и увежбаноста на послугата.

6.4. МИТРАЛЕЗ 14,5 мм КПВТ

Слика - 1 (митралез)

1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА МИТРАЛЕЗОТ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митралезот 14,5 мм КПВТ е наменет за борба против лесно оклопени цели (оклопни транспортери, против тенковски топови, извидувачки автомобили и сл.) огнени средства и жива сила на непријателот во лесни заклони и надвор од заклон, и за гаѓање на цели во воздушниот простор.

Далечина на успешно дејство на митралезот на лесно оклопени и поединечни цели е до 1500м, а на групни незасолнети цели до 2000м.

Поставен е на вртетка купола на транспортерот на специјален постамент со противповлечен уред.

Стрелбата од митралезот е рафална и тоа рафалите може да бидат кратки од 5-7 куршуми, долги од 10-15 куршуми и непрекината.

Митралезот се полни со метален реденик, кој се состои од делови со по 10 членчиња.

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА МИТРАЛЕЗОТ

- тежина-----52,2 кг
- тежина на цевката со облога и појачник -----22 кг
- тежина на цевка без облога -----14,4 кг
- должина на митралезот -----1980 мм
- должина на цевката -----1350 мм
- нишанска далечина -----2000м
- брзина на гаѓање:
 - теоретска-----550-650к/мин
 - практична-----50-100к/мин
- тежина на реденик со 10 куршуми-----2,3 кг
- тежина на поразен реденик за 10 куршуми-----0,35 кг
- пробива оклоп со дебелина од 1,5–2 свој калибри (21-29мм)???

СОСТАВНИ ДЕЛОВИ НА МИТРАЛЕЗОТ И ОПИС НА ДЕЛОВИТЕ

Митралезот КПВТ 14,5 мм се состои од цевка (1) со облога (2), сандак (3) со поклопец (7), затварач (4), воведник (5), делови за чкрапање (6), вратичка (8) и повратна опруга (9).

Слика – 2 (делови)

Цевката (1) е со калибар 14,5 мм и е наменета за истрелување на куршумот и давање на правец и ротационо движење на зрното при летот. Внатрешниот дел на цевката се дели на лежиште на куршумот, преоден конус и изжлебан дел (водиште на зрното).

Изжлебаниот дел од цевката му дава ротационо движење на зрното, кое е неопходно за стабилноста на зрното при летот.

Насоката на завртување на жлебовите е во десно, а ги има осум.

На спојката од цевката се наоѓа спојница (1), наслон на цевката во облогата (2), насочувајќи го прстенот (3), чаура (4) со четири прстени за спречување на продорот на барутните гасови во облогата (кои ќе се пробијат помеѓу клипот навртен на цевката и основата на засилувачот на трзајот) и клип (5).

Слика – 3 (цевка)

Облога на цевката (2) е наменета за спојување на цевката со сандакот и засилувачот на трзај, за ладење на цевката и ограничување на нејзиното движење. Облогата се состои од два дела (2 – 4), меѓусебно споена со пртенести засилувачи.

Во внатрешноста на облогата се наоѓа водилка на цевката, а позади спојница (1) за спојување со сандакот. Во внатрешноста на спојницата се наоѓаат два испустни сектори кои служат за ограничување на движењето на цевката. Утврдувачот (7) со пружина (8) служи за обезбедување на правилна позиција на цевката во облогата при расклопување и склопување на митралезот. На облогата се наоѓа (3) со дрвен ракофат кој служи за одвојување и нанесување на облогата. На предниот дел од облогата на цевката се наоѓа основа (5) на засилувачот на трзајот.

Слика – 4 (облога на цевката)

Засилувачот на трзајот заедно со клипот на цевката служат за зголемување на енергијата на трзање на цевката и криење на пламенот за време на стрелбата. Се состои од основа (5), скривач на пламен (1) и чашка на засилувачот (2).

Слика – 5 (скривач на пламен со чашка од засилувачот)

Сандакот(3) ги поврзува сите делови на митралезот и овозможува правилно движење на затварачот, забравување на цевката и прицвстување на митралезот на постамент. На сандакот се наоѓаат: утврдувач на облогата на цевката (1), стожер (2) за прицврстување на поклопецот на сандакот и држачот (3) за поставување на воведникот. Носачот (6) на задниот дел на сандакот служи за сместување на деловите за чкрапање. Од левата страна на носачот се наоѓа утврдувач (7).

На сандакот одозгора се наоѓа отвор за утврдување на одводникот на чаурата (15) и наслон (13) за прицврстување на митралезот на постамент во куполата.

Слика – 6 (сандак на митралезот -2 слики)

Во внатрешноста на предниот дел на сандакот се наоѓат испусти за спојување на облогата на цевката. Позади тие испусти се наоѓа пружина (4) чии краеви се наслонуваат на одстојните подметачи (14). Во средниот дел на сандакот од внатрешната страна е прицврстен насочувач (5) на цевката. Клизачот (9) на рачката на затварачот е прицврстен со помош на испустот за сандакот. На него се наоѓаат жлебови и прорези за клизање и сместување на рачката (10). За клизачот е прицврстен опружен поклопец (11) со утврдувач (12).

Слика – 7 (делови од сандакот)

Рачката (10) служи за повлекување на затварачот во задна положба при полнење на митралезот. Заштитната плоча (18) се навлекува на испустот на сандакот со спротивните страни од рачката на затварачот. Одводникот на чаура (15) ги исфрла од митралезот чаурите. На него се наоѓа пружина (17) која го насочува движењето на чаурите (куршумите). Одводникот се прицврстува за сандакот со помош на испустот и го осигурува со утврдувач.

Поклопец на сандакот(7) го затвора сандакот на митралезот од горната страна и го задржува воведникот од поместување. Покрај тоа служи и за сместување и насочување на подвижните делови на воведникот и за придвижување на потиснувачот и раздвојувачот кој се наоѓа на телото на затварачот. Во предниот дел на поклопецот се наоѓа наслон (1), придвижувач и чаура (5) со испусти кои се прицврстуваат на поклопецот на столбот од

сандакот. По средината и на задниот дел од поклопецот се наоѓаат полуѓа (2), наслон (7) со пружина, граничник (9), подскокнувач (8) и утврдувач (4) на поклопецот.

Слика – 8
(поклопец на
сандакот)

Затвораот(4) е
наменет за
извлекување на
куршумот од

реденикот, негово воведување во цевката, затварање и забравување на цевката, опалување на куршумот, извлекување и исфрлување на чаурата и за придвижување на воведникот на реденикот. Затвораот се состои од: глава (1), тело (4), донесувач на куршумот (5), потиснувач на куршумот (22), удирач (21) со ударна игла (20), забрзувач (2), насочувач на осовината (3), рачка (10) и повратна пружина (5) (не е јасно).

Слика – 9 (делови на затвораот – од книгата)

Главата на затвораот (1) е наменета за непосредно забравување на цевката. Телото на затвораот (4) преставува скелет на останатите делови од затвораот. Има облик на цилиндер со правоаголно зајакнување од горната страна, во која е сместен донесувачот на куршуми (5).

Од долната страна на телото на затвораот се наоѓаат четири, а од горната страна два ваљака(лагери) (8), кои служат за да го намалат триењето на затвораот во сандакот. Под лавиот донесувач на засиленото тело се наоѓа раздвојувач (6) кој ја задржува главата на затвораот од движење наназад и го спречува најзиното вртење при враќање напред, до моментот додека затвораот не дојде во предна положба.

Пружината (7) на раздвојувачот служи за негово вртење со предниот крај надолу. Во каналот на засилување на телото на затвораот на осовината (23) поставен е потиснувачот на куршуми со пружина (24). Потиснувачот служи за потиснување на наредниот куршум од

донесувачот кон центарот на главата на затварамот при доаѓање на затварамот во напрегната положба, и за исфрлање на последните чаури.

Забрзувачот (2) е наменет за вртење на главата на затварамот при одбравување и забравување на цевката за време на гаѓањето и при рачното доведување на затварамот во задна положба, како и за забрзување на вртењето на затварамот наназад по испалениот куршум.

Насочувачката осовина (3) е наменета за насочување и движење на затварамот во сандакот. Таа не дозволува телото на затварамот да се заврти во сандакот, бидејќи со своето влечење проклузува по процепите на бочната страна на сандакот. Насочувачката осовина и забрзувачот по својата конструкција се слични и меѓусебно може да се заменат.

Повратната пружина е наменета за враќање на затварамот во предна положба, давајќи им ја потребната енергија за забравување и удар на каписклата од куршумот.

Воведникот(5) е наменет за воведување на реденикот со куршуми во митралезот и задржување на реденикот при извлекување на куршумот.

Се состои од: основа, клизач со потиснувач на реденикот, придвижувач на клизачот, полуга за пропуштање на реденикот, поклопец и додаток. На основата на воведникот (сл.10) која ама горен и долен дел се наоѓа утврдувач на куршумот (3) со пружина, тело (6) на задржувачот на реденикот, задржувач (7) на реденикот со пружина и преден и заден опружен утврдувач (4 и 5).

Слика – 10 (основа на воведникот на митралезот)

Клизачот со потиснувач на реденикот (сл.11) е сместен во попречни жлебови на поклопецот на сандакот.

Слика – 11 (клизач на воведникот)

Придвижувачот на клизачот (сл.12) лежи во поклопецот на сандакот и може надолжно да се поместува. На него се наоѓа косина во која влегуваат соодветни испусти на клизачот.

Слика – 12 (придвижувач на клизачот на воведникот)

Делови за чкрапање (6) (сл.13) го задрзуваат затварачот во задна положба и го ослободуваат од таа положба. Покрај тоа кога митралезот е склопен на деловите на чкрапање се потпира утврдувачот на вратичката на санадакот. Деловите за чкрапање се состојат од: тело (3), потиснувач (1) со пружина (2), запнувач (8), полуга за чкрапање (5), основа на раздвојувачот (6) со прижина (9), осовина (11), запнувач со пружина (13), заспнувач и утврдувач (12), осовина (14) и осигурувач (15).

Слика -13 (делови за чкрапање)

Електромагнетот (сл.14) служи за чкрапање на митралезот за време на гаѓањето со користење на енергија од електричната мрежа на ОТ со напон од 26 В (дозволено отстапување 22-23 В) и јачина од 4-5 ампера. Се состои од: тело (3), поклопец (2), утврдувач на електромагнетот (1) поставен во телото, полуга (4) и приклучница (6) со проводник (5).

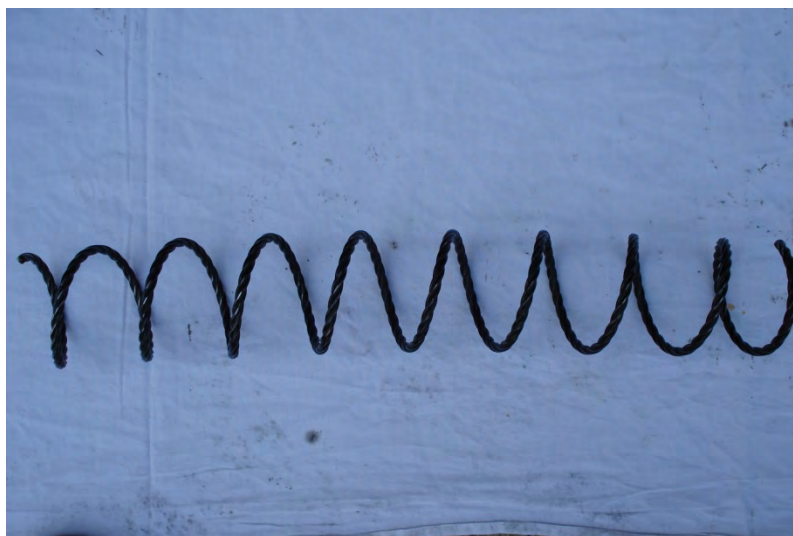
Слика – 14 (електромагнет на митралезот)

Вратичка (8) со одбојник (сл.15) го затвараат сандакот на митралезот од задната страна и служи како наслон на повратната пружина, ублажувајќи го ударот на затварачот за време на гаѓањето и на затварачот му дава почетна енергија при неговото преминување во предна положба. Се состои од тело на вратичката, одбојник и утврдувач. Делови на одбојникот се: пружина (3), одбојник (4), завртка (5), насочувачка чаура (6) и навртка (7) со осигурач (8), а делови на утврдувачот се: пружина (9), утврдувач (2), осигурач (10), осовина (11) и пружина на осигурачот (12).

Слика – 15 (вратичка со одбојник)

Повратна пружина (9)

Слика -16 (повратна прижина)

Резервни делови, алат и прибор – РАП (сл.17) е наменет за замена на неисправните делови, расклопување, склопување и одржување на митралезот. Количината и видот на резервните делови е пропишана во индивидуалниот комплет на ОТ. Алатот и приборот на митралезот го сочинуваат: четвороделна шипка (1), контролник на должината на ударната игла (2), две кантички за масло (3), четка за чистење и подмачкување на лежиштето на куршумот (4), одвртка (5), три избијачи (6), клуч 10x17 (7), клуч 19x22 (8), клуч 14x27 (9), клешта за вадење на забрзувачот и насочувачот на осовината (11), две рачки за симнување и мesteње на пружината (12), нож за чистење на гараж (13), забест (полукружен клуч) за свртување на облогата на цевката во случај на симнување и мesteње на облогата (14) и клуч 40 (15).

Покрај тоа во РАП-от припаѓа и: контролник за проверка на исправноста на засилувачот на трзај, триаголна плочка, лев додаток на воведникот, навлака за резервна цевка, торбица за чување на алатот и приборот, навлака за митралезот, справа за проверка на ТНР (цевка за ладно нишанење), факач на чаури и на реденикот (заеднички за двата митралеза), реденик со кутии и израмнувач на куршуми.

Мунициската кутија (сл.18) е наменета за сместување на реденикот со куршуми. Во горниот дел на кутијата се наоѓа насочувач (4) со површина за првиот куршум. На поклопецот (1) на кутијата постојат два утврдувачи (2) за управување на поклопецот во затворена положба. Испуштањето на реденикот од кутијата го спречува задржувачот (3).

Слика – 18 (кутија на митралезот)

Израмнувачот на куршуми (сл.19) овозможува полнење на реденикот и израмнување на куршумот во реденикот. Се состои од: осовина (11), тело (7), потиснувач на куршуми (2) со полуга (5) и ракохват (4), механизам за движење на реденикот, кој има потиснувач на реденикот (10), придвижувач на потиснувачот (9), полуга (?), спони на полугата (6) и кутија на придвижувачот (на левата страна на телото) во кој е подвижниот наслон на пружината.

Слика – 19 (израмнувач)

Справа за проверка на точноста на ТНР (сл.19-ортоскоп) служи за проверка на точноста на нишанската справа спрема таблицата за проверка на нишанската и без употреба на муниција, а може да се користи и за проверка спрема оддалечена точка и метата за проверка.

Се состои од тело, оптички систем и вретено.Зголемива пет пати, а видното поле му е 7* и 20', пречникот на излезната пупила е 2, 20 мм, а оддалеченоста на окото од окуларот при нишанење (одстојание од излезната пупила) е 13 мм.Моќта на разложување (способност на одвоено давање на ликови) е 12 сек.

Дозволено отстапување на оптичката од механичката оска изнесува 3,6 минути.

Најмал поделок на кончаницата е 5 минути.

Слика – 20 (ортоскоп)

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за обука по ВОМЕ даден ви е митралезот КПВТ 14,5 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената и борбените особини на митралезот КПВТ 14,5 мм и намената на сите негови делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5мм**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини на митралезот КПВТ 14,5		
2.	Намена на цевката		
3.	Намена на облогата на цевката		
4.	Намена на сандакот		
5.	Намена на поклопецот на сандакот		
6.	Намена на затварачот		
7.	Намена на воведникот		
8.	Намена на деловите за чкрапање		
9.	Намена на вратичката		
10.	Намена на повратната пружина		
11.	Намена на приборот		
12.	Намена на муницииска кутија		
13.	Намена на израмнувачот на куршуми		
14.	Намена на справата за проверка на ТНР		

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

2. ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5 мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Митралезот КПВТ 14,5 мм мора секогаш да биде исправен и подготвен за дејство. Нишанцијата е должен митралезот да го одржува, чува, чисти, со истиот правилно и внимателно да ракува и редовно да го прегледува, како би бил уверен во неговата сигурност. Основното одржувањето на митралезот има за цел да обезбеди негова постојана исправност.

Митралезот КПВТ 14,5 мм за да работи без застој мора секогаш да биде чист . Чистењето се врши на тој начин што се отстрануваат нечистотиите од согорениот барут и старите мазива. Посадата на ОТ го чисти митралезот пред гаѓање, после гаѓање, после обука, за време на периодичен и технички преглед, кога металот почнува да се поти и по наредба на предпоставен старешина. Во борбени услови и во текот на вежби се чисти секојдневно за време на прекин на борбените дејства, при прекин на вежбата додека за време на обука и при гаѓање се чисти по нивното завршување.

**VNIMANIE: PRED SEKOJA UPOTREBA NA MITRALEZOT KPVT 14,5mm
PROVERI DALI ISTIOT E PRAZEN**

СИМНУВАЊЕ, МЕСТЕЊЕ, РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5 мм

- **Симнување** на митралезот од постаментот на куполата на ОТ се врши поради обука, расклопување, подмачкување и поправка . Симнувањето на митралезот го вршат два члена на посадата, а постапката е следна:
 - да се провери да нема чаура во цевката на одводникот и да се извадат евентуално заостанатите чаури;
 - да се провери дали митралезот е наполнет и истиот да се испразни;
 - да се ослободи постаментот на утврдувачот по висина;
 - да се одвои приклучокот на проводникот од електромагнетот;
 - да се даде максимална елевација на митралезот и да се утврди;
 - да се одврти утврдувачот и да се одвои преклопникот на стегата на држачот на облогата на цевката;
 - да се одвои цевката од сандакот откако затворабот ќе се доведе во задна положба, да се притисне утврдувачот на облогата и со помош на рачката на облогата или со клуч да се заврти облогата на цевката во насока на стрелката "П" читај Р (расклопување)
 - да се симне од облогата на цевката заптивачот на отворот за митралезот во челниот штит;
 - да се помести во десно подвижниот дел на одводникот на чаури и реденикот на митралезот;
 - да се врати затваработ во предна позиција, придржувајќи го со рачката за запнување;
 - да се одвои пружината од приклучокот уреди за запнување, а потоа да се симне приклучокот од рачката така што се врти наназад и се повлекува во лево;
 - да се подигне полугата на утврдувачот на противповлечниот уред, да се помести сандакот на митралезот наназад за да може основата на противповлечниот уред и водилката на наслонот на сандакот да излезат од жлебовите на постаментот;
 - да се изнесе митралезот од ОТ и да се одложи на погодно место;

- по потреба да се одвои противповлекувачкиот уред од сандакот, така што треба да се отвори поклопецот на сандакот, да се подигне и одврти утврдувачот на преклопникот на носачот, да се симне утврдувачот со преклопник, да се префрли преклопникот во страна и да се симне сандакот на противповлечниот уред;

- ако митралезот не може да се расклопи, да се затвори поклопецот на сандакот и ако има потреба да се постави противповлечниот уред на неговиот утврдувач во челниот штит, со тоа што пред тоа треба да се преклопи и утврди преклопникот.

- **Местењето** на митралезот на постаментот исто така го вршат двајца членови на посадата (нишанџија и помошник нишанџија), а пред тоа е потребно:

- да се ослободи постаментот на митралезот од утврдувачот по висина, да се даде максимална елевација и да се закочи постаментот;

- од постаментот ако е наместено да се симне противповлечниот уред и да се намести на сандакот, за да се отвори преклопникот на носачот и да се намести сандакот на митралезот на уредот така што излезот на носачот влезе во идентичниот зарез на сандакот, а потоа да се префрли преклопникот и да се утврди;

- на левата страна на воведникот да се постави додаток (ако е симнат) и да се затвори поклопецот на сандакот;

- да се постави сандакот на митралезот со противповлечниот уред на постаментот, да се подигне полугата на утврдувачот на противповлечниот уред, да се потисне сандакот напред за да може основата на носачот на противповлечниот уред и водилката на наслонот на сандакот влезат во жлебовите на постаментот, а ушињата на навојот влезат во отворот на утврдувачот;

- да се спуштат полугите на утврдувачот на противповлечниот уред, притоа осовините на утврдувачот да влезат во ушињата на навојот;

- да се помести во лево подвижниот дел на одводникот на чаурата и реденикот на митралезот ПКТ;

- да се намести од рачката на затварачот приклучок на уредот за запнување и да се закочи пружината;

- да се доведе затварачот на митралезот во крајна задна положба;

- да се отвори преклопникот на стегата на држачот на облогата;

- да се намести облогата на цевката во сандакот на митралезот така што рачката на облогата да биде свртена нагоре, а потоа со рачката (клуч) да се заврти облогата во лево (во правец на стрелката 'С') и да се осигура со утврдувач;

- да се затвори и утврди преклопникот на држачот на облогата и да се провери дали облогата на цевката правилно ја налегнало стегата;

- да се постави заптивката на отворот на митралезот на своето место;

- да се спои приклучокот на електромагнетот за окинување;

- да се уклучи прекинувачот за маса и за опалување на митралезот;

- да се притисне копчето на електро-опалувачот, при што треба да се активира електромагнетот на митралезот КПВТ;

- да се донесе митралезот во хоризонтална положба и да се утврди со утврдувачот по висина.

- **Расклопување** на митралезот се врши поради чистење, преглед, подмачкување, подготовка за гаѓање, замена на делови, обука и поправки.

Расклопување и склопување на митралезот се дозволува, кога се познаваат неговата конструкција и одредбата за правила за ракување и одржување. Треба да се избегнува обука со расклопување и склопување на митралезот кој е поставен на борбено возило, а доколку тоа не е можно тогаш да се обезбеди обуката да се изведува внимателно, за да не дојде до оштетување или губење на деловите.

При расклопување и склопување на митралезот мораме да се придржуваме до следново:

- да се провери дали митралезот е празен, а затварачот да биде во предна положба;
- расклопувањето и склопувањето да се врши со исправен и соодветен алат;
- за време на расклопувањето и склопувањето да не се употребува сила и удари кои нанесуваат деформација на деловите на митралезот, а расклопувањето да се врши на место на кое не може да дојде до губење или оштетување на деловите;
- одвојувањето на деловите да се врши по редослед на расклопување и деловите да се стават на погодно место;
- за расклопување и склопување (ако е потребно се користи сила) да се користи чекан од мек метал и одвртка која не е оштетена и со соодветни димензии.

Расклопувањето на митралезот може да биде **нецелосно и целосно**.

Нецелосното расклопување се врши поради подготовка на митралезот за гаѓање и периодичен преглед, чистење на митралезот кој не бил изложен на поголема нечистотија, замена на неисправни делови и повторно чистење на митралезот после гаѓање.

Целосното расклопување се врши поради чистење после гаѓање, конзервација и деконзервација и ново подмачкување, чистење на митралезот кој бил подложен на нечистотии и влага, какои при замена на неисправен дел.

Нецелосното расклопување треба да се изврши на следниот начин:

- а). да се одвои поклопецот од сандакот на митралезот;
 - да се одврти утврдувачот на поклопецот во лева или десна страна;
 - да се подигне задниот крај на поклопецот под агол околу 45*, да се заврти поклопецот во лева или десна страна за околу 45* и да се одвои од сандакот;
- б). да се одвои вратичката од сандакот така што ќе се зафатат краевите на утврдувачот и осигурувачот со показалците од двете страни (сл- ?), да се потисне во лево и десно осигурачот на утврдувачот (спрема стрелка 1), да се задржи осигурачот во таа положба и да се повлече долниот крај на утврдувачот наназад до крај (стрелка 2);
 - да се придржува утврдувачот во извлечена положба, да се заврти вратичката во лево или десно до потполно одвојување на утврдувачот од деловите за опалување;
 - да се отпушти утврдувачот, со десната рака да се придржи вратичката која се наоѓа под дејство на повратната пружина, да се заврти до изжлебината и вратичката да се одвои од сандакот;
- в). да се извади од сандакот повратната пружина;
- г). да се одвојат од сандакот деловите за опалување, избивајќи ги одназад од жлебовите на носачот со лесни удари по запнувачот, со чекан со глава од мек метал и да се извади долниот дел на основата на воведникот со сандакот;
- д). да се одвои поклопецот на отворот на лизгачот од рачката на затварачот, така што да се повлече наназад и да се извлече од рачката на затварачот;
- ѓ). да се извади затварачот од сандакот:
 - со помош на испустот да се помрдне затварачот назад до крај;

-со задната страна на сандакот, со помош на клешта (слика ?) да се потисне во лево низ отворот на клизачот на рачката, насочувајќи ја осовината и да се извади од затваработ;

- да се помрдне затваработ наназад до крај и да се извади држачот на истиот начин како и насочувачката осовина;

- подигни ја пружината на електромагнетот и притисни го затваработ во задна положба;

- да се фати со рака за телото на затваработ и да се извади од сандакот.

е).расклопување на затваработ:

- да се притисне избивачот од десната во левата осовина на ударачот;

- со два прста од раката се вади ударачот од затваработ (слика ?);

- се одвојува главата од телото на затваработ, поради што предниот прст од десната рака се притиснува на задниот крај на потиснувачот на куршумот, од кој предниот крај притоа излегува од жлебот на главата на затваработ, а потоа со левата рака се вади главата на затваработ со повлекување на напред.

ж).вадење на цевката од облогата:

- со поместување на цевката во правец на стрелките на часовникот (гледано од назад) и повлекувајќи ја на назад и така се извлекува од облогата.

з).одвојување на скривачот на пламен од облогата на цевката:

- се извлекува осигурачот на скривачот на пламен, а потоа со клуч се врти скривачот на пламен (во правец на стрелката со ознака 'P' се чита 'p' - расклопување на осовината на појачникот) за 45* и се одвојува од облогата потоа од него се вади чашката.

Целосно расклопување на митралезот:

Целосното расклопување на митралезот се врши под контрола на командирот на ОТ. За целосно расклопување на митралезот е потребно предходно да се изврши нецелосно расклопување на митралезот, а понатамошното расклопување се врши на следниов начин:

- се подига утврдувачот на електромагнетот, тој се притиснува на десно и се вади со носачот (може да се извади и пред вадење на затваработ од сандакот).

Ако електромагнетот не се вади со притиснување со рака, вадењето се врши со удирање со чекан од некој мек метал.

- се повлекува утврдувачот (осигурачот) на одводникот на чаури и одводникот се повлекува на назад и се вади од сандакот;

- со избивачот се избива осигурачот на лизгачот на рачката на затваработ, се притиснува лизгачот на напред се вади од сандакот и од лизгачот се извлекува рачката, а потоа на истиот начин се вади бочната плоча од десната страна на сандакот;

- со избивачот се притиснува (во правец на стрелката – 1, сл. ?) потиснувачот на пружестиот утврдувач на главата на затваработ, повлечи го наслонот кон себе (во правец на стрелката – 2) и се вади а потоа се вади потиснувачот на пружината и утврдувачот. На исти начин се вадат сите три пружести утврдувачи, додека десниот утврдувач кој нема пружина се вади низ каналот на челото на главата на затваработ;

- со избивачот се притиска на потиснувачот на утврдувачот на цевката, се повлекува на назад и се вади наслонот, а потоа од лежиштето се вади потиснувачот, пружината и утврдувачот;

- се вади поклопецот на воведникот (со поклопецот на сандакот), при што предходно се вадат осигурачите и утврдувачите на полопецот;

- се поставува поклопецот на сандакот на погодно место така што неговиот отвор да биде свртен нагоре, се потиснува утврдувачот на придржувачот на лизгачот и придвижувачот се доведува на назад до граничникот;

- со придржување на поклопецот на сандакот со двете раце (сл.?) со прстите од левата рака се притиска (во правец на стрелката 1) полугата за пропуштање на реденикот толку што

неговиот стеснет дел да излезе од горниот дел на осовината на воведникот, со прстите од десната рака се потиснува на напред (во правец на стрелката 2) и се вади горниот дел од основата на воведникот, а потоа се извлекува лизгачот од поклопецот на сандакот, при што придвижувачот на лизгачот мора да биде во крајна положба (на граничникот);
- да се притисне утврдувачот на придржувачот на лизгачот и придржувачот да се донесе во предна положба и да се извади од поклопецот на сандакот.

Склопување на митралезот после нецелосно расклопување.

По завршениот преглед, чистење и подмачкување се склопува нецелосно расклопениомитралез.

а).местење на скривачот на пламен;

- се поставува чашката во скривачот на пламен;

- се повлекува утврдувачот на скривачот на пламен, се поклопува ознаката на скривачот на пламен и на основата на засилувачот, и се вовлекува скривачот на пламен во основата, а потоа со клучот се врти во правец на буквата 'С' и се чита (склопување).

б).местење на цевката во облогата:

- се става цевката во облогата така што секторните излези на наслонот на цевката влезат во прорезот на спојницата на облогата, а потоа цевката се врти спротивно од правецот на движење на стрелките од часовникот.

в).склопување на затварачот:

- да се намести главата на затварачот во телото, така што со големиот прст од едната рака се притиска на задниот крај на притиснувачот при што треба да се подигне неговиот преден крај, а со другата рака се става главата во отворот на телото на затварачот така што жлебот да дојде под потиснувачот, а потоа се отпушта потиснувачот;

- удирачот се мести во отворот на главата на затварачот и се поклопуваат цилиндричните отвори во телото на удирачот со отворите што одговараат во телото на затварачот, а потоа поклопениот отвор се става од лево во десно, осовината на удирачот;

- да се намести затварачот во сандакот на митралезот, насочувајќи го со главата во внатрешноста на сандакот, се подигнува полугата на електромагнетот, се потиснува затварачот да се поклопи со отворот на убрзувачот во телото на затварачот со отворот во лизгачката чашка на затварачот;

- удирачот се поставува во отворот, се поместува затварачот на напред за да се поклопи отворот за насочување на осовината во телото на затварачот со отворот во лизгачката рачка на затварачот;

- насочувачката осовина се мести во затварачот и се поместува во предна крајна положба;

- се поставува поклопецот на жлебот на лизгачот во рачката на затварачот.

г).местење на деловите за опалување и поставување на повратната пружина во сандакот на митралезот, при што се поместува напред така што предниот навој на пружината да влезе на задниот крај на телото на затварачот.

д).местење на вратичката на сандакот:

- со левата рака се придржува сандакот со носачот на деловите за чкрапање, а со десната рака се држи вратичката и се поставува така што пружината на амортизерот влезе во повратната пружина, а утврдувачот на вратичката да биде на левата гора страна;

- вратичката се потиснува напред до крај, воведните делови на испустите (ребра) на сандакот, и без отпуштање на вратичката, се врти утврдувачот во десно додека не се потпре на телото на деловите за чкрапање;

- потоа се притиснува осигурачот на утврдувачот на вратичката, се повлекува назад долниот крај на утврдувачот и да се заврти малку во десно, се отпушта утврдувачот и се врти вратичката во десно се додека утврдувачот не потскокне и ја прицврсти вратичката.

ѓ).повлечи го затварачот во крајна задна положба и постави го на запнувачот, а потоа намести го долниот дел од основата на воведникот.

е).местење на поклопецот на сандакот;

- се мести чаурата на поклопецот на стожерот на сандакот така што излезите на стожерот да влезат помеѓу излезот на чаурите;

- завртување на поклопецот на стожерот, така што да дојде во должина на сандакот;

- се доведува придвижувачот на лизгачот во задна положба така што жлебот да се совпадне со утврдувачот;

- се затвара поклопецот на сандакот и се завртува неговиот утврдувач при што мора да биде во должина на поклопецот, при што забот на утврдувачот на поклопецот треба да влезе во жлебот што одговара на носачот на деловите за чкрапање, а утврдувачот на придвижувачот во жлебот на отворот на сандакот.

При затварање на поклопецот на сандакот отворите на придвижувачот на лизгачот треба да се совпаднат и зацврстат со излезите на зацврстувачот на телото на затварачот. Ова се работи истовремено ако затварачот се наоѓа на запнувачот, а помрднувачот на утврдувачот во задна положба. Поради тоа се препорачува затварање на поклопецот кога затварачот се наоѓа во запната положба. Ако при затварање на поклопецот затварачот биде во друга положба потребно е да се доведе во положбата која одговара на придвижувачот на лизгачот. Ако поклопецот не се затвори (забот на утврдувачот не влегува во жлебот), значи дека излезите на зацврстувачот на телото на затварачот не влегува во жлебот што одговара на придвижувачот. Во таа ситуација поклопецот не се затвара на сила, се отвара тој и се проверува правилната положба на затварачот и придвижувачот на лизгачот.

Склопување на митралезот по целосното расклопување:

- да се постави поклопецот на сандакот на соодветно место, така да отворот биде свртен нагоре, да се намести придвижувачот на лизгачот во поклопецот при што засечениот дел на насочувачот да биде свртен назад а натписот 'РАВ' нагоре;

- ако воведникот на реденикот е во десно, доколку воведникот на реденикот е во лево, тогаш натписот 'ЕВ' мора да дојде нагоре и придвижувачот да се помести назад за да помине покрај утврдувачот и да се потпре на граничникот;

- се вовлекува лизгачот во неговото лежиште, и тоа со онаа страна од поклопецот на сандакот со кој се воведува реденикот во митралезот, при што притиснувачот на реденикот мора да биде свртен нагоре, а потоа се притиснува лизгачот се додека ознаката на него не се порамни со ознаката на придвижувачот, потоа придвижувачот се притиска напред и повторно се повлекува назад додека утврдувачот не го задржи во задна положба;

- да се намести горниот дел на основата на поклопецот на сандакот така што притиснувачот на реденикот помине покрај жлебот што одговара, пружината за пропуштање на реденикот биде зад неговиот жлеб во основата, горниот дел на основата на воведникот да се приближи до поклопецот на сандакот, а при тоа да се притисне предниот крај на горниот дел на основата на воведникот и да се повлече на назад толку што собраниот крај на пружината за пропуштање на реденикот помине покрај жлебот што му одговара;

- да се крене поклопецот на сандакот и да се намести поклопецот на основата на воведникот и да се осигура неговиот утврдувач;
- при местење на утврдувачот на цевката во облогата треба утврдувачот со пружината и потиснувачот да се сместат во лежиштето што им одговара, се притиснува потиснувачот, се вовлекува наслонот и се потиснува толку да потиснувачот влезе во отворот за наслонување;
- да се намести утврдувачот (горен и долен) во нивните лежишта на главата на затварачот;
- се поставува рачката на затварачот во лизгачот и тој да се намести во сандакот и да се прицврсти;
- се поставува одводникот на чаури во неговото лежиште и се притиснува напред за да се зацврсти со зацврстувачот;
- да се намести електромагнетот на носачот и се притиска до крај.

ПРЕГЛЕД НА МИТРАЛЕЗОТ

Прегледот на митралезот се врши за да се утврди неговата исправност, правилност, чување, одржување и подготовка за обука и гаѓање.

Прегледите на митралезите можат да бидат дневни, периодични и технички.

Дневните и периодичните прегледи ги вршат членовите на посадата во борбеното возило под контрола на командирот на ОТ и командирот на вод, а периодичниот преглед и под контрола на командирот на чета. Техничките прегледи ги вршат технички органи според посебни одредби по кои се врши прегледот.

Дневниот преглед во зависност од употреба на митралезот може да се врши на склопен или расклопен митралез.

Преглед на склопен митралез:

При преглед на склопен митралез потребно е да се провери следното:

- на деловите на митралезот, резервните делови, алат и прибор нема корозија, нечистотоија, удрени или скршени делови;
- како се поставени и утврдени скривачот на пламен и облогата на цевката при што утврдувачот мора да лежи во соодветните прорези;
- слободно да се движи утврдувачот на поклопецот и да се подига поклопецот на сандакот, дали поклопецот на сандакот останува во подигната положба или се поместува кога е спуштен или утврден за сандакот;
- дали има нечистотии помеѓу ребрастите испакнатини на главата на затварачот и спојницата на цевката;
- дали е исправна прижината, потиснувачот на куршуми, полугата за пропуштање на реденикот, потиснувачот, држачот на реденикот и држачот на куршуми во воведникот;
- дали исправно работи утврдувачот на движачот на лизгачот;
- како работи утврдувачот на вратичката, при што се притиска осигурачот се повлекува долниот дел на утврдувачот и се пушта, и ако се врати во првобитната положба тоа значи дека утврдувачот е исправен;
- дали затварачот нормално се повлекува и останува во задна положба, со помош на уредот за запирање дали сигурно се задржува во задна положба и прописно се враќа во предна положба и дали потиснувачот на куршуми ја исфрла последната чаура;

- како се враќа рачката на уредот за запирање после доведување на затварачот во задна положба;
- се проверува дали облогата на проводникот на електромагнетот не е скината и дали е стегната спојницата на проводникот;
- дали работи уредот за електрично чкрапање;
- дали прописно работат деловите за чкрапање, поради тоа се притиснува утврдувачот на запнувачот да се ослободи запнувачот и силно се притиска полугата за чкрапање при што треба да се слушне ударот на утврдувачот на запнувачот, се отвара поклопецот и се проверува дали запнувачот е подигнат, се доведува затварачот во задна положба. Во тој момент запнувачот при притискање на неговиот утврдувач треба да се спушти и да ги зафати забите за запнување на појачникот на телото на затварачот, а потоа се затвара поклопецот и се враќа затварачот во првобитната положба.

Преглед на расклопен митралез:

Прегледот на расклопениот митралез се врши после чистење, поради што за време на чистењето треба да се утврди дали броевите на деловите на митралезот се совпаѓаат со бројот на сандакот. Доколку некој од броевите не се совпаѓа, треба да се извести предпоставениот старешина и да се изврши проверка да не дошло до замена на делови на митралезите од другите борбени возила.

При преглед на расклопениот митралез потребно е да се провери следното:

На цевката:

- на ребрастите испусти на спојницата на цевката да нема удари или гребратини кои би сметале за нормално нелегнување на главата на затварачот;
- како е прицврстен клипот на цевката и дали утврдувачот на клипот не испаѓа под рачно притискање на избивачот;
- се мести цевката и облогата и се проверува дали утврдувачот ја задржува цевката при повлекување назад и свртување на цевката спротивно од насоката од стрелките на часовникот, односно дали дозволува рачно свртување на цевката во насока на движење на стрелките на часовникот;
- се проверува како се спојува и утврдува скривачот на пламен за основата на појачникот и се проверува со контролникот исправноста на појачникот на трзај.

При преглед на внатрешноста на цевката може со голо око да се открие надуеност на цевката, искривеност на цевката и поголеми напукнатини. Воочените оштетувања влијаат на техничките особини на цевката и поради тоа е потребно цевката кај која е откриена некоја од овие неисправности да се предаде во работилница поради оценка на исправноста. Во каналот на цевката може на хромираните површини да настанат разни појави како што се темни точки, затемнување и сиви површини. Темните точки на сивите површини не треба да се сметаат за корозирани површини бидејќи внатрешноста на цевката иако е оштетена не подлегнува на корозија. За време на гаѓање после 200 испукани куршуми од нова цевка на површината на каналот се појавува прстенеста мрежа испреплетена во пруги. При поголем број испукани куршуми на пругите се појавуваат пукнатини и почнува бојење на хромот, во почетокот во облик на точка а потоа хромот опаѓа.

Појавата на прстенеста мрежа е неизбежна и не треба да се смета дефект бидејќи цевката и понатаму ги задржува своите технички својства. Сепак на местата каде што е испаднат хромот се тежнее да се исчисти црнилото на согорениот барут и поради тоа на тие места

може да се појави оксидација поради што после гаѓање чистењето мора да се врши детално. Кога погодоците во метата се издолжени или коси тоа е знак дека зрното не се вжлебува во каналот на цевката и таквата цевка се исфрла од употреба.

На сандакот:

- да нема гребратини на прорезите во внатрешноста на сандакот и на испустите за спојување, вратичката и облогата на цевката;
- на сандакот да нема пукнатини на поклопецот, ребрата да бидат исправени и да се ослонуваат на потискувачот на куршуми, утврдувачот и ограничувачот за движење на клизачот;
- дали правилно работи утврдувачот за одводникот на чаури и дали е исправна пружината во одводникот.

На затварачот:

- дали се исправни ребрастите испусти на главата на затварачот, испустите за движење на клуизачот, забите за запнување и донесувачот на куршуми;
- дали нормално работат ваљците на телото на затварачот и да не испаднат од осовината;
- поминува ли полека забрзувачот, насочувачката осовина и осовината на затварачот преку соодветните отвори;
- дали се исправни утврдувачите на главата на затварачот;
- колкава е должината на ударната игла и дали таа и нејзиниот утврдувач се стабилни на утврдувачот;
- правилна работа на прижината за потиснување на куршумот и раздвојувачот и да не е искривен потискувачот на куршуми.

На воведникот:

- да нема прилепување и кршење на деловите;
- дали може слободно да се движи лизгачот и покренувачот и дали се исправни потискувачот и задржувачот на реденикот;
- да не се свиени долниот или горниот дел на осовината на воведникот и поклопецот и дали е исправен утврдувачот на куршумот.

На деловите за чкрапање:

- да нема нечистотија на металот, полугата на електро-магнетот и раздвојувачот;
- се покренува рачно раздволувачот и дали е исправна прижината на осигуривачот;
- како е утврден електро-магнетот на својот носач и дали се приближени и добро утврдени поклопците на телото на електро-магнетот.

На резервните делови, алатот и приборот:

- да нема скршени или искривени делови на шипките, редениците, контролникот, клучевите, клештите и израмнувачот на куршуми и дали правилно работи израмнувачот на куршуми.

Доколку за време на прегледот на митралезот се открие неисправност не некој дел кој би сметал при негово нормално работење и би поттикнал кршење на деловите за време на

гаѓањето, треба да се замени со резервен дел или ако нема таков во резерва митралезот се предава работилница на поправка.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за ВОМЕ обука даден ви е митралезот КПВТ 14,5 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете расклопување и склопување на одредени делови и објаснете што опфаќа прегледот на митралезот КПВТ 14,5 мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА

ОДРЖУВАЊЕ НА МИТРАЛЕЗОТ КПВТ 14,5мм

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
7.	Симнување на митралезот		
2.	Местење на митралезот		
3.	Расклопување на митралезот		
4.	Нецелосно расклопување на митралезот		
5.	Целосно расклопување на митралезот		
6.	Склопување после нецелосно расклопување		
7.	Склопување после целосно расклопување		
8.	Преглед на митралезот КПВТ 14,5мм		
9.	Преглен на склопен митралез		
10.	Преглед на расклопен митралез		
11.	Преглед на цевката		
12.	Преглед на сандакот		

13.	Преглед на затварачот		
14.	Преглед на воведникот		
15.	Преглед на деловите за чкрапање		
16.	Преглед на резервните делови, алатот и приборот		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

3.ЗАСТОЈ И НАЧИН ЗА НЕГОВО ОТСТРАНУВАЊЕ

Митралезот е сигурно оружје и работи без застој ако со него правилно се ракува и се одржува. Сепак поради долга употреба можно е абење и кршење на деловите, собирање на нечистотиите за време на гаѓање, неисправни реденици или куршуми. Можно е да се појават неисправности кои цметаат при негово нормално работење на стрелбата и предизвикуваат застој.

Табела 1 – Можни застои, причини на застои и начин на нивно одстранување

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
1) Подвижните делови на митралезот не се задржуваат и не доеѓаат во задна положба.	- нечисти подвижни делови; - неисправни куршуми на кружните чаури (постојат проширени и нераширени).	- треба добро да се исчистат и подмачкаат подвижните делови или да се отстрани неисправниот куршум.
2) Подвижните делови на митралезот во предна положба, куршумот во своето лежиште во цевката, а не е извршено испалување на куршумот.	- неисправен куршум; - странични предмети помеѓу цевката и главата на затварачот или во затварачот; - кратка или скршена ударна игла; - нечист затварач или појачник на трзај.	- се доведува затварачот во задна положба и се продолжува гаѓањето; - ако се повтори застојот се отстрануваат страничните предмети и нечистотиите во цевката и затварачот; - се проверува исправноста и должината на ударната игла.
3) Подвижните делови се во предна положба, а куршумот не е доведен во своето лежиште.	- нечистотија или згуснато масло на подвижните делови; - нечист појачник на трзајот.	- се доведува затварачот во задна положба и се продолжува гаѓањето; - ако застојот се повтори да се исчистат и подмачкаат деловите на појачникот на трзај.
4) Не е исфрлена последната чаура по завршување на стрелбата.	- скршена или заглавена пружина на потискувачот на куршумот; - свиен потискувач на неговите страни или собрани метални нечистотиите.	- со помош на артилериски мајстор се заменува пружината на потискувачот; - ако е искривена да се исправи, а потискувачот да се замени со нов.
5) Реденикот се заглавува во воведникот.	- неисправен реденик или не е наместен левиот додаток на воведникот.	- се отвара поклопецот на сандакот и се мести реденикот, - ако застојот се повтори се заменуваат неисправните делови од реденикот или се мести додаток на реденикот.
6) Отежнато електрично чкрапање.	- испразнат акумулатор; - слаб спој на спојниците или е прекинат проводникот.	- се проверува напонот на акумулаторот, ако напонот е намален се проверуваат споевите и се притегаат; - доколку не овој начин не се отстрани застојот се врши рачно чкрапање и се бара мајстор да го отстрани дефектот.
7) Затварачот не може да се доведе во задна положба.	- одвоен е уредот за запирање од затварачот; - неисправен уред за запирање.	- да се провери положбата и спојот на уредот за запирање и рачката на затварачот; - ако со ова овој дефект не се отстрани се бара мајстор.

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
8) Митралезот не прекинува со стрелба после запирањето на деловите за чкрапање.	- истрошени запци на запињачот или забите за запињање на телото на затварачот.	- да се одвои реденикот и така да се прекине стрелбата на митралезот и да се однесе во работилница.
9) Преголемо пробивање на капислата.	- ударната игла е поголема од нормалната должина.	- да се подеси должината на ударната игла.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за ВОМЕ обука даден ви е митралезот КПВТ 14,5 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Извршете одстранување на одредени застои на митралезот КПВТ 14,5мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО МИТРАЛЕЗОТ КПВР 14,5мм И НАЧИН НА НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Подвижните делови на митралезот не се задржуваат и не доаѓаат во задна положба		
	-треба добро да се исчистат и подмачкат подвижните делови или да се одстрани неисправниот куршум.		
8.	Подвижните делови на митралезот во предна положба, куршумот во своето лежиште во цевката, а не е извршено испалување на куршумот.		
	-се доведува затварачот во задна положба и се продолжува гаѓањето, ако се повтори застојот се одстрануваат страничните предмети и нечистотии во цевката и затварачот и се проверува исправноста и должината на ударната игла.		
9.	Подвижните делови на митралезот се во предна положба, а куршумот не е доведен во своето лежите.		
	-се доведува затварачот во задна положба и се продолжува гаѓањето, ако застојот се повтори да се исчистат и подмачкаат деловите на појачникот на трзај.		
10.	Не е исфрлена последната чаура по завршувањето на стрелбата.		

	-со помош на артилериски мајстор се заменува пружината на потискувачот, ако е искривена да се исправи а потискувачот да се замени со нов.		
11.	Реденикот се заглавува во воведникот.		
	-се отвара поклопецот на сандакот и се мести реденикот, ако застојот се повтори се заменуваат неисправните делови од реденикот или се мести додатокот на воведникот.		
12.	Отежнато електрично чкрапање		
	-се проверува напонот на акумулаторот, ако напонот е намален се проверуваат споевите и се притегаат, доколку и на овој начин не се отстрани застојот се врши рачно чкрапање и се бара мајстор за да го отсрани дефектот.		
13.	Затварачот не може да се доведе во задна положба.		
	-да се провери положбата и спојот на уредот за запирање и рачката на затварачот, ако со ова овој дефект не се отстрани се бара мајстор.		
14.	Митралезот не прекинува со срелбата после запирање на деловите за чкрапање.		
	-да се одвои реденикот и така да се прекине стрелбата на митралезот и да се однесе во работилница.		
15.	Преголемо пробивање на капислата.		
	-да се подеси должината на ударната игла.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

6.5. ПУШКО МИТРАЛЕЗ (П.М) М.72 7.62мм

1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСУБИНИ ПМ М72 7,62 мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Пушко митралез (ПМ), М72 7.62мм е автоматско оружје наменато за неутрализирање и уништување на жива сила и огнени средства на непријателот на далечина со 800 м. најдобри резултати постигнува со ненаден оганна растојание до 600 м.

Успешно дејство на ниско летачки авиони хеликоптери и падобранци е до 500 м. Стрелбата од ПМ може да биде единечна , рафална (кратки рафали до 5 ; долги до 15 куршуми) и непрекината. ПМ се полни со рамка од 30 куршуми или барабан (Добош) од 75 куршуми. Борбената брзина на гаѓање е околу 120 куршуми, а теоретски околу 600 куршуми во минута. ПМ го носи опсложува нишанцијата.

ПМ М72 7,62мм ги има следните главни делови:

Цевката (1) е со калибар 7,62 мм и е наменета за истрелување на куршумот и давање на правец и ротационо движење на зрното при летот. Во внатрешноста на цевката има лежиште на куршумот и водиште на зрното. Лежиштето на куршумот е задниот внатрешен дел на цевката кој е цилиндричен и е без жлебови. Водиштето на зрното е изжлебено и има 4 жлебови и 4 полиња кои се увиваат во десно. Со задниот дел со помош на навој, цевката е прицврстена за сандакот. На предниот дел од цевката се наоѓа навој со кој се навиваат заштитникот на устата на цевката. За неа цврсто се споени: ногалки постаментот на предниот нишан, гасната комора и постаментот на задниот нишан и навлечена е гривната на дрвена облога.

Метални Ногалки (2) ногалките се за цврстени во Цевката на ПМ и служи за постабилно гаѓање и при носење на пушката ногалките стојаат спојени односно затворени до Цевката за време на употреба на ПМ ногалките се пуштат

Нишаните(3) на ПМ се: заден (дневен и ноќен), преден ноќен), и пасивен нишан 5x80. *Предниот дневен нишан* е постамент, браник на мушичката и мушичка. *Задниот* има лизгач кој се движи по скала (од 1 до 10) со која се одредува нишанската далечина.

Предниот ноќен нишан се наоѓа на постаментот на предниот нишан и е прицврстен со помош на

(дневен и составен од дневен нишан

оска. Тој на врвот има кружна површина со дијаметар од 4мм премачкана со светлечка маса.

Задниот ноќен нишан го опфаќа преклопникот од задната стана и е зацврстен со помош на оска.

Тој има две кружни точки со радиус од 2мм, премачкани со светлечка маса.

Капакот на сандакот(4) го затвора сандакот (одозгора), а деловите сместени во сандакот ги штити од нечистотији.

Повратниот механизам(5) го враќа затвораот во предна положба. На водилката на пружината се навлекува повратна пружина и со неа се обезбедува правилно функционирање на ПМ. Таа се состои од два дела (преден и заден).

Носачот на затвораот со клип (6) е наменет за водење и овозможува забравување и одбравување на затвораот и работа на механизмот за чкрапнување. Клипот на предниот дел има глава со два кружни жлеба и три прстена кои вршат затнување.

Затвораот(7) е наменет за потиснување на куршумот од рамката до цевката, забравување на цевката, истрелување на куршум, одбравување на цевката, извлекување на чаура и запнување на удираот. Се состои од тело, ударна игла и извлекувач. Во отворот на телото на затвораот е сместена ударната игла која се утврдува со помош на чивија. Извлекувачот има тело, пружина и осовина.

Кундакот(8) овозможува полесно ракување при гаѓање.

Гасната комора со регулаторот на гасови(9) обезбедува авоматска работа на деловите на пушката, Цврсто е навлечена и утврдена на цевката.

Механизмот за чкрапнување(10) служи за запнување и чкрапнување, да обезбеди авоматска и единечна стрелба и кочење. Се состои од чкрапец со оска, удирач со ударна пружина и осовина, запнувач со пружина, осигурувач од предвремено истрелување и регулатор на стрелба. Чкрапалецот со оската служи за држење на удираот во напната положба и за чкрапнување. Удираот со ударна пружина и осовина удира во ударната игла и врши истрелување на куршумот. Ударната пружина со своето дејство обезбедува потребен удар на удираот и со помош на испустите чкрапецот го држи наслонет на дното на сандакот. Запнувачот е сместен во расечениот дел на чкрапецот и со него е споен со помош на оска. Раздвојувачот со пружина е прицврстен преку оска за сандакот и има двојна улога: лостот на раздвојувачот обезбедува да не дојде до истрелување додека затвораот не изврши забравување, а испустот на раздвојувачот поминува под забот на удираот и спречува предвремено истрелување. Регулаторот на стрелба се состои од тело на регулаторот и лост. Служи за регулирање на стрелбата (единечна и рафална) и за закочување на пушката.

Гасниот цилиндар со дрвена облога(11-12) е наменет за сместување и водење на клипот. Дрвената облога врши заштита на раката на стрелецот од изгореници при гаѓање и носење на АП во рака.

Сандак со ракофатот(13) служи за сместување на затвораот, повратниот механизам, механизмот за чкрапнување и соединување на сите делови на пушката. На предниот крај има навои со кои е споен со цевката, а на задната страна е прицврстен на кундакот. На неговата десна страна се изгравирани пишаните ознаки : **У** - закочено, **Р** - рафална стрелба и **Ј** - единечна стрелба.

Рамката(14) служи за да во неа се сместат 30 куршуми и да се наполни пушката.

Приборот(15) е наменет за одржување и носење на пушката. Во него се наоѓаат:

- засилувач на повлекување кој ја овозможува правилната функција на пушката при гаѓање со маневарска муниција;
- чистач на цевката;
- избивач за расклопување на пушката и за држење на шипката при чистење;
- четкичка за чистење и подмачкување на цевката;
- шипка за чистење и подмачкување на цевката и избивање на заглавени чаури;
- јаже за чистење на пушката;
- кантичка со масло за подмачкување;
- ремник за носење на пушката;
- ракофат со капак за сместување на чистачот, избивачот и четкичката;

-торбичка за сместување на 4 рамки, тромблон, засилувач на повлекување, кантичка, ракофат со прибор и јаже за чистење на цевката.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е ПМ М72 7.62мм со сите нејзини делови

СТАНДАРД:

Објаснете ја намената на ПМ М.72 7.62мм и намената на сите нејзини делови со офакање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови зза оценување ;

-Извршете упознавање на војникот со узловите и стандардите за оценување.

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
15.	Намена и борбени особини на ПМ М72 7,62мм		
16.	Намена на цевката		
17.	Намена на нишаните		
18.	Намена на гасната комора со регулаторот на гасови		
19.	Намена на гасниот цилиндер со дрвена облога		
20.	Намена на повратниот механизам		
21.	Намена на носачот на затвораот со клип		
22.	Намена на затвораот		
23.	Намена на капакот на сандакот		
24.	Намена на сандак со ракофатот		
25.	Намена на механизмот за чкрапнување		
26.	Намена на кундакот		
27.	Намена на рамката		
28.	Намена на Ногалките		
29.	Намена на приборот		
30.			
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на Оценување : оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценетого војникот НП (Не поминал) ако било кој од чекори не биде исполнет. Ако војникот на исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот на изведување на чекорот .

2. ОДРЖУВАЊЕ НА ПМ М72 7,62мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

ПМ мора секогаш да биде исправна и подготвена за дејство. Војникот е должен ПМ да ја одржува, чува, чисти, со истата правилно и внимателно да ракува и секојдневно да ја прегледува, како би бил уверен во нејзината сигурност. Основното одржувањето на ПМ има за цел да обезбеди нејзина постојана исправност.

Основното одржување на ПМ опфаќа: дневни прегледи, опслужување и периодични (неделни) прегледи. Дневните прегледи се вршат поради остварување на постојан увид во исправноста и комплетноста на ПМ. Прегледите ги врши војникот кој е задолжен со ПМ и командирот на одделение. Дневните прегледи опфаќаат: преглед пред употреба, преглед за време на употреба и преглед после употреба. Прегледите пред и за време на употребата се вршат на склопена ПМ, а за прегледите после употреба ПМ се расклопува и чисти. При расклопување и склопување на ПМ забрането е применување на сила. Расклопените делови треба уредно да се одложуваат и да не се мешаат со делови од друго оружје. Во просторијата за расклопување/склопување треба да се обезбеди маса-клуча, а на терен простирка, крпа и слично.

VNIMANIE: PRED SEKOJA UPOTREBA NA LI^NOTO ORU@JE PROVERI DALI ISTOTO E PRAZNO

РАСКЛОПУВАЊЕ НА ПМ М72 7,62мм

Расклопувањето на ПМ се врши поради чистење, подмачкување, преглед, замена на неисправните делови и вежбање. При расклопувањето на ПМ дозволено е следното: да се извади шипката, да се одвои капакот на сандакот, да се извади и расклопи повратниот механизам, да се извади носачот на затвораот со клипот и да се одвои затвораот од носачот, да се одвои гасниот цилиндер, да се одвои дрвената облога и да се симне заштитникот на устата на цевката. Понатамошно расклопување може да вршат само стручни лица.

При расклопување на ПМ првин се извадит рамката И потоа се проверува дали ПМ е празна Оваа проверка се врши на следниот начин: пушката со лева/десна рака се фаќа за вратот на кундакот, а со десна/лева рака за рамката. Со палецот на десната/левата рака се притиска утврдувачот кон рамката, а потоа рамката се вади од нејзиното лежиште и се одложува (сл.1)

Со палецот и кажипрстот на десната/левата рака се фаќа рачката на носачот на затвораот и нагло се повлекува назад со што се исфрлува куршумот или чаурата од лежиштето на куршумот(сл.2). Со поглед се утврдува дали лежиштето на куршумот е празно и полека се пушта затвораот во предна положба. Ако се најде муниција во рамката, после извршената проверка дали ПМ е празна, рамката се одложува и се испразнува.

Одвојување на капакот на сандакот(сл.3): ПМ се потпира на клупа (простирка) со капакот свртена нагоре, со прстите на левата/десната рака се фаќа капакот од десната/левата страна и одгоре и со палецот се притиска утврдувачот на повратниот механизам. Со десната/левата рака се фаќа кундакот, а со палецот се притиска испустот до крај и со лева/десна рака со повлекување нагоре и наназад се одвојува капакот од сандакот.

Вадење и расклопување на повратниот механизам (сл.4): Со левата/десната рака се држи вратот на кундакот, до десната/левата рака се фаќа повратниот механизам и се притиснува напред додека не излезе од жлебот на сандакот, а потоа повратниот механизам се вади од отворот за носачот на затвораот. За да се расклопи повратниот механизам со левата/десната рака повратниот механизам се потпира со задниот крај на цврст предмет и се набива повратната пружина, потоа со десната/левата рака се симнува утврдувачот на повратната пружина и се симнува пружината.

Вадење на носачот на затвораот со клипот и одвојување на затвораот од носачот (сл.5): Придржувајќи ја одложената ПМ со левата/десната рака за кундакот, со десната/левата рака се фаќа рачката на носачот на затвораот и се повлекува назад до крај, се подигнува носачот на затвораот нагоре и се вади од сандакот. Затвораот се одвојува од носачот (6) на тој начин што носачот на затвораот се зема во левата/десната рака со затвораот свртен нагоре. Со десната рака затвораот се повлекува назад и се свртува во десно, така да профилниот испуст за водење на затвораот излезе од профилниот жлеб на носачот и затвораот се извлекува напред.

Одвојување на гасниот цилиндар (сл.7): Одложената ПМ со лева/десна рака се придржува за сандакот, а со десната/левата рака, се исправува тромблонскиот нишан. Се зема ракофатот од приборот и неговиот процеп се мести на свитканиот дел на утврдувачот на гасниот цилиндар, се исправува во вертикална положба, се одложува ракофатот од приборот, се подигнува гасниот цилиндар нагоре и се вади (сл.7а).

Симнување на заштитникот на устата на цевката (сл.8): Со кажипрстот на левата/десната рака се притиска утврдувачот на заштитникот до крај, а потоа со десната/левата рака се одвива заштитникот во десно.

Симнување и расклопување на рамката (сл.9): Рамката се зема во лева/десна рака со палецот поставен на потесниот дел на рамката. Со избивачот се притиска утврдувачот на дното на рамката, се ослободува дното на рамката и со прстите на десната/левата рака се повлекува напред, а со прстите на левата/десната рака се придржуваат утврдувачот на дното со пружина и донесувачот на куршуми.

Расклопување ногалките:
отварање и расклопување на ногалките како е прикажано во сл.10

ПРЕГЛЕД НА РАСКЛОПЕНА ПМ М72 7,62мм

со прегледот на расклопена ПМ треба да се провери исправноста на деловите и тоа:

Кај цевката:

- Дали надворешната страна на цевката има гребнатини, нечистотии и корозија,
- Дали внатрешната страна на цевката има гребнатини, нечистотии и корозија,
- Дали цевката на спојот со сандакот се клати

Кај нишаните:

- Дали мушичката со браникот е деформирана и дали цртичките на предната страна на постаментот на нишанот и носачот на мушичката се поклопуваат;
- Дали ноќниот нишан ја држи пружината во исправена и преклопена положба и дали е оштетена светлечката смеса.
- Дали е оштетен тромблонскиот нишан и дали се утврдува во исправена и преклопена положба;
- Дали пружината на лизгачот на задниот нишан е исправна, дали скалата за далечина е изгребана, оштетена или корозирана со што би се спречило правилно нишанење и

- Дали задниот ноќен нишан правилно се преклопува и дали е оштетена светлечката смеса на нишанот.

Кај гасната комора и гасниот цилиндар:

- Дали отворот во гасната комора е запушен и дали има корозија и нечистотија;
- Дали гасниот цилиндар има гребнатини, корозија, нечистотија, дали правилно лежи на гасната комора и дали отворите на предниот дел на гасниот цилиндар се запушени;

Кај повратниот механизам:

- Дали на деловите има корозија и нечистотии;
- Дали повратната пружина е исправна;
- Дали испустот на задниот дел од повратниот механизам е деформиран и дали правилно влегува во жлебот на сандакот и во отворот на капакот на сандакот;

Кај затвораот и носачот на затвораот со клип:

- Дали на жлебовите и отворите на затвораот имаат гребнатини, дали е **излижан** и оштетен потиснувачот на куршуми;
- Дали забот на извлекувачот е оштетен и дали пружината правилно го држи во лежиштето;
- Дали испустите за водење и забравување на затвораот се оштетени, нечисти и кородирани и дали е скршен врвот на иглата;
- Дали жлебовите, отворите и испустите на носачот на затвораот се оштетени, нечисти и кородирани и

Дали клипот е правилно споен со носачот на затвораот и дали на истиот има гребнатини, корозија и нечистотии.

Кај сандакот со ракофат:

- Дали на сандакот има 'рѓа, грабнатини, и нечистотии;
- Дали исфрлувачот на чаури е скршен;
- Дали е исправен утврдувачот на капакот на сандакот и како функционира;
- Дали утврдувачот на рамката е исправен, и
- Дали ракохватот е добро утврден и дали е напукнат

Кај капакот на сандакот:

- Дали сандакот е деформиран и дали има грабнатини нечистотии и корозија;
- Дали правилно лежи во полукружниот жлеб на постаментот на задниот нишан и попречниот жлеб на сандакот и дали го утврдува утврдувачот;

Кај механизмот за чкрапнување:

- Дали ударната пружина и пружините на раздвојувачот и **запнувачот** се скршени;
- Дали одредени делови на механизмот се скршени или оштетени и дали имаат нечистотија;
- Дали регулаторот на стрелбата е искривен и дали неговата осовина лесно се префрлува во сите три положби;

Кај кундакот:

- Дали кундакот е добро прицврстен за сандакот и дали е напукнат и
- Дали кундакот на склопување и потпирачот за раме лесно се склопуваат и дали се деформирани;

Кај Ногалките :

- дали ногалките е сихурни и дали е за употреба
- Дали деловите се чисти и исправни;
- Дали регулаторот на стрелбата е искривен и дали неговата осовина лесно се префрлува од положба за носење во борбена положба

Кај приборот:

- Дали е комплетна торбицата за РАП (резервниот алат и прибор);
- Дали деловите се чисти и исправни;
- Дали рамките се исправни, дали лесно се полнат и утврдуваат за сандакот, и
- Дали кантичката е полна со МАЗОН

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е ПМ М72 7,62мм со сите нејзини делови.

СТАНДАРД:

Извршете расклопување на ПМ М72 7,62мм според правилен редослед и расклопување на сите нејзини делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ОДРЖУВАЊЕ (РАСКЛОПУВАЊЕ) НА ПМ М72 7,62мм**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Расклопување на ПМ М72 7,62мм Временска норма 35 секунди		
	<ul style="list-style-type: none"> - Проверка на ПМ - Вадење на рамката - Одвојување на капакот на сандакот - Вадење на повратниот механизам - Вадење на носачот на затвораот со клипот - Одвојување на гасниот цилиндар - Одвојување на дрвената облога - Симнување на заштитникот на устата на цевката 		
2.	Преглед на расклопена ПМ М72 7,62мм		
	<ul style="list-style-type: none"> - Кај цевката - Кај нишаните - Кај гасната комора и гасниот цилиндар - Кај повратниот механизам - Кај затвораот и носачот на затвораот со клип - Кај сандакот со ракофат - Кај капакот на сандакот - Кај механизмот за чкрапнување - Кај кундакот - Кај ногалките 		

	- Кај приборот		
3.	Расклопување и склопување на ПМ М72 7,62мм Временска норма 1 минута и 35 секунди		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

СКЛОПУВАЊЕ НА ПМ М72 7,62мм

Склопувањето на ПМ се врши по обратен редослед од расклопувањето, при што кај склопувањето на одредени делови (склопови) треба да се постапи на следниот начин:

- Шипката се става последна. При ставањето на шипката нејзиниот задебелен дел треба да влезе во лежиштето на долниот дел на постаментот на предниот нишан;
- Пред ставањето на гасниот цилиндар, треба да се исправи утврдувачот и да се стави гасниот цилиндар, па со користење на ракофатот од приборот, да се заврти утврдувачот надолу за 90°, додека брадавицата на утврдувачот не влезе во кружниот **изрез** на постаментот на задниот нишан,

- По склопувањето на затвораот, носачот со затвораот, се зема во десна рака и клипот се вовлече во отворот на постаментот на задниот нишан, а потоа се притиска напред така да водилката на сандакот влезе во жлебовите на носачот на затвораот,
- Повратниот механизам се склопува така што повратната пружина се става на водилката, потоа со нејзиниот заден дел се потпира на тврд предмет и пружината (со двете раце) се набива на задната водилка, а предната водилка се извлекува и се поставува во попречена положба (сл.13), потоа осигурачот се мести на свитканите краци на предната водилка и истата се исправува.
- При ставањето на рамката истата треба малку да **турне** напред, а потоа да се повлече назад, така да утврдувачот го зафати испустот на рамката,
- После склопувањето да се изврши чкрапнување.

ПРЕГЛЕД НА СКЛОПЕНА ПМ М72 7,62мм

Со прегледот на склопена ПМ треба да се провери следното:

- Дали ПМ е празна,
- Дали на металните делови има корозија, гребнатини, а на дрвените делови пукнатини,
- Дали затвораот лесно се повлекува наназад и дали повратниот механизам се враќа напред и се задржува задржувачот на затвораот,
- Дали во забравена состојба затвораот може да изврши кочење и чкрапнување на механизмот за чкрапнување,
- Дали нишаните се исправни, дали истите се преклопуваат и дали може да се поместува **гајката**,
- Дали устата на цевката е запушена, а цевката надуена и напукната,
- Дали утврдувачот на капакот добро го утврдува капакот,

- Дали осовината на регулаторот за стрелбата лесно се префрлува од една во друга положба,
- Дали утврдувачот на рамката добро ја утврдува рамката во сандакот и дали рамката се мрда,
- Дали утврдувачот на гасниот цилиндар е во правилна положба и дали го утврдува гасниот цилиндар,
- Дали на устата на цевката лесно се навива заштитникот на устата на цевката, појачувачот за маневарска муниција и дали е исправен утврдувачот за заштитникот на устата на цевката,
- Дали е комплетен и исправен РАП(резервниот алат и прибор),

Освен наведеното со школска муниција да се наполни рамка, при што треба да се провери исправноста на работата на донесувачот и пружината на донесувачот на куршуми на рамката. Наполентата и исправна рамка да се стави во сандакот, да се повлече затвораот во задна положба и **нагло** да се пушти напред, при што треба да се провери дали затвораот го зафаќа и донесува куршумот во лежиштето и како се забравува. Да се извади рамката од сандакот, да се повлече затвораот назад, при што треба да се провери дали извлекувачот го извлекува куршумот од лежиштето на цевката и дали исфрлувачот го исфрлува низ отворот на капакот на сандакот.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е **ПМ М72 7,62мм** со сите нејзини делови.

СТАНДАРД:

Извршете Склопување на **ПМ М72 7,62мм** според правилен редослед и склопување на сите нејзини делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ОДРЖУВАЊЕ (СКЛОПУВАЊЕ) НА ПМ М72 7,62мм

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Склопување на ПМ М72 7,62мм Временска норма 60 секунди		
	- Ставање на заштитникот на устата на цевката - Спојување на дрвената облога - Спојување на гасниот цилиндар - Ставање на носачот на затвораот со клипот - Ставање на повратниот механизам - Одвојување на капакот на сандакот - Ставање на шипката - Ставање на рамката - Безбедносно чкрапнување		
2.	Преглед на склопена ПМ М72 7,62мм		
3.	Расклопување и склопување на ПМ М72 7,62мм Временска норма 1минута и 35 секунди		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет.

Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

3. НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО ПМ М72 7,62мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

За да гаѓањето од ПМ биде успешно, стрелецот мора првин да одреди кој начин на гаѓање ќе го користи т.е каков став за гаѓање ќе заземе.

Став за гаѓање со ПМ се зазема по команда или самостојно. Од ПМ се гаѓа од различни ставови и од било кои места од кои може да се види целта или дел од земјиштето на кое се очекува да се појави непријателот. При отварање на стрелба, стрелецот зазема став зависно од условите на земјиштето и од непријателскиот оган и тој став може да биде лежечки, стоечки, клечечки. Сите овие ставови може да бидат со наслон или без наслон. Со ПМ – од рака и ткн со кратки застанувања или без застанувања.

Лежечки став се зазема на командата „Легни-ГОТОВС”. На таа команда војникот држејќи ја ПМ

во раце (со раката со која не се гаѓа за дрвената облога, а со раката која се гаѓа за ракофатот), се

приземјува со двете нозе на колена (сл.1а), го зафрла целото тело напред првин

потпирајќи се со дланката на раката со која не се гаѓа на земја а потоа потпирајќи се на лактот од раката со која се гаѓа целосно го доведува телото во лежечки став (сл.1б). ПМ се исфрлува напред, и се пуштат ношалките држејќи со раката со која не се гаѓа за дрвената облога, а со раката која се гаѓа за ракофатот. ПМ се откочува, се повлекува затвораот во задна положба и се пушта напред. Во лежечки став нозете се раширени, а коленото на десната/левата нога може да биде малку свиткано, а погледот е насочен кон целта. Лежечкиот став е најпогоден кога телото а закошено под агол од 12⁰ во однос на правецот на гаѓањето. Во таа положба градниот кош не е стеснат, па

дишењето е полесно, а се овозможува и подобро прицврстување на кундакот на рамето.

Клечечки став се зазема на командата „Клекни- ГОТОВС“. На таа команда држејќи ја ПМ со раката со која не се гаѓа за дрвената облога, а со раката со која се гаѓа за ракофатот, војникот со левата/десната нога исчекорува напред(сл.2а) и брзо се спушта на десното/лево колено.(сл.2б). Се откочува ПМ, се повлекува затвораот во задна положба и се пушта напред. Во клечечки став стабилноста зависи пред се од правилниот распоред на точките на потпирање и тоа стапалото на едната и коленото и прстите на другата нога. Тежината рамномерно треба да се

распреди на сите три потпирни точки.

Сточки став се зазема на командата „ГОТОВС“. На таа команда војникот го доведува телото до позиција полудесно/полулево и со левата/десната нога исчекорува половина чекор во правецот на левото/десното рамои уште еден војник напред му помагат држејќи на ногалките од ПМ .(сл.3а). Истовремено со свртувањето, ПМ се исфрлува напред држејќи ја во раце (со раката со која не се гаѓа за дрвената облога, а со раката

која се гаѓа за ракофатот.и другиот војник исто како во првата положба задржува о ногалките на ПМ кој се прицврствени во цевката на ПМ во предната стана) какао со е кажно во слика (сл.3б). ПМ се откочува, се повлекува затвораот во задна положба и се пушта напред. Во сточки став, телото е малку исфрлено напред, тежината на телото е рамномерно распоредена на двете нозе, колената слободно испружени, а погледот е насочен кон целта.

Гаѓање во движење може да биде од рака и ткн. со кратко застанување. Ставовите за гаѓањата во движење се сточки. Гаѓањето од рака се употребува при јуриш и при изненадувачки непријателски на мали далечини. При гаѓање од рака ПМ се држи со раката која не се гаѓа за дрвената облога, а со раката која се гаѓа за ракофатот т.е

вратот на кундакот притоа со лактот притиснувајќи ја ПМ за половината (бокот). Нишанењето во целта се врши врз основа на набљудување на падот на зрната. За гаѓање со кратки застанувања стрелецот го запира движењето на ногата спротивна од раката со која гаѓа и не

принесувајќи ја другата нога, ја донесува ПМ во **згибот** на рамето, така да линијата на нишанењето биде насочена кон целта.

Поизвршената стрелба, стрелецот повторно го започнува движењето. За гаѓање: “ловечки” без застанување, постапката е иста само што не се застанува.

За гаѓање во борба најпогоден е лежечкиот став. Овој став најмалку заморува, овозможува најдобра точност на гаѓањето, го штити од дејството на непријателскиот оган и го олеснува пронаоѓањето и изработувањето на заклонот.

со ПМ исто мож даси обие обри резултати и со став зад заклон или во заклон .. како сто прикажно во (сл.4а) и во (л.4б)

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е ПМ М72 7,62мм со сите нејзини делови.

СТАНДАРД:

Извршете заземање на одредени начини (ставови) за гаѓање со ПМ М72 7,62мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО ПМ М72 7,62мм

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
1.	Заземање на лежечки став со - ПМ М72 7,62мм Временска норма 2 секунди		
	Војникот е во движење со пушката во раце. Полната рамке се наоѓа во пушката. На команда „Легни-ГОТОВС” војникот постапува според теоретските одредби од задачата 3 – Начин на гаѓање со ПМ М72 7,62мм и по извршената работа известува “Готово”.		
2.	Заземање на клечечки став со ПМ М72 7,62мм - Временска норма 2 секунди		
	Војникот е во движење со пушката во раце. Полната рамке се наоѓа во пушката. На команда „Клекни-ГОТОВС” војникот постапува според теоретските одредби од задачата 3 – Начин на гаѓање со ПМ М72 7,62мм и по извршената работа известува “Готово”.		
3.	Заземање на стоечки став со ПМ М72 7,62мм Временска норма 2 секунди		
	Војникот е во движење со пушката во раце. Полната рамке се наоѓа во пушката. На команда „ГОТОВС” војникот постапува според теоретските одредби од задачата 3 – Начин на гаѓање со ПМ М72 7,62мм и по извршената работа известува “Готово”.		

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

4. ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО ПМ М72 7,62мм АБ2 И НАЧИН НА НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

АП при правилно ракување, чување и одржување е сигурно оружје и работи без застои. При долгата употреба, **абене** и кршење на деловите, нечистотија, неисправност на муницијата и невнимателното ракување, можат да се појават одредени неисправности кои предизвикуваат застои. За да се спречат таквите застои, потребно е:

- Старешините и војниците строго да се придржуваат кон правилата за ракување, расклопување, чистење, склопување и преглед на оружјето;
- Пред гаѓањето да се прегледат рамките и муницијата;
- Оружјето да не се полни со неисправна и нечиста муниција;
- Пред полнење муницијата да се пребрише со сува крпа;
- За време на гаѓањето оружјето внимателно да се чува и
- Кога ќе дојде до застој, да се почека 5 секунди, затвораот да се повлече во задна положба и да се продолжи гаѓањето. Доколку застојот се повтори, оружјето се празни, да се одреди причината за застојот и по можност да се одстрани. Ако застојот не може да се одстрани, оружјето се носи на мајстор пушкар во техничка работилница.

Табела 1 – Можни застои, причини на застои и начин на нивно одстранување

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
1) Затвораот не го внесува куршумот во цевката	-пружината на донесувачот на куршумот е скршена или заглавена, -донесувачот на куршумот е заглавен, -згуснато мазиво и нечистотија во внатрешноста на рамката ја оневозможуваат правилната функција на пружината и донесувачот, или -деформиран отвор на рамката.	-да се извади рамката и да се идентификува причината на застојот, истиот да се одстрани и да се продолжи со гаѓањето. Ако застојот се повтори да се замени рамката.
2) Куршумот испаѓа од рамката, се заглавува помеѓу затвораот и цевката или со врвот се боди во пресекот на цевката.	-свиткани, проширени или деформирани страни на рамката, -рамката не е до крај влезена во отворот на сандакот или не стои цврсто на истиот.	-затвораот да се повлече назад и да се продолжи со гаѓање. Ако застојот се повтори, рамката да се замени и да се продолжи гаѓањето.

Застој	Причина за застојот	Начин на одстранување
3) Затворабот не се забравува и не може да се изврши испалување на куршумот.	-деформиран куршум или нечисто лежиште за куршумот,	-затворабот да се повлече назад, да се исфрли куршумот и да се продолжи со гаѓање,
4) Испалувањето на куршумот не е извршено	-неисправен куршум, -нечисто лежиште на иглата, -скршена ударна игла, -ослабната или скршена ударна пружина, или -скршен ударач.	-Затворабот да се повлече назад и одстрани неисправниот куршум, и да се продолжи со гаѓањето Ако и понатаму нема испалување, оружјето да се испразни, да се утврди причината на застојот и да се интервенира во техничка работилница.
5)Затворабот по испалувањето останува во предна положба	-тромблонскиот нишан е во вертикална положба	-тромблонскиот нишан да се префрли во хоризонтална положба и да се продолжи со гаѓањето
6) Чаурата не е исфрлена, па следниот куршум удира во чаурата која е останата во лежиштето на куршумот.	-извлекувачот на чаурите е скршен, или -пружината на извлекувачот е ослабната или скршена	-затворабот да се повлече назад и да се задржи во задна положба, куршумот да се одстрани, а чаурата да се избие со шипка. Во техничка работилница да се замени извлекувачот или пружината на извлекувачот
7) Незначително поместување на чаурата и повторно враќање во лежиштето, при што доаѓа до заглавување.	-недоволна сила на повлекување на затворабот, така да чаурата не доаѓа до исфрлувачот, -голема празнина помеѓу клипот и гасната комора, -недоволно барутно полнење, -големо триење при движење на затворабот или отворот на гасната комора е запушен.	-оружјето да се испразни, ако чаурата е останата во лежиштето, да се избие со шипка и да се исчисти отворот на барутната комора и да се продолжи со гаѓање. Ако застојот се повтори, се интервенира во техничка работилница.
8) Чаурата се заглавила помеѓу челото на затворабот и сандакот, односно цевката	-причина на застојот исто како и под 7).	-затворабот да се повлече назад, да се исфрли заглавената чаура и да се продолжи со гаѓањето. Ако застојот се повтори, да се одстрани нечистотијата и гаѓањето да се продолжи или да се интервенира во техничка работилница.
9) Испукан е последниот куршум, меѓутоа затворабот не останува во задна положба, туку се враќа во предна положба.	-пружината на затворабот е ослабната или скршена, -задржувачот на затворабот е искривен или нечист, -донесувачот на куршуми е заглавен во рамката.	-оружјето да се однесе на поправка во техничка работилница, -рамката да се замени и да се продолжи со гаѓање.

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е **ПМ М72 7,62мм** со сите нејзини делови.

СТАНДАРД:

Извршете одстранување на одредени застои со **ПМ М72 7,62мм** со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО ПМ М72 7,62мм И НАЧИН НА
НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
16.	Затворабот не го внесува куршумот во цевката		
	-да се извади рамката и да се идентификува причината на застојот, истиот да се одстрани и да се продолжи со гаѓањето. Ако застојот се повтори да се замени рамката.		
17.	Куршумот испаѓа од рамката, се заглавува помеѓу затворабот и цевката или со врвот се боди во пресекоот на цевката.		
	-затворабот да се повлече назад и да се продолжи со гаѓање. Ако застојот се повтори, рамката да се замени и да се продолжи гаѓањето.		
18.	Затворабот не се забравува и не може да се изврши испалување на куршумот.		
	-затворабот да се повлече назад, да се исфрли куршумот и да се продолжи со гаѓање,		
19.	Испалувањето на куршумот не е извршено		
	-Затворабот да се повлече назад и одстрани неисправниот куршум, и да се продолжи со гаѓањето. Ако и понатаму нема испалување, оружјето да се испразни, да се утврди причината на застојот и да се интервенира во техничка работилница.		
20.	Затворабот по испалувањето останува во предна положба		
	тромблонскиот нишан да се префрли во хоризонтална положба и да се продолжи со гаѓањето		
21.	Чаурата не е исфрлена, па следниот куршум удира во чаурата која е останата во лежиштето на куршумот.		
	-затворабот да се повлече назад и да се задржи во задна положба, куршумот да се одстрани, а чаурата да се избие со шипка. Во техничка работилница да се замени извлекувачот или пружината на извлекувачот		

22.	Незначително поместување на чаурата и повторно враќање во лежиштето, при што доаѓа до заглавување.		
	-оружјето да се испразни, ако чаурата е останата во лежиштето, да се избие со шипка и да се исчисти отворот на барутната комора и да се продолжи со гаѓање. Ако застојот се повтори, се интервенира во техничка работилница.		
23.	Чаурата се заглавила помеѓу челото на затвораот и сандакот, односно цевката		
	-затвораот да се повлече назад, да се исфрли заглавената чаура и да се продолжи со гаѓањето. Ако застојот се повтори, да се одстрани нечистотијата и гаѓањето да се продолжи или да се интервенира во техничка работилница.		
24.	Испукан е последниот куршум, меѓутоа затвораот не останува во задна положба, туку се враќа во предна положба.		
	-оружјето да се однесе на поправка во техничка работилница, -рамката да се замени и да се продолжи со гаѓање.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

**ДОДАТОК:
ТАКТИЧКО-ТЕХНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ ЗА ПМ М72 7,62мм**

ПМ М72 7,62мм	
Модел	М72
Калибар	7,62x39мм
Тежина на ПМ без рамка	3,7 кг
Тежина на полна рамка (30 куршуми)	850г
Тежина на празна рамка за 30 куршуми	360г
Должина ПМ со дрвен кундак	1,125мм
Должина на нишанска линија	395мм
Тежина на боев куршум М67	17г
Тежина на зрното на боев куршум М67	8г
Теоретска брзина на гаѓање	600 куршуми
Борбена брзина на гаѓање	120к/мин
Брзина на гаѓање со ТКМ	3-4ткм/мин
Максимален домет на зрно М67 7,62мм(30 ⁰)	2300М
Почетна брзина на зрно М67 7,62мм	748м/сек
Маса на РАП со 4 полни рамки	4,415г
Барабан (добош)	75 куршуми
Основен борбен комплет	600 куршуми

7. ФРЛАЧИ НА ГРАНАТИ

7.1. РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ 90 ММ

1. НАМЕНА НА РРФ 90 мм (ОСА)

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Рачниот ракетен фрлач “Оса” 90 мм М 79 е неповлечно оружје кое се одликува со голема прецизност, точност, пробојност, едноставност при ракување како и негова мала тежина. Наменет е за уништување и онеспособување на сите видови оклопни возила на далечина до 350 м, исто така може успешно да се користи за уништување жива сила, утврдени објекти и бункери на далечина до 600 м.

За гаѓање со рачниот ракетен фрлач “Оса” се употребува кумулативна ракета 90 мм М 79 во контејнер.

Полнењето на Осата се прави така што контејнерот се забравува во задниот дел на цевката, кога се поставува електрична врска меѓу ракетата и механизмот за опалување. Ракетата се избацува од импулсот на моторот кој се наоѓа во ракетата.

При гаѓањето со Оса, поради млазот на барутните гасови што се ослободуваат и излегуваат од задниот дел од цевката, треба да се води сметка за мерките за безбедност. Затоа оружјето брзо се открива, и е потребно предвидени 2 до 3 резервни заклони кои при гаѓањето треба да се менуваат.

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Да се објасни намената на РРФ 90 мм со опфаќање на долу наведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување:

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување.

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАМЕНА НА РРФ 90мм

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (п)	не поминал (нп)
1.	Намена на РРФ 90 мм (-да се објасни намената на ррф90мм)		
2.	Видови на муниција (-наброј какви видови муниција користи)		
3.	Најдобри резултати (-на кој далечини постигнува најдобри резултати и при гаѓање на кои цели)		
4.	Резервни заклони (-колку резервни заклони треба да има и зашто)		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начини на оценување:

1. Оценетого војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
2. Оценетого војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет
3. Ако војникот не исполнил одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

2.ГЛАВНИ ДЕЛОВИ И ОПИС НА РРФ 90мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Комплетот на оружјето го сочинуваат:рачен ракетен фрлач,кумулятивна ракета во контејнер,резервни делови, алат и прибор.

Рачниот ракетен фрлач ги има следните главни делови:лансирна цевка,ослонувач за рамено,нишани,механизам за опалување,ракохват и преден и заден поклопец.

1.Лансирна цевка

Лансирната цевка ги обединува сите делови од РРФ 90 мм и истата и дава правец на движење на ракетата за време на согорувањето на погонското гориво.

На цевката се забравени :шината за ослонувачот за раменото,прстени за држачот на ременот,носач за оптичкиот нишан,постолја за механички нишан како и носач за ракохватот.

2.Потпирач за рамено

Потпирачот за раменото наменет е за време на гаѓањето полесно да се ракува со РРФ 90 мм .

Потпирачот се состои од :рам,гумена облога,утврдувач и подесувачи на висината на утврдувачот.

3.Нишани

Механичкиот нишан наменет е за непосредно нишанење на неподвижни и подвижни цели.

Најдобри резултати со механичкиот нишан се постигнуваат на далечина до 350 метри и се состои од преде и заден механички нишан.

Оптички нишан наменет е за прецизно непосредно гаѓање на далечини до 600 метри.Оптичкиот нишан се состои од : тело,оптички систем и гумени школки.

4.Механизам за опалување

Наменет е да послужи како генератор кој ќе произведе електрична енергија за активирање на ракетниот мотор.

Механизмот за опалување е составен од следните делови: тело, генератор, оборач, утврдувач, кочница, браник и корица.

5. Ракохват

Ракохватот служи да му помогне на нишанџијата полесно усмерување на оружјето кон целта. Се состои од следните делови: тело со утврдувач, опруга и чаура.

6. Поклопци

Наменети се да ја затворат цевката како и да спречат влегување на прлјавштини во внатрешноста на цевката.

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Да се набројат и објаснат главните делови на РРФ90 мм со опфаќање на долу наведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување:

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување.

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА БОРБЕНИ ОСОБИНИ

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (п)	не поминал (нп)
1.	Да се набројат главните делови на РРФ 90 мм (-со практично покажување)		
2.	Да се објаснат главните делови поединечно секој, од што е составен и зашто служи истиот)		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начини на оценување:

1. Оценетого војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
2. Оценетого војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет
3. Ако војникот не исполнил одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

3.РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА РРФ 90 мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ :

РРФ 90 мм се расклопува заради преглед , чистење и подмачкување на истиот.

За време на расклопувањето на војникот дозволено му е да од лансирната цевка го одвои оптичкиот нишан,пслонувачот за рамено,механизмот за опалување,ракохватот и поклопците.

За време на расклопувањето и склопувањето забрането е да се употребува било каква сила за одвојување на деловите или нивно прицврстување за лансерот.

Расклопувањето на РРФ 90 мм се врши по следниот редослед:

- 1.Одвојување на оптичкиот нишан

_РРФ се поставува на десната страна со палецот и кажипрстот од десната рака се фача ексцентричната осовина а со левата рака се држи оптичкиот нишан , се повлекува полугата на ексцентричната осовина надолу и се влече наназад каде што се одвојува и оптичкиот нишан.

- 2.Одвојување на ослонувачот за раменото

Со раката од левата рака се држи лансерот и се придржува со прстите од десната рака а со палецот се врши притисок на утврдувачот кој го ослободува ослонувачот.

3. Одвојување на механизмот за опалување

Со шаката од левата рака се придржува цевката помеѓу ракохватот и нишанот, со прстите од десната рака се зафаќаат кориците одмеханизмот а со палецот се притиска копчето со што се одвојува механизмот.

4. Одвојување на ракохватот

Со шаката од левата рака се придржува цевката а со прстите од десната рака се префача нарецканиот дел и со притискање на палецот на утврдувачор се повлекува наназадсе додека ракохватот не излезе комплетно.

-СКЛОПУВАЊЕТО НА РРФ 90 мм СЕ ВРШИ ПО ОБРАТЕН РЕДОСЛЕД

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Да се објаснат начинот на расклопување и склопување на РРФ 90 мм со опфаќање на долу наведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување:

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување.

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА РАСКЛОПУВАЊЕ И СКЛОПУВАЊЕ НА РРФ 90 мм

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
1.	Расклопување на РРФ90 мм (расклопувањето се врши постапно со објаснување)		
2.	Склопување на РРФ90 мм (склопувањето се врши постапно почекори со објаснување)		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начини на оценување:

4. Оценетого војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
5. Оценетого војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет
6. Ако војникот не исполнил одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

4.БОРБЕНИ ОСОБИНИ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ :

Брзина на гаѓање со рачниот ракетен фрлач “Оса” е 4 ракети во минута. Почетна брзина на ракетата е 250 м / с. Нишанска далечина е 600 м, а краен домет на ракетата е 1960 м. Послугата на орудието е нишанција и помошник нишанција. При удар ракетата може да пробива челик од 400 мм.

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Да се објаснат теоретските одредби на РРФ 90 мм со опфаќање на долу наведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување:

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување.

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА БОРБЕНИ ОСОБИНИ

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (п)	не поминал (нп)
1.	Брзина на гаѓање		
2.	Нишанска далечина		
3.	Краен домет		
4.	Колку е пробојната способност на ракетата М79 мм		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начини на оценување:

7. Оценетого војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
8. Оценетого војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет

9. Ако војникот не исполнил одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

5. НАЧИНИ НА ГАЃАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Гаѓањето со рачниот ракетен фрлач Оса ги опфаќа следните постапки : припрема за гаѓање (завземање на став за гаѓање ; посматрање на боиштето ; избор и покажување на целта ; одредување на нишанот и нишанската точка, метеоролошките услови како фактор при гаѓање), прекин на огнот и извршување на гаѓањето.

Гаѓањето со рачниот ракетен фрлач Оса може да се изврши од сите ставови за гаѓањето : **лежечки, седечки, клечечки и стоечки со наслон и од рака.**

Рачниот ракетен фрлач Оса се полни на команда “ **ГОТОВС**” или самостојно. Исто така ако е потребно може да се каже и став за гаѓање, на пример ; “ **Клекни - ГОТОВС**”. Команда “ **ГОТОВС**” означува стоечки став за гаѓањето, а може да се издаде и во случајот кога послужителот претходно имал земено став за гаѓање, па следи само полнење на оружјето.

Командата за гаѓање содржи : полсугата која гаѓа, целта, број на ракети, нишан. Ако во командата не се нагласи бројот на ракетите се испалува само една ракета.

Нишанцијата отвара оган по команда или самостојно. За отварање на оган се командува, на пример : “ **Прво одделеније, оријентир дрво, тенк, 3 , поместување 2 поделби во лево, во средина - ОГАН**”

Кога ситуацијата се убрзува за отварање на оган, командирот на одделеније командува ; “ **Тенкови десно - УНИШТИ**”. На ова команда нишанцијата сам ги одредува елементите за гаѓање и врши гаѓање до уништување на целта.

Ако некој дел од командите што ги дава командирот не се точни или треба да ги менува, командува само за тој дел од командата. На пример : “ **Остав нишан 3 - нишан 2**”.

За прекин на огнот се командува : “**ПРЕКИНИ**”, а за прекинување со гаѓањето се командува : “ **Прекини - ИСПРАЗНИ**”.

СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ

Лежечки став

На команда : “ **Легни - ГОТОВС**”, нишанцијата ја зема орудието пред себе и го вади предниот поклопец од лансирната цевка, ја фаќа оружјето со десната рака, се свртува полудесно, исчекорува получекот на напред, се спушта на лево колено и потиснувајќи ја цевката од бутината на десната нога напред и надолу. Потоа се потпира со лактот од левата рака и лежи на лев бок. Во таа позиција ја фаќа оружјето со левата рака за ракофатот, а со десната за механизмот за опалување, се стабилизира и ја донесува оружјето. преку рамената. Лактот од десната рака цврсто се наведнува на земјата, а левата нога се свитка на колено и стегни напред. Во ова положба нишанцијата, ако е потребно ја подесува положбата на ракофатот, потпирање за рамо и потпирање за подесување на висината. После наместување на деловите на оружјето, ја држи во хоризонтална положба и го укочува механизмот за опалување. Ако нишанцијата носи ракета во контејнерот, пред завземање на ставот, се наоѓа кај десната нога.

Помошник на нишанцијата истовремено ги вади ракетите од контејнерот од десната страна и ја става оружјето на плеќи (гради). После симнување на оружјето , се свртува полулево и завзема лежечки став за гаѓање према правилото за гаѓање за Автоамтска Пушка 7, 62 мм м 70.

По што нишанцијата има закочено рачниот ракетен фрлач, помошникот на нишанцијата ја одложува пушката во негова десна страна, ја симнува задниот поклопец од цевката, го зема контејнерот со ракети и ја забравува ракетата, после забравувањето го известува нишанцијата гласно “Готово”, или благо го додирнува со рака за рамо, ја зема пушката и

завзема став “ Готовс”. Телото на помошникот на нишанцијата во однос на правецот на гаѓање мора да биде исто како и нишанцијата.

Седечки став

На команда: “ **Седи - ГОТОВС** “, нишанцијата, ја извлекува оружјето пред себе, го симнува предниот поклопец од цевката. После тоа ја укрстува десната потколеница на лево и седнува така што стапалото од десната нога да биде повлечена помеѓу бутината и потколеницата на левата нога, ја фаѓа оружјето со левата рака за ракофатот, а со десната механизмот за опалување, ја донесува оружјето во згиб на рамо, се потпира со лакот од левата рака на левото колено. Во овој став нишанцијата може да го подесува ракофатот и потпирачот за рамо, закочи оружјето и да ја држи во хоризонтална положба.

Помошник на нишанцијата ги одложува ракетите во контејнерот во десна страна, се свртува полулево, исчекорува со десната нога и клекнува на лево колено, ја симнува пушката и ја одложува во негова десна страна, го симнува задниот поклопец од цевката, го зема контејнерот и ги симнува задниот и предниот поклопец од контејнерот. Забравува и го известува нишанцијата исто како и во лежечки став, ја зема пушката и завзема седечки став според правилото за гаѓање за Автоматска пушка 7, 62 мм.

Клечечки став

На команда : “ **Клекни - ГОТОВС**”, нишанцијата ја донесува Осата пред себе и го вади предниот поклопец од цевката, со левата нога исчекорува еден чекор напред, клекнува на десно колено и седнува на пета од десната нога. Истовремено со левата рака го фаќа ракофатот а со десната рака механизмот за опалување и ја донесува Осата во згиб на рамо. После подесување на потпирачот за рамо и ракофатот закочува и држи во хоризонтална положба.

Помошникот на нишанцијата на таа команда ги одложува ракетите во контејнерот во десна страна, клекнува и ја одложува пушката, го симнува задниот поклопец од цевката, го зема контејнерот и ги симнува задниот и предниот поклопец од контејнерот. Забравува и го известува нишанцијата, ја зема пушката и завзема став клечечки според правилото за гаѓање.

Сточечки став

На команда : “**ГОТОВС**”, нишанцијата завзема став за гаѓање вршејќи ги следните постапки : се свртува полудесно и исчекорува пола чекор со левата нога во правец на левото рамо, во истовреме со десната рака ја фаќа Осата и го вади предниот поклопец од цевката, со левата рака го фаќа ракофатот а со десната механизмот за опалување и го донесува оружјето во згиб на рамо. Во овој став, нишанцијата подесува ракофатот и потпирачот за на рамо, го закочува оружјето и го гржи во хоризонтална положба.

Помошникот на нишанцијата се свртува полулево, одложува ракетата во контејнерот покрај десната нога, го симнува задниот поклопец од лансирната цевка, го зема контејнерот и го забравува, после тоа ја зема пушката и завзема стоечки став според правилото за гаѓање.

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД:

Да се објаснат ставовите за гаѓање со РРФ 90 мм, со опфаќање на долу наведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување:

-Одредете соодветно место,обезбедете МТС и услови за оценување.

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИНИ И СТАВОВИ ЗА ГАЃАЊЕ

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (п)	не поминал (нп)
1.	Начини на гаѓање		
2.	Ставови за гаѓање : - Стоечки став - Седечки став - Клечечки став - Лежечки став		
3.	- Да се објаснат сите ставови поединечно почнувајќи од :стоечки,седечки,лежечки став. потоа практично да се покажат ставовите поединечно секој.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начини на оценување:

1. Оценетото војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
2. Оценетото војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет
3. Ако војникот не исполни одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

6. МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ ГАЃАЊЕТО

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Поради тоа што од задниот отвор на цевката од контејнерот излегуваат вжештени гасови под голем притисок и брзина се препорачува во зона од 30 м позади цевката на нема запаливи материи, предмети, луѓе.

При гаѓањето да се применуваат следните мерки на сигурност :

- за време на гаѓањето од лежечки став, нишанцијата и помошникот се поставуваат кон орудието во агол од 45 степени во правец на гаѓањето
- за време на гаѓањето мора да се заштитат ушите со антифони кои се наоѓат со приборот
- за време на полнењето и отстранувањето на застоите, механизмот за опалување мора да биде закочен
- за време на обука како опасна зона се смета рпостор позади оружјето 50 метра
- во текот на гаѓањето секогаш да се проверува чистотата на цевката
- пред секое гаѓање задолжително да се изврши ретификација на оптичкиот нишан и да се провери струјното коло
- забрането е да се врши гаѓање од затворена просторија во случај кога позади оружјето се наоѓа препрека до 5 метра
- забрането е за време на полнењето да се фаќа задниот пресек на цевката од контејнерот и да се притиска напред
- **ракетата која нема да експлодира на целта, не се чепка, се повикува стручно лице-Пиротехничар**

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ 90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД :

Да се објаснат мерките на безбедност при гаѓање со РРФ 90 мм, опфаќајќи ги сите чекори на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ :

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА -МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ ГАЃАЊЕТО-

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (п)	не поминал (нп)
1.	Која е безбедносната зона за гаѓање со РРФ 90 мм		
2.	Наброј ги безбедносните мерки при гаѓање со РРФ 90 мм		
3.	Постапки при не експлодирана ракета 90 мм		
4.	Кој е аголот кој го заземаат помошникот иницијалите при гаѓање од лежечка положба		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ

1. Оценетото војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
2. Оценетото војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет
3. Ако војникот не исполни одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

7. ЗАСТОЈ И НЕГОВО ОСТРАНУВАЊЕ

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

Рачниот ракетен фрлач е едноставно оружје за употреба, т.е. неисправности во текот на употребата ретко се дешаваат.

За време на долга работа поради кршење на делови, поради нечистота на рачниот ракетен фрлач, поради неисправноста на контејнерот или ракетата може да дојде до застој на оружјето.

За да се спречи застојот неопходно е :

- Правилно одржување и ракување со оружјето
- пред употреба да се изврши проверка на струјното коло на генераторот како и проверка на контејнерот со ракетата

Кога и според превземените мерки дојде до застој, нишанцијата уште еднаш ја нишани целта и го повторува окинувањето, ако и тогаш не дојде до окинување постапката е следна :

- Не се поместува цевката и со глас “ЗАСТОЈ” се известува раководителот на гаѓањето.

Раководителот на гаѓањето командува со глас “Отклони го Застојот”, тогаш помошникот нишанција пажливо проверува дали контејнерот е забравен. Ако се воочи дека грешката е во контејнерот помошникот нишанција поново го забравува контејнерот и известува “ГОТОВО”.

Ако се воочи дека контејнерот е правилно забравен а и тогаш има застој, помошникот нишанција пажливо го вади контејнерот и го проверува струјното коло како и механизмот за опалување. Ако механизмот за опалување е исправен треба да се исчистат контактните плочи.

Неисправното оружје веднаш го прекинува гаѓањето.

УСЛОВ :

На полигон за обука со комплетна опрема за тактичка обука даден ви е РРФ 90 мм со сите негови делови.

СТАНДАРД :

Објаснете ја намената, борбените особини, начинот на гаѓање, застојот и неговото отстранување, опфаќајќи ги сите чекори на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ :

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ЗАСТОЈ И НЕГОВО ОСТРАНУВАЊЕ

Р.бр	Чекори на оценување	поминал (п)	не поминал (нп)
1.	Начини на кој доаѓа до застој		
2.	Видови на застој кај РРФ90мм		
3.	Да се објасни постапката за отстранување на застојот кај РРФ90мм		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ

4. Оценетото војникот со П (поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето.
5. Оценетото војникот со НП (не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет
6. Ако војникот не исполнил одреден чекор, објанете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот

7.2. РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ 64мм М80

Намена и борбени особини

Рачниот ракетен фрлач 64 мм М80 е индивидуално противоклопно средство за еднократна употреба кое се одликува со голема прецизност и пробојност. По тежина е лесен, сигурен е и едноставен за ракување.

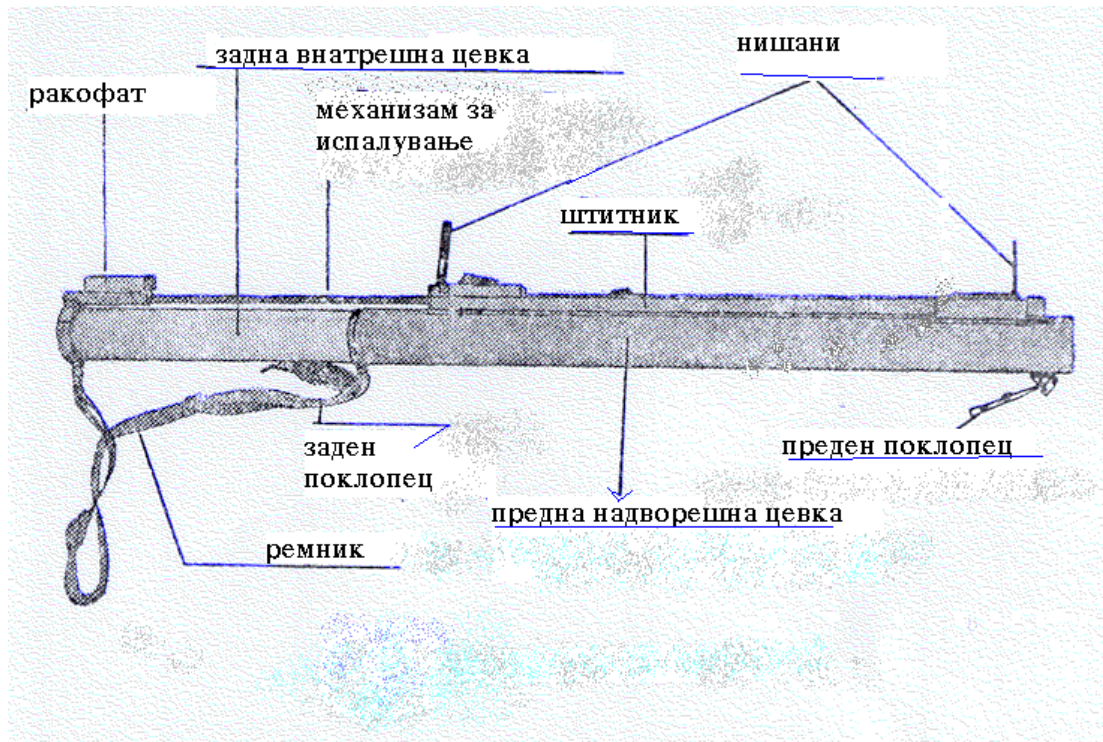
ИЗГЛЕД НА РАЧЕН РАКЕТЕН ФРЛАЧ
М80 64мм

Наменет е за уништување и онеспособување на сите видови на оклопни и други борбени возила на далечина до 300 м. Може успешно да се користи и за уништување на жива сила во лесно и средно утврдени бункери на далечина до 400 м.

Насочувањето на лансерот при гаѓање се врши со помош на механички нишан кој автоматски се исправа при преоѓање на средството од маршевска во борбена положба. За гаѓање користи кумулативна ракета М80, чија запалка сигурно делува под агол од 25° и поголем. Рачниот ракетен фрлач го опслужува еден војник. Тој се состои од лансер и ракета со вкупна маса од 3,18 кг.

Главни делови на РРФ

- Предна надворешна цевка
- Задна внатрешна цевка
- Преден нишан
- Заден нишан
- Механизам за опалување
- Кочница
- Ракофат
- Штитник
- Преден и заден поклопец
- Ремен

Предна надворешна цевка :

Со неа се дава правец на ракетата при опалувањето, и преставува заштитник на ракетата, кога фрлачот е во маршевска положба.

На горниот дел се сместени предниот и задниот нишан, механизмот за опалување и кочницата.

На предниот и задниот дел се наогат капаци на цевката кој се затворат кога ррф е во маршевска положба.

Задна внатрешна цевка

Цевка која се извлекува од предната надворешна цевка

Во неа е сместена кумулативната ракета, и се врши и опалувањето на ракетата

На горниот дел е сместен ракофатот кој служи за извлекување на внатрешната цевка од надворешната цевка, преку кој се провлекува кабелот кој го пренесува електричниот импулс до ракетата потребен за опалување на истата.

Задна внатрешна цевка

Цевка која се извлекува од предната надворешна цевка

Во неа е сместена кумулативната ракета, и се врши опалувањето на ракетата.

На горниот дел е сместен ракофатот кој служи за извлекување на внатрешната цевка од надворешната цевка, преку кој се провлекува кабелот кој го пренесува електричниот импулс до ракетата потребен за опалување на истата.

Мерки за безбедност за време на гаѓање

Од причини што на задниот отвор излегуваат загреани гасови под голема брзина и притисок, за време на гаѓањето со фрлачот мора да се ракува внимателно, за да се спречат несреќните случаи и да се избегне материјалната штета. Зоната на дејството на загреаните барутни гасови се простира зад лансерот до 30 м. Зоната е ограничена со вертикални рамнини кои започнуваат од задниот пресек на лансерот и со оската на каналот на цевката зафаќаат агол од 45°.

При употреба на РРФ треба да се запазат следните мерки за безбедност:

Забрането е:

- да се гаѓа од затворена просторија и кога зад средството постои пречка поблиска од 2 м;
- ракување со РРФ на лицата кои не се оспособени со школски и вежбовни средства и кои не се запознаени со мерките за безбедност; вадење на ракетата од лансерот; гаѓање со неисправно средство;
- предниот пресек на лансерот да се потпира на потпирач (растојанието од нивото на земјата до предниот пресек на лансерот мора да биде најмалку 20 цм поради отворањето на крилцата на ракетата);
- за обука да се користи боев РРФ; да се удира средството по цврсти предмети; да се фрла или потопува во вода;
- во мир да се гаѓа надвор од заклон;
- враќање на средството од борбена во маршевска положба пред да се закочи;
- превоз на РРФ во неоригинални сандаци;

При гаѓање треба да се запази:

-при гаѓањето во лежечка положба стрелецот мора да легне под агол од 45° во однос на правецот на гаѓањето;

-зад средството на далечина од 30 м не смее да има луѓе, експлозивни и запаливи материи;

-пред гаѓањето стрелецот мора да ги заштити ушите со антифони;

-средството од маршевска во борбена положба треба да се постави непосредно пред истрелување на ракетата;

-кога се гаѓа на земјиште со вегетација мора да се обезбеди ракетата на својата патека да не удри во пречка која би предизвикала предвремена експлозија или скршнување од патеката;

-пред секое гаѓање потребно е да се прегледаат средствата и да се издвојат неисправните.

Во мир опасната зона зад и странично од средството е 50 м. На гаѓањето ракувачот на гаѓање, стрелецот и останатите органи на стрелиштето мораат да бидат во заклон.

Гаѓање со рачен ракетен фрлач

Од рачниот ракетен фрлач може да се гаѓа во сите ставови: лежечки, седечки, клечечки и стоечки со потпор или од рака.

Поставувањето на РРФ од маршевска во борбена положба се изведува на командата : **“ГОТОВ”** (воедно команда за стоечки став) или самостојно. За останатите ставови се нагласува: **“Легни (седни, клекни) – ГОТОВ”**.

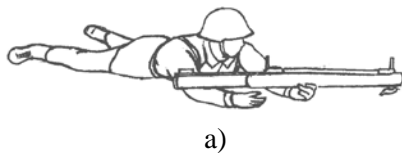
Командата за гаѓање се издава на следниот начин: **Лево тенк, 200, една фигура лево - ОГАН**. Ако во командата не се нагласи поименично стрелецот тогаш гаѓаат сите стрелци вооружени со РРФ. Отворањето на оган освен по команда може да биде и самостојно.

За прекин на огнот се командува: **Прекини - ВО МАРШЕВСКА ПОЛОЖБА**

Ставови за гаѓање со рачен ракетен фрлач

На следниве слики се прикажани

- лежечки став за гаѓање со РРФ
- седечки став,
- клечечки став за гаѓање.
- Стоечки став за гаѓање
- клечечки став за гаѓање со потпор.

a)

88

b)

Кумулативна ракета М80

Ррф користи кумулативна ракета М80, која се активира на удар под агол не помал од 25о , може да се користи во температурен опсег од -300С до+500С.

Масата на фрлачот во борбена и маршавска положба е 3,18 кг, секој добро извежбан војник треба од маршевска во борбена положба да го донесе фрлачот за време од 15s.

Ррф М80 64мм, претставува спој на : ЛАНСЕР и РАКЕТА

7.3. АВТОМАТСКИ ФРЛАЧ НА ГРАНАТИ (АФГ 30 мм “ЖАБА”)

ВОВЕД

Оружје со голема ефикасност које представува голем чекор напред во оваа област, остварувајќи нови можности за нови тактики и стратешки планови на воените единици.

Модерниот систем и едноставната конструкција на оваа оружје овозможува гаѓање на големи далечини и во различни теренски и климатски услови, со голем радиус на убиствено дејство.

1. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА АФГ 30мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ:

АФГ 30мм е орудие на пешадијата наменето за уништување на жива сила, откриена и прикриена како и за уништување на лесно оклопени и неоклопени возила (борбени и неборбени).

Комплетот АФГ - 30 мм содржи:

- фрлач на гранати 30 мм М93
- постамент
- нишанска направа НСБГ - 1
- муницииски кутии
- реденик од 30 членжиња
- прибор

Најдобри резултати за уништување на жива сила постигнува на далечина до 1300м, а за возила до 1000м. Максимален домет му е 1700м.

Стрелбата од АФГ-30 може да биде автоматска (селективна).

Борбрната брзина на гаѓање е од 65 до 70 гранати, теоретската минимална од 50 до 120 и максимална од 350 до 400 гранати.

Почетна брзина е 186 м/с.

Аголот на хоризонтално дејство без поместување е 30 , а со поместување 360 степени.

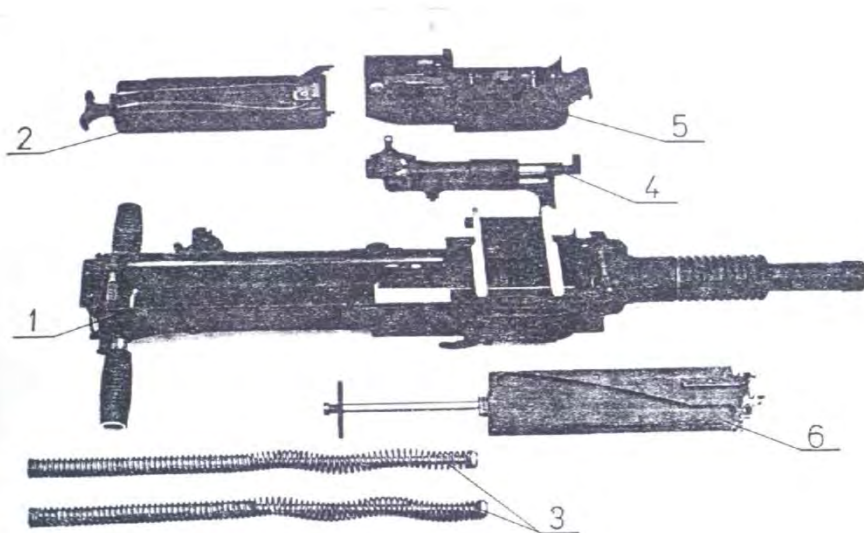
Вертикално поле на дејство од -5 до +70 степени.

АФГ-30 се полни со реденик од 29 гранати од барабан.

АФГ-30 го опслижуваат ___ послужители.

АФГ-30 ги има следните главни делови:

1. сандак
2. механизам за запнување
3. повратни пружини на затварачот
4. механизам за испалување
5. воведник
6. затварач
7. нишанска направа
8. постамент
9. барабан
10. прибор
11. полначна реденици

ГЛАВНИ ДЕЛОВИ НА АФГ 30мм

1. Сандак
2. Механизам за запнување
3. Повратни пружини на затварачот
4. Механизам за испалување
5. Воведник
6. Затварач

-Сандак (1) служи за сместување на основните делови и елементи на автоматиката и за водење на затварачот при негово движење.

-Затворач(6) е наменет за затворање на цевката при испалување, исфрлање на чаурата, донесување на нова граната и ударачот во запната положба и реденикот. **-Воведникот(5)** е правилно воведување на гранати.

-Механизмот за запнување(2) е поставување на затворачот во – за дејство.

-Повратен механизам(пружина)(3) е обезбеди автоматска работа на (доведување на затворачот во положба).

-Механизам за испалување(4) е обезбеди испалување на

-Нишанска направа(7) е непосредно, полупосредно и нишанење.

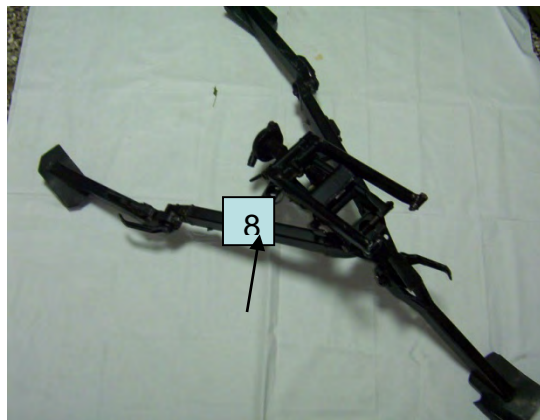
-Постамент(8) е наменет за стабилизација на фрлачот за

-Барабан(9) е наменет во него да реденикот со гранати

-Прибор(10) е наменет за подмачкување, расклопување, носење на оружјето.

-Полнач на реденици(11) е нижење на гранатите на реденикот. Се состои од полнење, рачка и стегач.

Полначот на реденици се пакува, оригинален дрвен сандук.

поставување на поместување на наменет за реденикот со

наменет за задна положба

наменет да АФГ предна

наменет да гранатата. наменета за посредно

поставување и дејство. се смести

чистење, склопување и

наменет за

механизам за

носи и чува во

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА АФГ-30 М-93

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е афг 30 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете ги намената и борбените особини кои се пропишани во долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

Ред.бр.	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини на АФГ-30		
2.	Намена на сандукот		
3.	Намена на механизмот за запнување		
4.	Намена на повратните пружини на затворачот		
5.	Намена на механизам за испалување		
6.	Намена на воведник		
7.	Намена на затворач		
8.	Намена на нишанската направа		
9.	Намена на постамент		
10.	Намена на приборот		
11.	Намена на барабанот		
12.	Намена на полначот на реденици		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		(П или НП)	

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

2. ОДРЖУВАЊЕ НА АФГ-30 М-93

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕБИ

АФГ-30 секогаш мора да биде исправен и спремен за дејство па затоа послугата е должна да го чува, чисти и одржува, со него претпазливо да работи и секојдневно да го прегледува. Во касарна АФГ-30 се чува во футрола (при што мора да биде празен). Основното одржување има за цел АФГ-30 и гранатите за него по употреба и во магацин да бидат цело време исправни. Основното одржување опфаќа дневни прегледи и периодични (неделни) прегледи.

Дневниот преглед опфаќа преглед на исправноста и комплетноста на АФГ-30 . Дневниот преглед опфаќа: преглед пред употреба, во текот на употребата и после употреба. Преглед пред и во текот на употребата се врши на склопен АФГ-30 , а поради преглед после употреба АФГ-30 се расклопува и се чисти.

РАСКЛОПУВАЊЕ НА АФГ-30 М-93

- Сите работи во врска со расклопувањето и склопувањето се работат на маса прилагодена за работа. При расклопување и склопување треба да внимава да не се оштетат деловите
- Расклопување (Непотполно):
 - Одвои го воведникот(сл.1),
 - Одвои го исфрлувачот на чаури од разводниот со помош на избивач (со потиснување на утврдувачот на исфрлувачот навнатре,
 - Постави го ракофатот (рачките) во хоризонтална положба(сл.3),
 - Одвои го утврдувачот на задната вратичка(сл.2) (сврти го за 180 стеоеени во правец на стрелките на часовникот),
 - Одвои го механизмот за запнување(сл.3),
 - Одвои го затворачот со повратни пружини и одвои ги пружините(сл.4) и (сл.4a),
 - Одвои го вертикалниот донесувач на гранати од затворачот(сл.5),
 - Одвои го лостот за чкрапање(сл.6),
 - Одвои го механизмот за чкрапање(сл.7) и (сл.7a)
 - Одвои го утврдувачот на цевката(сл.8).
 - Одвои ја цевката(сл.9)

оваа
се

ЛОСТ

Sl.4

Sl.4a

Sl.7

Sl.7a

Склопување:

Склопувањето се врши по обратен редослед од расклопувањето

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
РАСКЛОПУВАЊЕ ОДРЖУВАЊЕ НА АФГ-30 М-93**

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е афг 30 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете го расклопувањето и склопувањето со долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
РАСКЛОПУВАЊЕ ОДРЖУВАЊЕ НА АФГ-30 М-93**

Ред.бр.	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
	Расклопување на АФГ-30		
1.	Одвојување на воведникот.		

2.	Одвојување на исфрлувачот на чаури од разводниот лост.		
3.	Поставување на рачките		
4.	Одвојување на утврдувачот на задната вратичка.		
5.	Одвојување на механизмот за запнување.		
6.	Одвојување на затвораот со повратните пружини.		
7.	Одвојување на вертикалниот донесувачна гранати од затвораот.		
8.	Одвојување на лостот за чкрапање.		
9.	Одвојување на механизмот за чкрапање.		
10.	Одвојување на утврдувачот на цевката.		
11.	Одвојување на цевката		
	Преглед на расклопен АФГ-30		
1.	Кај цевката.		
2.	Кај воведникот.		
3.	Кај затвораот.		
4.	Кај механизмот за чкрапање.		
5.	Кај механизмот за запнување.		
	Расклопување и склопување на АФГ-30		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		(П или НП)	

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

3. НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО АФГ-30 М-93

Избор на огнена позиција

-Изборот на огнена позиција го врши командирот на вод или командирот на одделение

-При изборот на огнена позиција треба да се внимава на следните работи:

-При доаѓање на огнената позиција да се користат прикриени патеки,

-Да се има контакт од огнената позиција со командирот на вод или одделение кој се наоѓа на набљудувачница,

-Местото кое е избрано за огнена позиција треба да биде добро маскирано и заштитено од непријателско набљудување и дејство,

-Да има добра прегледност на зоната на дејство и да нема препреки и мртви зони во зоната.

- АФГ 30мм ја опслужуваат нишанција и помошник на нишанцијата

Должности на нишанцијата

-Заедно со помошникот го местата орудието на огнената позиција,

-Врши избор на цели или добива цели од КВ или КО,

-Ја мести нишанската справа,
 -Ја рамни либелата,
 -Зазема елементи за дејство по цели и изработува таблица за гаѓање за
 -Го известува КО или КВ за дејство,
 -Во случај на застој го отстранува
 -Во отсуство на КО или по бира цели за гаѓање,зазема елементи и целите.

избраните
 сите цели,
 готовност за

истиот,
 потреба сам
 дејствува по

рапот и

орудието на

-Должност на послужителот:
 -Помошникот ги носи постаментот, барабаните

-Заедно со нишанцијата го местат огнена позиција по потреба и на резервна,

-Ја подготвува муницијата (ги полни и подготвува редениците со гранати) и помага во полнењето и празнењето на орудието,

-Помага при отстранување на застои,

-Ја уредува заедно со нишанцијата огнената позиција.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИНИ НА ГАЃАЊЕ СО АФГ-30

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е афг 30 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете го должностите на послужителите со долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИНИ НА ГАЃАЊЕ СО АФГ-30

Ред.бр.	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
	Должности на нишанцијата		
1.	Местење на орудието на огнената позиција.		
2.	Врши избор на цели или добива цели од КВ или КО.		
3.	Ја мести нишанската справа		
4.	Ја рамни либелата		

5.	Завзема елементи за дејство по избраните цели и изработува таблица за гаѓање за сите цели.		
6.	Го известува КО или КВ за готовност за дејство		
7.	Во случај на застој го отстранува истиот		
8.	Во отсуство на КО или по потреба сам бира цели за гаѓање,завзема елементи и дејствува по целите.		
	Должност на помошникот		
1.	Помошникот ги носи постаментот, рапот и барабаните.		
2.	Заедно со нишанцијата го местат орудието на огнена позиција по потреба и на резервна.		
3.	Ја подготвува муницијата (ги полни и подготвува редениците со гранати) и помага во полнењето и празнењето на орудието.		
4.	Помага при отстранување на застои.		
5.	Ја уредува заедно со нишанцијата огнената позиција		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		(П или НП)	

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

4. ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО АФГ-30 М-93 И НАЧИН НА НИВНО ОТСТРАНУВАЊЕ

Вид на застој	Причина за застојот	Начин на отстранување на застојот
Недонесување на куршум во лежиштето, затварачот не е дојден во предна положба, куршумот е потиснат во задниот дел од цевката и не е извлечен од реденикот	1. Непотполно враќање на затварачот во задна положба 2.Недоволно или нагло запнување и отпуштање на рачката за запнување 3.Прекратко тргање на затварачот 4.Неправилно донесување на гранатата поради зголемен чекор на реденикот	Се отстранува куршумот и се вади заглавениот куршум
Граната не е донесена во лежиштето,затварачот е во предна положба, не настанало	1. Испаѓање на гранатата од членокот на реденикот	Отстранување на членокот на реденикот и повторно полнење на орудието

опалување, во лежиштето ја нема гранатата	2. Прекратко тргање на затварамот	
Затварамот е во предна положба, гранатата е во лежиштето, нема испалување на гранатата	1. Недоволен излез на ударната игла поради недоаѓање на затварамот во предна положба, нечисти делови на затварамот и повратниот механизам 2. Гранатата не е исправна	Да се извади гранатата од лежиштето и да се исчистат деловите или да се замени гранатата со исправна

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО АФГ-30 И НАЧИН НА НИВНО ОТСТРАНУВАЊЕ

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е афг 30 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете ги застоите и нивното отстранување кои се пропишани во долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО АФГ-30 И НАЧИН НА НИВНО ОТСТРАНУВАЊЕ

Ред.бр.	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
1.	Недонесување на куршум во лежиштето, затварамот не е дојден во предна положба, куршумот е потиснат во задниот дел од цевката и не е извлечен од реденикот		
	1. Непотполно враќање на затварамот во задна положба 2. Недоволно или нагло запнување и отпуштање на рачката за запнување 3. Прекратко тргање на затварамот 4. Неправилно донесување на гранатата поради зголемен чекор на реденикот		
2.	Граната не е донесена во лежиштето, затварамот е во предна положба, не настанало опалување, во лежиштето ја нема гранатата		
	1. Испаѓање на гранатата од членокот на реденикот		

	2.Прекратко тргање на затварачот <i>Отстранување на членокот од реденикот и повторно полнење</i>		
3.	Затварачот е во предна положба, гранатата е во лежиштето, нема испалување на гранатата		
	1.Недоволен излез на ударната игла поради недоаѓање на затварачот во предна положба,нечисти делови на затварачот и повратниот механизам 2.Гранатата не е исправна.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		(П или НП)	

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

5. МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ РАКУВАЊЕ СО АФГ 30мм М-93

Безбедноста при ракување со АФГ 30мм во голема мерка зависи од знаењата на послугата и од нејзиното придржување кон мерките на безбедност.

При ракување со орудието треба да се запазат следните мерки на безбедност:

1. дозволено е со орудието да ракува само обучена послуга која ја познава конструкцијата и мерките на безбедност;
2. пред секое ракување со со орудието истото претходно да се испразни;
3. пред и по завршување со ракување со орудието да се провери во цевката да не се наоѓа граната или некој стран предмет (крпа, згуснато масло и сл.);
4. при полнење, празнењето и отстранувањето на неисправностите пред цевка не смее да се наоѓа ж/с, пречки и МТС;
5. АФГ секогаш треба да биде закочен со кочницата за оган, а откочувањето да се врши само пред отварање на оган.

ЗАБРАНЕТО Е:

- Употреба на неисправни орудија и на муниција чија граната се клати чаурата, со кородирана запалка или иницијалана каписла, со пукнатина на чаурата и деформирана граната;
- Да се вршат работи кои не се во врска со гаѓањето при наполнет фрлач на гранати;
- Пренесување и поставување на постамент на наполнет фрлач;

- При полнење на редениците забрането е користење на чукчиња и други метални предмети кои не се предвидени со приборот за полнење;

При ракување со боеви гранати потребно е да се почитуваат следните мерки на безбедност:

- Да не се дозволува паѓање и удирање на гранатите посебно на запалката и иницијалната каписла;
- Да не се дозволува употреба на неисправни гранати;
- Гранатите да се транспортираат само во оригинални пакување.

ПРОПИШАНИТЕ МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ МОРА ДА СЕ ПОЧИТУВААТ ВО ПРОЦЕСОТ НА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА ОРУДИЕТО И ПРИ СИТЕ ПРЕГЛЕДИ И РАКУВАЊЕ СО ИСТИТЕ.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ РАКУВАЊЕ СО АФГ-30**

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е афг 30 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете го мерките на безбедност со долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

- Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;
- Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ НА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ РАКУВАЊЕ СО АФГ-30**

Ред.бр.	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
1.	дозволено е со орудието да ракува само обучена послуга која ја познава конструкцијата и мерките на безбедност		
2.	пред секое ракување со со орудието истото претходно да се испразни		
3.	пред и по завршување со ракување со орудието да се провери во цевката да не се наоѓа граната или некој стран предмет (крпа, згуснато масло и сл.)		

4.	при полнењо, празнењето и отстранувањето на неисправностите пред цевка не смее да се наоѓа ж/с, пречки и МТС		
5.	АФГ секогаш треба да биде закочен со кочницата за оган, а откочувањето да се врши само пред отварање на оган		
	Забрането е:		
1.	Употреба на неисправни орудија и на муниција чија граната се клати чаурата, со кородирана запалка или иницијалана каписла, со пукнатина на чаурата и деформирана гранат		
2.	Да се вршат работи кои не се во врска со гаѓањето при наполнет фрлач на гранати		
3.	Пренесување и поставување на постамент на наполнет фрлач.		
4.	При полнење на редениците забрането е користење на чукчиња и други метални предмети кои не се предвидени со приборот за полнење.		
	При ракување со боеви гранати потребно е да се почитуваат следните мерки на безбедност.		
1.	Да не се дозволува паѓање и удирање на гранатите посебно на запалката и иницијалната каписла.		
2.	Да не се дозволува употреба на неисправни гранати.		
3.	Гранатите да се транспортираат само во оригинални пакување.		
	ПРОПИШАНИТЕ МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ МОРА ДА СЕ ПОЧИТУВААТ ВО ПРОЦЕСОТ НА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА ОРУДИЕТО И ПРИ СИТЕ ПРЕГЛЕДИ И РАКУВАЊЕ СО ИСТИТЕ.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		(П или НП)	

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

7.4. РАЧЕН ФРЛА НА ГРАНАТИ (РФГ-6 кал 40мм)

1. ВОВЕД

Рачен фрлач на гранати рфг - 40 мм. е пешадиско оружје. Посебната конструкција на деловите овозможува многу мала сила на повлекување при испалување на гранитите, при добро држење и гаѓање.

Цевката и останатите делови на рфг се изработени од многу квалитетни материјали при што преку правилно користење и одржување овозможува сигурна и делотворна работа. Рфг користи граната со калибар 40 мм. Рфг работи на познатиот принцип на револвер.

2. НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА РФГ-6 40мм

2.1. ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

РФГ е наменет за уништување на: огнени средства, неоклопни воени средства, откриени групни и поединечни цели на непријателска жива сила, како и за подршка на стрелачко одделение. За гаѓање користи граната со калибар 40 мм. Во барабанот може да се вметнат 6 гранати, при што добро обучен стрелец може да гаѓа 12 гранати во минута. Максималниот домет на РФГ-6 е 425метри а најдобри резултати постигнува до 375 метри.

РФГ е опремен со оптички нишан со црвена точка.

2.2. технички податоци за рфг.

- вид на фрлачрачен
- калибар..... 40мм
- капацитет на барабанот 6 гранати
- должина на оружјето 777/566мм
- должина на цевка 299мм
- тежина на оружјето..... 5,6кг
- максимален домет 425м

- најдобри резултати до 375м
- оптички нишан(тип)армсон ОЕГ

2.3. технички податоци на гранитите

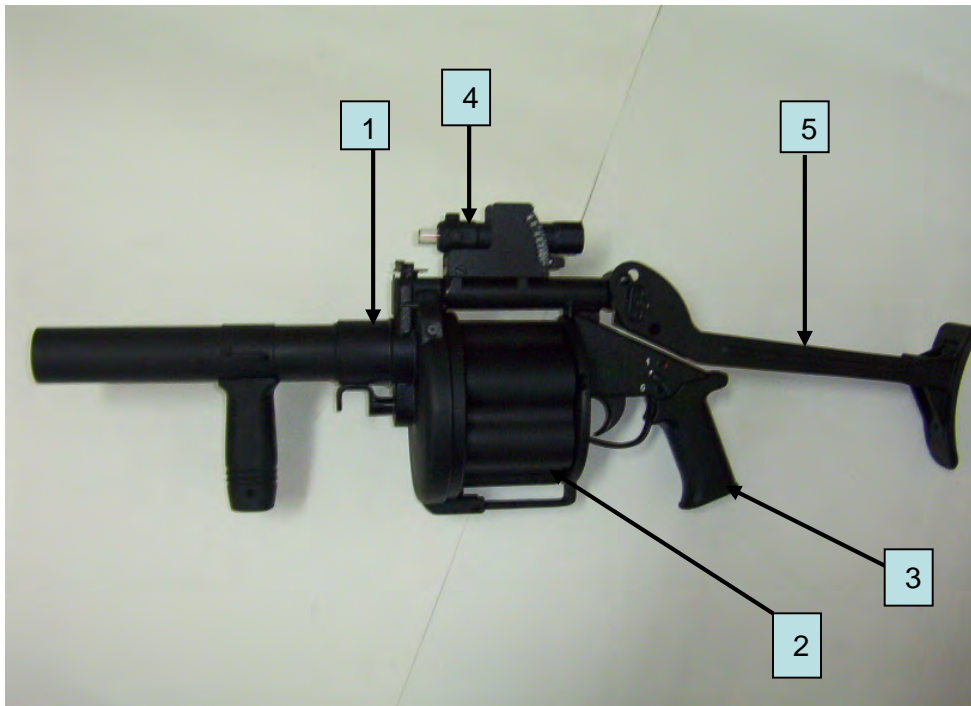
- калибар..... 40мм
- тежина на гранатата..... 0,23кг
- должина на гранатата 10,28см

- почетна брзина 76м/сек
- минимална задшка11-28м
- број на грнати во сандук102

РФГ-6 40 мм ги има следните главни делови:

2.4. Главни делови на РФГ се:

1. Преден носач со цевката,
2. Барабан,
3. Страничен носач со механизам чкрапање,
4. Комплет на оптички нишан и
5. Комплет на кундак.

2.4.1. Преден носач со цевка

Предниот носач има улога на носач на цевката и го заштитува барабанот од удари. Се состои од:

1. Цевка

2. Предна рачка

3. Носач

4. Механизам за позиционирање

Клип на гасниот
цилиндар

5.

Цевката е изработена од квалитетен челик и е ужлебена со 6 жлеба кои овозможуваат ротација на гранатата. На предниот носач цевката е навлечена и осигурена со попречни заптивки.

Предна рачка: монтирана е на цевката и служи за држење на фрлчката на гранати. Позицијата на предната рачка може да се менува.

Механизам за позиционирање: служи за сигурно правилно завртување на барабанот за 1 чекор и правилно позиционирање на барабанот со отворот на цевката.

Клипот на гасниот цилиндар служи за автоматско завртување и позиционирање на барабанот за наредната позиција.

2.4.2. Барабан комплет

Барабанот служи како носач на гранитите. Се состои од 6 лежишта за гранати. Барабанот се монтира на осовината на предниот носач на цевката и се обезбедува со навртка со навој (лев навој).

Барабанот се состои од следните делови:

Барабан со позициони

Запци;

Спирала за затегање и
завртување на барабанот;

Исфрлач на чаури;

Дел со навој;

Подполнка;

Спирала;

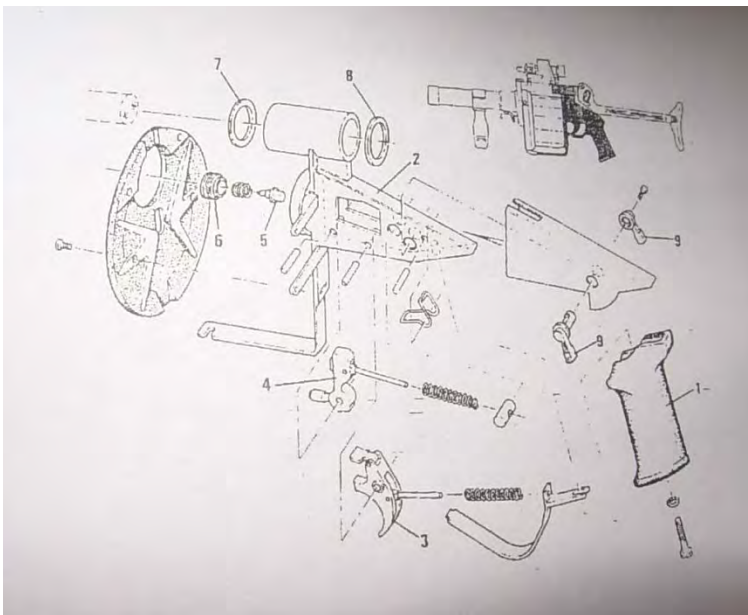
Рачка за исфрлање на
чаурите;

Преден заб за
позиционирање.

2.4.3. Страничен носач со механизам за чкрапање

Служи како носач на механизмот за чкрапање, и го заштитува од барутни гасови носачот на РФГ. Составен од следните делови:

Ракодржач (1)
 Носечки рам (2)
 Механизам за чкрапање (3) обезбедува функција на чкрапање и враќање на механизмот во почетна позиција.

Составен е од:

- чкрапало
- нос на чкрапалото
- спирала на окинувачот
- спирала на носот на окинувачот и осовина на окинувачот.

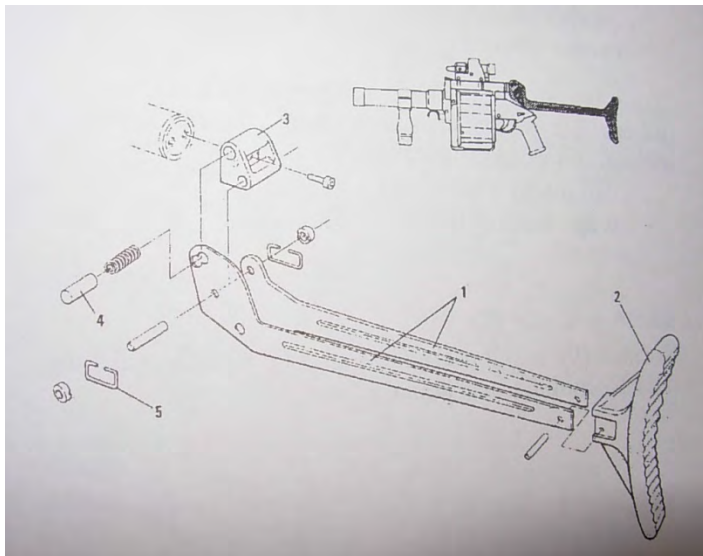
Склопот на ударачот (4) обезбедува запнување и сила на ударот на ударната игла. Склопот на ударачот се состои од:

- ударач
- осовина на ударачот и
- спирала на ударачот

Склопот на ударната игла (5) и (6) која обезбедува придвижување и функција на ударната игла спрема капислата на гранатата и враќање во почетна позиција. Овој склоп се состои од:

- ударна игла
- спирала на ударната игла и
- осигурач
- лизгачка подполнка (7) и (8).
- кочница (9) е склоп со кој се постигнува сигурни блокирање на работата на рачниот фрлач на граните.

2.4.4. Кундак

Комплет на кундакот овозможува наслон на рамото на стрелецот и нишанење во три положби во зависност од далечината на гаѓањето. Заедно со двата предни држачи обезбедува сигурно нишанење и испалување. За време на транспортот и носење на РФГ кундако може да се преклопи кон цевката и зацврсти. Преклопувањето се изведува со притискање на утврдувачот и потоа се движи дршката на кундакот. Во состав на кундакот спаѓа и ремен за носење.

Главни делови се:

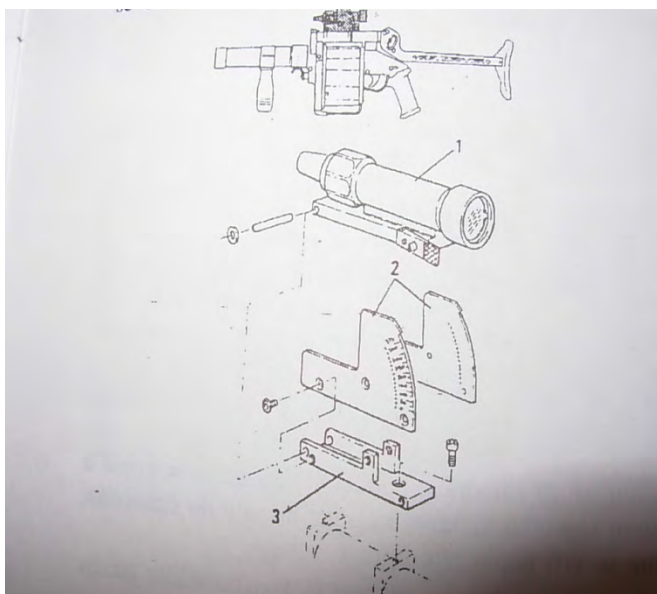
- рам на кундакот (1)
- наслон за рамо (2)
- носач на кундакот (3)
- клип за обезбедување (4) со спирала

-алка за ременик (5)

2.4.5. Комплет оптички нишан

За обезбедување на прецизно гагање, РФГ е опремен со оптички нишан кој во себе има црвена точка која и воедно и нишанска точка.

Комплетот на оптичкиот нишан се состои од:

- нишан (1)
- бочна страница (2) со бројчана скала за далечината
- долен неподвичен носач на нишанот (3)

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА РФГ-6 40мм

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е РФГ 40 мм.

СТАНДАРД:

Објаснете ги намената, борбените особини, глевните делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАМЕНА И БОРБЕНИ ОСОБИНИ НА РФГ-6 40мм.

Ред.бр.	Чекори на оценување	поминал (П)	не поминал (НП)
1.	Намена и борбени особини на РФГ-6		
2.	Намена на цевката		
3.	Намена на нишанот		
4.	Намена на клипот на гасниот цилиндар		
5.	Намена на барабанот		
6.	Намена на кундакот		
7.	Намена на механизмот за чкрапање		
8.	Намена на ракофатот		
9.	Опис на РФГ-6 40мм		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА		(П или НП)	

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

3. ОДРЖУВАЊЕ НА РФГ-6 40 мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

РФГ-6 секогаш мора да биде исправен и спремен за дејство па затоа војникот кој го должи е должен да го чува, чисти и одржува, со него претпазливо да работи и секојдневно да го прегледува. Во касарна РФГ-6 се чува во сандак (при што мора да биде празен). Основното одржување има за цел РФГ-6 и гранатите за него по употреба и во магацин да бидат цело време исправни. Основното одржување опфаќа дневни прегледи и периодични (неделни) прегледи.

Дневниот преглед опфаќа преглед на исправноста и комплетноста на РФГ-6. Дневниот преглед опфаќа: преглед пред употреба, во текот на употребата и после употреба. Преглед пред и во текот на употребата се врши на склопен РФГ-6, а поради преглед после употреба РФГ-6 се расклопува и се чисти.

РАСКЛОПУВАЊЕ НА РФГ-6 40мм

Расклопувањето на РФГ се врши заради чистење, преглед на оружјето и подмачкување. Расклопување претставува симнување на поедини делови и тоа;

Пред расклопување на РФГ-6 мора прво да се провери дали оружјето е празно.

- симнување на кундакот,
- симнување на страничниот носач со окинувачот,
- симнување на предната дршка,
- симнување на нишанот,
- симнување на заштитниот лим на предниот носач на цевката,

Расклопувањето на кундакот се врши на следниот начин:

- се одвртуваат со клуч двата штрафа кои го држат со задниот носач,
- ослободување на кундакот.

Расклопувањето на задниот носач со окинувачот:

- повлекување на полугата кон цевката,
- вртење на задниот носач под агол,
- извлекување на задниот носач со осовините на предниот носач.

Внимание Да се внимава на влошките-предна и задна.

Расклопувањето на предната рачка

- се одвртува со клуч винтот во дршката и се олабавува прстенот на цевката
- внимателно се вади од цевката прстенот на дршката.

Расклопувањето на нишанот:

Вадење на нишанот се врши **исклучиво** на следниот начин:

- се одвртува со клуч навртката на рабните страни,
- со лесен удар се избива предната кајла како би се ослободил горниот носач на оптичкиот нишан,
- се одвртуваат двата навртки кои го држат нишанот.

Вадење на заштитниот лим на предниот носачна цевката:

Вадењето се врши само со цел да се подмачка и да се изврши контрола.

Вадењето се врши на следниот начин:

- Се притиска опругата со прст према внатре,
- Со другата рака рачката со клипот за автоматско вртење се завртува за 90% во правец на скалките на часовникот,
- Извлечи ја рачката према горе,
- Извади го заштитниот лим со повлекување нагоре.

Понатамошно расклопување како на пр. механизмот за чкрапање, склопот на ударната игла и сл. е дозволено само во овластени работилници и стручни лица со соодветен алат за тоа. За време на расклопување не смее да се употреби сила. Склопувањето се врши по обратен редослед.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
РАСКЛОПУВАЊЕ (ОДРЖУВАЊЕ) НА РФГ-6 40мм.**

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е РФГ-6 40мм.

СТАНДАРД:

Извршете расклопување на РФГ-6 40мм според правилен редослед и расклопување (одржување) на сите негови делови со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
РАСКЛОПУВАЊЕ (ОДРЖУВАЊЕ) НА РФГ-6 40мм**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
4.	Расклопување на РФГ-6 40мм		
	- Проверка на РФГ-6 - Симнување на кундакот - Симнување на страничниот носач со окинувачот - Симнување на предната рачка - Симнување на нишанот - Симнување на заштитниот лим на предниот носач на цевката		
5.	Преглед на расклопено РФГ-6 40мм		
	- Кај цевката - Кај нишанот - Кај механизмот за чкрапнување - Кај кундакот - Кај приборот		
3.	Расклопување и склопување на РФГ-6 40мм		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

4. НАЧИНИ НА ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40мм

ТЕОРЕТСКИ ОДРЕДБИ

За да гаѓањето од РФГ-6 40мм. биде успешно, стрелецот мора првин да одреди кој начин на гаѓање ќе го користи т.е каков став за гаѓање ќе заземе.

Став за гаѓање со РФГ-6 40мм. се зазема по команда или самостојно. Од РФГ-6 40мм. се гаѓа од различни ставови и од било кои места од кои може да се види целта или дел од земјиштето на кое се очекува да се појави непријателот. При отварање на стрелба, стрелецот зазема став зависно од условите на земјиштето и од непријателскиот оган и тој став може да биде лежечки, стоечки, клечечки. Сите овие ставови може да бидат со наслон или без наслон.

При превезување со борбени и неборбени моторни возила, со пловни средства како и при движење со скии и во други специфични услови стрелецот зазема најпогоден став за отварање на стрелба водејќи сметка за личната сигурност и сигурноста на останатите војници во неговата близина.

Лежечки став се зазема на командата „Легни-ГОТОВС“. На таа команда војникот држејќи ја РФГ-6 40мм. во раце (со раката со која не се гаѓа за предната рачка, а со раката која се

гаѓа за ракофатот), се приземјува со двете нозе на колена, го зафрла целото тело напред првин потпирајќи се со дланката на потпирајќи се на лактот од доведува телото во лежечки напред, држејќи со раката со со раката која се гаѓа за се раширени, а коленото на малку свиткано, а погледот е е најпогоден кога телото а правецот на гаѓањето. Во таа па дишењето е полесно, а се прицврстување на кундакот

раката со која не се гаѓа , а потоа раката со која се гаѓа целосно го став. РФГ-6 40мм. се исфрлува која не се гаѓа за предната рачка, а ракофатот. Во лежечки став нозете десната/левата нога може да биде насочен кон целта. Лежечкиот став закосено под агол од 12^0 во однос на положба градниот кош не е стеснат, овозможува и подобро на рамето.

Клечечки став се

ГОТОВС“. На таа команда држејќи ја РФГ-6 со која не се гаѓа за предната рачка, а со раката ракофатот, војникот со левата/десната нога напред и брзо се спушта на десното/лево клечечки став стабилноста зависи пред се од распоред на точките на потпирање и тоа едната и коленото и прстите на другата нога. рамномерно треба да се распределат на сите три

зазема на командата „Клекни-40мм. со раката со која се гаѓа за исчекорува колено. Во правилниот стапалото на Тежината потпирни точки. „ГОТОВС“. На позиција исчекорува рамо. Истовремено напред држејќи рачка, а со раката стоечки став, телото е

Стоечки став се зазема на командата таа команда војникот го доведува телото до полудесно/полулево и со левата/десната нога половина чекор во правецот на левото/десното со свртувањето, РФГ-6 40мм. се исфрлува ја во раце (со раката со која не се гаѓа за предната која се гаѓа за ракофатот). РФГ-6 40мм. Во телото е малку исфрлено напред, тежината на рамномерно распоредена на двете нозе, колената слободно испружени, а погледот е насочен кон целта.

Нишанењето во целта се врши врз основа на набљудување на падот на гранатата.

За гаѓање во борба најпогоден е лежечкиот став. Овој став најмалку заморува, овозможува најдобра точност на гаѓањето, го штити од дејството на непријателскиот оган и го олеснува пронаоѓањето и изработувањето на заклонот.

За гаѓање ноќе без вештачко осветлување, во магла или чад, може успешно да се гаѓа само ако правовремено се извршат одредени подготовки. РФГ-6 40мм. треба да се утврди во земја (на градобран) и да се насочи така да линијата на нишанење, при гаѓање до 200 метри, не се подигнува над земјата повеќе од 0,5 метри.

Секој војник пред заземање на одреден став за гаѓање мора да избере место за заклон, доколку не му е одреден. Таквото место за гаѓање мора да овозможи: добро набљудување на боиштето, огнено дејство на далечини до 400м, брзо вкопување или заштита од дејство на непријателски оган, маскирање од набљудување од земја и воздух, огнено содејство со соседните војници и да има прикриени приоди поради промена на местото и поради снабдувањето со муници биде успешно, стрелецот мора првин да одреди кој начин на гаѓање ќе го користи т.е каков став за гаѓање ќе заземе.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40мм

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадено е РФГ-6 40мм.

СТАНДАРД:

Извршете заземање на одредени начини (ставови) за гаѓање со РФГ-6 40мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА НАЧИН НА ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40мм.

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
4.	Заземање на лежечки став со РФГ-6 40мм.- Временска норма 2 секунди		
	Војникот е во движење со РФГ во раце. Барабанот е наполнет. На команда „Легни-ГОТОВС“ војникот постапува според теоретските одредби од задачата – Начин на гаѓање со РФГ и по извршената работа известува “Готово”.		
5.	Заземање на клечечки став со РФГ-6 40мм - Временска норма 2 секунди		
	Војникот е во движење со РФГ во раце. Барабанот е наполнат. На команда „Клекни-ГОТОВС“ војникот постапува според теоретските одредби од задачата – Начин на гаѓање со РФГ-6 и по извршената работа известува “Готово”.		

6.	Заземање на стоечки став со РФГ-6 40мм. - Временска норма 2 секунди		
	Војникот е во движење со РФГ во раце. Барабанот е наполнат. На команда „ГОТОВС“ војникот постапува според теоретските одредби од задачата – Начин на гаѓање со РФГ-6 и по извршената работа известува “Готово”.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40 мм И НАЧИН НА НИВНО ОТСТРАНУВАЊЕ

Табела-1 При ракување на оружјето можни се застои.

РФГ	опис на грешки	причина	отклонување
1	клип на гасен тешко се вади	нечистотија	исчисти го клипот
2	барабанот тешко се врти	гасен цилиндар лошо работи	исчисти го клипот
		механички блокирање на барабанот	замена на пружина на барабанот
3	во барабанот не може да се стават гранати	нечисто	да се исчисти
		барабанот е лош	замена на барабанот
4	окинувачот не работи	кочница блокирана	откочи
		отворот на барабанот не е рамен со цевката	да се заврти барабанот
5	Оружјето не ја активира иако окинувачот ја обработил	нечист механизам	исчисти
		лошо стрелано	замени
		не исправна ударна игла	замени
6	црвена точка не се гледа	грешка во нишанот	замени го нишанот
7	осигурачот на кундакот не работи	нечист	исчисти
		корозаја	исчисти
8	чаура заглавува во барабанот	нечиста	чаурата исфрли ја со шипка за чистење

Внимание: Доколку со окинувањето од било кои причини не дојде до опалување на гранатата, повтори го чкрапањето два до три пати, ако и тогаш не се активира гранатата почекајате една минута и после со рачно притискање доведете го РФГ до нова позиција за гаѓање. По завршување на гаѓањето потребно е внимателно да се отвори оружјето и да се извади неактивираната граната.

**ЧЕКОРИ НА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40мм. И НАЧИН НА
НИВНО ОТСТРАНУВАЊЕ**

УСЛОВ:

На полигонот за обука со комплетна опрема за тактичка обука дадена ви е РФГ-6 40мм со сите нејзини делови.

СТАНДАРД:

Извршете одстранување на одредени застои со РФГ-6 40мм со опфаќање на долунаведените чекори за изведување на задачата.

ОЦЕНУВАЊЕ:

Подготовка за оценување

-Одредете соодветно место, обезбедете МТС и услови за оценување;

-Извршете запознавање на војникот со условите и стандардите за оценување.

**ЧЕКОРИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ЗАДАЧАТА
ЗАСТОИ ПРИ ГАЃАЊЕ СО РФГ-6 40мм. И НАЧИН НА
НИВНО ОДСТРАНУВАЊЕ**

Р.бр	Чекори на оценување	Поминал (П)	Не поминал (НП)
25.	Клипот на гасниот цилиндар тешко се вади.		
	- да се исчисти клипот.		
26.	Барабанот тешко се врти.		
	-гасниот цилиндар лошо работи или има механички застои. - да се исчисти клипот или да се замени спиралата(федерот) на барабанот.		
27.	Во барабанот не може да се стават гранати.		
	-нечистотија-да се исчисти -лош барабан-замена на барабанот		
28.	Чкрапалото не работи		
	-кочницата блокирана-да се откочи -отворот на барабанот не е во иста позиција со цевката-да се заврте барабанот.		
29.	Оружјето не ја активира гранатата иако чкрапалото работи.		
	-нечистотија во мех.-да се исчисти -неисправна граната-да се замени -неисправна ударна игла-да се замени.		
30.	Црвената нишанска точка не се гледа.		
	-грешка (неисправен нишан)-да се замени нишанот.		
31.	Запнувачот на кундакот не работи		
	-нечистотија-да се исчисти -корозија-да се исчисти		

32.	Чаурата се заглавила во барабанот		
	-нечистотија-чаурата да се исфрли со шипка за чистење.		
33.	Доколку дојде до неиспалување на граната.		
	-се повторува чкрапањето 2 до 3 пати -ако сеуште не се активира се чека 1 мин. -потоа рачно се завртува барабанот во следна позиција за гаѓање -по завршување на гаѓањето внимателно се отвара оружјето и се вади неактивираната граната.		
ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА			

Начин на оценување: Оценете го војникот со П (Поминал) доколку ги исполни сите чекори на оценувањето. Оценете го војникот со НП (Не поминал) ако било кој од чекорите не биде исполнет. Ако војникот не исполни одреден чекор, објаснете и демонстрирајте му го правилниот начин на изведување на чекорот.

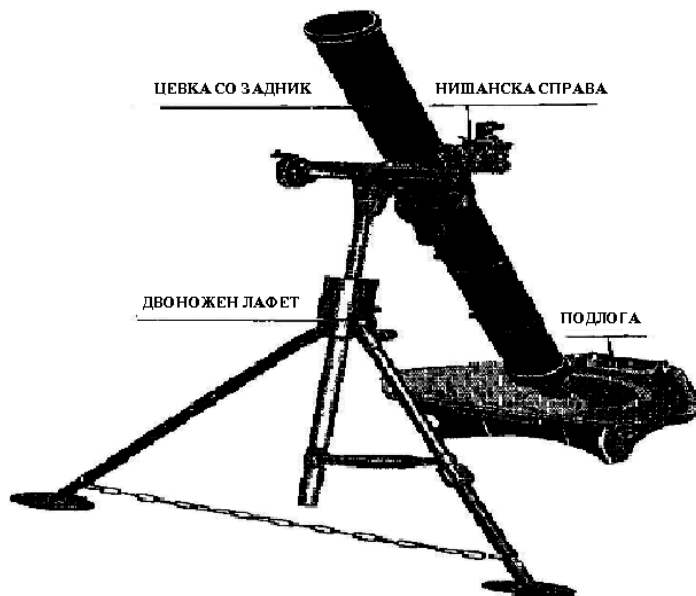
8. МИНОФРЛАЧИ 82 мм и 60 мм

8.1. Намена и борбени особини на МФ 60 и 82мм.

Минофрлачот 60 мм е наменет за неутрализирање на откриена жива сила и огнени средства вон закони со моментна мина М 73 се постигнува на далечини до 1800 м(со ремонтирана мина М69Р1 до 1600 м). Успешно дејство на жива сила и огнени средства во закони(ровови) и при отварање на премин низ жичани препреки е до 1500 м(со мина М69р1 до 1300 м).

МФ 82мм е орудие кое е наменето за неутрализирање и уништување на ж/с и огнени средства на непријателот (откриени и во закон), правење на чадни закони, заслепување на набљудувачници и огнени точки, осветлување на боиштето и правење на премини во жични препреки. Гаѓа со уфрлувачка патека и е погоден за биење цели во задниот наклон и во различни длабочини. За овие работи употребува моментна, чадна и осветлувачка мина.

МИНОФЛАЧ 82 ММ

Успешно дејство на МФ 82 мм на откриена ж/с и огнени средства надвор од заклон се постигнува на далечини: со мина М74 до 4500м, со мина М68П1 со специјално полнење 3900м, а со обично полнење 2900м. На ж/с и огнени средства во заклон со мина М74 -3500м, а со М68П1 со специјално полнење 3000м а со обично до 2500м.

Брзината на гаѓање со МФ 82мм без контрола и поправка на елементите за нишанење е 20-25 минути во минута а со контрола и поправка 20 минути во минута.

Полупречник на дејство на мината на ж/с во лежечки став е до 18 метри а на цели во стоечки став до 30 метри.

МФ 82мм го опслужуваат четири послужители: нишанџија, полнач, додавач и донесувач.

Мф 82мм се транспортира на моторни и запрежни возила и товарни грла а на пократки растојанија го пренесуваат послужителите на грбните рамки или на раце.

8.1.1. Главни делови на МФ 82 мм.

Главни делови на МФ 82мм се:

- *цевка со задник*
- *двоножен лафет*
- *подлога и*
- *нишанска справа.*

На секое орудие му припаѓа резервни делови, алат и прибор.

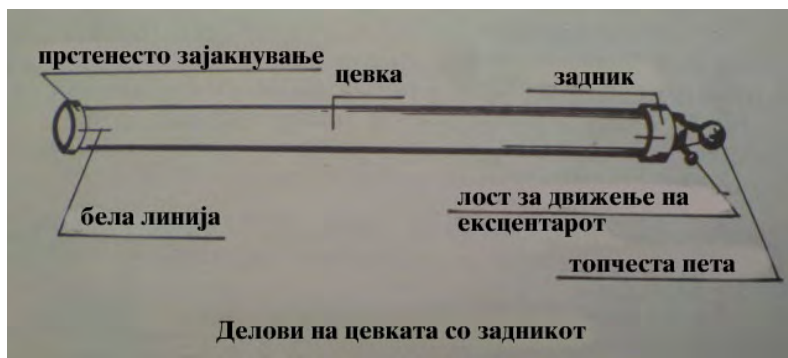
Цевка со задник служи за: да во неа се исврши процес на опалување на мината и да даде правец на мината. Делови на цевката се: топчеста пета, задник, лост за движење на ексцентарот, цевка бела линија, прстенесто зајакнување.

за:

агол на осината држење

правец

на агол на цевката, гривна со амортизер и исправувач.

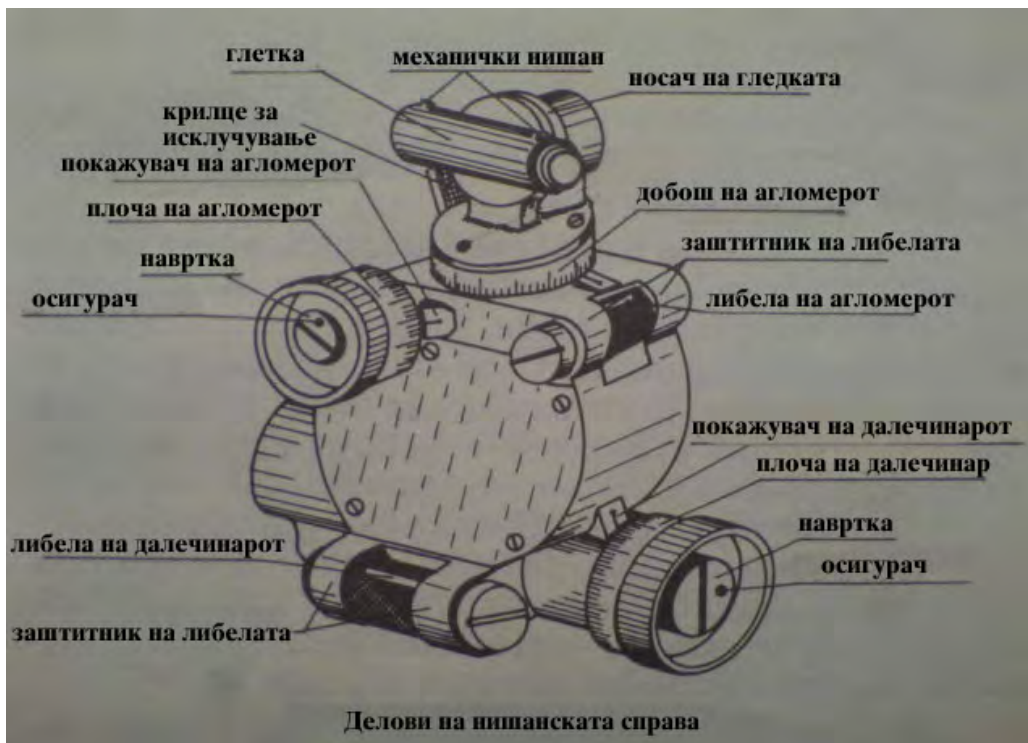

Двоножниот лафет служи усмерување на цевката во правецот на гаѓање, завземање на потребниот цевката,отклонување на к од тлото и стабилно на црвката во поставената положба. Лафетот има ногалки, уред за давање на цевката, уред за давање

Подлогата го прима ударот кој што се прави при опалување на мината од цевката и го пренесува на површината од земјата. Од горната страна има топчесто лежиште за спојување со топчестата пета на задниот дел од цевката, рачка за носење и вадење на подлогата од земјата и четири алки за утврдување на грбниот рам. Долната страна од подлогата има три ребра кои се зариваат во земјата и му даваат на подлогата стабилност.

Нишанскиот уред служи за нишанење и завземање на елементите за гаѓање (правец и агол). Се состои од: тело, глетка со носачи исклучувач, агломер, далечиномер и осовина. На агломерот се завземаат елементите по правец. Тој се состои од: добош, плочки и либела на аголот.

Делови на нишанската справа

Добошот на агломерот се движи во хоризонтална равнина заедно со носачот на глетката. Скалата на добошот е поделена на 60 еднакви делови, од кои секој пети е обележан со бројка. Вредноста на еден дел на добошот изнесува 1-00, а вредноста на целиот добош 60-00. Добошот е споен со носачот на глетката со помош на три вијка кои се попуштаат при испитувањето (ректификација) на нишанскиот уред.

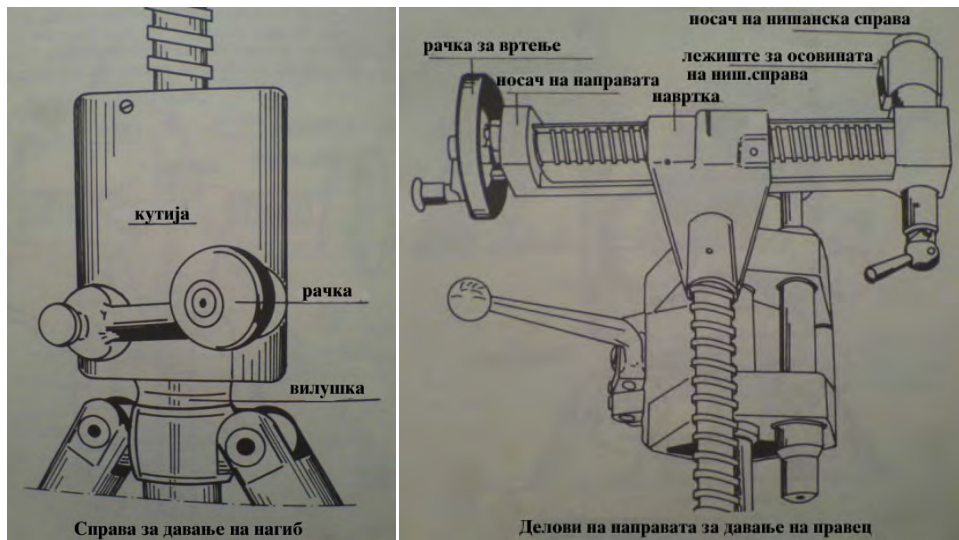
Поголеми промени на добошот на агломерот се завземаат со притисок на крилцето за исклучување. Покажувачите на добошот и плочите се во вида на црти.

Плочата на агломерот е поделена на сто еднакви делови, од кои секој десети е обележан со број. Вредноста на еден дел е 0-01. Навртката од плочниот агломер и нејзиниот ваљак-осигурач се одвојуваат само кога се проверува (ректификација) на нишанскиот уред. Основната положба му е 30-00.

Либелата на агломерот со заштитник слижи за контрола на доведувањето на нишанскиот уред во хоризонтална положба. Либелата од внатрешна страна е осветлена со трициум-гас, што овозможува посматрање на положбата на меурчето од либелата и израмнување на орудието во ноќни услови.

Глетката со носачот и исклучувачот служи за нишањење- доведување на вертикалната црта (светла бела линија) во правец на нишанската точка. На глетката се наоѓа механички нишан (зарез и мушичка) кои служи за брзо и грубо усмерување на орудието во правецот на нишанската точка, односно како основен нишан каде е светлата или белата линија “глетки” е неисправна. Поради нишањењето глетката може да се помери во вертикалната рамнина, во зависност на положбата на нишанската точка. Глетката е осветлена со трициум-гас така да може да се нишани во ноќе. Поради обележување на објекти треба да се притиснат крилцата за исклучување со што се прекинува врската помеѓу глетката и агломерот и глетката ќе може слободно да се врти во круг од 360 степени.

На далечиномерот се завземаат аглови на нагибот. Се состои од: тело со скала, плочи и либела на далечиномерот. Скалата на далечиномерот е поделена на десет еднакви поделци, а вредноста на секој од нив е 1-00 илјадити. Поделокот 10-00 одговара на аголот од 45 степени. На скалата е напишан бројот 1/6000 што значи дека скалата на далечиномерот чини дел од кругот од 6000 илјадити.

Покажувачот на скалата на далечиномерот е прицврстен со вилушка на испустот од прстенот. Кога вилушката ќе се попусти покажувачот на добошот ќе може да се придвижува, што се прави само кога ја проверуваме нишанската справа.

Плочата на далечиномерот е поделена на сто еднакви поделци, од кои секој десети е обележан со број. Вредноста на секој поделок е 0-01 илјадит. Навртката на плочата на далечиномерот и нејзиниот виљушкест осигурувач се одвива само при померување на нишанската справа. Покажувачот на плочата на далечиномерот е во вид на црта.

Либела на далечиномерот со заштитник обезбедува точно завземање на одреден агол на нагиб на цевката спрема командуваните елементи на далечиномерот. Од внатрешната страна осветлен е со трициум-гас што овозможува работа на далечиномерот ноќе. Основна положба на далечиномерот е 10-00 илјадити, и обележан е со црточки во црвена боја. Пред пакување на нишанската справа во кутија мора да се завземе основната положба на агломерот и далечиномерот. Замена на неисправната либела со резервна ја извршуваат стручните органи на тех. служба а по одобрување на старешина и самиот нишанџија.

Нишанските точки служат за подготовка и извршување на гаѓање ноќе, при што една точка користи за очитување на агломерот и далечиномерот а друга како нишанска точка. Се пакуваат во кутијата на нишанската справа. За работа ноќе во нишанската точка вградена е трициумска лампа.

8.2. Муниција (мини) за МФ 82мм. и нивен опис.

Боевите мините се наменети за уништување и неутрализирање на ж/с на непријателот; отварање на премини низ МП, правење чадни завеси и осветлување на боиштето.

Боеви мини за гаѓање со МФ 82мм се:

- моментна мина 82мм М74
- моментна мина 82 мм М68П1
- осветлувачка мина 82мм М67
- чадна мина 82мм М62

Моментната мина М74 ги има следниве делови:

- запалка
- кошулка на мината
- експлозивно полнење

- стабилизатор
- основно полнење
- 6 дополнителни полнења.

Запалката УТ М68П1 има ударно-моментално дејство, навртена е во лежиште на врвот на кошулката од мината и при судар со пречка предизвикува експлозија. Спаѓа во групата осигурани запалки зошто има прекинат инерцијален синџир. Запалката се армира под дејство на силата на инерција на 8 метри од устета на цевката.

Пред гаѓање задолжително се вади транспортниот осигурувач, кој потоа ако мината не се употреби може повторно да се врати.

Главни делови на запалката се:

- кама со пружина и потпирачка на пружина
- транспортен осигурач
- армирачки механизам
- врв на запалката
- тело на запалката
- носач на капислата со каписла и детонатор

Кошулката на мината при експлозија дејствува со нејзините парчина. Во нејзината внатрешност е сместено експлозивно полнење. На предниот дел се навртува запалката а на задниот стабилизаторот. Цилиндричната форма служи за правилно водење на мината низ цевката и по опалувањето на основното и дополнителното полнење го спречи навлегувањето на барутните гасови помеѓу мината и внатрешниот ѕид на цевката за подобро искористување на барутните гасови.

Експлозивното полнење е од ТНТ и е наместено во внатрешноста на кошулката. Служи да ја распнесе кошулкатаи на парчиња и да му даде убиствена моќ. Има маса од 680 грама.

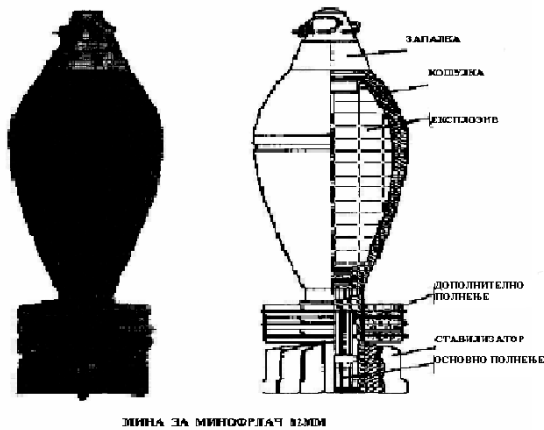
Стабилизаторот ја обезбедува потребната стабилност на мината при летот и за сместување на основното и дополнителното полнење. Низ отворите на стабилизаторот истекуваат гасовите од основното полнење кои ги палат дополнителните полнења.

Основното полнење втиснато е на внатрешноста на стабилизаторот. Наменето е да изврши потпалување на дополнителното полнење и да со согорување ослободи дел од енергијата за исфрлање на мината на одредена далечина. Основното полнење е од нитроглицерински барут со маса околу 7.8 грама. Се состои: чаура, дно, каписли, чеп и покривка на барутното полнење, припала и поклопци (горен и долен). Чаурата во долниот дел е прстенасто здебелена поради зацврстување во лежиштето на стабилизаторот на мината

Дополнителното полнење (6 одвоени целуоидни школки) можат да се наместуваат и симнуваат од стабилизаторот зависно од далечината на гаѓање. Масата на нитроглицеринскиот барут во секое полнење е околу 13.3 грама. Навлечени се на цилиндричниот дел од стабилизаторот а на горното полнење поставен е жичан држач кој преку телото на стабилизаторот ги држи полнењата прилепени едно до друго притиснати спрема крилцата на стабилизаторот. При гаѓање жичаниот држач останува на мината. Доколку се гаѓа помалку од од 6 дополнителна, вишокот од полнења се симнува од рака, а со жичаниот држач се притиснуваат останатите понења према крилцата на стабилизаторот. При повторно ставање дополнително полнење на стабилизаторот, треба строго да се води сметка да се постават на своето место онака како претходно биле поставени.

Мината М74 со запалка **УТ М68П1** оспособена е за воздушен транспорт и спуштање со падобран, додека мините со останати видови на запалки не се оспособени за ваков вид на транспорт.

Моментната мина 82мм М68П1 по намена и облик е иста како и моментната мина М74 82мм. Разликата меѓу нив е во центрирачкиот дел од кошулката, бројот, тежината и намената на дополнителните полнења.

Кај мината М68П1 има три дополнителни полнења во целоидни школки со бела боја (масата им е 13.6 грама) и специјално полнење во целоидна школка со црвена боја со тежина од 26 грама кое што не се прицврстува со жичаниот држач за крилцата на стабилизаторот како кај мината М74.

Црвената боја кај специјалното полнење означува тоа да се смее да се гаѓа исклучиво со МФ М69 и М69А, а да не е дозволено гаѓање со други видови ма МФ од 82мм.

Покрај мините М74 и М68П1, во наоружување се наоѓаат и други мини од постара изработка кои што се исти по изработка, намена, конструкција и облик но се разликуваат по тоа што немаат транспортен

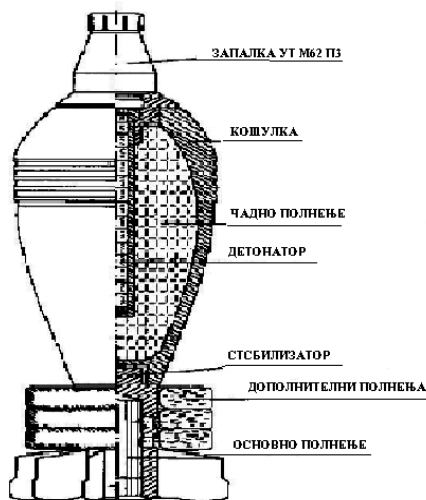
осигурач па запалките се транспортираат оделно од мината.

Поради тоа што во наоружување на некои странски армии се наоѓаат и мините со 81мм, во борба, со претходно утврдување на мерките на безбедност и одобрување на претпоставениот старешина, за гаѓање од МФ 82мм може да се дозволи и нивна употреба.

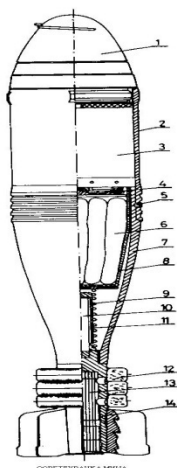
Чадна мина 82мм М62

Чадната мина 82мм М62 наменета е за:

Создавање на димна завеса, коректура на гаѓање при отежнати услови на набљудување, за

заслепување на непријателските набљудувачници и огнени точки и за залажување на непријателот за целта и правецот на дејство на сопствените единици. Покрај тоа, чадната мина со парчината од кошулката може да нанесе губитоци на непријателската ж/с или изгоретини со парчината на горечкиот фосфор. Со оглед на тоа дека тоа е мина полнета со бел фосфор, може да се користи како запалива но со мал ефект на дејство во однос на запаливата мина. Чадната мина 82мм М62 се состои од следните делови: запалка УТ М63П3, кошулка, стабилизатор, детонатор, чадно полнење и барутно полнење (основно и дополнително).

Осветлувачка мина 82мм М67

Осветлувачката мина 82мм М67 наменета е за осветлување

на боиштето при ноќни дејства, заради откривање и пратење на цели, набљудување на боиштето или резултатите

на гаѓање и коректура, вознемирување на непријателот, палење на запалив материјал, обележување на правецот на движење на сопствените сили и давање одредени сигнали.

Оваа мина се состои од следните делови: запалка ТР М67, дводелна кошулка, стабилизатор, осветлувачки факел, подобран со исфрлач и барутно полнење (основно и дополнително).

Име

Норми

<i>Вкупна маса на мината</i>	<i>3.1 кг</i>
<i>Активен максимален дострел</i>	<i>3400 метри</i>
<i>Време на горење на факелот</i>	<i>40 секунди</i>
<i>Оптимальна висина за отворање на подобранот</i>	<i>250-300 метри</i>
<i>Јачина на светлоста</i>	<i>330000 кандели</i>
<i>Големина на кругот на осветлување $D=2R$</i>	<i>800 метри</i>
<i>Средна брзина на пропаѓање на подобранот</i>	<i>2.7 м/с</i>

8.3. РАП- намена, опис и користење на поедини делови.

Резервниот алат и прибор овозможува нормална употреба, носење и одржување на орудието и миницијата.

Виљушката со канап се користи кога од заклон треба да се спушти мината во цевката.

Квадрант М1 служи за контрола на точноста, поделците на далечиномерот на нишанската справа при проверка на точноста и задавање на агли на нагибот на цевката кога не се располага со нишански уред.

Кај МΦ 82мм М69 и М69А има поделба во степени и илјадити додека кај останатите МΦ поделбата на квадрантот е само во степени.

Кутија за носење на мините служи за во нејзе да се спакуваат три мини. Се носи на грбниот рам. Во кутијата не се пакуваат моментните мини М74.

Дрвениот сандук служи за пакување на МΦ и РАП-от при подолг транспорт и чувањето во магацин.

Грбните рамови за МΦ 82мм служат за носење на МΦ и мините на кратки растојаниа. Грбниот рам за цевката има метален носач со лежиште за топчестата пета, ремен за утврдување на цевката, три перничуња и два опртачи со раменски подметачи. Грбниот рам за двоножниот лафет има метален носач, два ремена за врзување на лафетот, перниче и два опртачи за раменските подметачи.

Грбниот рам за подлога се состои од едноделно перниче со ремени кои служат за врзување на алките на подлогата и опартачите со подметачи. Грбниот рам за муницијата служи за носење на кутијата со мините, а се состои од перниче за ремени за утврдување на кутијата и опартачи со подметачи.

Чување и одржување на МФ 82мм

МФ начелно, во касарна се чува расклопен а нишанската справа во кутија. Деловите на МФ ставени на грбните рамови за носење, се поставуваат на полица која мора да има оделна преграда за секој дел од МФ и РАП-от. Во сите услови кога МФ не се користи, устата на цевката обавезно се заштитува со навлака, а либелите на нишанската справа со заштитници. Кога составен МФ подолго време се чува во касарна се поставува на чист под или посебно изработен подиум. Кога МФ е на употреба надвор од касарна (во борба, на вежби, маневри, за време на одмор на единиците и сл.) се чува составен под шатори или во суви простории. МФ секогаш мора да биде заштитен од директното дејство на атмосферските врнежи.

За време на употреба послужителите се должни МФ и РАП-от да ги чуваат и одржуваат во исправна состојба. Во тек на гаѓањето не смее да се пречекори предвидениот режим на стрелба.

За време на употреба и во тек на подолг прекин на дејства, (за време на затишје во борба) МФ треба да се заштити од кал, песок, прашина и влага. За воочената неисправност на МФ, нишанцијата го известува КО, кој веднаш превзема мерки тоа да се отклони.

На сите занимања, вежби, логорувања и гаѓања, обавезно е да со секое оружје се носи и неговиот РАП. Деловите во рапот се чуваат и одржуваат како и деловите на МФ.

Правилното чување на муницијата, е услов за успешно си сигурно извршување на гаѓањето.

Секоја неправилна постапка при ракувањето на муницијата, може да предизвика неправилно однесување на орудието и муницијата па и несреќен случај. Мините впакувани во сандук се чуваат одвоено, на суво место во магацини. Внатре муницијата е спакувана во одговарачки стакови кои овозможуваат можност за лесно ракување и неопходно струење на воздухот, со што се избегнува кондензацијата. Во објектите каде се чува муницијата или во нивна близина не смее да се наоѓаат луѓето.

Освен во сидани објекти, муницијата може привремено да се сместува и чува под надстрешници и на отворен простор. Ова го одобрува надлежниот старешина кој исто така пропишува и посебни мерки на чување. За сместување на муницијата под настрешница и на отворен простор претходно треба да се обезбедат оптимални услови за чување. Земјата прво се порамнува и се насипува со слој на шљунак или песок чија минимална дебелина е 5 сантиметри.

Сандаците се слагаат на дрвени подметачи, а потоа се покриваат со церади или други покривки кои што се формираат во облик на кров. Вака сместени стокови мора да бидат прилагодени на мерките на природно техничка безбедност и противпожарна заштита, а околу нив задолжително да се направат одводни канали на површинската вода.

За време на дејствување на МФ (во борба, при извршување на гаѓање и др.) муницијата треба да се чува од директни сончеви зраци, дожд и снег. Муницијата се чува во сандаци, а поклопците се отвораат на командата за отворање на оган.

8.4. Преглед на орудието и муницијата.

Преглед на МФ и РАП-от се врши со цел да се воочи нивната комплетност, исправност, функционалност и чистина, поради правовремено превземање на мерки за отклонување на воочените неисправности.

Кај МФ и РАП-от на употреба, старешината на единицата (КО и КВ) задолжени се да редовно обавуваат дневни и периодични прегледи.

Дневниот преглед го врши послугата под непосреден надзор на КО или КВ. Прегледот се врши на составен МФ, при што треба да се утврди:

- да на поедини делови од МФ нема нечистотија, рѓа, огреботини и др.
- дали белите црти на задњакот и цевката се поклопуваат;
- дали внатрешноста на цевката е чиста и подмачкана и дали устата на цевката е затворена со навлака;

- дали полугата за свртување на ексцентрот лесно се поставува во позиција “У” и “И” и од овие позиции да не се подмрднува само.
- дали се навоите на вретенето на направата за давање на нагиб и правец на цевката чисти, исправни и подмачкани и да без тешкоитии беспрекорно функционираат.
- дали се деловите на нишанската справа се исправни и чисти, и дали нишанската справа лесно се поставува и добро се утврдува на носачот;
- дали се чисти и исправни сите делови на израмнувачот;
- дали е комплетен РАП-от и дали сите делови се чисти и исправни

Сите неисправности, констатирани на дневниот преглед послужителите ги пријавуваат на КО, а тој го известува својот претпоставен. МФ мора да е секогаш спремен за употреба.

Периодичниот преглед го врши послугата на МФ под раководство на КО и КВ, при што МФ се расклопува, а деловите мора да бидат чисти и суви. При овој преглед треба да се утврди:

Кај цевката со задњакот:

- дали е задњакот во цврста врска со цевката (да не се одвртува);
- на внатрешноста на цевката да нема рѓа и гребнатини;
- исправност на ударната игла;

Кај двоножниот лафет:

- исправност на амортизерот (дали гривната после притискањето и пуштањето рамномерно се враќа во првобитна положба)
- дали на вретеното на справата за давање на агол постојат гребнатинки, рѓа и валканост и дали справата лесно и рамномерно лизга по вретеното;
- дали справата за давање на правец рамномерно се движи по вретеното;
- дали ножиците, шепите, ланецот, гривната и другите делови се исправни и да на нив нема рѓа и валканост.

Кај подлогата:

- да нема прскотина, рѓа и валканост
- ребрата да не се оштетени
- дали се исправни алките за прицврстување на грбниот рам и рачката за пренесување.

Кај нишанската справа:

- Исправност на либелата и глетката;
- да нема убоја, огреботина и валканост
- дали справата цврсто стои во лежиштето на носачот на справата
- дали нултите поделоци на плочата, агломерот и далечиномерот се слагаат со основните поделци на добошто на агломерот и скалата на далечиномерот;
- при свртување на плочата на далечинарот и плочата на агломерот не постои мртов од.

Кај РАП-от:

- дали се сите делови комплетни (према тех. книшка), исправни, чисти и правилно спакувани
- дали се исправни опртачите, перничината и грбните рамови.

После прегледот на поединечните делови МФ, се составува како би се извршил преглед на функционалноста на сите делови, склопови и механизми. Ако при прегледот на МФ и РАП-от се утврди било каква неисправност, МФ или делови на РАП-от веднаш се испраќаат на стручни органи за поправка.

Пред гаѓање на составен МФ, се проверува комплетноста, чистотата на деловите и функционалноста на механизмите. Сите недостатоци утврдени за време на прегледот ги отклонуваат одма самите послужители. За неисправностите кои не можат да се отклонат го известуваат претпоставениот, наведувајќи ја врстата и причината за неисправноста.

За гаѓање се користи комплетен и потполно исправен МФ и РАП.

Заради утврдување на комплетноста, чустотата и исправноста пред секое гаѓање со МФ обавезно се врши преглед на боевата муниција. **Забрането е гаѓање со неисправна муниција.**

Пред употреба (гаѓање) муницијата ја прегледува ракувачот за муниција за во складот. Неисправната муниција веднаш се враќа на ракувачот од кого е и подигната. И послжителите на МФ непосредно пред гаѓањето ја прегледуваат секоја мина и полнење и за сите воочени неисправности го известуваат старешината (ракувачот на гаѓање). Кога во тек на гаѓањето се откријат неисправни мини се уништуваат на стрелиште, према прописот за уништувањена неисправна муниција.

Ректификацијата се врши на следниот начин:

Се проверува дали основниот поделок на агломерот ,се избира погодна нишанска точка со оштра ивица (дрво , столб, агол од зграда), на далечина од МФ најмалку 100 метри и се поставува агломерот на 30-00;

Преку спуштениот висок поставен на 3-4 метри позади МФ, се управува линијата не цевката на МФ кон нишанската точка. Померувањето на подлогата и двоножниот лафет со повратните цртки на навртката и носачот, се врши лево-десно св додека висакот, белата линија и нишанската точка не се доведатат до една рамнина, а либелата на агломерот не се дотера на врв.

Не помрднувајќи го орудиеото се гледа низ глетката на нишанскиот уред, па ако се линијата на нишањење завршува на ивицата од нишанската тошка, основниот поделок е точен.

Ако нишанската линија не се поклопува со нишанската точка на која е управена белата линија на цевката, се врти плочата на агломерот при тоа не подмрнувајќи го МФ, се управува глетката на нишанската точка и при тоа се констатитра остапувањето во илјадити. Потоа внимателно се одвртуваат трите навртки на добошот, па основниот поделок (цртицата обележана со 30-00) се поставува према покажувачот, после што ги завртуваат навртките. Потоа се одвртува навртката на осигурачот на плочата на агломерот, навртката се врти во лево, па скалата од плочата на агломерот ја поставувам на поделокот “0”. На крај се проверува нишањењето и се притегнува навртката и нејзиниот осигурувач, притоа водејќи сметка да не се помести нишанењето и врхунање на либелата на агломерот.

Потоа се проверува основниот поделок на нишанењето и при тоа се вршат следните постапки:

Се завзема основниот поделок 10-00 на далечиномерот;

На квадрантот М1 се завзема 45° агол (кој што одговара на 10-00) и се поставува квадрантот на цевката на ослонецот на гривната, така да стрелката на квадрантот секогаш да биде спрема напред. Потоа со справата за давање на агол на цевката се израмнува со либелата на квадрантот. Ако при тоа либелата на далечиномерот се порамнува со нишанската справа, тогаш основниот поделок е точен. Но ако не се порамнува тогаш плочата на далечиномерот се израмнува со либелата на далечиномерот и се констатира грешката во илјадити. Се одвртува навртката на покажувачот на скалата на далечиномерот, и покажувачот се мести на основниот поделок обележан со бројот “10” а потоа се притегнува навртката. После тоа се одвртува навртката на осигурачот и навртката на плочата на далечиномерот, па плочата се поставува на основниот поделок обележан со “0” а потоа внимателно се притегнуваат навртката и нејзинијот вијак осигурач. При тоа се води сметка при притегање на навртката да либелата на далечиномерот е порамнета

8.5. Составување и раздвојување на орудиеото

При раздвојување на МФ потребно е:

- да се сврти рачката на утврдувачот на нишанската справа во лево и да се потисни до крај, да се извлечи осовината на нишанската справа од нејзиното лежиште, заштитникот на либелото да се постави во заштитна положба и да се спакува во кутија;
- да се фати амортизерот со лева рака одоздола, да се подигни полугата на гривната кон себе и да се отвори гривната, да се подигне цевката и да се извади од од гривната, а потоа да се сврти така да белата линија на цевката со горната плоча од подлогата зафаќа агол од околу 70 степени, цевката да се подигни нагоре и да се извади топчестата пета од нејзиното лежиште. Цевката од

двоножниот лафет ја одвојуваат заедно додавачот и полначот. После тоа, полначот го спушта навојното вретено на справата за давање на нагиб на цевката до крај, ги составува нозете, го за става ланецот и ја закопчува гривната.

За составување на МФ потребно е:

- Ставање на топчестата пета на нејзиното лежиште на подлогата, така да белата линија на цевката (свртена спрем земјата) со горната плоча од подлогата зафаќа агол од околу 70 степени, цевката да се сврти во правец на гаѓање така да белата линија (на задњакот и прстенастото зајакнување на цевката) е нагоре;
- се поставува двоножниот лафет пред цевката, да се рашират нозете, да се закачи ланецот и при тоа да се притегне, да се извлече навојното вретено од справата за давање на аголна цевката до половина и да се откопча поклопецот на гривната;
- со левата рака да се фати амортизерот одоздола, а со десната рака да се положи цевката на гривната, да се затвори поклопецот од гривната и да се утврди со полугата;
- да се истава нишанскиот уред од кутијата и да се постави со левата рака;
- рачката на утврдувачот на нишанската справа со десна рака да се свртидо крај во лево, а со левата рака да се постави осовината на нишанската справа во нејзиното лежиште, така да рамената на осовината влезат во зарезите наносачот, а потоа рачката на утврдувачот да се врати во првобитна положба. Да се сврти заштитникот на либелото и да се постават во заштитна положба.
- ако престои отворање на оган, полугата на ексцентарот да се постави во положба “уклучено” и да се симне навлакмата од устата на цевката.

8.6. Состав,ворување,распреди должности на послужителите и КО во борба

Минофрлачот 82 мм го опслужуваат:нишанција,полнач,додавачи донесувач.

Нишанцијата на минофрлачот ги врши следните активности:

- заедно со полначот и додавачот го поставува МФ на огнена позиција,
- ги зазема командуваните елементи на нишанската справа и врши нишанење,
- ја ускладува работата на полначот при рамнењето на либелите,
- го известува к-дирот на одделение за готовноста за отварање на оган и за сите промени во текот на гаѓањето,
- со полначот ги отклонува застоите.
- одговорен е за исправноста и чистотата на цевката и нишанската справа.
- ја носи цевката на грбен рам и нишанската справа во кутија.
- вооружен е со пиштол.

Полначот ги извршува следните активности:

- заедно со нишанцијата и додавачот го поставува МФ на огнената позиција,
- му помага на нишанцијата при нишанењето(со поместување на двоножниот лафет и рамнење на либелите),
- врши понење на МФ,
- учествува во отклонување на застоите,
- одговорен е за исправноста и чистотата на двоножниот лафет,
- го носи двоножниот лафет на грбен рам и торбичката со РАП-от,
- вооружен е со АП.

Додавачот ги извршува следните активности:

- заедно со нишанцијата и полначот го поставува МФ на огнената позиција,
- копа ровче за подлогата,а по потреба и канал за двоножниот лафет,
- ги прегледува и подготвува мините и ги додава на полначот,

- ја носи подлогата на грбен рам и пикетите во футрола или на опасачот,
- вооружан е со АП.

Донесувачот ги извршува следните активности:

- ги носи мините и другите борбени потреби на огнената позиција,
- му помага на додавачот во копањето на ровчето за подлогата,
- одржува врска помеѓу к-дирот на одделение и местото на транспортните средства,
- носи две полни кутии за носење на мини на грбен рам,
- вооружан е со АП.

Одделението минофрлачи 82 мм го сочинуваат:

- командир на одделение,
- две орудија со послужителите,
- потребните транспортни средства,
- и потребниот број на возачи за истите.

Водот минофрлачи 82 мм го сочинуваат:

- командир на вод,
- заменик командир на вод,
- две до три минофрлачки одделенија,
- потребниот број на набљудувачи(извидувачи),
- врскар,
- и потребниот број на возачи за транспортните средства.

8.7. Борбен stroj на одделение минофрлачи и услови и распоред на поединечни елементи

Борбениот stroj на одделение минофрлачи се состои од:

- Огнена позиција
- Набљудувачница
- Место на транспортните средства

Огнена позиција е земјишен реон на кој се распоредуваат луѓето, орудијата и муницијата за извршување на борбена задача.

Според намената огнената позиција може да биде: основна, резервна, привремена, наредна и лажна.

Според засолнетоста огнената позиција може да биде: откриена, полузасолнета и засолнета.

Од огнената позиција мора да се обезбеди можност за извршување на поставените задачи. При избор на огнената позиција треба да се обрне внимание на следните услови:

- орудијата да се постават на меѓусебно растојание од 5 до 30 метри,
- да не е блиску до воочливи објекти,
- да е блиску до местото на транспортните средства,
- да има прикриен приод до резервната позиција,
- земјиштето во реонот на огнената позиција да е тврдо и стабилно, да обезбеди дејство на орудието за подолго време без промена на местото на заклонот на орудието.
- од местото за заклон да може да се гаѓа со најниска елевација од 45°.

Командирот на минофрлачкото одделение (вод) ракува со огнот на својата единица од набљудувачница.

Набљудувачниците според намената можат да бидат основни и помошни, а според оддалеченоста од огнената позиција можат да бидат блиски и далечни. Во односот на огнената

позиција можат да бидат бочни и истурени. Местото за набљудувачница треба да ги задоволува следните услови:

- да има добра прегледност по фронт и длабочина заради набљудување на дејството на непријателот, дејството на огнот на минофрлачот и сопствените единици,
- да овозможува лесно и брзо ракување со огнот во добиената зона на дејство,
- да е засолнета од набљудување од земја и од воздушниот простор,
- да овозможува добра врска со претпоставениот и огнената позиција,
- да овозможува погоден распоред на луѓето.

8.8. Гаѓање со минофрлач 82 мм

Гаѓањето со минофрлачот 82 мм опфаќа подготовка за гаѓање и извршување на гаѓањето.

Подготовката за гаѓање се состои од **општа подготовка** на единицата за извршување на добиената задача и **непосредна подготовка** за гаѓање на одредената цел.

Во општата подготовка за извршување на одредена задача, се извршуваат пропишаните активности на набљудувачницата (организација на набљудувањето и покажување на целите, одредување на далечината до целта, подготовка на приборот и инструментите за работа) и активностите на огнената позиција (избор на реонот на ОП и место на транспортните средства, одредување и обележување на местата на орудијата на ОП, избор на набљудувачницата на КО или старешината на ОП и местото за муниција, давање (обележување) на основен правец на основното орудие, изведување на единицата и поседнување на ОП, образување на паралелен сноп, подготовка на приборот и инструментите за работа на ОП, подготовката на муницијата за гаѓање).

Непосредната подготовка за гаѓање ги опфаќа одредувањето на почетните елементи за гаѓање на дадената цел (вид и број на мини, вид и број на полнења, поделоци на агломерот и на далечинарот) и по потреба утврдување на поправките поради влијание на разни негативни влијанија. Може да се врши непосредно пред гаѓањето или во текот на гаѓањето.

Извршувањето на гаѓањето со минофрлачот 82 мм опфаќа: отварање на оган, прекин на стрелбата и завршување со гаѓањето.

Подготовка за гаѓање

Заради воспоставување на готовност на минофрлачкиот вод или одделение за извршување на гаѓање од ОП мораат да се извршат следните активности:

- да се изврши избор или да се одреди реон за ОП одделението ли водот,
- да се избере набљудувачница за КО,
- да се избере место за заклон за СОП (старешината на ОП), за муницијата и за транспортните средства,
- да се обележи основниот правец за основното орудие во одделението или водот,
- да се изведе единицата и да се запоседне ОП,
- да се даде основниот правец на основното орудие, да се образува паралелен сноп во одделението или водот,
- да се подготви приборот и инструментите за работа на СОП во водот,
- да се подготви муницијата за гаѓање,
- да се изврши обезбедување на ОП и местото за транспортни средства и
- да се поднесе известување на претпоставениот за готовноста на единицата за дејство.

Избор на реон на ОП и место на орудијата

Реонот за ОП на самостојното минофрлачко одделение 82 мм начелно го одредува старешината на подржуваната единица. Местото за орудијата, набљудувачницата на КО, за муницијата и транспортните средства ги бира КО.

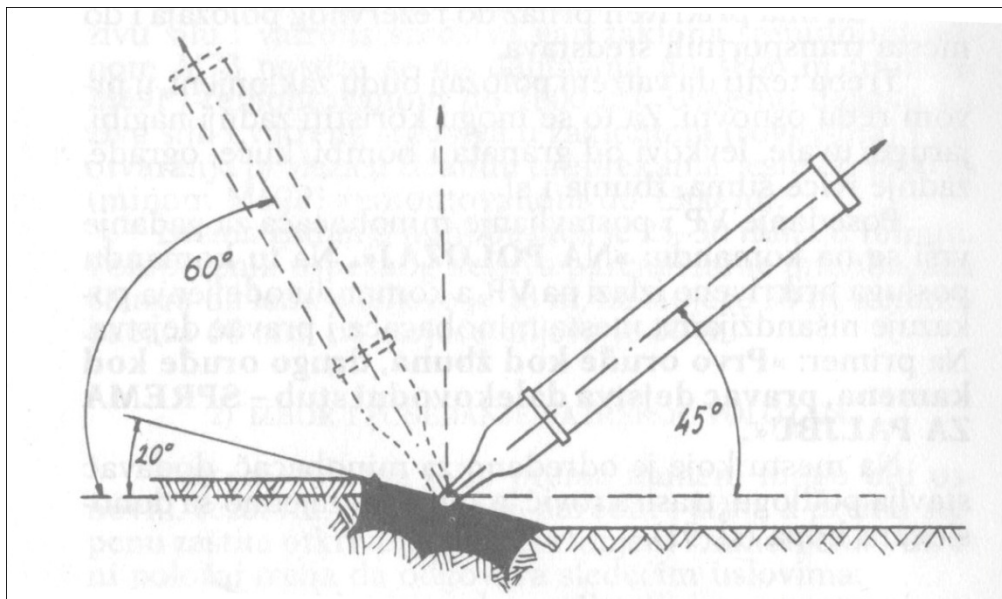
После изборот на реонот на ОП се одредува и азимут на основниот правец за основното орудие во одделението (водот). АзОП во МФ вод го одредува к-дирот на вод и го соопштува на СтОП.

Поседнување на огнената позиција

Поседнувањето на огнената позиција и поставувањето на минофрлачот за гаѓање се врши на команда: **"НА ПОЗИЦИЈА"**. На таа команда послугата прикриено излегува на ОП, а командирот на одделение им ги покажува на нишанциите местата на минофрлачите и правецот на дејство.

На пример **"Прво орудие кај жбуно, второ орудие кај каменот, правец на дејство далеководен столб-СПРЕМНИ ЗА ОГАН"**

На местото кое е одредено за минофрлачот, додавачот ја става подлогата, трасира ровче, а потоа го копа заедно со донесувачот.

Минофрлачот 82 мм М69 може да се постави за гаѓање на мека, средно тврда и каменита подлога или на патишта (макадам, бетон, коцка и асфалт) со вкопана (под агол или хоризонтално) и невкопана подлога, и за гаѓање во одредената зона или во круг од 360°.

Кога подлогата е вкопана под агол од 20° гаѓањето е можно во круг од 360°. При тоа гаѓањето спротивно од основниот правец е можно при елевација од 60° и повеќе.

На командата **"СПРЕМНИ ЗА ОГАН"**, послужителите го составуваат минофрлачот. При поставувањето на минофрлачот треба да се води сметка тој да се доведе во основна положба, па затоа треба да се провери следното:

- навртката на справата за давање на правец да е на средина на навојното вретено,
- навојното вретено на справата за давање на нагиб да е одвртена за една половина,
- ударната игла да е во положба "У" (закочено),
- аголот помеѓу цевката и двоножниот лафет да биде измеѓу 60 и 80°,
- ногарките на двоножниот лафет да се раширени за должината на ланецот,
- шепите на лафетот и горната ивица на подлогата да се на иста висина,

- белата линија на задникот и прстенестото засилување да се порамнети со белата линија на гривната,
- нишанската справа да е утврдена на носачот и со поделоци:на агломерот 30-00 и на далечинарот 6-00.

По поставувањето на орудието за гаѓање и порамнувањето на либелите,нишанцијата го известува командирот на одделение:”**Готово**”.

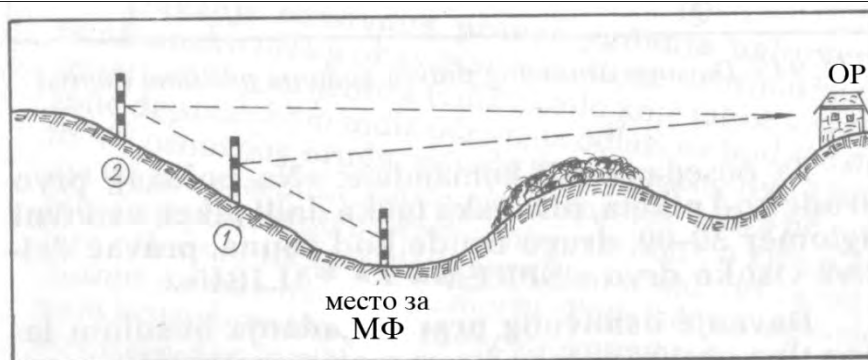
Обележување на основниот правец

Обележување на основниот правец за основното орудие на одделението(водот),се врши пред запоседнување на ОП во ситуации на голема активност на непријателската авијација,артилерија,кога реонот на ОП е откриен и слично.

Со обележување на основниот правец се овозможува пократко задржување на единицата на откриен простор пред почетокот на гаѓањето.,поседнување на ОП непосредно пред отварањето на оган,извршување на подготовките дење а поседнување на ОП во ноќни услови.Со ова се постигнува поголемо изненадување кај непријателот а се смалуваат сопствените губитоци.

Обележување на основниот правец на основното орудие во одделението се врши “од око”(со пикети напред или наназад) и со бусола од лесен тип и според измерен агол.Основниот правец за основното орудие секогаш го обележува командирот на одделение.

Давањето на основен правец со пикети наназад се применува кога зад ОП постои погодно извишување.На местото одредено за минофрлачот КО поставува пикет,се оддалечува од местото за орудието до место од каде се гледа основниот ориентир и пикетот на ОП,застанува во линија основен ориентир-пикет на ОП и го забодува првиот пикет.Вториот пикет го забодува позади првиот во линија основен ориентир-пикет на ОП-прв пикет.

давање на основен правец со пикет наназад

За поседнување на ОП ко командува:

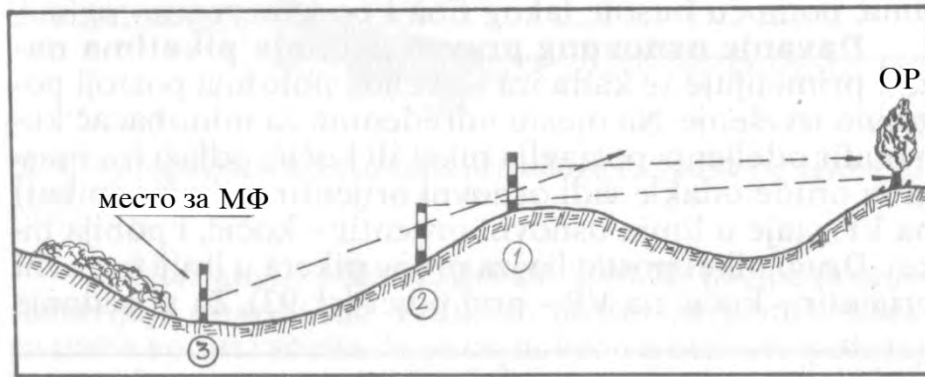
“На позиција,прво орудие кај пикетот,нишанска точка наредниот пикет,основен агломер 0-00,второ орудие кај каменот,правец на дејство високо дрво-СПРЕМНИ ЗА ОГАН”

После известувањето на нишанцијата за готовност,КО командува:

“Основен агломер 30-00,обележи со пикет”

Давање на основен правец со пикети напред се применува кога пред ОП постои погодно извишување за забивање на пикетите.

После приближното одредување на реонот на ОП,КО оди пред ОП на место од каде се гледа основниот ориентир,на кое треба да е во линија основен ориентир-местото на основното орудие на ОП и тука го забодува првиот пикет.Се движи наназад кон ОП и се доведува во линија основен ориентир-првиот пикет и го забодува вториот пикет.Третиот пикет(местото на основното орудие) се поставува во линија со првиот и вториот пикет.

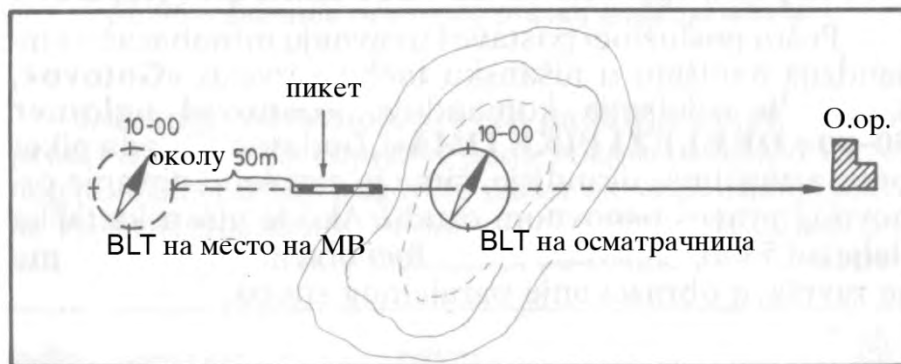

давање на основен правец за гагање со пикет напред

За поседнување на ОП КО командува:

“На позиција, прво орудие кај пикетот, нишанска точка подалечен пикет, основен агломер 30-00, второ орудие кај жбунот, правец на дејство високото дрво-СПРЕМНИ ЗА ОГАН”

Давањето на основен правец за гагање со бусола од лесен тип се врши така што од својата набљудувачница КО со бусола од лесен тип го мери азимутот на основниот ориентир. Оди на местото на ОП и ја поставува бусолата на местото каде што ќе биде основното орудие, го зазема измерениот азимут на основниот ориентир и на тој правец на околу 50 м од бусолата го наведува додавачот на основното орудие да во визура да забие пикет. Вториот пикет се забива во визура на 25 м од бусолата.

Давање на основен правец со бусола од лесен тип

За поседнување на ОП, КО командува:

На позиција, првото орудие кај бусолата, агломер 30-00, нишанска точка пикет, второ орудие кај жбунот, правец на дејство високо дрво-СПРЕМНИ ЗА ОГАН

Образување на паралелен сноп

Заради полесно управување и пренесување на огнот, на секоја позиција задолжително се образува паралелен сноп. Кон неговото образување се пристапува после давањето на основниот правец на првиот минофрлач. Паралелниот сноп може да се образува на повеќе начини.

Образувањето на паралелен сноп со помош на пикети се и изведува на команда: “На пикет напред(назад)-СНОП”.

На таа команда додавачот на второто орудие го мери интервалот помеѓу минофрлачите, излегува кај пикетот со кој е обележан основниот правец на првото орудие, измерениот интервал го пренесува на правецот на

второто орудие, и го забива пикетот. Нишанцијата на второто орудие нишани во пикетот со агломер 30-00 (0-00). Со тоа е образуван паралелен сноп.

Образување на паралелен сноп со меѓусебно нишанење се извршува на команда: **”Одделение-СНОП”**. На таа команда полначот на второто орудие поставува пикет вертикално на нишанската справа (ако е потребно). Нишанцијата на основното орудие нишани во нишанската справа на второто орудие и известува: **”на второто агломер 5-43”**. После тоа полначот на основното орудие поставува пикет на нишанската справа, а командирот на одделение го менува агломерот за 30-00 и командува на второто орудие: **”Агломер за второто 35-43, нишанска точка пикет на нишанската справа на основното орудие”**. Постапката се повторува 2-3 пати (ако има време) заради отклонување на гршките настанати при поместување на цевката и нишанската справа. После оваа работа КО командува:

Основен агломер 30-00-ОБЕЛЕЖИ СО ПИКЕТИ

Образување на паралелен сноп со бусола од лесен тип се изведува веднаш по давањето на основниот правец на основното орудие со бусола, при што КО нишани и во нишанската справа на второто орудие, го чита агломерот за второто орудие и после промената (за 30-00) го командува за вториот нишанција. После известувањето на нишанциите **”Готово”** КО командува:

Основен агломер 30-00,-ОБЕЛЕЖИ СО ПИКЕТИ

Постапките на послужителите по оваа команда се исти како и кај претходните случаи.

Подготовка на почетните елементи за гаѓање

Подготовката на почетните елементи за гаѓање опфаќа одредување на агломерот и далечинарот. Покрај нив за секое гаѓање се одредуваат и други елементи од командата за отварање на оган со одделението: орудие (единица), врста на мината и полнењето.

За одредување на почетните елементи “од око”, КО го мери хоризонталниот агол од основниот ориентир до целта, односно ја одредува аголната разлика помеѓу основниот правец и правецот на гаѓање, потоа одоко ја одредува далечината на гаѓање и надвишувањето на целта.

Овие податоци КО ги користи на следниот начин:

- ја додава (одзема) аголната разлика од основниот агломер (30-00) и го добива агломерот за целта,
- според далечината на гаѓањето се бира полнење и далечинар,
- го одредува надвишувањето на целта од таблиците за гаѓање, се зема големината на поправката која се додава или одзема од основната поделба на далечинарот.

Команди за отварање на оган

Командата на КО за гаѓање е елемент за ракување со огнот. Во неа се по одреден редослед се одредени елементите за отварање на оган (текот на коректурата или групното гаѓање). Командата на КО содржи:

- единицата (орудието),
- врстата на мината (само кога е чадна или осветлувачка),
- полнење (Пе),
- агломер (Аг),
- далечинар (Дар),
- врстата на огнот и
- почетокот на гаѓањето.

Се командува гласно, така да сите послужители можат да слушнат, а паузата помеѓу одредени делови на командата мора да се ускладат со

времето потребно да се извршатактивностите (подготовката на мината, заземање на елементите на нишанската справа и нишанењето).

Командата на КО гласи:

“Одделение, полнење второ, агломер 31-20, далечинар 6-25, со основното, со една ОГАН”. Во текот на коректурата се командуваат само елементите кои се менуваат, на пример: **“Агломер 31-00, далечинар 6-70, -ОГАН”.**

Командирот на одделение во текот на гаѓањето води записник на елементите и список на целите.

Коректура

Коректурата е поправка на елементите за правец и елевација на цевката на минофрлачот добиени со подготовката на почетните елементи, на основа на набљудување на погодоците и практичното гаѓање на целта (реперот).

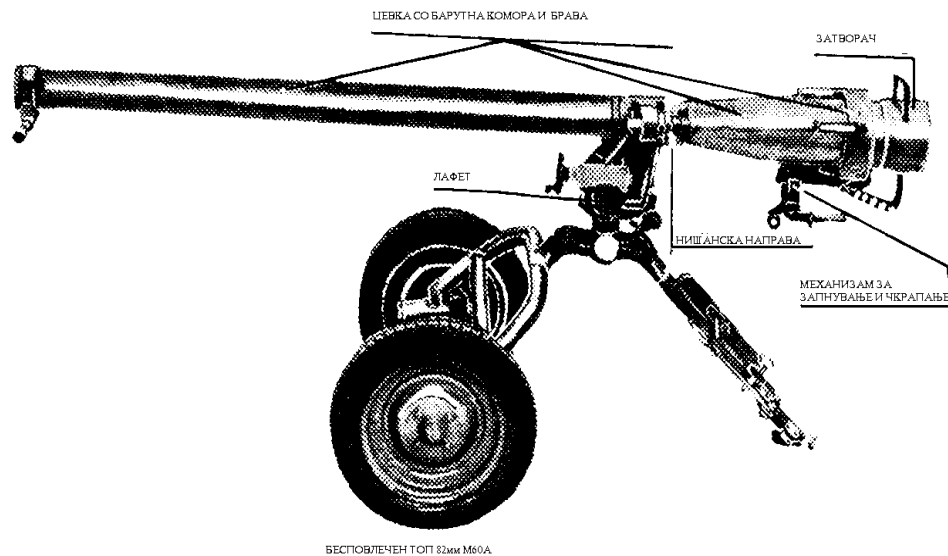
Се изведува ориентир или непосредно на целта. Ако е потребно изненадо да се отвори оган, коректурата се врши на ориентир, репер или некој друг земјишен објект во близина на целта, а на групно гаѓање се преоѓа со преносот на огнот, од точка на која е извршена коректура.

Коректурата се изведува на основното орудие, додека второто орудие ги извршува сите командувани активности но не гаѓа. Ако отстапувањето на погодоците не е поголемо од 150 м по правец, коректурата се врши истовремено и по правец и по далечина.

Коректурата по правец се изведува на тој начин што погодоците се доведуваат и одржуваат во линијата на гаѓањето. Ако мината паднала лево од целта (линијата на гаѓањето), за следната мина измереното агловно отстапување треба да се додаде на поделокот на агломерот. Ако мината паднала десно од целта (линијата на гаѓањето) агловната разлика треба да се одземе од поделокот на агломерот.

Коректурата по далечина се изведува по линијата на гаѓањето, а опфаќа вчатување на целта во широк чатал, вчатување на целта во тесен чатал или мешовити групи. Големината на широкиот чатал за основното, првото и второто полнење изнесува 100 м, а за третото, четвртото, петтото, шестото и специјалното полнење е 200 м. Големината на тесниот чатал зависи од длабочината на целта. При коректура на репер и при гаѓање на цели со мала длабочина тесниот чатал е 25 м. За цели со длабочина од 50 или 100 м, тесниот чатал е 50, односно, 100 м. Последните граници на чаталот се оверуваат. Со одредувањето на тесниот чатал се преоѓа на групно гаѓање или се одредуваат и запишуваат коректурните елементи.

9. БЕСПОВЛЕЧЕН ТОП 82мм М60 и М60 А

9.1. Намена и борбени особини на БПТ 82мм

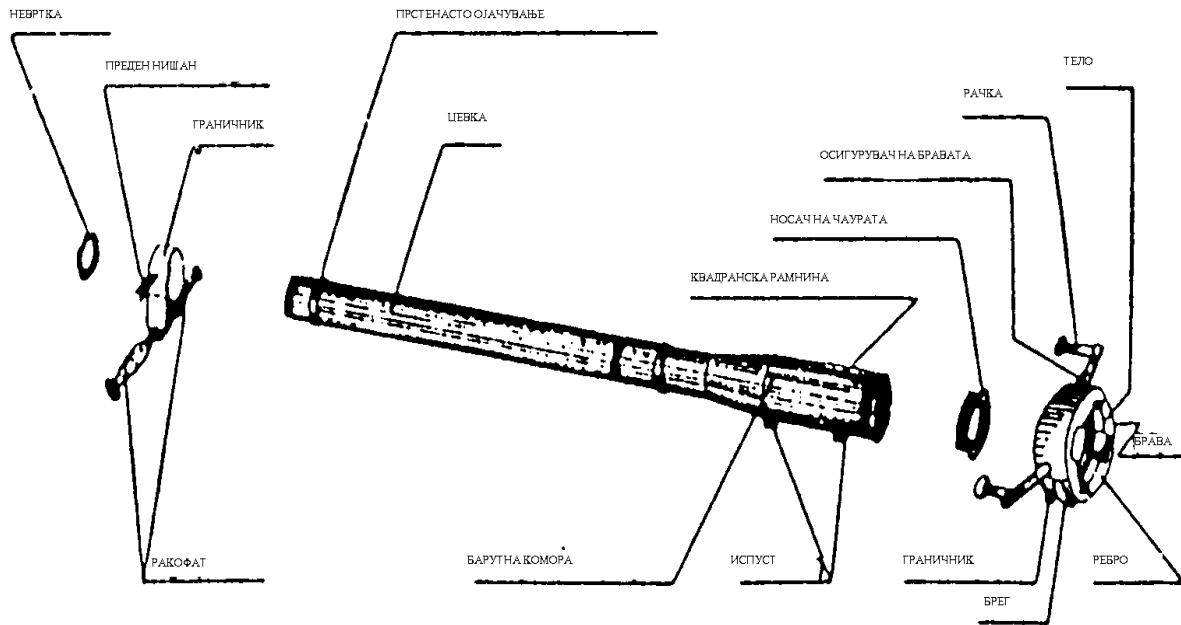
БпТ 82мм М60 и М60А е противоклопно орудие на пешадијата. Наменет е за уништување на борбени возила, а и жива сила и огнени средства во утврдени згради и бункери бункерина далечини до 1600 м.

Успешно дејство со кумулативната мина М60П2Р има до 1500 м, на возила во движење до 500м, а со РКЗ мина до 1600 м, а на возила во движење до 1000 м. Мината М60П2Р има запалка со ознака “УТИ М61”, а РКЗ мината “УТИ М81”. За обука се користат школски мини, а за школско гаѓање се користи вежбовен метак 20 мм М65.

Кога мината М60П2Р ќе погоди во цел под агол од 90 степени може да продупчи челик со дебелина од 200 мм, а РКЗ мината околу 300 мм. Брзина на гаѓање е околу 4 мини во минута. При гаѓање мора да се обрне големо внимание на послужителите бидејќи топот исфрла позади голема вжештена маса од гасови кои излегуваат низ млазницата од затварачот. Поради тоа и лесно се открива положбата па почесто мора да се менува.

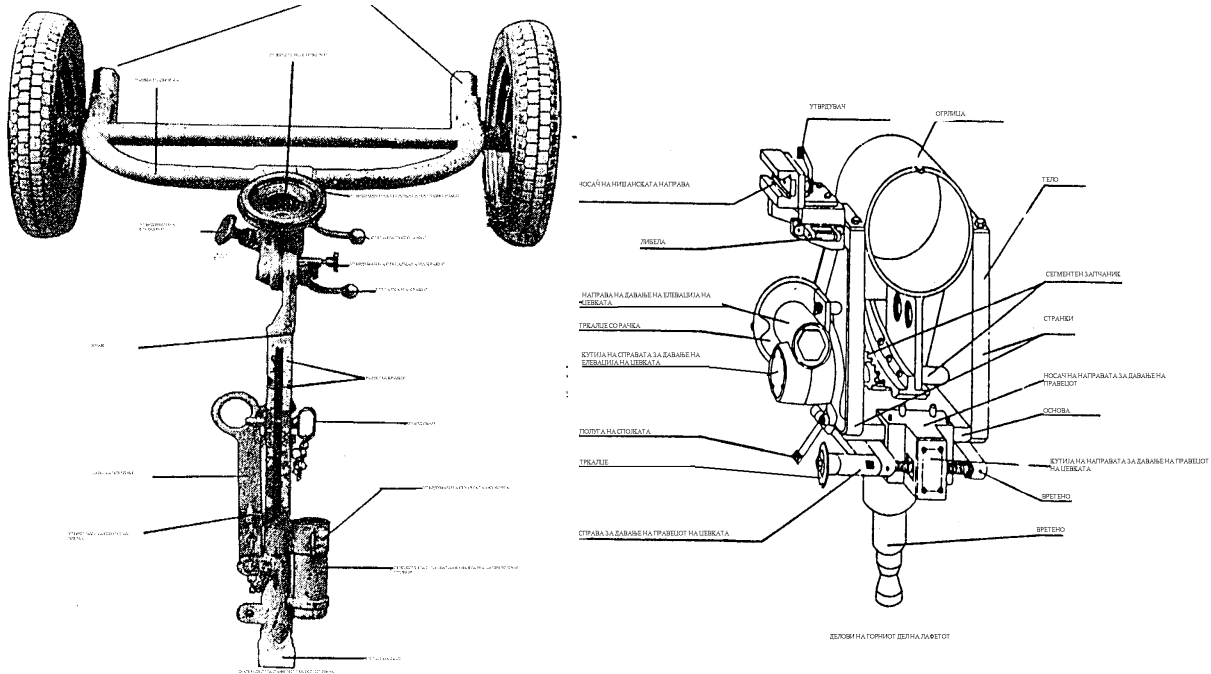
Може да се транспортира на возила и добиток како товарено така и со влечење, а може да говлече “составено” и да го носи “раздвоено” и послугата на Бп топ.

9.2. Главни делови и опис на истите

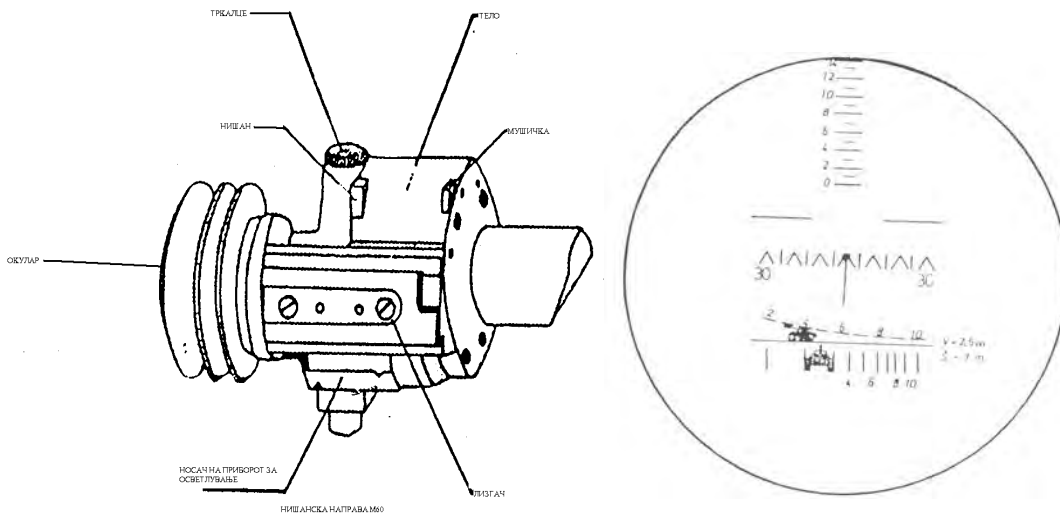

- Цевка со барутна комора и брава, наменета за да се изврши опалување на метакот и да и даде правец на мината;
- Барутна комора, служи за сместување на метакот и за согорување на барутното полнење;
- Брава: служи за затварање на затварачот;
- Затварач, служи да заедно со бравата ја затворат цевката и да го обезбеди тргањето на топот при опалување.
- Механизам за запнување и чкрапање, наменет за опалување на метакот.
- Тело: Служи за сместување на деловите за запнување, деловите за чкрапање и за осигурување.
- Делови за запнување, наменети се да го запнат затварачот.
- Делови за чкрапање, служат да го ослободат вретенотои да му овозможат на удирајотда изврши опалување.

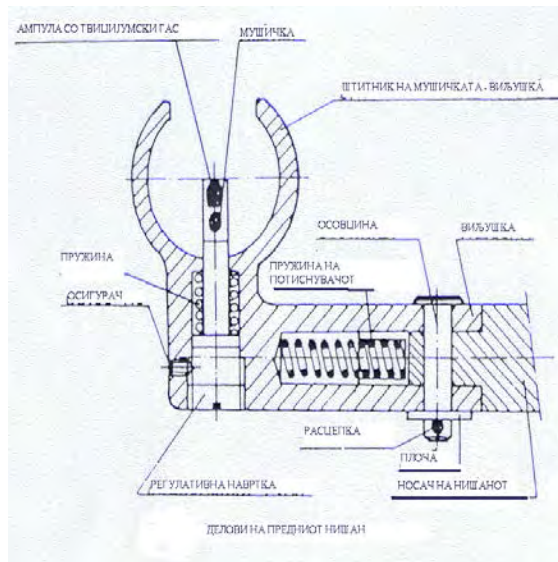
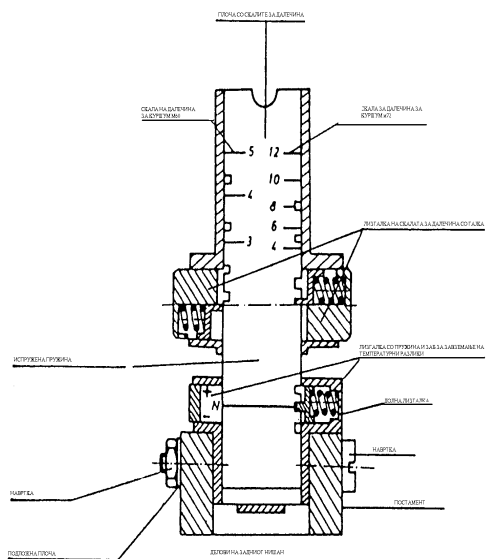
- Лафет, ги спојува двата дела во една целина на топот му обезбедува стабилност при гаѓање и движење. Се дели на горен и долен дел. Горниот дел на лафетот ја спојува цевката со долниот дел од лафетот, додека долниот дел на кој се сместени и тркала го носи оптеретувањето од топот и овозможува стабилна положба при гаѓање и при движење.

- Нишанска направа М60: служи за нишанење при непосредно гаѓање со топот на далечини до 1500 м и за мерење далечини до 1200 м.

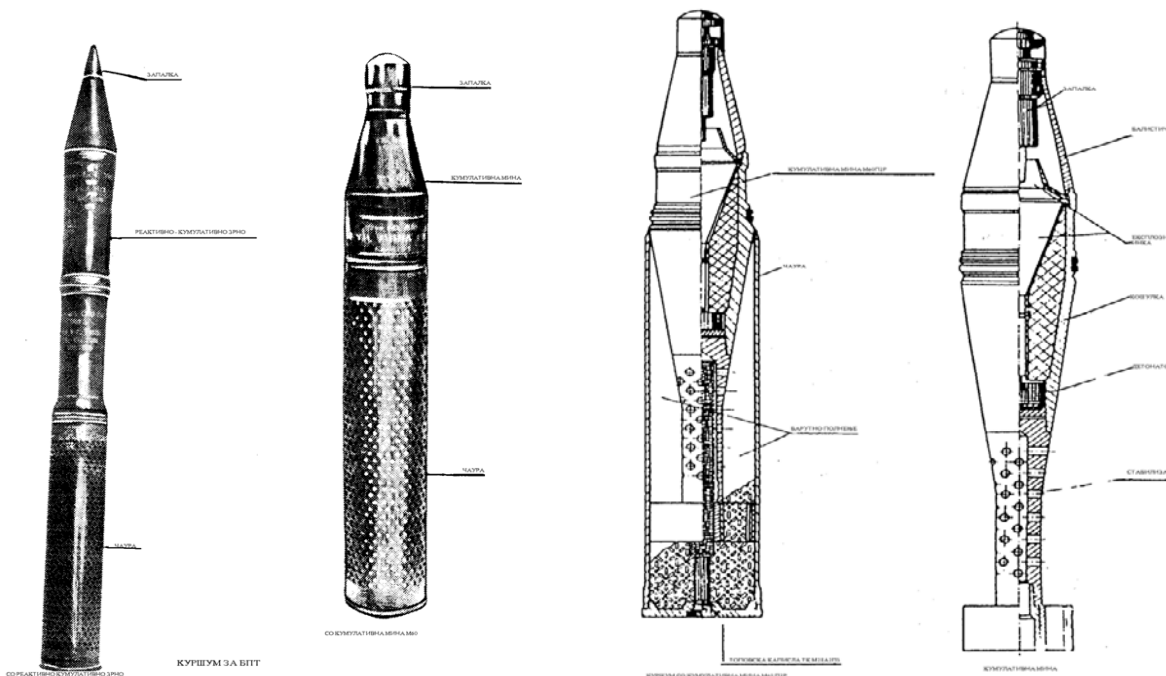
- Нишанска справа М72: служи за нишанење при непосредно гаѓање со топот на далечина до 3000 м. и за мерење далечина од 200 до 1200 м. Кончаницата на нишанската справа М72 има можности за гаѓање со двете мини, а М60 има можност за нишанење само при гаѓање со мината М60П2Р.
- Механички нишан, служи за нишанење кога неможе да се користи или кога нема време да се намести оптички нишан

- Пасивен нишан , 5x80(j) е оптичко - електронски, нишанско-посматрачки уред наменет за гаѓање со топот ноќе и за посматрање на боиштето. Покрај основната намена служи и за откривање на ИЦ-зрачење.

9.3. Муниција за БПТ 82мм М60 и М60А

Куршум со кумулативна мина М60 П2Р наменет е за уништување тенкови и оклопни возила. Може да се употребува и за уништување на жива сила и огнени

точки во бункери и згради. Куршумот се состои од: кумулативна мина 82 мм, чаура, барутно полнење и топовски каписли. Кумулативна мина М60 П2Р се состои од запалка, балистичка капа со кошулка, експлозивно полнење од

инка и контра инка, детонатор и стабилизатор.

Куршум со РКЗ М72 наменет е за уништување борбени возила, а се употребува и за уништување на жива сила, огнени точки и утврдени зради и бункери. Куршумот се состои од РКЗ М72, барутно полнење, чаури и топовски каписли.

РКЗ се состои од боева глава и ракетен мотор со стабилизатор.

Вежбовен куршум М65 наменет е за обука и ракување и изведување на подготвителни и единечни гаѓања. Од вежбовниот куршум може да се испалат безброј меткичи. Ако се користи без меткичи тогаш е школски куршум. Калибарот на цевката е 20 мм . точност на гаѓање на целта се постигнува на далечини до 500 м . Метакот 20 мм М65 се состои од зрно, трасер, помошни елементи, чаура пипалки и иницијална каписла. За опалување на вежбовниот меткич постои посебна ударна игла со пружина и плоча за наслон и овие пред гаѓање се заменуваат со бовите делови на затварачот.

ЛИТЕРАТУРА:

1. А. Е. Хартинк. Тхе Цомплете Енццлопедиа оф Пистолс анд Револверс. Боок Салес 1988.
2. Боб Форкер. Аммо & Баллистиц 3, Тхирд Едитион : Фор Хунтерс, Схоотерс, анд Цоллекторс, Цомплетелс Упдате. Сафари Пресс 2006.
3. Цхарлие Цутсхањ, Валерс Схилин. Легендс анд Реалитс оф тхе АК: А Бехинд-тхе-Сценес Лоок ат тхе Хисторс, Десигн, анд Импакт оф тхе Каласхников Фамилс оф Њеапонс. Паладин Пресс 2001.
4. Цхрис Бисхоп. Тхе Енццлопедиа оф Модерн Милитарс Њеапонс. Барнес & Нобле 1999.
5. Дунцан Лонг. АК47: Тхе Цомплете Каласхников Фамилс Оф Ассаулт Рифлес. Паладин Пресс 1988.
6. Франк Ц. Барнес, Стан Скиннер. Цартридгес оф тхе Њорлд (11тх Едитион). Гун Дигест Боокс 2006.
7. Фред Пусхиес. Њеапонс оф Делта Форце. Зенитх Пресс 2002.
8. Фред Пусхиес. Њеапонс оф тхе Навс СЕАЛс. Зенитх Пресс 2004.
9. Иан В. Хогг. Смалл Армс-Хардбоунд (Греенхилл Милитарс Мануал). Греенхилл Боокс 2006.
10. Иан В. Хогг. Аммуницион : Гренадес анд Пројектед Муниционс. Греенхилл Боокс 1998.
11. Иан В. Хогг. Милитарс Смалл Армс оф тхе 20тх Центурс. Њеиденфелд Милитарс 1998.
12. Иан В. Хогг. Пистолс оф тхе Њорлд. Краусе Публикационс 2004.
13. Ханс Халберстадт. Сњат Теам: Полице Специал Њеапонс анд Тацтицс. Моторбоокс Интернационал 1994.
14. Јамес Ф. Гебхардт. Тхе Официал Совет АКМ Мануал. Паладин Пресс 1998.
15. Јохн Пластер. Ултимате Снипер: Ан Адвансед Траининг Мануал Фор Милитарс Анд Полице Сниперс. Паладин Пресс 2006.
16. Ј Марцхингтон. Специал Форцес Њеапонс анд Ељуипмент. Brasses'с УК 2004.
17. Ј Марцхингтон. ХАНДГУНС АНД СУБ-МАЦХИНЕ ГУНС (Brasses'с Модерн Армс Фацтфилес Серис). Brasses'с УК 2003.
18. Ј Марцхингтон. Цоунтер-Террорисм Њеапонс анд Ељуипмент. Brasses'с УК 2006.
19. К.Ј.Њ. Гoad, Д.Х.Ј. Халсес. Аммуницион (Инцлудинг Гренадес & Минес) (Brasses'с Баттлефилд Њеапонс Ссстемс & Тецхнологи). Елсевиер 1982.
20. Користени извори од интернет, њњ.застава-армс.цо.су, њњ.њорлдгунс.цом и други.
21. Јохн Њалтер. Модерн Мацхине Гунс. Греенхилл Боокс 2001.
22. Мицхаел Греен. Њеапонс оф тхе Модерн Маринес (Баттлегеар). Зенитх Пресс 2004.
23. Патрицк Сњеенес. Гунсмитхинг - Пистолс & Револверс. Краусе Публикационс 2004.
24. Петер Броокесмитх. Снипер, 2нд Едитион: Траининг, Тецхнџуес анд Њеапонс. Тхомас Дунне Боокс 2007.
25. Русс Брсант. Њеапонс оф тхе У.С. Армс Рангерс. Зенитх Пресс 2001.
26. Савезни секретеријат за Народну одбрану, Генералстаб ЈНА управа песадије, Митралез(Пускомитралез) 7,9мм М.53, 1971.
27. Савезни секретеријат за Народну одбрану, Генералстаб ЈНА управа песадије, Минобацаци 82мм, Војноиздавацки завод, Београд, 1982.
28. Савезни секретеријат за Народну одбрану, Генералстаб ЈНА управа песадије, Правило Пусака и Пускомитралеза 7,62 мм, 1983.
29. Савезни секретеријат за Народну одбрану, Генералстаб ЈНА управа песадије, Правило полуавтоматска снајперска пусака 7,9мм М76, 1982.
30. Савезни секретеријат за Народну одбрану, Генералстаб ЈНА управа песадије, Правило митралес 7,62мм М84, 1989.
31. Тимотхс М. Лаур. Енццлопедиа оф модерн ус милитарс њеапонс. Берклес Траде 1998.
32. Тимотхс Ј. Муллин. Хандбоок оф Хандгунс: А Цомпрехенсиве Евалуатион оф Милитарс, Полице, Спортинг анд Персонал-Дефенсе Пистолс. Паладин Пресс 2001.
33. Њиллиам Фoњлер, Патрицк Сњеенес. Тхе ИллустратеД Енццлопедиа оф Рифлес анд Мацхине Гунс. Лоренз Боокс 2008.